

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี
(ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี
(ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

ประกาศสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

เรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี
(ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

ด้วยพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗ และ ๑๘ กำหนดให้ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) จัดทำนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ประกอบกับ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ต้องมีการทบทวนสถานการณ์และแนวทางการดำเนินงานทุก ๕ ปี ตามระยะเวลาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ใช้บังคับได้ และให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำปฏิบัติตามนโยบาย และแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำดังกล่าว

บัดนี้ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ เห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ตามแนบท้ายประกาศนี้แล้ว จึงประกาศให้ใช้บังคับต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

สุรสีห์ กิตติมณฑล

เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

คำนำ

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ฉบับนี้ ดำเนินการปรับปรุงโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศในระยะ ๒๐ ปี โดยยึดหลักแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ฟื้นฟูการพัฒนาแหล่งน้ำ และการบริหารจัดการเชิงลุ่มน้ำ ทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และท้ายน้ำ ที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนา ด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เป็นต้น

ในการปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ได้มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่า ๕๐ หน่วยงาน เพื่อร่วมกันกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำ ค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด กลยุทธ์ แผนงาน ที่เชื่อมโยงของตัวชี้วัดระดับผลสัมฤทธิ์ ผลกระทบ และดัชนีตัวชี้วัดในแผนระดับต่างๆ ซึ่งได้นำประเด็นสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ได้แก่ โรคระบาด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) มาตรการการแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติ (Nature base solution) การปรับตัวโดยอาศัยระบบนิเวศ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Bio-Circular-Green Economy) เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมากำหนดเป็นเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา ซึ่งมีผลทำให้รูปแบบการบริหารจัดการน้ำเปลี่ยนแปลงไปโดยมุ่งเน้นโครงการขนาดเล็กที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ และการบริหารจัดการที่ไม่ใช้สิ่งก่อสร้างมากขึ้น พร้อมทั้งได้มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น ๒๒ ลุ่มน้ำ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ และภาคประชาชน นำมากำหนดแนวทางการพัฒนาแผนแม่บทดังกล่าว โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีการบริหารทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุลและมีพลวัต เพื่อความมั่นคงด้านน้ำในทุกมิติ”

คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการร่วมมือและการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ให้บรรลุเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของแผนแม่บทได้ ทำให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนและทุกภาคส่วน

บทสรุปผู้บริหาร

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐)

๑.ความเป็นมา

ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตราที่ ๑๗ (๑) ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และแผนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศในระยะ ๒๐ ปี

โดยแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖ และคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗

๒. ประเด็นช่องว่างและการปรับปรุง

๒.๑ การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านทรัพยากรน้ำยังไม่ครอบคลุมกับสถานการณ์โลก จึงต้องมีการนำประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน ได้แก่ โรคระบาด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มาตรการการแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติ การปรับตัวโดยอาศัยระบบนิเวศ เทคโนโลยีดิจิทัล ช่องว่างการดำเนินงานที่ผ่านมา มาวิเคราะห์เพิ่มขึ้น

๒.๒ การเชื่อมโยงเป้าหมายกับแผนระดับชาติ /นานาชาติ ยังไม่ครอบคลุมกับประเด็นใหม่ที่เพิ่มขึ้น จึงได้เชื่อมโยงตัวชี้วัดและเป้าหมายเพิ่มเติม ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๓ SENDAI Frame Work BCG

๒.๓ กรอบแนวทางการพัฒนาเดิมยังขาดการมองในมิติของระบบนิเวศทั้งระบบ จึงได้ปรับปรุงกรอบจาก ๖ ด้านเดิม เป็น ๕ ด้าน โดยการนำด้าน ๔ คุณภาพน้ำ และ ๕ พื้นฟูป่าต้นน้ำรวมกันเพื่อมองภาพรวมของนิเวศอย่างเป็นระบบ

๒.๔ การกำหนดเป้าหมายไม่ได้นำปัจจัยด้านงบประมาณมาพิจารณา ทำให้ผลการดำเนินงานจริงไม่สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงได้มีการนำปัจจัยเรื่องงบประมาณมาพิจารณา เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องความเป็นจริง

๒.๕ กระบวนการมีส่วนร่วมยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนกำหนดกรอบการพัฒนา จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่กระบวนการระบุปัญหา กำหนดแนวทางการพัฒนา และให้ข้อเสนอแนะต่อแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐)

๓. สารสำคัญ

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อให้ “ประเทศไทยมีการบริหารทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุลและมีพลวัต เพื่อความมั่นคงด้านน้ำในทุกมิติ” ภายใต้กรอบการพัฒนา ๕ ด้าน ดังนี้

๓.๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการน้ำอุปโภคบริโภคขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน มีแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในระยะ ๒๐ ปี ได้แก่ ก่อสร้างขยายเขต ปรับปรุงระบบ ๓๒,๗๐๑ แห่ง ประชาชนรับประโยชน์ ๗.๒ ล้านครัวเรือน จัดหาน้ำสำรอง/น้ำต้นทุน ๑๗๔.๑๓ ล้าน ลบ.ม. เพิ่มกำลังผลิตประปาเมือง ๒.๘๘ ล้าน ลบ.ม./วัน การพัฒนาระบบประปาหมู่บ้าน ให้ได้มาตรฐานในราคาที่เหมาะสม เป็นต้น

๓.๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต เพื่อรองรับเป้าหมายการพัฒนาการเศรษฐกิจ ลดความเสียหาย/เพิ่มรายได้ในพื้นที่เกษตร/เพิ่มผลิตในพื้นที่ที่มีน้ำมั่นคงแล้ว มีแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในระยะ ๒๐ ปี ได้แก่ การจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน ๓,๒๓๙ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๕.๗๒ ล้านไร่ พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและผันน้ำ ๔,๕๐๕ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๔.๖๖ ล้านไร่ การปรับปรุงซ่อมแซมโครงการที่อายุเกิน ๕๐ ปี ๑๐๖ แห่ง ครอบคลุมโครงการ เพิ่มความจุการเก็บกักน้ำโครงการเดิม ปริมาณน้ำ ๕๗ ล้าน ลบ.ม. การจัดรูปที่ดินในโครงการชลประทานเดิม ๓ ล้านไร่ เป็นต้น

๓.๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย เพื่อลดความเสียหาย ชีวิต ทรัพย์สิน ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในระยะ ๒๐ ปี ได้แก่ ปรับปรุงลำน้ำสายหลัก ๑,๙๗๘.๑๔ กม. ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง ๓๘๐ แห่ง พื้นที่ได้รับการป้องกัน ๗๗๙,๙๘๕ ไร่ การจัดการพื้นที่น้ำท่วม ๑๓ แห่ง ลดปริมาณน้ำหลาก ๑,๗๐๔ ล้าน ลบ.ม. สนับสนุนการปรับตัวและเผชิญเหตุ ๓๗ กลุ่มน้ำสาขา การปรับปรุงเขื่อนเพื่อรองรับสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

๓.๔ การอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความสมดุล ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมการบริหารจัดการ ขับเคลื่อนองค์กรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับนโยบาย มีแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในระยะ ๒๐ ปี ได้แก่ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ ๑.๓๗๕ ล้านไร่ ลดการชะล้างพังทลายของดิน ๒.๖๕ ล้านไร่ พัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย (เดิม/ใหม่) ๗๕๙ แห่ง อนุรักษ์และฟื้นฟู แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ เป็นต้น

๓.๕ การบริหารจัดการ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับนโยบาย และพื้นที่ กฎหมาย ระบบฐานข้อมูล เทคโนโลยี ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน รูปแบบเพื่อยกระดับการจัดการน้ำในพื้นที่และลุ่มน้ำ แนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในระยะ ๒๐ ปี ได้แก่ การปรับปรุงและจัดทำอนุบัญญัติตามกฎหมาย การพัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ การติดตั้งระบบตรวจวัด ระบบเตือนภัยให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัย การพัฒนาศักยภาพองค์กรระดับพื้นที่ เช่น คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด องค์กรผู้ใช้น้ำ การศึกษา วิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำภายใต้กฎหมาย การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรน้ำ และการส่งเสริมการจัดการน้ำในระดับชุมชน เป็นต้น เพื่อเป็นกลไก ในการสนับสนุนการพัฒนาใน ๔ มิติแรก และให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ บทนำ.....	๑
ความเป็นมา.....	๑
กระบวนการจัดทำแผนแม่บท	๑
กรอบแนวคิดการดำเนินงาน	๒
ยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง	๓
การประเมินผลการดำเนินการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฉบับแรก.....	๑๐
ปัญหาอุปสรรคของการจัดทำและขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฉบับแรก	๑๘
ส่วนที่ ๒ การประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	๒๐
ศักยภาพทรัพยากรน้ำในประเทศ.....	๒๐
การใช้น้ำและการบริหารจัดการ	๒๒
ปัญหาทรัพยากรน้ำ.....	๒๖
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	๓๖
สถานการณ์ภายนอกที่สำคัญและผลกระทบต่อพัฒนาประเทศ ในระยะ ๒๐ ปี	๔๑
ส่วนที่ ๓ วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และประเด็นยุทธศาสตร์ ในแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ..๔๖	
วัตถุประสงค์.....	๔๖
นโยบายการบริหารทรัพยากรน้ำของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ.....	๔๖
วิสัยทัศน์	๔๗
เป้าหมาย.....	๔๗
ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค	๔๘
ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต.....	๕๔
ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย.....	๖๑
ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ.....	๖๕
ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ.....	๗๑
ส่วนที่ ๔ การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผล	๘๐
การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสู่การปฏิบัติ.....	๘๐
การถ่ายทอดแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับชาติลงสู่แผนแม่บท/แผนปฏิบัติการระดับลุ่มน้ำ ..๘๕	
แนวทางการจัดลำดับความสำคัญ.....	๘๙
การเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อน	๙๐
การจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ	๙๒
ข้อเสนอในการจัดสรรงบประมาณรายแผนงาน.....	๙๖
การติดตามและประเมินผลแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	๙๗

ส่วนที่ ๕ ภาคผนวก.....	๑๐๐
ภาคผนวก ก คำเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๑๐๐
ภาคผนวก ข ความเชื่อมโยงของตัวชี้วัดระดับผลสัมฤทธิ์ ผลกระทบ และดัชนีตัวชี้วัดในแผนระดับต่างๆ.....	๑๒๓
ภาคผนวก ค สรุปผลการประชุมรับฟังความคิดเห็น.....	๑๓๒
ภาคผนวก ง มติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้อง.....	๑๕๐

สารบัญรูป

รายการรูปภาพ

หน้า

รูปที่ ๑- ๑ ความเชื่อมโยงของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฉบับปรับปรุง กับยุทธศาสตร์และ แผนที่เกี่ยวข้อง	๙
รูปที่ ๒- ๑ แผนที่แสดงความเข้มและการกระจายของฝน.....	๒๑
รูปที่ ๒- ๒ พื้นที่แล้งซ้ำซาก.....	๒๗
รูปที่ ๒- ๓ แผนที่พื้นที่อ่อนไหวต่อการเกิดดินถล่ม	๓๐
รูปที่ ๒- ๔ พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก.....	๓๑
รูปที่ ๒- ๕ พื้นที่น้ำท่วมซ้ำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (GISTDA).....	๓๒
รูปที่ ๒- ๖ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ปี ๒๕๖๔.....	๓๔
รูปที่ ๒- ๗ แผนที่แสดงคุณภาพน้ำบาดาลประเทศไทย ปี ๒๕๖๔.....	๓๕
รูปที่ ๒- ๘ พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒.....	๓๗
รูปที่ ๒- ๙ แผนที่การสูญเสียดินของประเทศไทย	๓๘
รูปที่ ๒- ๑๐ พื้นที่ชุ่มน้ำที่ขึ้นทะเบียนแรมซาร์ไซต์ ๑๕ แห่ง	๔๐
รูปที่ ๔- ๑ ผังแสดงการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี	๘๗
รูปที่ ๔- ๒ งบประมาณด้านการบริหารจัดการน้ำ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๖๕.....	๙๒
รูปที่ ๔- ๓ ขั้นตอนการเสนอแผนงานตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑	๙๕

สารบัญตาราง

รายการตาราง	หน้า
ตารางที่ ๒- ๑ การใช้ที่ดินการเกษตรปัจจุบัน	๒๒
ตารางที่ ๒- ๒ การใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรน้ำฝน	๒๓
ตารางที่ ๒- ๓ การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และกระแสน้ำ ที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ของประเทศ	๔๓
ตารางที่ ๓- ๑ เป้าหมายตามแผนแม่บทด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค	๕๐
ตารางที่ ๓- ๒ เป้าหมายตามแผนแม่บทด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต	๕๗
ตารางที่ ๓- ๓ เป้าหมายตามแผนแม่บทด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย	๖๓
ตารางที่ ๓- ๔ เป้าหมายตามแผนแม่บทด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ	๖๗
ตารางที่ ๓- ๕ แผนแม่บทด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ	๗๓
ตารางที่ ๔- ๑ ประเด็นการขับเคลื่อน หน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน	๙๑
ตารางที่ ๔- ๒ กรอบวงเงินงบประมาณที่สอดคล้องกับวงเงินงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำแต่ละปี	๙๓
ตารางที่ ๔- ๓ เปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณในแต่ละด้านที่ได้รับในปัจจุบันและที่เสนอใหม่	๙๖
ตารางที่ ๔- ๑ สรุปตัวชี้วัดผลลัพธ์ภาพรวม ๕ ด้านแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี	๙๘

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมา

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ ในระยะ ๒๐ ปีทั้งภัยแล้ง อุทกภัย และคุณภาพน้ำ โดยยึดหลักแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ฟื้นฟูการพัฒนาแหล่งน้ำ และการบริหารจัดการเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และท้ายน้ำ ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรน้ำภายใต้กรอบแนวทางการพัฒนา ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ๒) การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ๓) การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย ๔) การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ๕) การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน และ ๖) การบริหารจัดการ

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ได้กำหนดกรอบเวลาในการทบทวนสถานการณ์ และปรับปรุงแนวทางการดำเนินการทุก ๕ ปี ให้สอดคล้องกับห้วงเวลาการทบทวนแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยจากผลการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ พบว่ายังมีข้อจำกัดในการกำหนดค่าฐานตั้งต้นการประเมินของเป้าหมายในแต่ละกลยุทธ์ และแผนงาน ทำให้ขาดความชัดเจนในการระบุพื้นที่เป้าหมาย และไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าการดำเนินการ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างไร ประกอบกับค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัดภายใต้แผนแม่บทการบริหาร จัดการ ทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี สามารถกำหนดได้เพียงระดับผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งไม่สามารถส่งผลกระทบไปสู่เป้าหมาย ของแผนแม่บทประเด็นที่ ๑๙ ซึ่งเป็นค่าเป้าหมายเชิงผลกระทบได้ อีกทั้งปัจจัยด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๔ และพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้ต้องมีการทบทวน และปรับปรุงค่าเป้าหมาย กลยุทธ์แผนงาน และการกำหนดหน่วยงาน การรับผิดชอบให้สอดคล้องกับบริบท ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นเพื่อให้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี มีความสมบูรณ์ครบถ้วน สอดคล้องกับทิศทางนโยบายการพัฒนาประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากร น้ำ ในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงกรอบแนวทาง และค่าเป้าหมายแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ให้สอดคล้องกับกรอบแนวทางการพัฒนา ค่าเป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ ชาติประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และปรับปรุงหน่วยงานดำเนินการภายใต้ แผนแม่บทดังกล่าวให้สอดคล้องกับภารกิจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน

กระบวนการจัดทำแผนแม่บท

ในกระบวนการวางแผนเมื่อจัดทำแผนและนำไปสู่การปฏิบัติในช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีการติดตาม และประเมินผลสิ่งที่กำหนดไว้ในแผนว่ามีความก้าวหน้าและความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เมื่อสถานการณ์ มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจำเป็นต้องนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง/เพิ่มเติมให้สามารถแก้ไข ปัญหาเดิม รองรับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และยกระดับการพัฒนาให้ดีขึ้น

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีการประเมินและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานบางด้านให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) สามารถวัดผลได้ทั้งระดับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลสัมฤทธิ์ เมื่อมีการดำเนินงานตามแผนงานมาแล้ว ๕ ปี (ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) จากการติดตามประเมินผลพบว่าแผนงานยังมีช่องว่าง ประเด็น Cross Cutting และสถานะแวดล้อม การดำเนินงานบางแผนงานน้อยกว่าเป้าหมายที่วางไว้ บางแผนงานดำเนินการจนครบเป้าหมาย โดยจะปรับปรุงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน กำหนดกรอบแนวคิดการปรับปรุงดังนี้

๑) พิจารณาการติดตามประเมินผล ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลสัมฤทธิ์ของโครงการ/แผนงาน และในประเด็นประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อการปรับปรุงการดำเนินการให้สามารถแก้ไขปัญหาและเป็นไปตามเป้าหมาย

๒) ลดช่องว่าง ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัด ที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำของประเทศ การประเมินดัชนีความมั่นคงด้านน้ำและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) โดยการทบทวนนโยบาย ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์การดำเนินงานที่ยังทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย เพื่อปรับปรุงกรอบแนวทางกลยุทธ์ แผนงาน ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี

๓) ทบทวน ปรับปรุงตัวชี้วัด ค่าตั้งต้นการประเมิน (Base Line) ค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์ แผนงาน ให้มีผลสะท้อนกับตัวชี้วัดของแผนระดับ ๒ และ SDGs และทบทวนกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในแต่ละกลยุทธ์ แผนงาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ บทบาทและภารกิจของหน่วยงานปัจจุบัน

๔) เพิ่มเติมหรือปรับปรุงแผนงาน/แผนงานย่อย โดยการคาดการณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้มีการเตรียมความพร้อม มีแนวทางใหม่เริ่มทดลอง วิจัยเพื่อขยายผลการดำเนินงานรองรับสถานการณ์ในอนาคต โดยมีแนวคิดเพิ่มเติมแผนงาน/กิจกรรมที่ยังไม่สามารถกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนให้หน่วยงาน ทำการศึกษาและเตรียมความพร้อมกำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ก่อนมีการดำเนินงานเต็มรูปแบบ

๕) ประเด็นที่มีการเชื่อมโยงกันในหลายเรื่อง (Cross Cutting) หรือที่มีผลกระทบจากภายนอก จะต้องนำมาพิจารณาความเชื่อมโยงในการวางแผน หรือวิเคราะห์ผลกระทบต่อการจัดการน้ำ หรือใช้การจัดการน้ำ เพื่อลดผลกระทบนั้น ๆ

๖) เพิ่มแผนงาน/กิจกรรมใหม่และกำหนดเจ้าภาพ หน่วยงาน เพื่อกำกับและขับเคลื่อนงานที่ต้องบูรณาการหลายหน่วยงานหรือในระดับพื้นที่ ยกเลิกแผนงานที่ซ้ำซ้อนหรือดำเนินการแล้วเสร็จ

๗) จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งหน่วยงานราชการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

กรอบแนวคิดการดำเนินงาน

๑) ยึดแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

๒) ยึดยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) “ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” ในประเด็นหลักที่ ๕.๑ “สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ในเรื่อง “การอนุรักษ์ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ” และประเด็นหลักที่ ๕.๕ พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตร ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในเรื่อง “พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ” และเรื่อง “เพิ่มผลิตภาพของน้ำ

ทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล” ซึ่งทั้ง ๓ ประเด็นถ่ายทอดสู่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบที่แผนแม่บทน้ำ ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

๓) ยึดหลักการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ พื้นฟู และการพัฒนาแหล่งน้ำรวมถึงการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำ เพื่อตอบสนองปัญหาความต้องการในทุกด้านอย่างยั่งยืน โดยการจัดหาแหล่งเก็บกักน้ำ ต้องพิจารณาการจัดลำดับความสำคัญที่ตอบสนองต่อเป้าหมาย ทิศทางการพัฒนาของประเทศในแต่ละด้าน ในภาพรวมและแนวโน้มการพัฒนาในอนาคต รวมทั้งการให้ความสำคัญกับทุกภาคส่วนในการใช้น้ำ ทั้งด้านอุปโภคบริโภค การผลิต (เกษตรและอุตสาหกรรม) และเพื่อรักษาระบบนิเวศ

๔) โครงการต้องมีผลสัมฤทธิ์ที่ประเมินได้ มีความยืดหยุ่นของแผนตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยพิจารณาปัญหา ลักษณะของพื้นที่ ประเด็นที่ยังไม่พร้อมมีการเตรียมการก่อนนำไปสู่การปฏิบัติ ขยายผล และสามารถวัดผลได้

๕) ให้มีการบูรณาการแผนงานที่เกี่ยวข้องทั้งเชิงพื้นที่หรือประเด็นระหว่างหน่วยงานที่ต้องทำงานในเป้าหมายร่วมกัน มีการกำหนดหน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุนชัดเจน แนวทางที่ชัดเจนจากการปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนงานที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้

๖) มีการปรับปรุงกลยุทธ์/แผนงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รองรับแนวโน้ม ทิศทางที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำร่างแผนแม่บทน้ำที่ได้รับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการลุ่มน้ำ ๒๒ ลุ่มน้ำ ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๕ ภูมิภาคทั่วประเทศ ผลที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับการจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำในลำดับต่อไป

ยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ได้คำนึงถึงความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนระดับที่ ๑

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐบาลต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาว ตามหลักการธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันให้บรรลุเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด โดยภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ประเทศจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาว พร้อมทั้งแนวทางยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินการ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศและประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ดังนี้

วิสัยทัศน์ประเทศ

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถ

ในการรักษามลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

เป้าหมายการพัฒนา คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ มุ่งเน้นการพัฒนาคน เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมายการพัฒนา คือ การยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด (๑) การต่อยอดอดีต โดยมองกลับไปยังรากเหง้า จุดเด่น และความได้เปรียบของประเทศ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม (๒) ปรับปัจจุบัน เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ (๓) สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต โดยเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ และปรับปรุงแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

เป้าหมายการพัฒนา คือ พัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ส่งเสริมคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีอาชีพตามความถนัดของตน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

เป้าหมายการพัฒนา คือ การดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ไปสู่กลไกการบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพ อย่างเป็นธรรม และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายการพัฒนา คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันอย่างบูรณาการ บนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน มีการสร้างสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมายการพัฒนา คือ การปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ รวมถึงการนำระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล นอกจากนั้น กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัยและความเป็นสากล

แผนระดับที่ ๒

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ โดยดำเนินการในกรอบลุ่มน้ำเป็นระบบ หลายมิติ หลายภาคส่วน เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการจัดหา การใช้ และการอนุรักษ์ ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ จัดการน้ำ เพื่อชุมชนชนบท จัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม จัดระบบการจัดการน้ำในภาวะวิกฤติ ลดการเกิดน้ำท่วมและภัยพิบัติ ทางเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน และจัดการบริหารน้ำเชิงลุ่มน้ำอย่างมีธรรมาภิบาล เพิ่มผลผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด อนุรักษ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล อนุรักษ์ พื้นฟู แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ เพื่อใช้เป็นแหล่งระบายน้ำเก็บกักน้ำ การจัดการคุณภาพน้ำ ป้องกันตลิ่งและฝายชะลอน้ำ รวมทั้งเพื่อรักษาสมดุลนิเวศ เป็นต้น

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ซึ่งเป็นแผนระดับ ๒ มีการปรับปรุงค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดใหม่ดังนี้

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
		ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	ปี ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
๑. ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น	ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ (คะแนน)	ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศไม่น้อยกว่า ๗๐ คะแนน	ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศไม่น้อยกว่า ๗๕ คะแนน	ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศไม่น้อยกว่า ๘๐ คะแนน
๒. ผลผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้นในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ	ผลผลิตภาพจากการใช้น้ำ (ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร)	๑๙ ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร	๓๐ ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร	๔๐ ดอลลาร์สหรัฐ/ลูกบาศก์เมตร
๓. แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี	สัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกรานล้าผิดกฎหมาย (ร้อยละของแม่น้ำลำคลองและพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งประเทศ)	ร้อยละ ๖๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๙๐

การดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทน้ำ ซึ่งเป็นแผนระดับ ๓ จะส่งผลกระทบต่อไปยัง แผนระดับ ๒ โดยอัตโนมัติ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านที่ ๖

รัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย ปี ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศใน ๑๑ ด้าน และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๑ คณะ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ เพื่อดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑

ในปี ๒๕๖๔ มีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุง ประเด็นการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คือ ด้านที่ ๖ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย ได้แก่

- ๑) สิ่งแวดล้อมได้รับการดูแล รักษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ
- ๒) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทย เป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศ
- ๓) ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการรักษาและฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืนเป็นฐานการพัฒนา ประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- ๔) เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐาน ทรัพยากรธรรมชาติ บรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ภายใต้แผนปฏิรูปด้านที่ ๖ คือ การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่เกษตรน้ำฝนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแผนแม่บทน้ำ มีการเลือกพื้นที่นำร่อง ๒ พื้นที่ ได้แก่ เหนืออ่างเก็บน้ำ ลำเชียงไกร และเหนืออ่างเก็บน้ำซับประดู่ โดยดำเนินการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น เพิ่มศักยภาพและทักษะด้วยองค์ความรู้ เพื่อให้ชุมชนมีเครื่องมือ และข้อมูลในการวิเคราะห์ให้เข้าใจปัญหา ของพื้นที่ตนเองสร้างความเข้าใจเรื่องต้นทุนน้ำและการใช้อย่างสมดุล เน้นให้ชุมชนเป็นเจ้าของน้ำมากกว่าการ เป็นผู้ใช้น้ำ และมีระบบพี่เลี้ยงที่ช่วยให้คำแนะนำเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้ โอกาส สามารถพัฒนาทักษะ ด้านการจัดการน้ำของชุมชนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีการแต่งตั้งคณะทำงานในพื้นที่ ดำเนินการบริหาร จัดการในชุมชนที่เหมาะสมกับภูมิสังคมตามแนวพระราชดำริบริหารจัดการน้ำ ดิน ป่า และพลังงานอย่างบูรณาการ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำ ทั้งน้ำอุปโภค บริโภค และน้ำสำหรับทำการเกษตร เพิ่มพื้นที่ป่าด้วยวนเกษตร เกิดผลผลิต สร้างรายได้จากผลผลิตแบบผสมผสาน รวมทั้งบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) ปรับตัวได้กับสภาพอากาศผันแปรลดผลกระทบจากสภาวะฝนแล้ง ฝนตกหนักและภาวะราคาผลผลิต ทางการเกษตรผันผวน สร้างชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเอง นำไปสู่การสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการน้ำ ร่วมกับพื้นที่ใกล้เคียง เชื่อมโยงและฟื้นฟูเส้นทางน้ำอย่างเป็นระบบ มีกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก ระยะเวลาดำเนินการ ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ ซึ่งผลที่ได้สามารถนำมาขยายผลในแผนแม่บทน้ำ ในประเด็นน้ำชุมชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) จะเป็นกรอบหลักของการพัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญ ในการถ่ายทอด ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ไปสู่การปฏิบัติและขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายในระยะยาวที่ กำหนดไว้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีความมุ่งหมายที่จะเร่ง เพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบที่รุนแรงและเสริมสร้างความสามารถ ในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทัน่วงทีการกำหนดทิศทางการพัฒนา ประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่ภาพของการขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา ที่เอื้อให้เกิด

การทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ

ทั้งนี้ หมุดหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้นเป็นประเด็นที่มีลักษณะเชิงบูรณาการ ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน ทำให้หมุดหมายแต่ละประการสามารถสนับสนุนเป้าหมายหลักได้มากกว่าหนึ่งข้อ โดยหมุดหมายทั้ง ๑๓ ประการ แบ่งออกได้เป็น ๔ มิติ ดังนี้

๑) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

หมุดหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก

หมุดหมายที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

หมุดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

หมุดหมายที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก

๒) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมุดหมายที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

หมุดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดขาดได้อย่างยั่งยืน

หมุดหมายที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่

เพียงพอ เหมาะสม

๓) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลง

สภาพภูมิอากาศ

๔) มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมุดหมายที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

ทรัพยากรน้ำเป็นปัจจัยในการดำเนินงานสู่เป้าหมายของทั้ง ๑๓ หมุดหมาย ตามทิศทางการพัฒนา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ แต่จะมีความเข้มข้นในประเด็นเชื่อมโยงน้ำภาคเกษตร ในหมุดหมายที่ ๑ น้ำภาคอุตสาหกรรมในหมุดหมายที่ ๓ และ ๕ น้ำภาคบริการ หมุดหมายที่ ๒ และ ๔ ภัยพิบัติ ในหมุดหมายที่ ๑๑

แผนระดับที่ ๓

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ (ฉบับเดิมซึ่งเป็นฉบับแรก ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ก่อนการปรับปรุง)

วิสัยทัศน์

ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ไว้ ดังนี้ “ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภค บริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน”

เป้าหมายในภาพรวมของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี

๑) ประชาชนทั้งในเมืองและชนบท มีน้ำอุปโภคและน้ำดื่มเพียงพอ ได้มาตรฐานสากลในราคาที่เหมาะสม มีการประหยัดน้ำทุกภาคส่วนทั้งภาคอุตสาหกรรมและครัวเรือน รวมทั้งมีความสามารถในการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน และท้องถิ่น

๒) สามารถจัดหาน้ำเพื่อการผลิต (เกษตร อุตสาหกรรม) ได้อย่างสมดุลระหว่างศักยภาพกับความต้องการ มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด ผลผลิตสูงขึ้น รวมทั้ง สามารถจัดหาทรัพยากรน้ำบรรเทาผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้เพียงพอต่อการดำรงชีพและการทำการเกษตรในฤดูฝน

๓) มีระบบป้องกันน้ำท่วมและอุทกภัยที่มีประสิทธิภาพ ทั้งโครงสร้างและการบริหารจัดการ มีผังการระบายน้ำทุกระดับ การบริหารพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ

๔) การฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ชุมชนขนาดใหญ่ มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่สิ่งแวดล้อม มีการจัดการโดยการป้องกันและลดน้ำเสียที่ต้นทาง

๕) ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู สามารถชะลอการไหลบ่าของน้ำ มีการใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำตามผังที่กำหนด มีการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชัน

๖) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีธรรมาภิบาล ทันสมัย มีกฎหมาย ระเบียบ เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ มีโครงสร้างองค์กรเหมาะสมในการบริหารจัดการน้ำทุกระดับ สามารถบริหารจัดการตามแผน ยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนปฏิบัติการ ระบบ และกลไกการจัดสรรน้ำ รวมทั้ง มีระบบฐานข้อมูล ทรัพยากรมนุษย์ และงานวิจัยเพียงพอในการตัดสินใจและบริหารจัดการ

เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ข้างต้น ได้กำหนด แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ไว้ ๖ ด้าน คือ

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

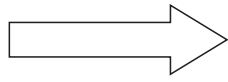
ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

ด้านที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

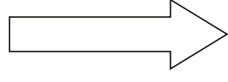
ด้านที่ ๕ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน

ด้านที่ ๖ การบริหารจัดการ

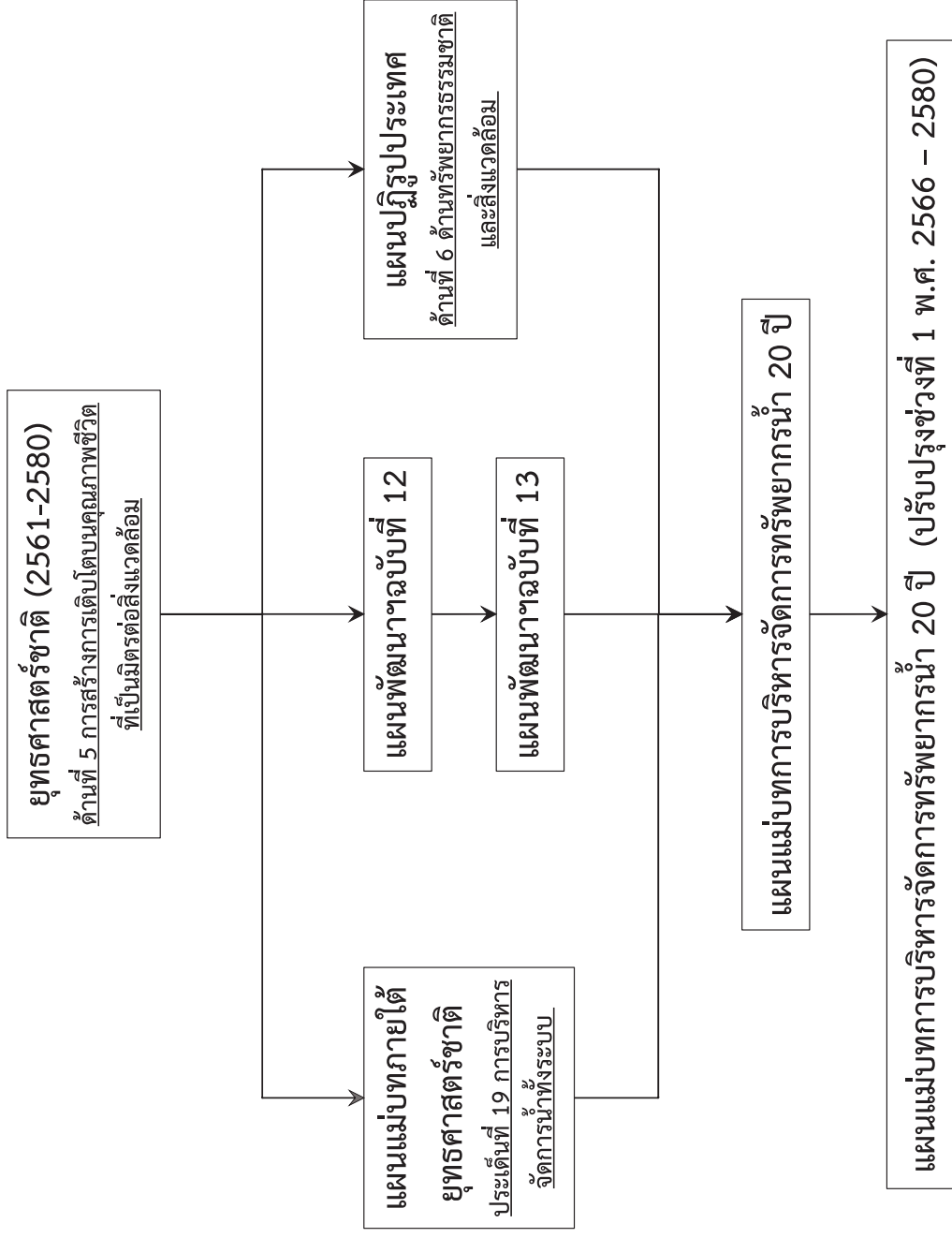
แผนระดับ 1

แผนระดับ 2

แผนระดับ 3

รูปที่ ๑-๑ ความเชื่อมโยงของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฉบับปรับปรุง กับยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลการดำเนินการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฉบับแรก

การประเมินผลการดำเนินการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฉบับแรก ช่วงปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายรวมและค่าเป้าหมายรวมของแผนได้ดังนี้

(๑) เป้าหมายรวม

- ประชาชนทั้งในเมืองและชนบท มีน้ำอุปโภคและน้ำดื่มเพียงพอ ได้มาตรฐานสากลในราคาที่เหมาะสม มีการประหยัดน้ำทุกภาคส่วนทั้งภาคอุตสาหกรรมและครัวเรือน รวมทั้งมีความสามารถในการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน และท้องถิ่น
- สามารถจัดหาน้ำเพื่อการผลิต (เกษตร อุตสาหกรรม) ได้อย่างสมดุลระหว่างศักยภาพกับความ ต้องการ มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด ผลผลิตสูงขึ้น รวมทั้งสามารถจัดหา น้ำบรรเทาผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้เพียงพอต่อการดำรงชีพและ การทำการเกษตรในฤดูฝน
- มีระบบป้องกันน้ำท่วมและอุทกภัยที่มีประสิทธิภาพ ทั้งโครงสร้างและการบริหารจัดการ มีผัง การระบายน้ำทุกระดับ การบริหารพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ
- การฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ชุมชนขนาดใหญ่ มีการ บำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่สิ่งแวดล้อม มีการจัดการโดยการป้องกันและลดน้ำเสียที่ต้นทาง
- ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู สามารถชะลอการไหลบ่าของน้ำ มีการใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำตามผัง ที่กำหนด มีการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชัน
- มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีธรรมาภิบาล ทันสมัย มีกฎหมาย ระเบียบ เกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง กับทรัพยากรน้ำ มีโครงสร้างองค์กรเหมาะสมในการบริหารจัดการน้ำทุกระดับ สามารถบริหาร จัดการตามแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนปฏิบัติการ ระบบ และกลไกการจัดสรรน้ำ รวมทั้ง มีระบบฐานข้อมูล ทรัพยากรมนุษย์ และงานวิจัยเพียงพอในการตัดสินใจและบริหารจัดการ

(๒) ค่าเป้าหมายรวม

- ประชากรเข้าถึงน้ำสะอาด ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
- มีความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต (เกษตร อุตสาหกรรม และบริการ)
- ลดความเสียหายจากภัยพิบัติด้านน้ำ
- แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติมีคุณภาพได้มาตรฐานตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่กำหนด
- ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู ทำให้ปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น และลดการพังทลายของดิน
- ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ประชากรเข้าถึงประปาชนบท ร้อยละ ๙๕.๕๔ (กชช.๒ค) และเข้าถึง ประปาเมือง ร้อยละ ๑๐๐ (กปน., กปภ., อปท.) ทั้งนี้ มีครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำอุปโภคบริโภคที่ได้มาตรฐาน คือ มีน้ำประปาใช้ตลอดปี ร้อยละ ๘๙.๓๘ โดยมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี ร้อยละ ๙๖.๙๓

ความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต (เกษตร อุตสาหกรรม และบริการ) จากการประเมินระดับความ ตึงเครียดด้านน้ำ พบว่า สัดส่วนการใช้น้ำจัดต่อปริมาณน้ำจัดทั้งหมดอยู่ที่ ร้อยละ ๑๒.๖๔ (สทช., ๒๕๖๓) โดยมีสัดส่วนการใช้น้ำภาคการเกษตร ๗๕% ภาคอุตสาหกรรม ๙% และภาคบริการ ๑๖% นอกจากนี้ยังพบว่า ผลผลิตจากการใช้น้ำเฉลี่ยของประเทศไทยเท่ากับ ๔๘.๑๒ บาท/ลบ.ม. (สทช., ๒๕๖๔) โดยมีผลผลิตภาพ

การใช้น้ำรายภาคดังนี้ ภาคเกษตร เท่ากับ ๒.๔๐ บาท/ลบ.ม. ภาคอุตสาหกรรม เท่ากับ ๕๐๙ บาท/ลบ.ม. และภาคบริการ เท่ากับ ๑,๓๑๓ บาท/ลบ.ม.

ลดความเสียหายจากภัยพิบัติด้านน้ำ มีการประเมินจากดัชนีการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำ (KD๕) ตามกรอบเซนได (The Sendai. Framework for Disaster Risk. Reduction ๒๐๑๕ - ๒๐๓๐) (เป้าหมาย A ลดอัตราการเสียชีวิตจากภัยพิบัติ, เป้าหมาย B ลดจำนวนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ, เป้าหมาย C ลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดจากภัยพิบัติโดยตรงต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP), เป้าหมาย E เพิ่มจำนวนประเทศที่มียุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในระดับชาติและท้องถิ่น, เป้าหมาย F เพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือระหว่างประเทศให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา, เป้าหมาย G เพิ่มปริมาณและการเข้าถึงของระบบเตือนภัยล่วงหน้า และข้อมูลความเสี่ยงภัยพิบัติ) มีผลการประเมินระดับ ๓

การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ มีสัดส่วนของน้ำเสียที่ได้รับการบำบัดอย่างปลอดภัย ร้อยละ ๑๕.๗๕ (คพ., ๒๕๖๔) สำหรับดัชนีความสมบูรณ์ของแม่น้ำ (River Health Index) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีประเมินตามกรอบ ADB โดยตรง จึงใช้ค่าสัดส่วนของแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำโดยรอบที่ดีของกรมควบคุมมลพิษเป็นตัวแทน ซึ่งมีค่าเท่ากับร้อยละ ๔๒ (คพ., ๒๕๖๔)

การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน ยังไม่มีประเมินหรือจัดเก็บข้อมูลโดยตรงของตัวชี้วัด

ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ใช้ค่าการประเมินตัวชี้วัด SDG ๖.๕.๑ ระดับการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ (IWRM) (๐-๑๐๐) ซึ่งได้ค่าคะแนน ร้อยละ ๕๓ แทน (สทนช., ๒๕๖๓)

ผลสัมฤทธิ์ของแต่ละแผนย่อยภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ต่อเป้าหมายและค่าเป้าหมายของแต่ละแผนย่อย

แผนแม่บทด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

(๑) เป้าหมายรวม

จัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชน ครบทุกหมู่บ้านหรือทุกครัวเรือน ชุมชนเมือง แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนแหล่งน้ำต้นทุน พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐานในราคาที่เหมาะสม และการประหยัดน้ำ โดยลดการใช้น้ำภาคครัวเรือน ภาคบริการ และภาคราชการ

(๒) ค่าเป้าหมายรวม

๑. การพัฒนา ขยายเขตและเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน

ตัวชี้วัด หมู่บ้านที่ได้รับการเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปา : ๕,๔๗๒ หมู่บ้าน

๒. พัฒนาประปาเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด ขยายเขต/เพิ่มเขตจ่ายน้ำ : จำนวน ๒,๕๗๐ แห่ง/สาขา จำนวน ๒๘๐,๐๐๐ ครัวเรือน

ตัวชี้วัด ระบบประปาเมืองหลัก/พื้นที่เศรษฐกิจ/แหล่งท่องเที่ยว : จำนวน ๕๕ แห่ง จำนวน ๗๘๙,๙๘๐ ครัวเรือน

ตัวชี้วัด จัดหาแหล่งน้ำสำรอง/จัดหาน้ำต้นทุน : จำนวน ๕๙ แห่ง ปริมาณน้ำ ๗๒ ล้าน ลบ.ม.

ตัวชี้วัด ลดการสูญเสียในระบบท่อส่งจ่ายน้ำประปา : ไม่เกินร้อยละ ๒๕

๓. พัฒนาน้ำอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐานและราคาที่เหมาะสม
ตัวชี้วัด หมู่บ้านที่ได้รับการปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน : ร้อยละ ๒๐
ตัวชี้วัด ระบบประปาที่ผ่านมาตรฐานประปาดื่มได้ : ร้อยละ ๑๘
ตัวชี้วัด พัฒนาน้ำดื่มสะอาดที่ได้มาตรฐานและราคาที่เหมาะสม : จำนวน ๒,๙๑๑ แห่ง
ครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ๒๗๔,๓๐๐ ครัวเรือน การลดลงของผู้ป่วยจากน้ำดื่มร้อยละ ๒
๔. การประหยัดน้ำทุกภาคส่วน
ตัวชี้วัด ปริมาณการใช้น้ำ : ไม่เกิน ๒๓๔ ลิตร/คน/วัน
ตัวชี้วัด หน่วยงานรัฐที่ลดการใช้น้ำได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ : ร้อยละ ๒๐

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

การดำเนินงานเพื่อการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค มีหมู่บ้านที่ได้รับการเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปา ๕,๐๐๕ แห่ง ขยายเขต/เพิ่มเขตจ่ายน้ำ จำนวน ๑,๐๐๒ แห่ง ครัวเรือนได้รับประโยชน์ ๒๒๗,๖๙๗ ครัวเรือน ระบบประปาเมืองหลัก/พื้นที่เศรษฐกิจ/แหล่งท่องเที่ยว จำนวน ๖๐ แห่ง ครัวเรือนได้รับประโยชน์ ๘๕,๓๓๖ ครัวเรือน มีการจัดหาแหล่งน้ำสำรอง/จัดหาน้ำต้นทุน จำนวน ๑๒ แห่ง ปริมาณน้ำ ๑๒.๘๕ ล้าน ลบ.ม. ทั้งนี้ ในการดำเนินโครงการปรับปรุงท่อเพื่อลดน้ำสูญเสีย (ในระบบท่อส่งจ่ายน้ำประปา) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการควบคุมการสูญเสียร้อยละ ๓๐.๗๙ ผลการดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมายของแผนระยะ ๕ ปีแรก สำหรับการปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐาน (SDGs) โดยการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือน เป็นการประเมินความเสี่ยงในการบริโภคน้ำของประชาชนตามหลักการวิเคราะห์ AAIM เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์น้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า มีร้อยละ ๓๘.๔๘ ของระบบประปาที่ผ่านมาตรฐานประปาดื่มได้ ซึ่งผลการดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมายของแผนระยะ ๕ ปีแรก

แผนแม่บทด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

(๑) เป้าหมายรวม

พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำใหม่ให้เต็มศักยภาพ พร้อมทั้งการจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน เพื่อขยายโอกาสจากศักยภาพโครงการขนาดเล็กและลดความเสี่ยงในพื้นที่ไม่มีศักยภาพ ลดความเสี่ยง/ความเสียหายลง ร้อยละ ๕๐ รวมถึงการเพิ่มผลิตภาพและปรับโครงสร้างการใช้น้ำ โดยดำเนินการร่วมกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันและด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อยกระดับผลิตภาพด้านน้ำทั้งระบบ

(๒) ค่าเป้าหมายรวม

๑. การจัดการด้านความต้องการ
ตัวชี้วัด ลดการใช้น้ำภาคเกษตรและนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในเขตพื้นที่ชลประทาน : ปริมาณน้ำที่ประหยัดได้ ๓๘ ล้าน ลบ.ม./ปี
ตัวชี้วัด การลดการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม : ปริมาณน้ำที่ประหยัดได้ ๓ ล้าน ลบ.ม./ปี
๒. เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ และระบบส่งน้ำเดิม
ตัวชี้วัด ปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งน้ำ/ระบบส่งน้ำเดิม : ปริมาณน้ำใช้การ ๖,๑๑๔ ล้าน ลบ.ม.
ตัวชี้วัด เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในโครงการแหล่งน้ำเดิม : จำนวน ๕๕ แห่ง ปริมาณน้ำ ๓๕๖ ล้าน ลบ.ม.

๓. การจัดหาหน้าในพื้นที่เกษตรน้ำฝน

ตัวชี้วัด อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ (พื้นที่เกษตรน้ำฝน) : ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้น ๒,๗๐๑ ล้าน ลบ.ม.

ตัวชี้วัด พัฒนาระบบกระจายน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน : พื้นที่รับประโยชน์ ๒,๗๒๕,๓๘๙ ไร่

ตัวชี้วัด แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ/แหล่งน้ำชุมชน/สระน้ำในไร่นา : จำนวน ๒๒๕,๓๒๑ แห่ง ปริมาณน้ำ ๓๓๐ ล้าน ลบ.ม.

ตัวชี้วัด พัฒน่าน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร : ปริมาณน้ำ ๑๘๖ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๓๑๐,๖๗๐ ไร่

๔. การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่

ตัวชี้วัด พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/อาคารบังคับน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่ : จำนวน ๒,๓๑๒ แห่ง ปริมาณน้ำ ๑,๑๔๐ ล้าน ลบ.ม. ปริมาณน้ำที่บริหารจัดการได้ ๗๑๓ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่มีระบบส่งน้ำ ๒,๑๖๓,๐๐๓ ไร่

ตัวชี้วัด พัฒนาแหล่งน้ำทางเลือก : ปริมาณน้ำ ๘๔ ล้าน ลบ.ม.

๕. พัฒนาระบบผันน้ำและระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำ

ตัวชี้วัด ปริมาณน้ำ : ๕๒๒ ล้าน ลบ.ม.

๖. การเพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคการผลิต

ตัวชี้วัด พื้นที่ดำเนินการต้นแบบ และพื้นที่ขยายผลไปในพื้นที่ที่พัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำ : ๕๑๐ แปลง

ตัวชี้วัด พื้นที่ดำเนินการต้นแบบ และพื้นที่ขยายผลไปในพื้นที่ที่พัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำ : ๒,๕๕๐ ไร่

๗. เพิ่มน้ำต้นทุนโดยการปฏิบัติการฝนหลวง

ตัวชี้วัด ร้อยละพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยแล้งได้รับการช่วยเหลือตามแผนงานปฏิบัติการฝนหลวง : ร้อยละ ๘๐

ตัวชี้วัด ร้อยละความสำเร็จของการปฏิบัติการฝนหลวงเติมน้ำในเขื่อนตามที่ร้องขอ : ร้อยละ ๗๕

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ได้มีการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/อาคารบังคับน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่ (เกษตรและอุตสาหกรรม) ในพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๑,๔๒๐ แห่ง ปริมาณน้ำ ๖๐๑.๕๑ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๑,๑๘๙,๙๕๔ ไร่ พร้อมทั้งการจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน จากการดำเนินการโครงการอนุรักษ์พื้นฟูพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการพัฒนาระบบกระจายน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน โครงการแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ/แหล่งน้ำชุมชน/สระน้ำในไร่นา และโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร มีปริมาณน้ำ ๙๑๐.๖๑ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๒,๑๘๙,๖๓๔ ไร่ คราวเรือนรับประโยชน์ ๖๘๕,๒๙๕ ครัวเรือน นอกจากนี้ กรมฝนหลวงและการบินเกษตรได้ดำเนินการปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อบรรเทา/แก้ไขปัญหายแล้ง และเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักให้กับอ่างเก็บน้ำ/เขื่อน ตามแผนปฏิบัติงานประจำปีและตามที่มีการขอรับบริการให้ปฏิบัติการฝนหลวงช่วยเหลือ โดยในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา มีร้อยละ ๗๘.๕๐ - ๘๐.๘๘ ของพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยแล้งได้รับการช่วยเหลือตามแผนงานปฏิบัติการฝนหลวง

แผนแม่บทด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

(๑) เป้าหมายรวม

เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ การจัดระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง การจัดการพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ รวมทั้งการบรรเทาอุทกภัยในเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบในระดับลุ่มน้ำและพื้นที่วิกฤต (Area based) ลุ่มน้ำขนาดใหญ่ ลุ่มน้ำสาขา/ลดความเสี่ยงและความรุนแรงลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐

(๒) ค่าเป้าหมายรวม

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ

ตัวชี้วัด ปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำ : จำนวน ๕๖๒ แห่ง

ตัวชี้วัด ปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติที่ตื้นเขิน : จำนวน ๔๙๙ แห่ง ระยะทาง ๒,๑๒๒ กม.

ตัวชี้วัด กำจัดวัชพืชและขยะมูลฝอยในแม่น้ำสายหลัก/แม่น้ำสาขา/แหล่งน้ำปิด : ไม่น้อยกว่า ๗,๔๐๐,๐๐๐ ต้นต่อปี

๒. การป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง

ตัวชี้วัด ระบบป้องกันชุมชนเมือง : จำนวน ๑๕๓ แห่ง พื้นที่ได้รับการป้องกัน ๓๐๔,๑๖๕ ไร่

ตัวชี้วัด ผังน้ำ/ผังการระบายน้ำ : ทุกลำน้ำสายหลัก/ผังเมืองรวมจังหวัด ๔๔ จังหวัด

ตัวชี้วัด เขื่อนป้องกันตลิ่ง : ระยะทาง ๕๓๙ กิโลเมตร

๓. จัดการพื้นที่น้ำท่วม/พื้นที่ชะลอน้ำ

ตัวชี้วัด พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชะลอน้ำ : จำนวน ๑๓ แห่ง ปริมาณน้ำ ๒,๐๕๐ ล้าน ลบ.ม.

ตัวชี้วัด พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพอาคารบังคับน้ำ/สถานีสูบน้ำเพื่อบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่เฉพาะจุด : จำนวน ๙๑๕ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓,๙๐๖,๘๙๗ ไร่

๔. บรรเทาอุทกภัยในเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบในระดับลุ่มน้ำ/พื้นที่วิกฤติ

ตัวชี้วัด ร้อยละการจัดทำแผนบรรเทาอุทกภัยในเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบในระดับลุ่มน้ำ/พื้นที่วิกฤติ : จัดทำแผน ๑๐๐%

ตัวชี้วัด ร้อยละพื้นที่ที่ได้รับการแก้ไขปัญหา : ร้อยละ ๖๐

๕. การสนับสนุนการปรับตัวและเผชิญเหตุ

ตัวชี้วัด ร้อยละพื้นที่เสี่ยงจากอุทกภัยได้รับการจัดการด้วยการปรับตัวและเผชิญเหตุ : ร้อยละ ๑๐

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ โดยการปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำและปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติที่ตื้นเขิน รวมทั้งสิ้น ๓๑๖ แห่ง การกำจัดผักตบชวาเฉลี่ย ๑,๗๑๖,๙๑๗ ต้นต่อปี สำหรับการ จัดระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการก่อสร้างระบบป้องกันชุมชนเมือง จำนวน ๑๘ แห่ง มีพื้นที่ที่ได้รับการป้องกัน ๔๐,๔๔๘ ไร่ ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งเป็นระยะทาง ๒๔๓ กิโลเมตร คร่าวเรือนที่ได้รับการป้องกัน ๑,๔๐๗ คร่าวเรือน รวมทั้งการจัดการพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ มีการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชะลอน้ำ ๑๓ แห่ง สามารถกระจายน้ำเข้าทุ่งปริมาณน้ำ ๑,๗๘๗ ล้าน ลบ.ม. เป็นไปตามแผนที่กำหนด

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้นำเสนอ (ร่าง) ผังน้ำและรายการประกอบผังน้ำ ๒๒ กลุ่มน้ำ ต่อคณะกรรมการกลุ่มน้ำเพื่อรับฟังความคิดเห็น โดยผังน้ำที่ดำเนินการแล้วเสร็จมีจำนวน ๘ กลุ่มน้ำ ได้แก่ ชี มูล เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน แม่กลอง และบางปะกง นอกจากนี้ ได้มีการศึกษาและจัดทำแผนหลัก เพื่อการบรรเทาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) แล้วจำนวน ๓๖ พื้นที่ (จากทั้งหมด ๔๓ พื้นที่) สำหรับการบรรเทาอุทกภัยในเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบในระดับกลุ่มน้ำและพื้นที่วิกฤต

แผนแม่บทด้านที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

(๑) เป้าหมายรวม

พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบบรรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน การนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ ป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียต้นทาง การควบคุมปริมาณการไหลของน้ำเพื่อรักษา ระบบนิเวศ พร้อมทั้งฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความสำคัญในทุกมิติ เพื่อการอนุรักษ์ พื้นฟูและใช้ประโยชน์ทั่วประเทศ

(๒) ค่าเป้าหมายรวม

๑. การป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียที่ต้นทาง
ตัวชี้วัด ร้อยละความสำเร็จในการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐานสำหรับครัวเรือนที่เกิดขึ้นใหม่ : ร้อยละ ๑๐
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดและควบคุมการระบายน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม
ตัวชี้วัด จำนวนระบบบำบัดที่ก่อสร้างใหม่ : ๑๐๐ แห่ง
ตัวชี้วัด จำนวนระบบบำบัดที่เพิ่มประสิทธิภาพระบบเดิม : ๓๔ แห่ง
ตัวชี้วัด ร้อยละของปริมาณน้ำเสียที่ได้รับการบำบัดได้ตามมาตรฐาน : ร้อยละ ๑๙
ตัวชี้วัด ร้อยละของแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำที่ตรวจสอบได้รับการจัดการ : ร้อยละ ๗๐
ตัวชี้วัด กำหนดขีดความสามารถในการรองรับมลพิษของแหล่งน้ำ : ๙ กลุ่มน้ำ
ตัวชี้วัด ปริมาณน้ำที่ได้รับการบำบัดถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ : ๔๑ ล้าน ลบ.ม./ปี
๓. การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ
ตัวชี้วัด จำนวนกลุ่มน้ำที่มีวางแผนจัดสรรน้ำเพื่อระบบนิเวศ : ๕ กลุ่มน้ำ
๔. อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ
ตัวชี้วัด สัดส่วนพื้นที่ลำคลองที่ได้รับการฟื้นฟู : ร้อยละ ๕๐
ตัวชี้วัด สัดส่วนพื้นที่ลำน้ำสายหลักที่ได้รับการฟื้นฟู : ร้อยละ ๒๐
ตัวชี้วัด สัดส่วนพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟู : พื้นที่ชุ่มน้ำ ร้อยละ ๔๐
 แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำเกิน ๑,๐๐๐ ไร่ ร้อยละ ๒๐
ตัวชี้วัด สัดส่วนพื้นที่ชุมชน (นอกเขต กทม. ที่เป็น ชุมชนขนาดใหญ่) ฯ : ร้อยละ ๕๐

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

การเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดและควบคุมการระบายน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม มีระบบบำบัด ที่ก่อสร้างใหม่ ๑๘ แห่ง และเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดเดิม ๑ แห่ง โดยมีร้อยละ ๑๕ ของปริมาณน้ำเสีย ที่ได้รับการบำบัดได้ตามมาตรฐาน (ทั้งในและนอกเขต กทม. ข้อมูลปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) การดำเนินโครงการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมกำกับและบังคับการกับแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำในพื้นที่เป้าหมาย ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า เฉลี่ยร้อยละ ๔๑.๖๘ ของแหล่งกำเนิดมลพิษปฏิบัติตามกฎหมายในการระบายน้ำ

ทั้งออกสู่สิ่งแวดล้อม สำหรับการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการจัดการคุณภาพน้ำใน ๑๐ กลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานที่สูงกว่าตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนระยะ ๕ ปีแรก (ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ๓ แห่ง ได้แก่ หนองหาร บึงบอระเพ็ด กว๊านพะเยา

แผนแม่บทด้านที่ ๕ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน

(๑) เป้าหมายรวม

อนุรักษ์ ฟื้นฟู พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม การป้องกัน และลดการชะล้างพังทลายของดิน ในพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่ลาดชัน

(๒) ค่าเป้าหมายรวม

๑. การอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม

ตัวชี้วัด จำนวนพื้นที่ป่าที่ได้รับการปลูกฟื้นฟู : ๗๓๔,๐๐๐ ไร่

๒. การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ

ตัวชี้วัด จำนวนพื้นที่ : ๑,๒๔๐,๐๐๐ ไร่

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

การดำเนินงานในแต่ละกลยุทธ์/แผนงานต่ำกว่าเป้าหมายของแผนระยะ ๕ ปีแรก (ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) โดยมีพื้นที่ป่าต้นน้ำในเขตป่าอนุรักษ์/ป่าสงวนฯ ได้รับการปลูกฟื้นฟู ๑๑๘,๖๐๘ ไร่ มีการป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน ทั้งในพื้นที่ป่าต้นน้ำในเขตป่าอนุรักษ์/ป่าสงวนฯ และพื้นที่เกษตรนอกพื้นที่อนุรักษ์ จำนวนพื้นที่ ๔๘๖,๕๐๘ ไร่

แผนแม่บทด้านที่ ๖ การบริหารจัดการ

(๑) เป้าหมายรวม

จัดตั้งองค์กรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ ฯลฯ) ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเชื่อมโยงประเด็นการพัฒนาและการหาแหล่งเงินทุน พัฒนาระบบฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจ (คลังน้ำชาติ) สนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำ สนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาครัฐและเอกชน การบริหารจัดการชลประทาน การศึกษาวิจัย เตรียมความพร้อม ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ พัฒนางานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคการบริการ

(๒) ค่าเป้าหมายรวม

๑. จัดทำปรับปรุงกฎหมายและองค์กรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ตัวชี้วัด การจัดทำ ปรับปรุง ทบทวน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับด้านทรัพยากรน้ำ : จัดทำ/ประกาศใช้กฎหมายลำดับรอง ๓๕ เรื่อง

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ : กนช. สทช. คกก. (ทุกกลุ่มน้ำ) องค์กรผู้ใช้น้ำ

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการจัดทำความร่วมมือ/แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ : ขับเคลื่อนร้อยละ ๑๐

๒. การจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ตัวชี้วัด มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกระดับ เป็นมาตรฐาน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศ : จัดทำแผนครบทุกกลุ่มน้ำ

๓. การติดตามและประเมินผล

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน : ระดับผลผลิตและผลลัพธ์

๔. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จในการจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ

: พัฒนา/เชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน (Bigdata)

: มีระบบตรวจวัดและเตือนภัยครอบคลุมกลุ่มน้ำหลัก

: มีศูนย์ข้อมูลกลางที่ครอบคลุมกลุ่มน้ำหลัก

๕. การศึกษา วิจัย และพัฒนาการจัดการทรัพยากรน้ำ

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการจัดทำงานศึกษาวิจัย และนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำของประเทศที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ : นำผลการวิจัยมาขยายผล

๖. การประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัด จำนวนช่องทางของการประชาสัมพันธ์ : ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

ตัวชี้วัด ร้อยละของหน่วยงานด้านน้ำที่มีการประชาสัมพันธ์แผนแม่บทฯ : ร้อยละ ๗๐

ตัวชี้วัด ร้อยละของการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ : ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

ตัวชี้วัด จำนวนหมู่บ้านที่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ด้วยตนเอง และสามารถขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่อื่น : ๘๐๐ หมู่บ้าน

ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและส่วนใหญ่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ซึ่งเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน โดยมีผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่สำคัญ ๆ ดังนี้ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการตราและออกกฎหมายลำดับรองแล้วเสร็จ ๒๕ ฉบับ มีองค์กรผู้ใช้น้ำที่ได้รับการจดทะเบียนทั้งสิ้น ๓,๔๑๓ องค์กร พัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรน้ำ โดยการจัดทำความร่วมมือ/ลงนามในบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งกรอบภูมิภาค อาทิ ประเทศบังกลาเทศ กระทรวงสิ่งแวดล้อมแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ เครือรัฐออสเตรเลีย และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และกรอบพหุภาคี ได้แก่ (๑) สภาน้ำแห่งเอเชีย The Asia Water Council (AWC) และ (๒) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือเพื่อการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืน (๑๙๙๕ Mekong Agreement) ซึ่งได้ร่วมกันกำหนดแผนดำเนินงาน/แผนปฏิบัติการ/ยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ และแผนการติดตามความก้าวหน้า

ของกิจกรรม/โครงการ/แผนดำเนินงานร่วม รวมทั้งดำเนินการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เพื่อประกาศใช้ใหม่

สำหรับการติดตามและประเมินผล สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ นอกจากนี้ ยังได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้และมีการบริหารจัดการน้ำและสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน (SDG๖) ตามมติประชุมคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยได้ดำเนินการประเมินผลและจัดทำรายงาน Country Survey Instrument for SDG ๖.๕.๑ และรายงาน Reporting SDG Indicator ๖.๕.๒ การประเมินผลและจัดทำรายงาน SDG ๖.๔ ประสิทธิภาพการใช้น้ำและความขาดแคลนน้ำ (รายงาน Thailand National Report SDG ๖.๔) รวมทั้งรายงานการติดตามประเมินผลตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี และรายงานประเมินผลตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

รวมทั้งมีการผลักดันให้เกิดกลไกขยายผลความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำในระดับชุมชน จำนวน ๑๙๑ หมู่บ้านที่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ด้วยตนเองและสามารถขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่อื่น จากการดำเนินโครงการโดยการถ่ายทอดและขยายผลการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแนวพระราชดำริ รัชกาลที่ ๙ เพื่อพัฒนาให้ท้องถิ่น ท้องถิ่น และชุมชนสามารถจัดทำข้อมูลน้ำ แผนที่น้ำ และข้อมูลแหล่งน้ำเชิงพื้นที่ครบถ้วน รวมทั้งนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำ ลงมือปฏิบัติจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเกิดความมั่นคงทางด้านน้ำ ด้านอาหาร ด้านเศรษฐกิจชุมชน และด้านพลังงาน

ปัญหาอุปสรรคของการจัดทำและขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฉบับแรก

๕.๑ บางกลยุทธ์/แผนงานตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี มีผลการดำเนินงานต่ำกว่าแผนและบางกลยุทธ์/แผนงานยังไม่ได้การดำเนินการ นอกจากนี้ การดำเนินงานโครงการก่อสร้างหลาย ๆ ลักษณะงาน ยังขาดการเตรียมความพร้อมของโครงการ ระหว่างดำเนินการต้องขออนุญาตใช้พื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินงานโครงการซึ่งต้องใช้เวลา ส่งผลให้การดำเนินงานมีความล่าช้า รวมทั้งโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการมากกว่า ๑ ปีขึ้นไป ยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการภายในระยะเวลาของแผนที่กำหนดไว้

๕.๒ การดำเนินโครงการตามภารกิจของหน่วยงานบางลักษณะงานอยู่ในขอบเขตการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งยังขาดความรู้ความชำนาญและงบประมาณเพื่อดำเนินการ ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน

๕.๓ ขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายต้องใช้เวลา ส่งผลให้การปฏิบัติตามกฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น การผลักดันให้สร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน เป็นต้น ทำให้การกำหนดแผนงาน/โครงการไม่สอดคล้องและไม่สามารถผลักดันการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๕.๔ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้หน่วยงานไม่ได้รับงบประมาณไปดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนหรือผลักดันการดำเนินงานในกลยุทธ์/แผนงานภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และส่งผลกระทบไปสู่เป้าหมายของแผนระดับชาติได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

๕.๕ หน่วยงานเจ้าของข้อมูลสถิติด้านน้ำที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการวิเคราะห์และประเมินผลดัชนีตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (แผนระดับที่ ๒) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๖ (SDG๖) ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง

๕.๖ ขาดการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานสำคัญที่มีการจัดทำแผน รายงานการใช้จ่ายงบประมาณ ข้อมูลสถิติด้านทรัพยากรน้ำมิติต่าง ๆ รวมทั้งการรายงานอย่างต่อเนื่อง เช่น กรมบัญชีกลาง (ข้อมูล GFMS) สำนักงบประมาณ (ข้อมูล e-Budgeting) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (eMENSCR) กรมการพัฒนาชุมชน (ข้อมูล จปฐ. และ กชช.๒ค) การประปานครหลวงและการประปาส่วนภูมิภาค ฯลฯ

ส่วนที่ ๒ การประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ศักยภาพทรัพยากรน้ำในประเทศ

ปริมาณน้ำฝน

พื้นที่ประเทศไทยประกอบด้วย ๒๒ กลุ่มน้ำหลัก สภาพพื้นที่ตั้งอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม ๒ ชนิด ได้แก่ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม มีปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยทั่วประเทศประมาณ ๑,๔๘๖ มิลลิเมตร มีความผันแปรตามพื้นที่ระหว่าง ๙๐๐ - ๔,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี ดังแสดงในรูปที่ ๒-๑

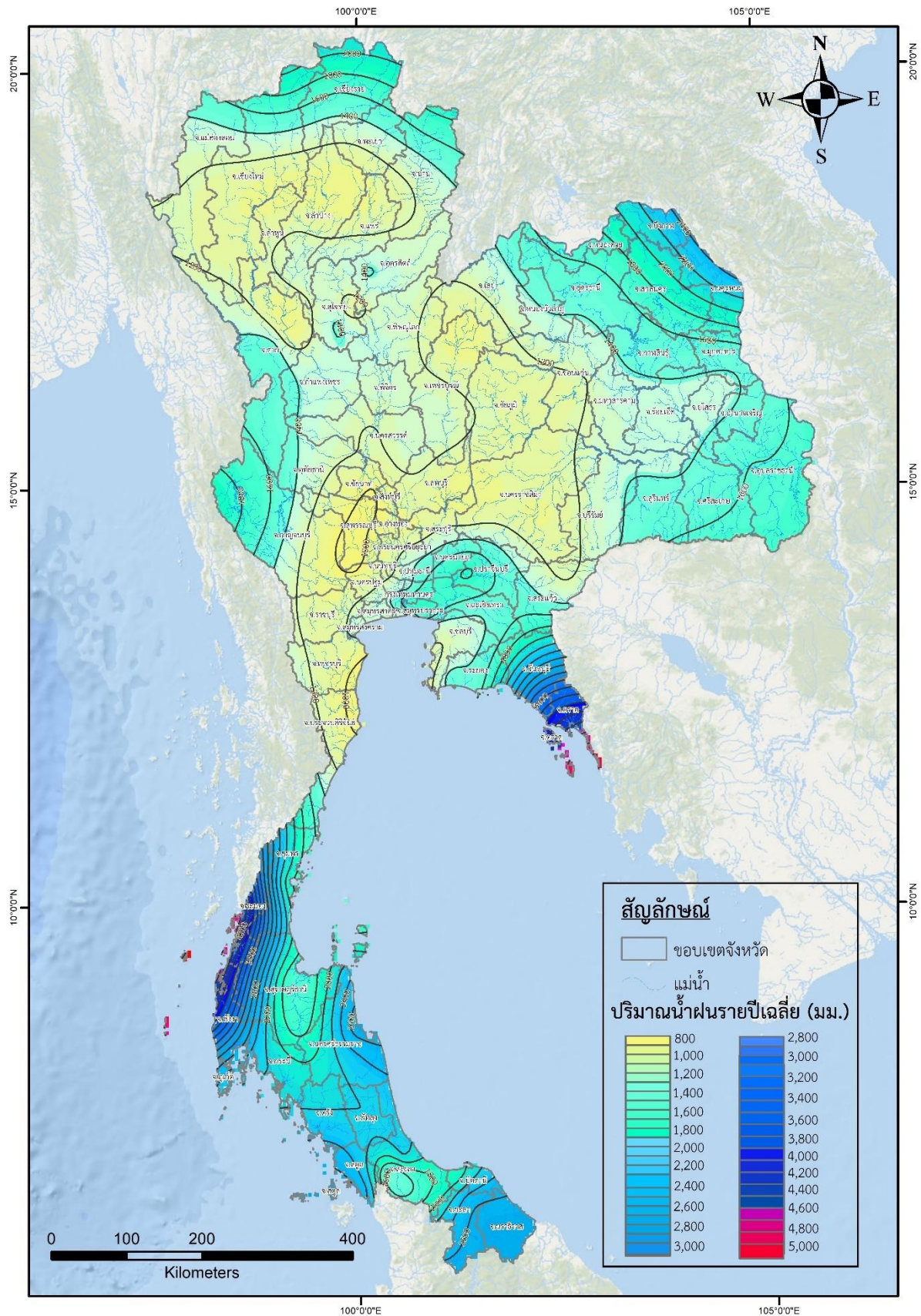
ปริมาณน้ำผิวดิน

ปริมาณน้ำท่าตามธรรมชาติ (Natural Flow) ซึ่งเป็นปริมาณน้ำบนผิวดินที่เกิดจากฝน โดยหักการซึมลงใต้ดิน และการระเหยแล้ว มีปริมาณรวมทั่วประเทศ ๒๐๓,๘๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยกลุ่มน้ำที่มีปริมาณน้ำท่าสูง ได้แก่ กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก แม่กลอง มูล ชี โขงตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มน้ำที่มีปริมาณน้ำท้าน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มน้ำวัง เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ สะแกกรัง และโตนเลสาบ ตามลำดับ สำหรับกลุ่มน้ำที่มีปริมาณน้ำท่ารายปีต่อพื้นที่กลุ่มน้ำมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง และน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์

ปริมาณน้ำบาดาล

ประเทศไทยมีปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งหมด ๔๕,๓๘๕ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี จังหวัดที่มีปริมาณการใช้น้ำบาดาลมากกว่า ๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดที่ใช้น้ำบาดาลมากที่สุด คือ จังหวัดพิจิตร มีปริมาณการใช้น้ำบาดาล ๘๘๔.๕๗ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และจังหวัดที่ใช้น้ำบาดาลเกินปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถใช้ได้ มีทั้งหมด ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิจิตร นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุพรรณบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และจังหวัดสมุทรสาคร

ข้อมูลบ่อน้ำบาดาลในปี ๒๕๖๔ จากระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL) มีบ่อน้ำบาดาลที่ขออนุญาตใช้น้ำบาดาลทั้งหมด ๑๐๒,๘๔๕ บ่อ ปริมาณการใช้น้ำบาดาลตามใบอนุญาตรวมทั้งหมด ๒๖,๐๘๘.๓๗ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำบาดาล (Smart Pasutara) มีทั้งหมด ๓๓๑,๐๒๒ บ่อ แบ่งเป็น บ่อน้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภค ๓๑๕.๘๗๐ บ่อ บ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ๑๕,๑๕๒ บ่อ และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.๒ค) ปี ๒๕๖๓ มีทั้งหมด ๒,๐๙๗,๘๒๓ บ่อ

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

รูปที่ ๒- ๑ แผนที่แสดงความเข้มและการกระจายของฝน

ปริมาณน้ำที่สามารถบริหารจัดการได้

ปริมาณน้ำท่าธรรมชาติเฉลี่ยของประเทศไทยมีปริมาณ ๒๐๓,๘๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำรวมความจุ ๖๓,๘๘๒ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๓๑ ของปริมาณน้ำท่าธรรมชาติ จำแนกเป็นแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ ๔๗,๗๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ขนาดกลาง ๑๐,๙๙๕ ล้านลูกบาศก์เมตร และขนาดเล็ก ๕,๑๔๗ ล้านลูกบาศก์เมตร

การใช้น้ำและการบริหารจัดการ

พื้นที่เกษตร

จากข้อมูลการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีพื้นที่เกษตร ๑๗๗.๙๙ ล้านไร่ (รวมพื้นที่ สปก.) พื้นที่ชลประทานที่ได้รับการพัฒนาแล้วในปัจจุบัน (ปี ๒๕๖๔) ๓๕.๒๐ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่เกษตร ประกอบด้วย โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ๑๙.๖๒ ล้านไร่ โครงการชลประทานขนาดกลาง ๖.๒๘ ล้านไร่ โครงการชลประทานขนาดเล็กและสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ๙.๓๑ ล้านไร่ พื้นที่ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่เกษตรน้ำฝน ๑๔๒.๗๙ ล้านไร่ ซึ่งการเพาะปลูกขึ้นกับสภาพภูมิอากาศในแต่ละปี มีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ หากเกิดฝนทิ้งช่วง บางพื้นที่อยู่ห่างไกลสภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งน้ำในพื้นที่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการใช้ที่ดินเพาะปลูกพืช ๑๒๗.๒๓ ล้านไร่ พื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๓๐.๐๓ ล้านไร่ ในพื้นที่เกษตรน้ำฝนมีพื้นที่ใช้เพาะปลูก ๙๗.๒๐ ล้านไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชแบบให้น้ำ ๕๓.๗๘ ล้านไร่ ส่วนที่เหลือเป็นพืชทนแล้งและไม่ขึ้นต้นที่ไม่มีการให้น้ำ ๔๓.๔๒ ล้านไร่ ดังแสดงในตารางที่ ๒-๑ พื้นที่เกษตรน้ำฝนที่มีการให้น้ำสามารถจำแนกการใช้ที่ดินได้ดังตารางที่ ๒-๒ ส่วนใหญ่เป็นพืชอายุสั้น ๔๓.๗๙ ล้านไร่ พื้นที่เพาะปลูกผันแปรตามปริมาณน้ำที่มีในแต่ละฤดู ส่วนพื้นที่ปลูกผลไม้ที่มีมูลค่าสูงจำเป็นต้องมีการให้น้ำ ปัจจุบันเกษตรกรมีการทำบ่อเก็บกักน้ำในพื้นที่ตนเองร่วมกับการใช้น้ำบาดาล พื้นที่ปลูกอ้อยมีการให้น้ำเสริมประมาณร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งแหล่งน้ำจะมาจากน้ำบาดาลหรือสระเก็บกักน้ำในพื้นที่และแหล่งน้ำใกล้เคียง

ตารางที่ ๒- ๑ การใช้ที่ดินการเกษตรปัจจุบัน

ลำดับ	ชื่อลุ่มน้ำ	พื้นที่เกษตร (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่เกษตรน้ำฝน (ไร่)	
				จำเป็นต้องให้น้ำ	ไม่ขึ้นต้น/พืชทนแล้ง
๑	สาละวิน	๗๘๘,๕๑๙	๑๓๑,๘๙๔	๕๙๗,๖๑๑	๕๙,๐๑๔
๒	โขงเหนือ	๓,๔๖๕,๔๖๔	๙๓๒,๓๑๐	๑,๗๐๘,๑๙๔	๘๒๔,๙๖๐
๓	โขงตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๔,๐๔๓,๔๖๙	๑,๖๒๐,๕๕๖	๗,๓๔๖,๒๓๖	๕,๐๗๖,๖๗๗
๔	ชี	๑๕,๔๙๖,๔๕๖	๒,๖๙๘,๙๖๔	๙,๙๖๔,๖๑๘	๒,๘๓๒,๘๗๔
๕	มูล	๒๖,๐๒๖,๙๗๖	๓,๙๘๖,๗๒๒	๑๗,๖๙๔,๓๐๓	๔,๓๔๕,๙๕๑
๖	ปิง	๓,๔๕๘,๙๑๓	๑,๕๑๖,๐๘๑	๑,๑๖๐,๙๕๕	๗๘๑,๘๗๗
๗	วัง	๘๑๙,๐๗๙	๔๖๙,๓๖๑	๒๑๖,๗๒๗	๑๓๒,๙๙๑
๘	ยม	๔,๙๕๐,๕๐๒	๒,๒๘๘,๘๕๘	๒,๑๒๐,๕๙๓	๕๔๑,๐๕๑
๙	น่าน	๖,๓๑๕,๑๕๓	๒,๓๕๑,๑๒๘	๒,๖๗๕,๔๔๙	๑,๒๘๘,๕๗๖
๑๐	เจ้าพระยา	๗,๒๗๔,๕๐๕	๓,๔๙๗,๘๙๔	๓,๐๙๓,๑๓๙	๖๘๓,๔๗๒
๑๑	สะแกกรัง	๑,๔๓๓,๒๒๔	๓๖๐,๖๖๖	๗๔๙,๙๐๗	๓๒๒,๖๕๑
๑๒	ป่าสัก	๓,๔๒๖,๒๑๔	๕๔๗,๑๑๐	๒,๒๐๓,๐๖๙	๖๗๖,๐๓๕
๑๓	ท่าจีน	๔,๘๐๗,๖๗๔	๓,๒๔๒,๓๙๕	๑,๐๖๖,๕๓๐	๔๙๘,๗๔๙
๑๔	แม่กลอง	๒,๔๙๑,๖๖๗	๘๒๘,๓๐๓	๘๐๕,๘๔๘	๘๕๗,๕๑๖

ลำดับ	ชื่อลุ่มน้ำ	พื้นที่เกษตร (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่เกษตรน้ำฝน (ไร่)	
				จำเป็นต้องให้น้ำ	ไม่ยืนต้น/พืชทนแล้ง
๑๕	บางปะกง	๓,๙๙๒,๘๙๘	๑,๘๔๗,๑๖๘	๗๑๐,๗๖๕	๑,๔๓๔,๙๖๕
๑๖	โตนเลสาบ	๑,๒๐๗,๓๑๑	๑๔๑,๘๕๖	๗๗๐,๒๒๙	๒๙๕,๒๒๖
๑๗	ชายฝั่งทะเลตะวันออก	๓,๒๕๔,๔๖๗	๕๕๖,๐๗๑	๔๒๔,๒๓๓	๒,๒๗๔,๑๖๓
๑๘	เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	๑,๙๙๘,๘๒๒	๖๙๕,๕๒๕	๑๕๐,๑๗๘	๑,๑๕๓,๑๑๙
๑๙	ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนบน	๙,๒๕๓,๓๓๔	๙๙๕,๗๙๔	๒๐๔,๐๓๗	๘,๐๕๓,๕๐๓
๒๐	ทะเลสาบสงขลา	๓,๗๑๖,๖๖๙	๖๐๖,๗๘๑	๔๙,๙๐๑	๓,๐๕๙,๙๘๗
๒๑	ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนล่าง	๓,๒๙๑,๓๗๒	๔๑๗,๐๘๘	๒๐,๗๐๖	๒,๘๕๓,๕๗๘
๒๒	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	๕,๗๒๕,๘๕๔	๒๙๘,๑๔๐	๔๓,๘๓๙	๕,๓๘๓,๘๗๕
รวม		๑๒๗,๒๓๘,๕๔๐	๓๐,๐๓๐,๖๖๓	๕๓,๗๗๗,๐๖๗	๔๓,๔๓๐,๘๑๐

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๒ กรมชลประทาน ๒๕๖๒ กรมส่งเสริมการเกษตร ๒๕๖๒

ตารางที่ ๒- ๒ การใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรน้ำฝน

ลำดับ	ชื่อลุ่มน้ำ	พืชอายุสั้น (ไร่)				พืชอายุยาว (ไร่)		รวม (ไร่)
		ข้าว	ข้าวโพด	พืชผัก	พืชไร่	ไม้ผลมูลค่าสูง	อ้อย	
๑	สาละวิน	๑๕๘,๗๓๙	๓๐๗,๔๔๘	๒๖,๕๐๓	๘๑,๔๓๔	๑๕,๐๕๑	๘,๔๓๖	๕๙๗,๖๑๑
๒	โขงเหนือ	๑,๒๐๗,๒๑๑	๑๕๑,๖๕๙	๑๔,๐๖๙	๔๕,๗๐๕	๒๘๙,๕๕๐	๐	๑,๗๐๘,๑๙๔
๓	โขงตะวันออกเฉียงเหนือ	๖,๑๐๕,๘๓๖	๒๗๕,๕๑๙	๘,๙๐๓	๗๒,๑๐๓	๓๐,๘๙๘	๘๕๒,๙๗๖	๗,๓๔๖,๒๓๖
๔	ชี	๗,๖๗๗,๖๘๒	๑๑๖,๔๗๗	๓๑,๘๗๔	๑๔,๑๖๒	๙,๙๕๒	๒,๑๑๔,๔๗๑	๙,๙๖๔,๖๑๘
๕	มูล	๑๖,๒๕๒,๙๙๐	๔๗๙,๘๖๒	๒๐,๙๔๒	๔๓,๖๔๐	๘,๖๒๘	๘๘๘,๒๔๑	๑๗,๖๙๔,๓๐๓
๖	ปิง	๔๓๗,๗๓๗	๑๗๖,๗๘๕	๒๙,๑๒๐	๑๔,๑๑๗	๒๔๕,๑๘๖	๒๕๕,๐๑๐	๑,๑๖๐,๙๕๕
๗	วัง	๑๐๔,๕๘๙	๘๘,๙๘๐	๒,๗๓๘	๑,๔๖๙	๑๘,๑๔๔	๘๐๖	๒๑๖,๗๒๗
๘	ยม	๑,๔๐๑,๑๑๕	๑๗๒,๕๗๖	๒๒,๗๓๒	๓๒,๖๐๘	๗๙,๘๑๒	๔๑๑,๗๕๑	๒,๑๒๐,๕๙๓
๙	น่าน	๑,๖๖๗,๕๓๒	๕๖๓,๐๖๗	๓๒,๑๒๐	๑๓๓,๐๑๖	๕๙,๕๒๖	๒๒๐,๑๘๘	๒,๖๗๕,๔๔๙
๑๐	เจ้าพระยา	๑,๗๘๙,๓๘๑	๑๙๙,๙๘๐	๘๙,๘๔๗	๗๓,๔๒๐	๓,๕๘๙	๙๓๖,๙๒๒	๓,๐๙๓,๑๓๙
๑๑	สะแกกรัง	๔๗๙,๖๐๙	๖๘,๓๑๔	๑,๒๗๑	๒,๙๓๔	๖๙๐	๑๙๗,๐๙๐	๗๔๙,๙๐๗
๑๒	ป่าสัก	๘๑๗,๗๖๙	๔๗๔,๕๔๑	๒๖,๑๙๒	๕๖,๒๙๕	๕,๒๙๙	๘๒๒,๙๗๒	๒,๒๐๓,๐๖๙
๑๓	ท่าจีน	๒๒๑,๖๓๑	๖๑,๐๗๗	๘๗,๕๑๖	๕,๒๑๙	๑,๒๓๑	๖๘๙,๘๕๕	๑,๐๖๖,๕๓๐
๑๔	แม่กลอง	๘๘,๘๙๗	๑๓๕,๖๗๒	๕๓,๘๖๑	๓๗,๔๒๔	๖,๑๐๕	๔๘๓,๘๙๐	๘๐๕,๘๔๘
๑๕	บางปะกง	๒๖๖,๓๖๗	๑๓,๔๗๙	๑๘,๗๘๗	๑๓,๘๗๕	๖๔,๗๒๐	๓๓๓,๕๓๘	๗๑๐,๗๖๕
๑๖	โตนเลสาบ	๔๗๓,๓๗๑	๒,๑๖๘	๑,๒๖๖	๔,๑๑๔	๑๒๖,๓๔๒	๑๖๒,๙๖๘	๗๗๐,๒๒๙
๑๗	ชายฝั่งทะเลตะวันออก	๘,๘๑๗	๒๘๑	๘,๔๕๒	๒๐,๒๑๙	๓๗๒,๙๖๐	๑๓,๕๐๓	๔๒๔,๒๓๓
๑๘	เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	๐	๓,๒๖๒	๓๕,๙๙๘	๓๙,๓๙๑	๕,๙๕๑	๖๕,๕๗๖	๑๕๐,๑๗๘
๑๙	ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนบน	๑๐,๑๑๓	๐	๓๕,๑๑๖	๓,๒๘๗	๑๕๕,๓๐๕	๒๑๗	๒๐๔,๐๓๗
๒๐	ทะเลสาบสงขลา	๓๔,๓๑๘	๐	๗,๘๑๕	๖,๑๖๒	๑,๖๐๖	๐	๔๙,๙๐๑
๒๑	ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนล่าง	๑๖,๒๒๑	๐	๕๙๐	๒,๒๐๓	๑,๖๙๓	๐	๒๐,๗๐๖
๒๒	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	๙,๕๑๑	๐	๔,๙๓๖	๔,๘๖๓	๒๔,๕๒๘	๐	๔๓,๘๓๙
รวมทั้งหมด		๓๙,๒๒๙,๔๓๗	๓,๒๙๑,๑๔๖	๕๖๐,๖๔๖	๗๐๗,๖๖๐	๑,๕๒๖,๗๖๘	๘,๔๖๑,๔๐๙	๕๓,๗๗๗,๐๖๗
รวมทั้งหมด		๔๓,๗๘๘,๘๙๐				๙,๙๘๘,๑๗๗		๕๓,๗๗๗,๐๖๗

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร ๒๕๖๒

สภาพการเพาะปลูกในปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูก ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ พืชเศรษฐกิจหลักที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด คือ ข้าว พื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย ๖๙.๗ ล้านไร่ต่อปี ขึ้นกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มี รองลงมา คือ ยางพารา มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย ๒๓.๘ ล้านไร่ มีแนวโน้มพื้นที่เพาะปลูกลดลง อ้อยมีพื้นที่เพาะปลูกลำดับที่ ๓ เฉลี่ย ๑๐.๖ ล้านไร่ มันสำปะหลังมีพื้นที่เพาะปลูกลำดับที่ ๔ เฉลี่ย ๙.๑ ล้านไร่ ไม้ผลมีพื้นที่เพาะปลูกลำดับที่ ๕ เฉลี่ย ๖.๒ ล้านไร่ มีแนวโน้มพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ปาล์มน้ำมันมีพื้นที่เพาะปลูกลำดับที่ ๖ เฉลี่ย ๕.๒ ล้านไร่ มีแนวโน้มพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ข้าวโพดมีพื้นที่เพาะปลูกลำดับที่ ๗ เฉลี่ย ๔.๑ ล้านไร่ พื้นที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ไม้ยืนต้นมีพื้นที่เพาะปลูกลำดับที่ ๘ ก่อนข้างคองที่ เฉลี่ย ๓.๘ ล้านไร่ พืชผักมีพื้นที่เพาะปลูกลำดับที่ ๙ เฉลี่ย ๒.๗ ล้านไร่ มีแนวโน้มพื้นที่เพาะปลูกลดลง พืชไร่มีพื้นที่เพาะปลูกลำดับที่ ๑๐ เฉลี่ย ๒.๑ ล้านไร่ และสับปะรด มีพื้นที่เพาะปลูกลำดับที่ ๑๑ เฉลี่ย ๐.๕ ล้านไร่

การปลูกข้าวมีการใช้น้ำมากที่สุด สภาพการปลูกมีความแตกต่างกันไปตามสภาพของระบบนิเวศในแต่ละภาคขึ้นอยู่กับระบบชลประทานเป็นสำคัญ กล่าวคือ หากพื้นที่ใดมีระบบชลประทานที่ไม่สมบูรณ์ เช่น ในภาคเหนือตอนนอกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เกษตรกรจะสามารถปลูกข้าวได้ปีละ ๑ - ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ นาปี และครั้งที่ ๒ นาปรัง โดยอาศัยน้ำฝน ส่วนพื้นที่ที่มีระบบชลประทานที่สมบูรณ์ เช่น ในเขตภาคกลาง ภาคเหนือตอนล่าง เกษตรกรจะปลูกข้าวได้ปีละ ๒ - ๓ ครั้ง โดยเกษตรกรจะทำนาปลูกข้าวต่อเนื่องทันทีหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวครั้งที่ผ่านมา ทำให้มีการทำนาได้ถึงปีละ ๓ ครั้ง หรือ ๕ ครั้งใน ๒ ปี ทำให้ความต้องการน้ำสูงมากขึ้น สัดส่วนการใช้น้ำเพื่อการปลูกข้าวในพื้นที่ชลประทานคิดเป็นร้อยละ ๔๓๑ ของพื้นที่ปลูกข้าวทั่วประเทศ

ความต้องการใช้น้ำ

ในพื้นที่เกษตรที่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ จะมีการปลูกพืชในฤดูแล้ง โดยเฉพาะพื้นที่เกษตรชลประทาน ทำให้มีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรเป็นปริมาณมาก โดยมีการผันแปรขึ้นกับปริมาณฝนและปริมาณน้ำต้นทุนในแต่ละปี นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเมือง และการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม และพื้นที่เศรษฐกิจ ทำให้ความต้องการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเพิ่มขึ้นด้วย ถึงแม้ว่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ จะมีวิกฤติการณ์โควิด-๑๙ ความต้องการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการไม่ได้ลดลงสรุปได้ดังนี้

๑) การใช้น้ำภาคเกษตร ประกอบด้วย

๑.๑) พื้นที่เกษตรในเขตชลประทาน เป็นการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ผ่านระบบชลประทาน และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า มีการปลูกพืชทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง จึงมีการใช้น้ำเป็นปริมาณมากโดยเฉพาะการใช้น้ำเพื่อปลูกข้าว คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๗๐ ของการใช้น้ำในเขตชลประทาน ปริมาณการใช้น้ำในช่วงหน้าแล้งขึ้นกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีในอ่างเก็บน้ำ จากข้อมูลปริมาณน้ำส่งจริงของกรมชลประทาน ร่วมกับการประเมินปริมาณการใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และโครงการขนาดเล็กที่มีระบบส่งน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ มีปริมาณการใช้น้ำ ๑๙,๘๙๗ - ๓๗,๒๕๑ ล้านลูกบาศก์เมตร เฉลี่ย ๒๖,๕๓๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ปริมาณการใช้น้ำในเขตชลประทานแปรผันตามปริมาณฝน ชนิดพืชและพื้นที่เพาะปลูกในแต่ละปี

1 ค่าเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ สททช. ๒๕๖๕ โครงการจัดทำข้อมูลผลิตภาพการใช้น้ำภายใต้แผนแม่บทการบริหาร

๑.๒) พื้นที่เกษตรน้ำฝน ๑๒๗.๒๓ ล้านไร่ มีการพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก ในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วง มีการใช้น้ำจากน้ำบาดาล สระน้ำในไร่นา หรือสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้เพื่อเสริม พืชที่มีความจำเป็น ต้องให้น้ำ ประเมินการใช้น้ำเฉพาะพืชที่มีการให้น้ำเพิ่ม ได้แก่ ข้าว ผลไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ พืชผัก พื้นที่ ปลูกอ้อยบางส่วน การขาดแคลนนํ้าขึ้นกับปริมาณน้ำฝน และการกระจายของฝนในแต่ละปี รวมทั้งสภาพภูมิประเทศ ชนิดพืชและช่วงเวลาปลูก ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ มีปริมาณการใช้น้ำ ๑๓,๑๘๐ - ๒๕,๓๓๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เฉลี่ย ๑๘,๗๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

๑.๓) การใช้น้ำเพื่อการปศุสัตว์และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ มีปริมาณ ๓,๓๔๒ - ๔,๑๙๗ ล้านลูกบาศก์เมตร การใช้น้ำขึ้นกับชนิดและจำนวนปศุสัตว์ พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย ๓,๔๘๖ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

๒) การใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ มีปริมาณ ๓,๙๒๙ - ๔,๓๒๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย ๔,๑๔๗ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี พื้นที่หลักที่มีการใช้น้ำ เป็นปริมาณมากเป็นพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมหนาแน่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ระยอง ชลบุรี สมุทรสาคร ปทุมธานี นครปฐม พระนครศรีอยุธยา สระบุรี สำหรับจังหวัดอื่น ๆ อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตรและการผลิตเพื่อใช้ในท้องถิ่น

ความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม แนวโน้มภาคอุตสาหกรรมจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งในพื้นที่อุตสาหกรรมเดิม และคาดว่าจะต้องพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมแห่งใหม่ เพื่อรองรับอุตสาหกรรม ขนาดใหญ่ในอนาคต เนื่องจากความต้องการจะเกิดขึ้นตลอดทั้งปี ทิศทางการพัฒนาในอนาคตจะต้องกำหนด ขนาดการขยายตัวให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่จะรองรับได้รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมใหม่ จะต้องพิจารณาปัจจัยเรื่องการจัดหาเข้าร่วมกับการพิจารณาความเหมาะสมด้านอื่น ๆ

๓) การใช้น้ำภาคบริการ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ มีปริมาณ ๖,๒๓๔ - ๗,๕๙๖ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณการใช้น้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ถึงแม้จะมีวิกฤติการณ์โควิด-๑๙ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง แต่ปริมาณการใช้น้ำโดยรวมไม่ได้ลดลง เนื่องจาก การใช้น้ำของที่อยู่อาศัยเพิ่มสูงขึ้นในช่วงดังกล่าว ปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย ๖,๘๗๘ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ในอนาคต (ปี พ.ศ. ๒๕๘๐) จะเพิ่มเป็น ๗,๘๑๙ ล้าน ลูกบาศก์เมตรต่อปี

ความต้องการน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคในชนบท ในปัจจุบันถือว่าอยู่ในเกณฑ์เพียงพอ อย่างไรก็ตาม การขาดแคลนนํ้าในฤดูแล้งยังคงมีให้เห็นในบางพื้นที่อยู่ห่างไกลจากลํ้าธรรมชาติ หรือนํ้าบาดาลมีปัญหา ด้านคุณภาพ อาจจะมีปัญหาขาดแคลนนํ้าในปีที่แล้วมากได้ และคุณภาพส่วนใหญ่ยังไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน สำหรับนํ้าบริโภค สำหรับด้านปริมาณถือว่าเพียงพอจากการสำรองนํ้าของแต่ละครัวเรือน และเนื่องจาก มีการผลิตและจำหน่ายนํ้าดื่มอยู่ในเกือบทุกพื้นที่แต่ก็จะทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นในการจัดหาเพื่อบริโภค

ความต้องการน้ำเพื่อภาคบริการ การท่องเที่ยว และเมืองหลัก มีแนวโน้มจะขาดแคลนในอนาคต ในพื้นที่หรือเมืองที่มีการขยายตัวสูง ซึ่งจะต้องวางแผนพัฒนาเพิ่มน้ำต้นทุนรองรับ หรือการจัดการด้านความต้องการ หากมีข้อจำกัดในการพัฒนาเพิ่ม

๔) การใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ ปริมาณความต้องการน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศในฤดูแล้ง รวมทั้งประเทศปีละ ๙,๕๘๖ ล้านลูกบาศก์เมตร

สรุปความต้องการใช้น้ำทั้งประเทศเฉลี่ย ๔๑,๐๔๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี (ไม่รวมพื้นที่เกษตรน้ำฝน และน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ)

ปัญหาทรัพยากรน้ำ

ปัญหาทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย การขาดแคลนน้ำ น้ำท่วม น้ำเสีย และน้ำเค็ม เกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ได้แก่ ปริมาณน้ำฝนที่ไม่เพียงพอหรือมากเกินไป การบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำและแหล่งน้ำสาธารณะ การเพิ่มขึ้นของประชากรและขยายตัวของชุมชนเมือง การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ การขยายตัวด้านอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว การปลูกพืชที่ไม่เหมาะสมกับสภาพดินและน้ำ การสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ การปล่อยมลพิษลงสู่แม่น้ำลำคลอง การขาดแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนที่เพียงพอ และการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งจะแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ในแต่ละลุ่มน้ำ สรุปได้ดังนี้

ปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ในรอบ ๕๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งหลายครั้ง คือ ปี พ.ศ. ๒๕๑๐, ๒๕๑๑, ๒๕๑๕, ๒๕๒๐, ๒๕๒๒, ๒๕๒๙, ๒๕๓๐, ๒๕๓๓, ๒๕๓๗, ๒๕๔๒, ๒๕๔๕, ๒๕๔๘, ๒๕๕๗ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรและความเสียหายทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ที่ต้องอาศัยผลผลิตทางการเกษตรเป็นวัตถุดิบ ภัยแล้งครั้งรุนแรงที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๒, ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๔๒ เกิดเป็นบริเวณกว้างในเกือบทุกภาคของประเทศ ช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑) มีพื้นที่แล้งซ้ำซากเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากฝนตกน้อยกว่าปกติหรือฝนตกไม่เป็นไปตามฤดูกาล ซึ่งพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในระดับต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ สภาพดิน ปริมาณฝน โดยพื้นที่เสี่ยงภัยในระดับรุนแรง (เกิดมากกว่า ๖ ครั้ง/๑๐ ปี) และระดับปานกลาง (เกิด ๔ - ๕ ครั้ง/๑๐ปี) มีพื้นที่รวมประมาณ ๒๑.๒๕ ล้านไร่ ดังแสดงในรูปที่ ๒-๒

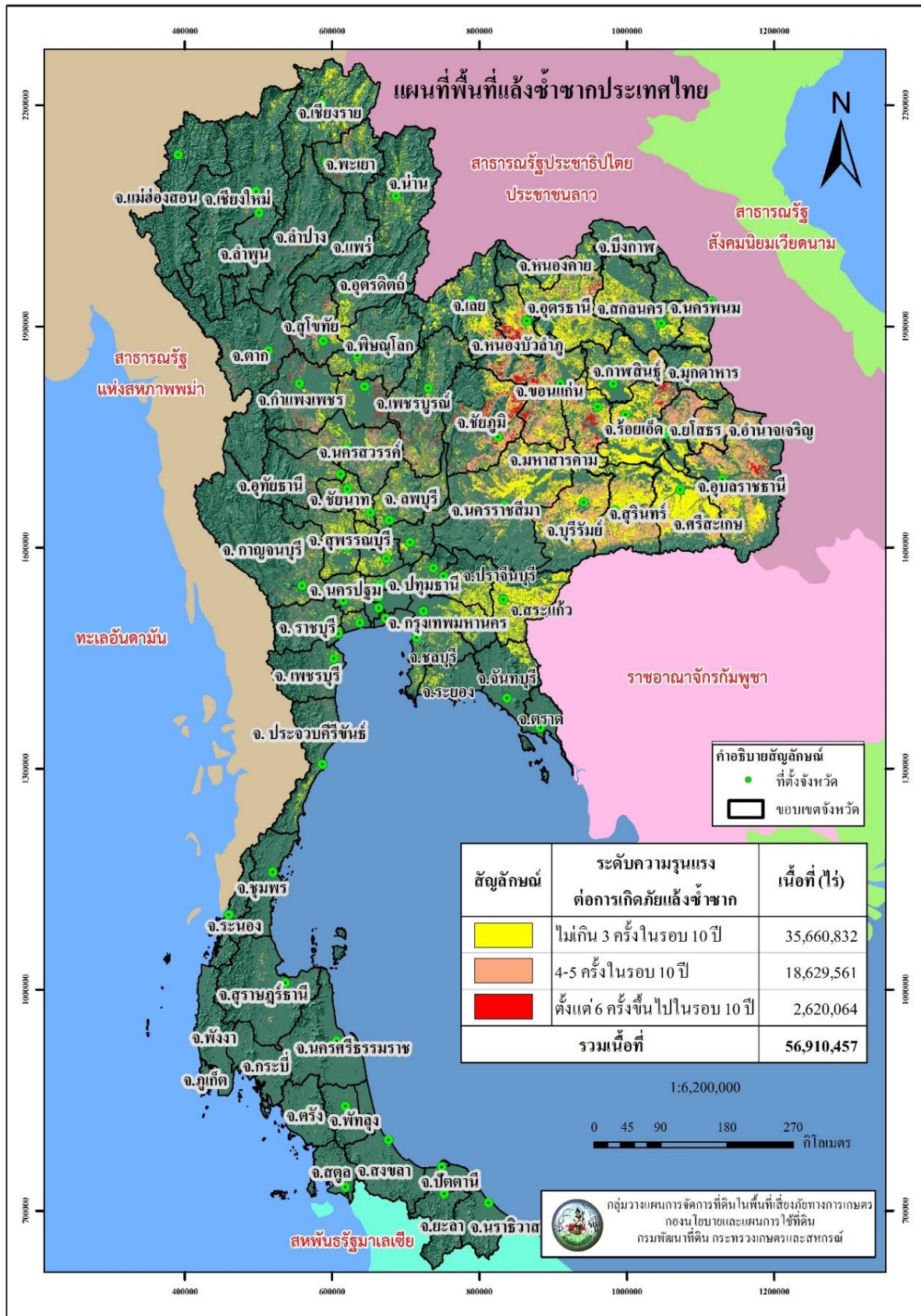
ความเสี่ยงการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน ขึ้นกับปริมาณน้ำฝน และการกระจายของฝนในแต่ละปีรวมทั้งสภาพภูมิประเทศ ชนิดพืชและช่วงเวลาปลูก พืชเหล่านี้โดยเฉพาะพื้นที่ ปลูกข้าว ผัก และผลไม้ จะมีความเสี่ยงที่จะขาดน้ำสูงกว่าพืชที่ปลูกพืชไร่และไม่ยืนต้น ดังนั้นพื้นที่เกษตรน้ำฝนจำนวนประมาณ ๑๒๗.๒๓ ล้านไร่ จะต้องจัดการด้านความต้องการ การจัดโซนนิ่งการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่ใช้น้ำน้อย การส่งเสริมการลงทะเบียนของเกษตรกรโดยใช้มาตรการประกันราคาหรือประกันรายได้ การให้สินเชื่อเพื่อปัจจัยการผลิตและการตลาด มาสนับสนุนพื้นที่ดังกล่าว

ความเสี่ยงการขาดแคลนน้ำในพื้นที่อุตสาหกรรม มีพื้นที่ใช้น้ำหลัก ๒ พื้นที่หลัก ได้แก่

(๑) กลุ่มอุตสาหกรรมในภาคกลางบริเวณกรุงเทพมหานครและพื้นที่โดยรอบ มีทั้งการรวมกลุ่มเป็นนิคมอุตสาหกรรม และที่ตั้งกระจายอยู่ในพื้นที่จากการประเมินการใช้น้ำของโรงงานประเภทต่าง ๆ โดยการใช้ส่วนใหญ่ ภาคเอกชนจะเป็นผู้จัดหาตัวเองโดยใช้น้ำบาดาลเป็นส่วนใหญ่ และเปลี่ยนมาใช้น้ำประปาในพื้นที่บริการของการประปาครอบคลุมสำหรับนิคมอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในภาคกลางส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากน้ำบาดาล แต่ในปัจจุบันนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและปทุมธานีได้เปลี่ยนเป็นใช้น้ำจากลำน้ำธรรมชาติ การสนับสนุนปริมาณน้ำเพื่อภาคอุตสาหกรรมดำเนินการโดย การจัดสรรน้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ระบายลงระบบลำน้ำธรรมชาติ เพื่อให้มีปริมาณน้ำเพียงพอในฤดูแล้งที่ภาคอุตสาหกรรมสามารถนำไปใช้ได้ ดังนั้น โอกาสที่จะเกิดการขาดแคลนน้ำเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกับการขาดน้ำภาคการเกษตรในปีที่แล้งจัดมากและมีปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำน้อย กรณีขาดแคลนน้ำควรดำเนินการดังนี้

(๑.๑) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดสรรน้ำโดยการกำหนดโควตาการใช้น้ำระหว่างภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมในการใช้น้ำเป็นหลัก ผู้ที่ได้รับโควตาน้ำสามารถนำไปแลกเปลี่ยนกันได้ ภายใต้กติกาที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดขึ้น

(๑.๒) ใช้น้ำบาดาลและน้ำผิวดินร่วมกัน แต่เพื่อป้องกันปัญหาแผ่นดินทรุด จำเป็นต้องมีสถานีเติมน้ำบาดาล (Artificial Recharge Station) และควบคุมการใช้ในสมดุล

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๑

รูปที่ ๒- ๒ พื้นที่แล้งซ้ำซาก

(๒) กลุ่มอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก มีพื้นที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่อยู่ทั้งในจังหวัด ชลบุรี และ จังหวัดระยอง มีการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลางและการสูบน้ำและผันน้ำจากแม่น้ำ สำหรับรองรับภาคอุตสาหกรรมและมีระบบท่อส่งน้ำดิบ ซึ่งส่งเพื่อการอุปโภค บริโภค ท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรม จากการประเมินความต้องการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ ๓ จังหวัดใน EEC ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมประมาณ ๗๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยการใช้ใช้น้ำของนิคมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในจังหวัดชลบุรี และระยองรวมทั้งน้ำอุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยวจะใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำและระบบท่อส่งน้ำ โดยระบบทั้งหมด ในปีฝนปกติสามารถรองรับความต้องการใช้น้ำเพียงพอแต่มีโอกาสขาดแคลนน้ำในปีแล้งได้ เนื่องจากค่าเฉลี่ย ของน้ำต้นทุนที่ในแต่ละปีใกล้เคียงกับปริมาณความต้องการน้ำ แนวโน้มการขยายตัว ของอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวยังคงเพิ่มขึ้น ทำให้ถ้าไม่สามารถจัดหาต้นทุนเพิ่มขึ้นได้จะเกิดการขาดแคลนน้ำรุนแรง ในอนาคต สำหรับในพื้นที่อื่น ๆ พื้นที่อุตสาหกรรมจะจัดหาตัวเองโดยใช้น้ำจากลำน้ำธรรมชาติ และการสำรองไว้ ใช้ในฤดูแล้ง ปัญหาเกิดขึ้นในกลุ่มน้ำบางปะกงมีการแย่งสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติโดยเฉพาะในช่วงต้นและ ปลายฤดูฝน ระหว่างอุตสาหกรรมและเกษตรกรเนื่องจากแหล่งน้ำต้นทุนจากอ่างเก็บน้ำที่มีไม่เพียงพอที่จะจัดสรร น้ำให้นอกเขตพื้นที่ชลประทานของโครงการได้

ความเสี่ยงการขาดแคลนน้ำพื้นที่ท่องเที่ยวและเมืองหลัก

การขยายตัวภาคบริการของประเทศมีการขยายตัวค่อนข้างมาก เป็นการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว และภาคการค้าในระดับท้องถิ่นและในระดับภูมิภาค ทำให้เมืองหลักในภูมิภาค เช่น เชียงใหม่ อุดรธานี สงขลา เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีชื่อเสียงติดระดับโลก เช่น กรุงเทพมหานคร ชายฝั่งทะเลอันดามัน และ เกาะสมุย เป็นต้น ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ก่อนสถานการณ์โควิด-๑๙ มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศประมาณ ๓๙.๘ ล้านคนและนักท่องเที่ยวภายในประเทศประมาณ ๑๖๖.๘ ล้านคนต่อครั้ง เมื่อเกิดสถานการณ์โควิด-๑๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงเหลือเพียง ๖.๗ ล้านคน เมื่อสถานการณ์ดีขึ้นคาดว่า จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นต้องจัดหาน้ำประปาให้เพียงพอในพื้นที่ จังหวัดที่มีความเสี่ยงน้ำต้นทุนบริเวณจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่เกาะภูเก็ต พัทยา และเชียงใหม่

ปัญหาน้ำท่วม

ในรอบ ๕๐ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ประสบปัญหาน้ำท่วมเกือบทุกจังหวัดของประเทศถึง ๑๓ ครั้ง ในปีต่าง ๆ ดังนี้ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕, ๒๕๑๘, ๒๕๒๑, ๒๕๒๓, ๒๕๒๖, ๒๕๓๒, ๒๕๓๘, ๒๕๔๔, ๒๕๔๕, ๒๕๔๘, ๒๕๔๙, ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่มีความรุนแรงถึง ๘ ครั้ง คือ ปี พ.ศ. ๒๕๑๘, ๒๕๒๖, ๒๕๓๘, ๒๕๔๕, ๒๕๔๘, ๒๕๔๙, ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามลำดับ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก เช่น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีความเสียหายทางเศรษฐกิจคิดเป็น มูลค่าถึง ๑.๔๔ ล้านล้านบาท

ปัญหาน้ำท่วมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชุมชน ทรัพย์สิน พื้นที่การเกษตร อาคารบ้านเรือนและ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ สามารถแบ่งได้เป็น ๔ ลักษณะ ดังนี้

(๑) น้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม เกิดจากฝนที่ตกหนักและกระจายเป็นบริเวณ กว้างทั่วพื้นที่ต้นน้ำที่มีภูเขาความลาดชันสูงหรือตกเป็นระยะเวลานานจนเกิดการสะสมของปริมาณน้ำท่าแล้ว เกิดเป็นน้ำหลากฉับพลันมาตามร่องน้ำ เมื่อมีการเปลี่ยนความลาดชันปริมาณน้ำจะไหลล้นและกัดเซาะพื้นที่ ข้างลำน้ำอย่างรวดเร็วแต่จะลดลงในระยะเวลาไม่นาน

ข้อมูลกรมทรัพยากรธรณี ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ พื้นที่อ่อนไหวต่อการเกิดดินถล่มในระดับสูงมาก ถึงปานกลาง พบใน ๕๔ จังหวัด ๑๘,๓๑๕ หมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีพื้นที่อยู่ทางทิศตะวันตกของภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาที่มีความลาดชันสูง ดังแสดงใน **รูปที่ ๒-๓**

(๒) น้ำหลากที่ลาดเชิงเขา เป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ภูเขาที่มีความลาดชันสูง เกิดจากปริมาณฝนที่ตกติดต่อกันเป็นระยะเวลานานมีปริมาณน้ำสะสมจำนวนมากทำให้พื้นดินชุ่มน้ำส่งผลให้น้ำไหลบ่าจากพื้นที่ภูเขาสู่ที่ลาดเชิงเขาอย่างรวดเร็ว พื้นที่เสี่ยงส่วนใหญ่อยู่ใกล้ทางน้ำไหลผ่าน

(๓) น้ำล้นตลิ่ง เกิดจากปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำหลายสาขาไหลมาบรรจบกันแล้วไหลบ่าเข้าท่วมพื้นที่ราบลุ่มต่ำริมลำน้ำ หรือเกิดจากที่จุดออกท้ายลำน้ำมีระดับน้ำสูงหรือได้รับผลกระทบจากระดับน้ำทะเลรวมถึงลำน้ำที่มีสิ่งกีดขวางทางน้ำทั้งที่เป็นสิ่งก่อสร้าง เช่น ฝาย ถนน หรือสิ่งกีดขวางตามธรรมชาติ เช่น เกาะแก่งในลำน้ำ ทำให้ไม่สามารถระบายน้ำลงได้ ส่วนใหญ่มักเกิดกับพื้นที่ราบลุ่มริมลำน้ำที่มีความจุลำน้ำน้อยหรือมีศักยภาพของลำน้ำในการระบายน้ำต่ำ

(๔) น้ำท่วมขัง เกิดจากปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่แล้วไม่สามารถระบายออกได้ทันจึงเกิดเป็นสภาพน้ำท่วมขัง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดกับพื้นที่ในเขตเมืองหรือชุมชนหนาแน่นที่มีสภาพการใช้ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป

(๕) การขยายตัวของชุมชนที่ไม่ได้มีการวางระบบระบายน้ำที่ดี การก่อสร้างที่กีดขวางทางน้ำ หรือระบบระบายน้ำอุดตัน เป็นต้น หรือเกิดในพื้นที่ลุ่มต่ำที่การระบายน้ำเป็นไปได้ช้าเนื่องจากระดับน้ำในลำน้ำสูงซึ่งบางพื้นที่จะท่วมนานหลายวัน

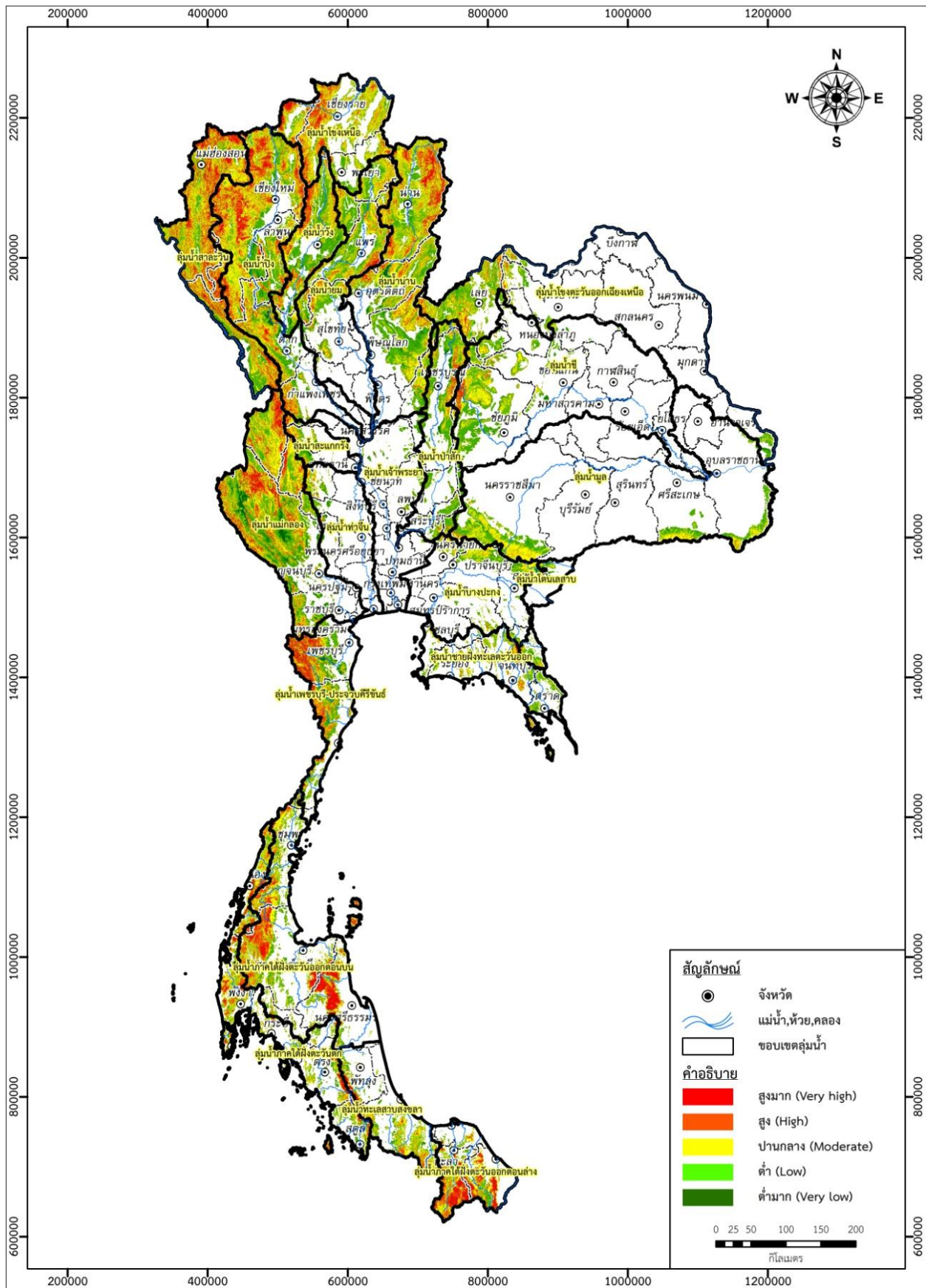
ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดินปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีพื้นที่น้ำท่วมขังซ้ำซากของทั้งประเทศ ระดับปานกลาง คือ ๔ - ๗ ครั้งในรอบ ๑๐ ปี และระดับสูง คือ มากกว่า ๘ - ๑๐ ครั้งในรอบ ๑๐ ปี รวมทั้งสิ้น ๑๓.๒๖ ล้านไร่ ดังแสดงใน **รูปที่ ๒-๔**

การวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียมสถิติการเกิดอุทกภัยของ GISTDA ได้ใช้ข้อมูลย้อนหลังปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๖๓ แสดงแผนที่น้ำท่วมขังรุนแรงในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ใน **รูปที่ ๒-๕**

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘, ๒๕๕๓ และ ๒๕๕๔ เป็นปีที่เกิดอุทกภัยรุนแรงของประเทศไทยโดยเฉพาะในกลุ่มน้ำยม-น่านตอนล่าง เจ้าพระยา และบางปะกง

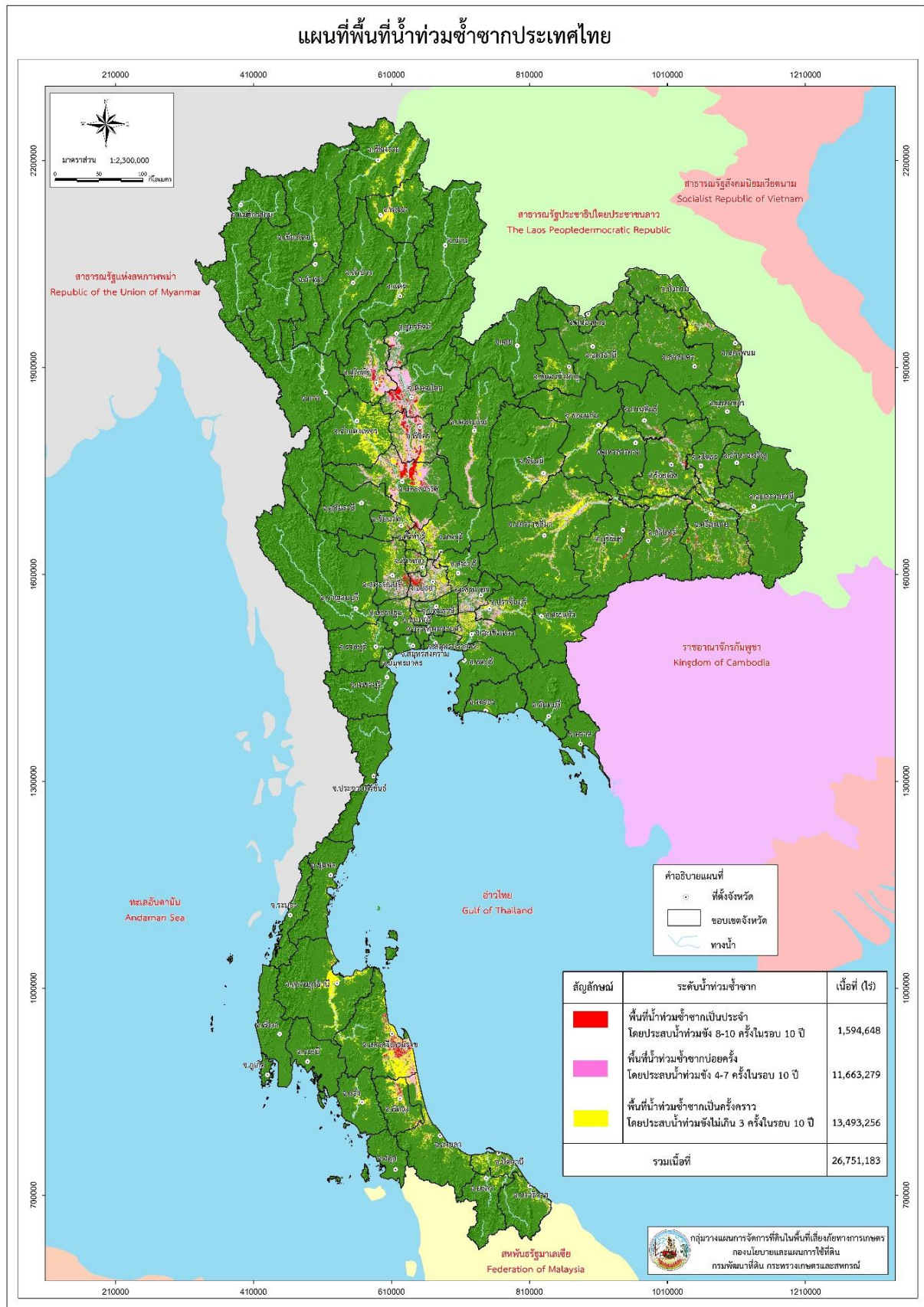
ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ พบอุทกภัยรุนแรงในกลุ่มน้ำชีและมูล โดยเฉพาะปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่เกิดน้ำล้นตลิ่ง และท่วมขังเป็นบริเวณกว้างในกลุ่มน้ำมูลตั้งแต่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ พบรุนแรงทางภาคใต้ในกลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบนบริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราช และลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยเฉพาะที่อำเภอหาดใหญ่

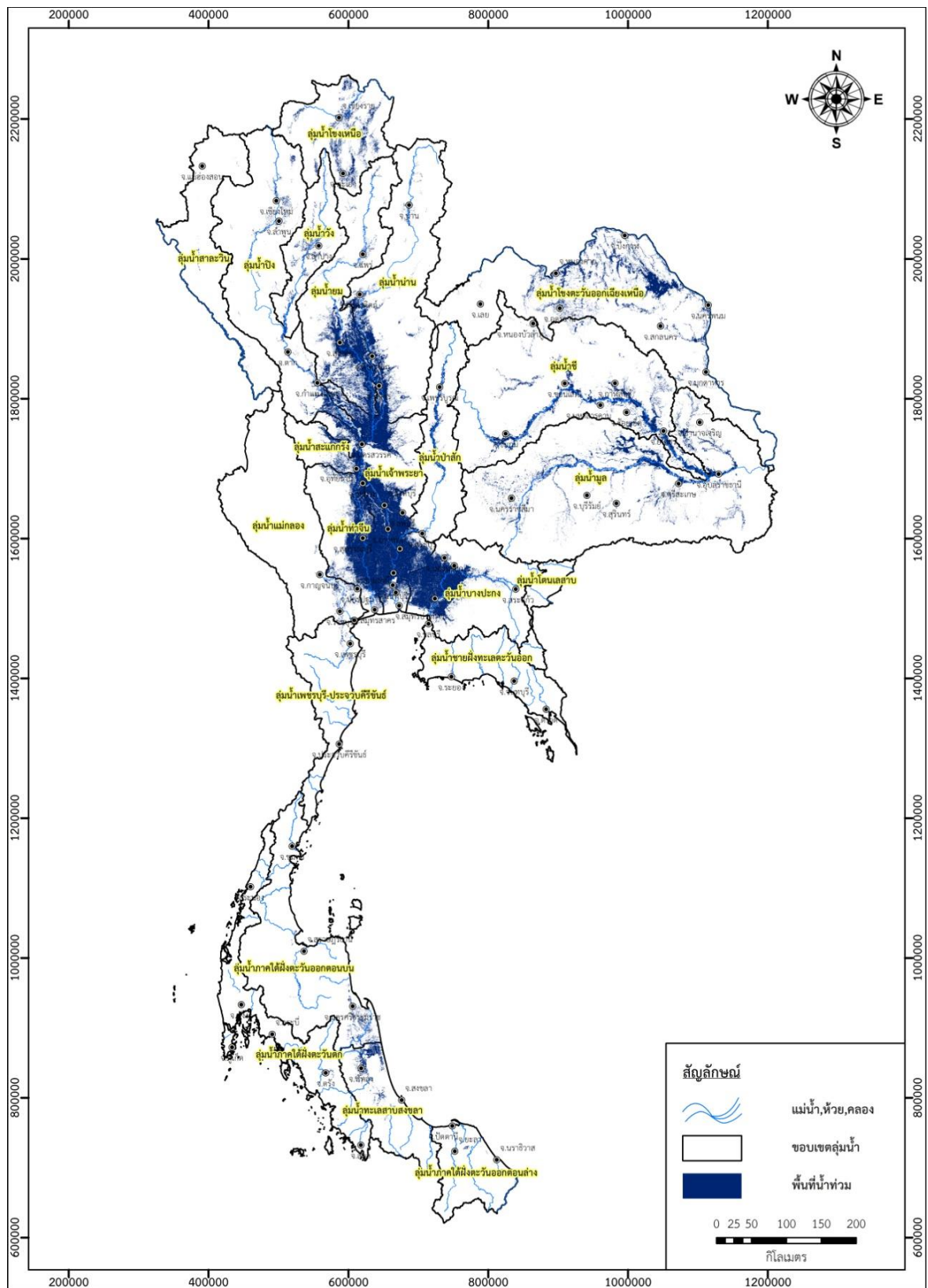
ที่มา: กรมทรัพยากรธรณี พ.ศ. ๒๕๖๕

รูปที่ ๒- ๓ แผนที่พื้นที่อ่อนไหวต่อการเกิดดินถล่ม

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๑

รูปที่ ๒- ๔ พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) พ.ศ. ๒๕๕๔
รูปที่ ๒- ๕ พื้นที่น้ำท่วมซ้ำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (GISTDA)

ปัญหาคุณภาพน้ำผิวดิน

คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศ ในปี ๒๕๖๔ จำนวน ๓๗๕ จุดตรวจวัด ๕๙ แหล่งน้ำสายหลัก และ ๖ แหล่งน้ำนิ่ง กรมควบคุมมลพิษมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ ๔ ครั้งต่อปี จากการประเมินโดยใช้ดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index ; WQI) พบว่าแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ร้อยละ ๒ (๑ แหล่งน้ำ) เกณฑ์ดี ร้อยละ ๔๐ (๒๖ แหล่งน้ำ) เกณฑ์พอใช้ ร้อยละ ๔๔ (๒๙ แหล่งน้ำ) และเกณฑ์เสื่อมโทรม ร้อยละ ๑๔ (๙ แหล่งน้ำ) ดังแสดงรูปที่ ๒-๖ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๓ พบว่าปี ๒๕๖๔ แหล่งน้ำโดยรวมคุณภาพน้ำดีขึ้นเล็กน้อย โดยมีแหล่งน้ำที่จัดอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมลดลงจาก ๑๒ เป็น ๙ แหล่งน้ำ

ภาพรวมของแหล่งน้ำในแต่ละภาค พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลงกว่าปี ๒๕๖๓ ส่วนภาคกลาง และภาคตะวันออก แหล่งน้ำโดยรวมมีคุณภาพน้ำดีขึ้นกว่าปี ๒๕๖๓ ภาคกลางมีจำนวนแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๙ เมื่อพิจารณารายแม่น้ำ พบว่าแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมที่สุด คือ แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง (ตั้งแต่ปากน้ำอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ถึง สะพานพระรามหก อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี) สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหามาจากการปล่อยทิ้งน้ำเสียจากชุมชน กิจกรรมทางการเกษตร และอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่

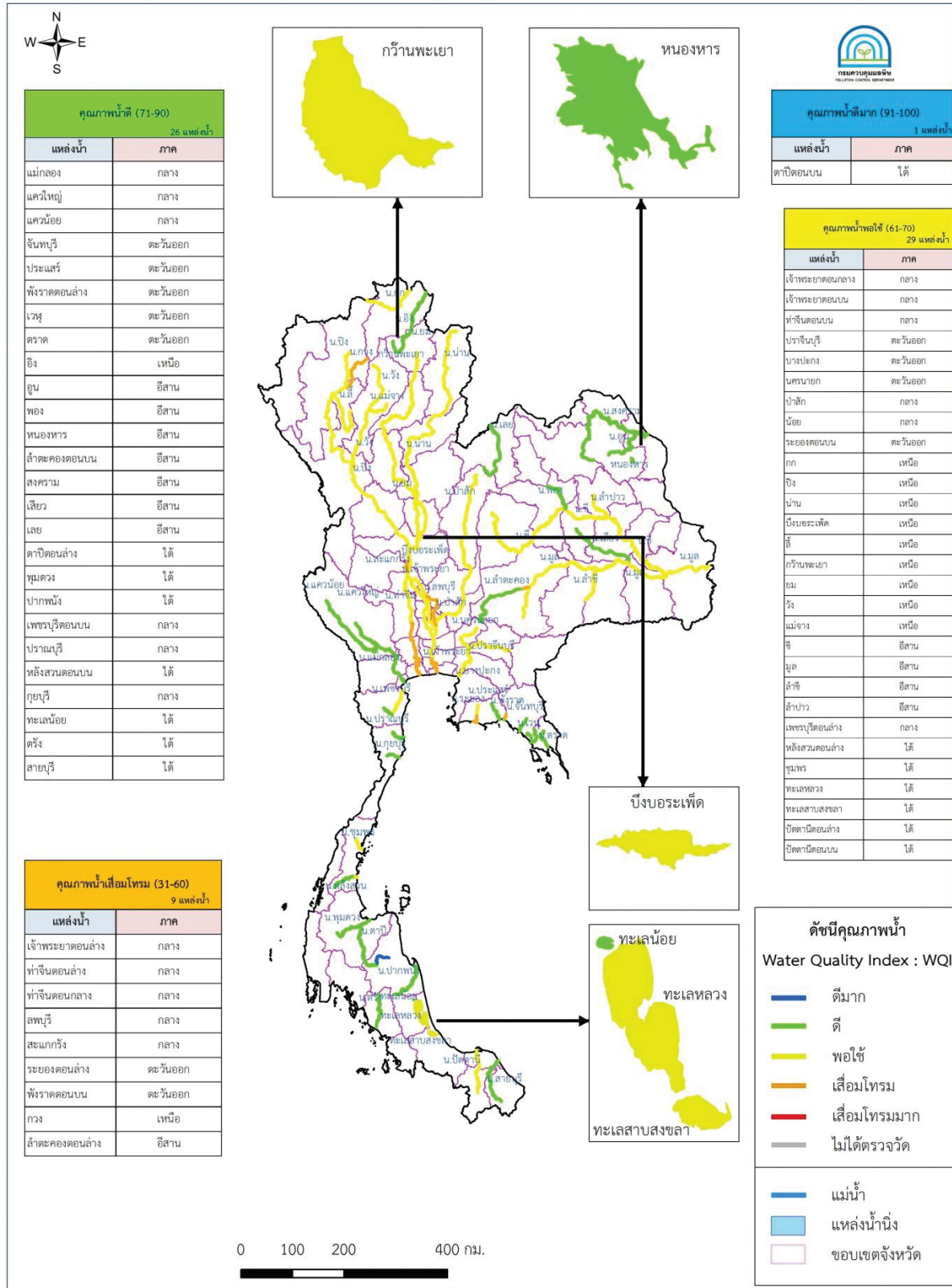
แหล่งน้ำผิวดินจากการเทียบกับมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ ๓ (แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภทและสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ ๑) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน ๒) การเกษตร พบว่าแหล่งน้ำผิวดินได้ตามมาตรฐานแหล่งน้ำประเภทที่ ๓ มีจำนวน ๒๓ แหล่งน้ำ จากทั้งหมด ๖๕ แหล่งน้ำ คิดเป็นร้อยละ ๓๕

ในส่วนของปัญหาการรุกรานของน้ำเค็ม เกิดขึ้นในตอนล่างของแม่น้ำเจ้าพระยา ทำจีน บางปะกง และแม่กลอง ทำให้เกิดผลกระทบต่อ การเพาะปลูกพืช การประปา การประมง การอุตสาหกรรม ตลอดจนการอุปโภค-บริโภคน้ำของราษฎรที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำ การจัดสรรน้ำเพื่อผลักดันน้ำเค็ม เป็นการจัดสรรน้ำจากแหล่งเก็บน้ำในพื้นที่ตอนบนของกลุ่มน้ำ เช่น จากเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนป่าสัก เขื่อนขุนด่านปราการชล รวมถึง เขื่อนศรีนครินทร์ และเขื่อนวชิราลงกรณ์ในฤดูแล้งปีละมากกว่า ๓,๖๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อควบคุมความเค็มของน้ำ ณ จุดควบคุม ไม่ให้เกินมาตรฐานของการเกษตรและการประปา

ปัญหาคุณภาพน้ำบาดาล

คุณภาพน้ำบาดาลโดยทั่วไปเป็นน้ำคุณภาพดี อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้บริโภคได้ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาลปี พ.ศ. ๒๕๒๐ บางพื้นที่มีปริมาณธาตุเหล็ก แมงกานีส ฟลูออไรด์ และคลอไรด์ ที่เกินเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้บริโภคเป็นผลจากสภาพธรณีวิทยาและอุทกธรณีวิทยา (รูปที่ ๒-๗)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการการสูบน้ำบาดาลอย่างต่อเนื่องและใช้ระยะเวลาในการสูบน้ำมากเกินไปในแต่ละบ่อใน ๑ วัน ทำให้ระดับน้ำบาดาลลดลงเข้าใกล้โซนรอยต่อระหว่างน้ำบาดาลจืดกับชั้นน้ำบาดาลกร่อย - เค็มมากยิ่งขึ้น เป็นตัวแปรสำคัญทำให้น้ำบาดาลเค็มแทรกดันเข้าสู่ชั้นน้ำบาดาลจืดระดับตื้นที่อยู่ชั้นบนพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยและบริเวณทะเลสาบสงขลามีคุณภาพน้ำบาดาลชั้นน้ำบาดาลระดับความลึกไม่เกิน ๓๐ เมตร ในบางบริเวณเปลี่ยนจากจืดเป็นกร่อยเค็ม

คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม (31-60)
9 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	ภาค
เจ้าพระยาตอนล่าง	กลาง
ท่าจีนตอนล่าง	กลาง
ท่าจีนตอนกลาง	กลาง
ลพบุรี	กลาง
สะเม็ก	กลาง
ระยองตอนล่าง	ตะวันออก
พิ้งราดตอนบน	ตะวันออก
กว	เหนือ
ลำตะคองตอนล่าง	อีสาน

ดัชนีคุณภาพน้ำ
Water Quality Index : WQI

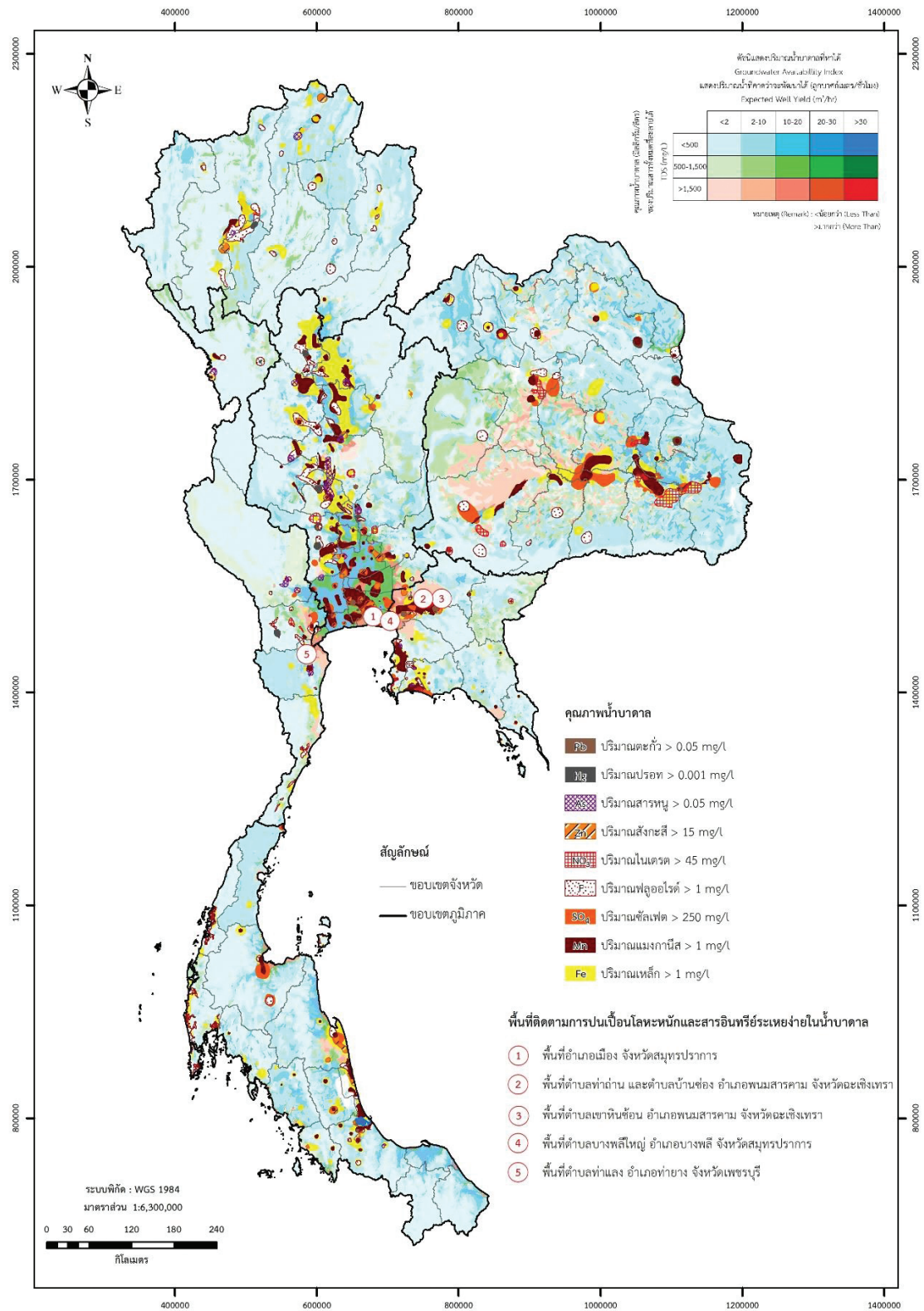
- ดีมาก
- ดี
- พอใช้
- เสื่อมโทรม
- เสื่อมโทรมมาก
- ไม่ได้ตรวจวัด

— แม่น้ำ
— แหล่งน้ำนิ่ง
 ขอบเขตจังหวัด

0 100 200 400 กม.

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๔

รูปที่ ๒- ๖ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ปี ๒๕๖๔

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๖๔

รูปที่ ๒- ๗ แผนที่แสดงคุณภาพน้ำบาดาลประเทศไทย ปี ๒๕๖๔

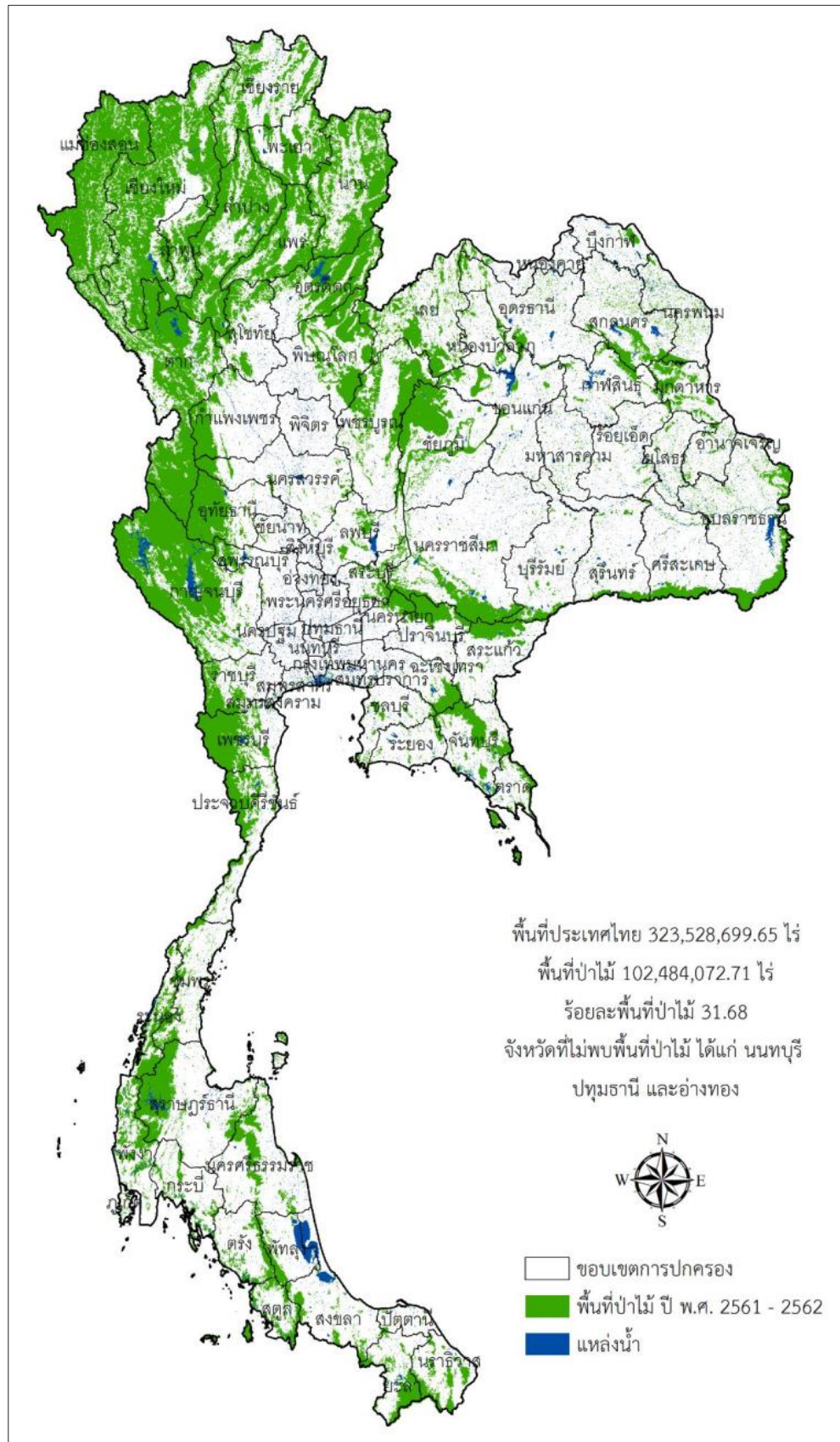
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ป่าไม้

ในปี ๒๕๖๒ ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้รวมทั้งสิ้น ๑๐๒.๔๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓๑.๖๘ ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศที่จาก ปี ๒๕๖๑ ที่มีพื้นที่ป่าไม้ ๑๐๒.๔๙ ล้านไร่ โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ ๐.๐๐๔ เมื่อพิจารณาในช่วง ๗ ปีที่ผ่านมา พบว่า มีพื้นที่ป่าไม้ในปี ๒๕๕๖ มีพื้นที่ ๑๐๒.๑๒ ล้านไร่ และในปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ ๑๐๒.๔๘ ล้านไร่ (กรมป่าไม้ ๒๕๖๒) เมื่อพิจารณาพื้นที่ป่าไม้แต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ในปี ๒๕๖๒ พบว่า ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุด ๓๘,๔๒๒,๑๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๙๘๕ ของพื้นที่ภาค รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ ๒๐,๑๓๔,๑๒๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑๕๒ ของพื้นที่ภาค ภาคใต้ มีพื้นที่ป่าไม้ ๑๑,๒๒๗,๗๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๒๖ ของพื้นที่ภาค ภาคตะวันออกมีพื้นที่ป่าไม้ ๔,๗๒๖,๖๙๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๓๓ ของพื้นที่ภาค ภาคกลางมีพื้นที่ป่าไม้ ๑๒,๒๒๑,๓๐๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๓๔ ของพื้นที่ภาค และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ ๑๕,๗๕๑,๙๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๒๗ ของพื้นที่ภาค ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ ในปี ๒๕๖๒ กับ ปี ๒๕๖๑ พบว่า ภูมิภาคที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ภาคกลาง รองลงมาคือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๔๗๒ ๐.๑๘๓ ๐.๑๒๗ ๐.๐๓๒ และ ๐.๐๑๒ ตามลำดับ ในขณะที่ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ลดลง ร้อยละ ๐.๒๘๙ (กรมป่าไม้ ๒๕๖๓) ดังแสดงในรูปที่ ๒-๘

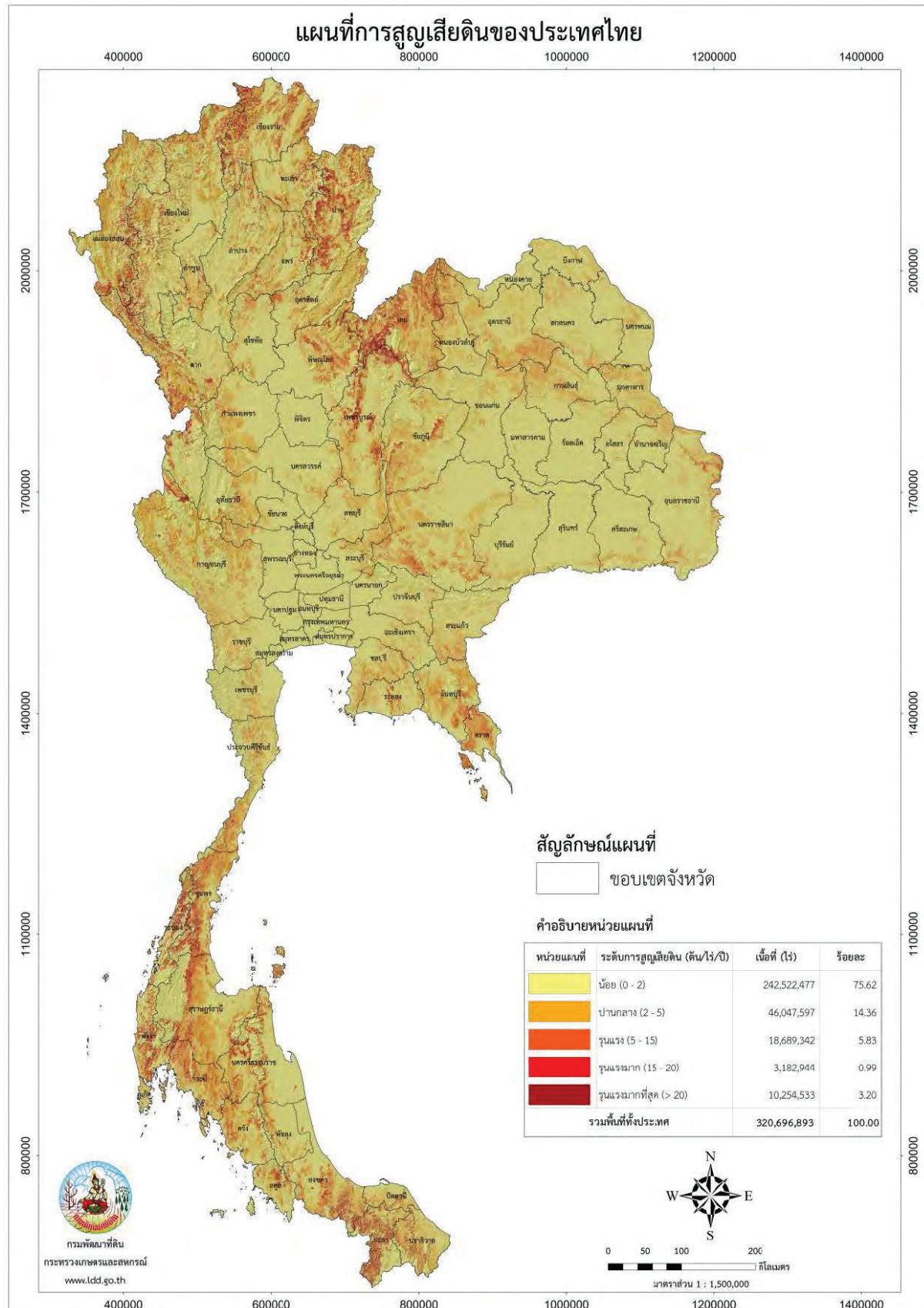
การชะล้างและพังทลายของดิน

รายงานสถานการณ์การชะล้างพังทลายของดินในประเทศไทย ของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่าสถานการณ์การชะล้างพังทลายของดินเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการประเมินค่าการสูญเสียดินในภาพรวมทั้งประเทศโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล พบว่า เนื้อที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีปริมาณการสูญเสียดินอยู่ในระดับน้อย (๐ - ๒ ตันต่อไร่ต่อปี) พบกระจายครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖๒ ของเนื้อที่ทั้งหมดของประเทศ รองลงมาเป็น การสูญเสียดินในระดับปานกลาง และระดับรุนแรง ซึ่งพบในบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงในภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะทางภาคเหนือ และภาคใต้ ดังแสดงในรูปที่ ๒-๙ โดยแบ่งออกเป็น ๒ พื้นที่ คือ พื้นที่ราบและพื้นที่สูง โดยพื้นที่ราบความลาดชันน้อยกว่า ร้อยละ ๓๕ มีพื้นที่ ๒๑๗,๘๘๘ ล้านไร่ และพื้นที่สูงความลาดชันมากกว่า ร้อยละ ๓๕ มีพื้นที่ ๑๐๒,๘๑๑ ล้านไร่ ทั้งสองพื้นที่มีแนวโน้มของความรุนแรงของการสูญเสียดินคล้ายกัน

ที่มา: กรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๖๓

รูปที่ ๒- ๘ พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๓

รูปที่ ๒- ๙ แผนที่การสูญเสียดินของประเทศไทย

พื้นที่ชุ่มน้ำ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้สำรวจและพบว่าประเทศไทยมีพื้นที่ชุ่มน้ำ ประกอบด้วย ป่าชายเลน ป่าพรุ หนอง บึง ทะเลสาบ และแม่น้ำกระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมเนื้อที่ประมาณ ๒๒,๘๘๕,๑๐๐ ไร่ เท่ากับ ร้อยละ ๖.๗๕ ของพื้นที่ประเทศ โดยแบ่งกลุ่มตามลำดับความสำคัญตามอนุสัญญาแรมซาร์ ได้ดังนี้

- ๑) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับระหว่างประเทศที่ขึ้นทะเบียนแรมซาร์ ๑๕ แห่ง
- ๒) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ๖๙ แห่ง
- ๓) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ๔๗ แห่ง
- ๔) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น ๑๙,๒๙๕ แห่ง
- ๕) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีสมควรได้รับการคุ้มครองและฟื้นฟู ๒๘ แห่ง

สำหรับพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับระหว่างประเทศที่ขึ้นทะเบียนแรมซาร์ ได้แสดงตำแหน่งไว้ใน

รูปที่ ๒-๑๐

ORIGINAL

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Sites) 15 แห่งของประเทศไทย

อ้างอิงจากเรื่อง "รู้ไว้ใช้ว่า... พื้นที่ชุ่มน้ำ"
กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๔

รูปที่ ๒- ๑๐ พื้นที่ชุ่มน้ำที่ขึ้นทะเบียนแรมซาร์ไซต์ ๑๕ แห่ง

สถานการณ์ภายนอกที่สำคัญและผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ในระยะ ๒๐ ปี

๑) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นเป้าหมายการพัฒนาระดับนานาชาติ ซึ่งประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้ร่วมกันรับรอง ตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ เป็นเป้าหมายที่กำหนดทิศทางการพัฒนาในช่วงระยะเวลา ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๓) ประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมาย ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๖ การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ปัญหาการขาดแคลนน้ำสะอาด เป้าหมายที่ ๑๒ มีการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป้าหมายที่ ๑๓ การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเป้าหมายที่ ๑๕ ปกป้อง พืชพันธุ์ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

๒) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดภัยธรรมชาติถี่และรุนแรงมากขึ้น ส่งผลต่อการผลิตในภาคการเกษตร ความมั่นคงด้านน้ำและอาหาร เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง สำหรับประเทศไทย ความผันผวนและความเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลต่อเนื่องไปถึงการผลิตและการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศและอาจก่อให้เกิดความไม่มั่นคงด้านอาหารทั้งระดับประเทศและระดับครัวเรือน ประเด็นการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาจถูกใช้เป็นเงื่อนไขในการกำหนดมาตรฐานสินค้าสำหรับการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของไทย แต่ก็อาจสร้างโอกาสให้ธุรกิจใหม่ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเพิ่มประสิทธิภาพ การลดของเสีย เป็นต้น

๓) เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG) เป็นตัวแบบหรือโมเดลเศรษฐกิจที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เติบโตจากภายใน โดยอาศัยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการแข่งขันของประเทศ ควบคู่กับการคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่ง BCG ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตที่เป็นฐานการผลิตเดิม และส่งเสริมผู้ประกอบการที่สร้างผลผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูงบนฐานนวัตกรรม บนฐานคิดการเปลี่ยนแปลงข้อได้เปรียบที่ประเทศไทยมีจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัว แข่งขันได้ และกระจายรายได้สู่ชุมชน นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔) โรคระบาด เช่น โควิด-๑๙ ส่งผลให้แรงงานคืนถิ่นเพิ่มมากขึ้น หากเศรษฐกิจตกต่ำหรือฟื้นตัวช้า แนวโน้มแรงงานภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการจะคืนสู่ถิ่นฐานเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มหลัก กล่าวคือ กลุ่มที่มีความรู้และเข้าใจการใช้เทคโนโลยี เป็นกลุ่มที่มีโอกาสสร้างการเปลี่ยนแปลงในภาคเกษตรและเร่งกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เนื่องจาก แรงงานกลุ่มนี้จะเป็นกำลังสำคัญในการเพิ่มมูลค่าทางการเกษตร รวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสุขภาพ ส่วนอีกกลุ่มเป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อยหากเดินทางกลับสู่ภูมิลำเนาเพื่อความอยู่รอด ต้องมีการฝึกอบรมทักษะ ให้ความรู้ช่องทางการขายสินค้าทั้งออฟไลน์และออนไลน์ รวมทั้งการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อแบ่งปันข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาภาคเกษตร

๕) ความมั่นคงด้านอาหาร ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตอาหารอันดับต้น ๆ ของโลก จึงมีความพอเพียงของอาหารในการบริโภคภายในประเทศ หากมองในมุมวิกฤติที่เกิดขึ้นทั้งจาก โควิด-๑๙ สงครามรัสเซีย-ยูเครน สถานะภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ผลิตอาหารของโลก สามารถเป็นโอกาสดีในการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารให้เติบโตในฐานะแหล่งผลิตอาหารสำคัญ หรือ ครัวของโลก

๖) พลังงาน ความต้องการพลังงานคาดว่าจะเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่เริ่มฟื้นตัวและการเติบโตของเศรษฐกิจโลก ประกอบกับนโยบายเปิดประเทศของไทยและการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของ โควิด-๑๙ ทั้งนี้ คาดการณ์ว่าการใช้พลังงานจะเพิ่มขึ้นเกือบทุกประเภท ยกเว้นก๊าซธรรมชาติที่ได้รับผลกระทบจากราคาก๊าซธรรมชาติที่ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบระหว่างรัสเซียและยูเครนทำให้เกิดความไม่แน่นอนของอุปทานในตลาด วิกฤติพลังงานที่เกิดขึ้นทั่วโลกเป็นโอกาสของภาคอุตสาหกรรมไทยด้วย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบภาคอุตสาหกรรม (Industry Transformation) รวมถึงส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรม ทั้งภาคการผลิต และภาคเกษตร นำนโยบาย BCG มาเป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อยกระดับสินค้าเกษตร และอาหารของไทย ให้ก้าวเข้าสู่เวทีสากลและเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในระดับโลก

สถานการณ์โลกและในประเทศในช่วง ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เกิดผลกระทบมหาศาลเกิดขึ้น (Black Swan Event) คือ โควิด-๑๙ ทำให้งบประมาณค่าใช้จ่ายทางสาธารณสุขของทุกประเทศเพิ่มสูงขึ้น สัดส่วนการก่อหนี้สาธารณะต่อรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นทุกประเทศต่อเนื่องด้วยการหยุดชะงักของโซ่อุปทาน วิกฤติเศรษฐกิจ ซ้ำเติมด้วยสงครามรัสเซีย-ยูเครน ทำให้ราคาพลังงานเพิ่มสูงขึ้น ทั้งสองประเทศเป็นแหล่งผลิตธัญพืชที่สำคัญของโลกส่งผลให้เกิดการขาดแคลน ขณะเดียวกันการเปลี่ยนสภาพภูมิอากาศเกิดน้ำท่วม ภัยแล้ง ไฟป่า ในหลายภูมิภาคของโลก

สถานการณ์ในประเทศไทยเกิดแรงงานย้ายกลับถิ่นเดิมจากภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการสู่ภาคเกษตร สภาพธรรมชาติฟื้นฟูด้วยตัวเองจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ลดลง การจัดหาหน้าประปาครอบคลุมทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ แต่ยังมีครัวเรือนที่ขาดน้ำในเขตรอยต่อระหว่างหน่วยงานหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกล ขยายท่อไปได้ยาก คุณภาพน้ำดื่มที่ได้มาตรฐานและราคาเหมาะสมเป็นความท้าทายใหม่เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษใหม่ในแต่ละภูมิภาคที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต้องมีการจัดหาน้ำให้เพียงพอ การสร้างความมั่นคงด้านน้ำโดยการผันน้ำจากพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำมากเพียงพอสู่พื้นที่อุตสาหกรรม และศูนย์กลางทางเศรษฐกิจยังมีความจำเป็น การลดการใช้น้ำภาคเกษตรยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจน การจัดการน้ำเสีย การสร้างระบบบำบัดน้ำเสียต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้มาก การฟื้นฟูแหล่งน้ำ ลำคลอง พื้นที่ชุ่มน้ำยังไม่มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน พื้นที่ป่าไม้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมาก มีการจัดตั้งองค์กรตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ ซึ่งมีความจำเป็นในการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผนแม่บทน้ำ ร่วมกับหน่วยรับงบประมาณ การวิจัย การใช้เทคโนโลยี และสร้างนวัตกรรม พร้อมจัดทำฐานข้อมูลให้ประชาชนสามารถใช้งานได้ง่าย เข้าสู่ยุคการนำเทคโนโลยีมาสร้างสิ่งใหม่ (Digital Transformation) จากข้อจำกัดของกำลังคน และงบประมาณ ซึ่งปัจจัยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีส่วนสัมพันธ์กับการกำหนดประเด็นการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ ๒-๓)

ตารางที่ ๒- ๓ การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และกระแสโลก ที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

ประเด็นสถานการณ์	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	ทิศทางการจัดการน้ำ
๑. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มเกิดสภาพสุดขั้วเพิ่มขึ้น	๑.๑ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณฝนทั้งฤดูกาล การกระจายตัว และระยะเวลาฝนตก เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมฉับพลัน และน้ำหลากถล่มในพื้นที่ท้ายน้ำ ปริมาณน้ำท่าที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกิดความเสียหายต่อโครงสร้างอ่างเก็บน้ำเดิม ๑.๒ การขาดแคลนน้ำ และปริมาณน้ำต้นทุนไม่เพียงพอมีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นส่งผลกระทบต่อน้ำอุปโภค-บริโภค และภาคการผลิต	๑.๑ มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การตั้งศูนย์บัญชาการส่วนหน้าในกรณีพิพาทที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดความเสียหายสูง พัฒนาระบบพยากรณ์เตือนภัยให้มีประสิทธิภาพถูกต้อง และรวดเร็ว การปรับตัวและการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการธรรมชาติเมื่อมาตรงทางโครงสร้างไม่สามารถดำเนินการได้กรณีเหตุการณ์สุดขั้ว ๑.๒ จัดทำแผนบริหารจัดการน้ำแบบยืดหยุ่น มีแหล่งน้ำหลัก แหล่งน้ำสำรอง และการเชื่อมโยงกับระบบชลประทาน
๒. การย้ายถิ่นของแรงงานจากสถานการณ์โควิด-๑๙ และการชะลอตัวของเศรษฐกิจ	๒.๑ แรงงานมีทักษะด้านดิจิทัลและแรงงานขาดทักษะย้ายกลับถิ่นฐานเดิมเพื่อประกอบอาชีพการเกษตร ๒.๒ ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น	๒.๑ การนำดิจิทัลแพลตฟอร์ม สื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการตลาด เชื่อมต่อผู้ประกอบการ สร้างมูลค่าสินค้าเกษตรทำให้ผลิตภาพการใช้น้ำสูงขึ้น ๒.๒ การสร้างความมั่นคงในการผลิตน้ำประปา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการเกษตร และบริหารจัดการเป็นเกษตรกร ๔.๐
๓. การขาดแคลนอาหารจากภัยแล้ง อุทกภัย และสงคราม	๓.๑ ใช้อุปทานผูกตัดขาดไม่สามารถส่งสินค้าเกษตรให้กับภูมิภาคที่ไม่สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอ ๓.๒ ความต้องการสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มีความมั่นคงเมื่อใช้อุปทานอยู่ในภาวะปกติ สินค้าส่งออกจะถูกลดราคาจะถูกลด	๓.๑ ราคาขนส่งที่เพิ่มขึ้น การผลิตสินค้าเพื่อเกษตรเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาด ทำให้ความต้องการน้ำมากขึ้น ๓.๒ ต้องมีการผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูง เป็นที่ต้องการของตลาดมีการนำเทคโนโลยี การตลาด และการบริหารจัดการมาช่วยเพิ่มผลิตภาพการใช้น้ำ

ประเด็นสถานการณ์	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	ทิศทางการจัดการน้ำ
๔. การท่องเที่ยวฟื้นตัว นักท่องเที่ยวค่อย ๆ เพิ่มขึ้นจนมีปริมาณมากกว่าช่วงก่อนโควิด-๑๙	๔.๑ ความต้องการนำอุปโภค-บริโภคในพื้นที่ท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น และเสี่ยงต่อการขาดแคลนในช่วงฤดูแล้งที่น้ำต้นทุนในพื้นที่ไม่เพียงพอ ๔.๒ น้ำเสียเพิ่มมากขึ้นจากการท่องเที่ยวและกิจกรรมต่อเนื่อง	๔.๑ มีการผันน้ำจากพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำต้นทุนมากกว่าความ ต้องการในพื้นที่ท่องเที่ยว ๔.๒ ผลักดันให้เกิดระบบบำบัดน้ำเสีย มีการเก็บค่าบริการ ร่วมกับน้ำประปา หรือเพิ่มในภาษีท่องเที่ยวที่ อบต.จัดเก็บ
๕. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economics Corridor: EEC) และระเบียงเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาค	๕.๑ การตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ ๑ (จังหวัดตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา) ระยะที่ ๒ (จังหวัดกาญจนบุรี เชียงราย นครพนม หนองคาย นครราชสีมา) และระเบียงเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาคจะทำให้มีประชากรในพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้น ๕.๒ โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา) ทำให้มีการขยายตัวมากขึ้นความต้องการน้ำ อุตสาหกรรมและอุปโภค-บริโภคเพิ่มสูงขึ้น ๕.๓ มีการย้ายถิ่นฐานของแรงงานทักษะสูงและครอบครัวเข้ามา จากนโยบายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานที่คนไทยไม่ทำ ๕.๔ ความต้องการน้ำในกลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างยังคงมีปริมาณ สูงจากการเพาะปลูกข้าวในฤดูแล้ง	๕.๑ ต้องจัดการน้ำต้นทุน รองรับการลงทุนด้วยของเมืองหลัก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เขตเศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่ EEC ระเบียงเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาค เพื่อรองรับความเสี่ยงการขาดแคลนน้ำในปีที่แล้งจัด ๕.๒ เพิ่มกำลังการผลิตน้ำประปาให้เพียงพอ พร้อมจัดหา น้ำต้นทุนเพื่อรองรับการลงทุนด้วยของเขตเมือง ๕.๓ เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำของเจ้าพระยา ทำจีน ให้เป็น อนุรักษ์โดยเร็ว เพื่อสร้างความมั่นใจที่จะไม่เกิดความเสียหายรุนแรง ๕.๔ จัดหาน้ำต้นทุนและมีข้อตกลงในการจัดสรรน้ำที่เหมาะสม สำหรับเมืองหลักที่มีการเติบโตสูง ๕.๕ เตรียมความพร้อมใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และการนำน้ำเสียเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ ๕.๖ จัดการด้านความต้องการในช่วงฤดูแล้ง ลดการใช้น้ำภาค เกษตร ปลูกพืชใช้น้ำน้อยและมีมูลค่าสูง ร่วมกับการตลาด การขนส่ง และเทคโนโลยีในการจัดการ

ประเด็นสถานการณ์	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	ทิศทางการจัดการน้ำ
๖. สถานะการเงินการคลังของประเทศไทยมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลลดลง ในขณะที่รายจ่ายภาครัฐเพิ่มขึ้น และสวัสดิการด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น หนี้สาธารณะในปัจจุบันร้อยละ ๖๑ ของรายได้ประชาชาติ (มี.ย. ๒๕๖๕)	๖.๑ การจัดสรรงบประมาณที่มีความจำเป็น แก้ไขปัญหาที่ตรงประเด็น และสร้างโอกาสใหม่ ๖.๒ การกู้เงินมาลงทุนเฉพาะโครงการที่จำเป็น การร่วมลงทุนกับภาคเอกชนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ เพิ่มโอกาสในการลงทุนของภาครัฐ	๖.๑ โครงการที่มีลำดับความสำคัญสูงจะได้รับการพิจารณาก่อน ๖.๒ การติดตามประเมินผลในระดับผลลัพธ์ และแสดงถึงความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณที่มีจำกัด

ส่วนที่ ๓ วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และประเด็นยุทธศาสตร์ ในแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) คือ

๑) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ ที่มีผลกระทบรุนแรงต่อประชาชน สนับสนุนด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่ต้องเร่งดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยปรับปรุงให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง และรองรับแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

๒) เพื่อพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ โดยจัดให้น้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบทและการเจริญเติบโตของเขตเมือง การป้องกัน พื้นที่ รักษาเขตต้นน้ำ สภาพสิ่งแวดล้อม ลำน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ

๓) เพื่อเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ โดยการจัดหาน้ำและใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล รองรับการเติบโตของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต ทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ

๔) เพื่อจัดระบบการจัดการภัยพิบัติจากน้ำให้สามารถลดความสูญเสีย ลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติที่เกิดจากน้ำตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพ และแบ่งตามลักษณะของแต่ละลุ่มน้ำ พื้นที่ ให้อยู่ในขอบเขตที่ควบคุมและให้สามารถฟื้นตัวได้ในเวลาอันสั้น มีการเตรียมความพร้อม การปรับตัวตามธรรมชาติ การปรับปรุงโครงสร้างเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ มีการจัดหาและใช้น้ำที่สมดุล ทันสมัย ทันการณ์ และสร้างความเป็นธรรม ใช้มาตรการทั้งด้านโครงสร้าง กฎระเบียบ องค์กรการจัดการ การจัดการข้อมูล การเตือนภัย การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพิ่มขีดความสามารถคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถขับเคลื่อนงานภายใต้แผนแม่บทด้านน้ำและงานตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ

นโยบายการบริหารทรัพยากรน้ำของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือ กนช. ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเชิงลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะโรคระบาดและการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก มุ่งเน้นความสมดุลในมิติของการพัฒนา-การอนุรักษ์-อุปสงค์และอุปทาน ในการจัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค บริโภคให้เพียงพอได้มาตรฐานและระบบสุขาภิบาลที่ดีมีความเหมาะสม การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำให้การผลิตทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการมีความมั่นคง ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการน้ำโดยชุมชน เพิ่มความสามารถในการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำด้วยมาตรการยืดหยุ่นพร้อมการปรับตัวโดยอาศัยระบบนิเวศ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำทุกระดับ นำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม มาช่วยในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมมิติด้านการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ และสิทธิในน้ำ โดยมอบหมายสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติบูรณาการหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ให้ครอบคลุมประเด็นดังกล่าว เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ กรอบการดำเนินงานเช่นใดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๓ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์การพัฒนาตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ปรับปรุงครั้งที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ไว้ มีดังนี้ “ประเทศไทยมีการบริหารทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุลและมีพลวัต เพื่อความมั่นคงด้านน้ำในทุกมิติ”

เป้าหมาย

๑) ประชาชนทั้งในเมืองและชนบท มีน้ำอุปโภคและน้ำดื่มเพียงพอ ได้มาตรฐานสากลในราคาที่เหมาะสม มีการประหยัดน้ำทุกภาคส่วนทั้งภาคอุตสาหกรรมและครัวเรือน รวมทั้งมีความสามารถในการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน และท้องถิ่น

๒) สามารถจัดหาน้ำเพื่อการผลิต (เกษตร อุตสาหกรรม) ได้อย่างสมดุลระหว่างศักยภาพกับความต้องการ มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด ผลผลิตสูงขึ้น รวมทั้ง สามารถจัดหาน้ำบรรเทาผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้เพียงพอต่อการดำรงชีพและการทำการเกษตรในฤดูฝน

๓) มีระบบป้องกันน้ำท่วมและอุทกภัยที่มีประสิทธิภาพ ทั้งโครงสร้างและการบริหารจัดการ มีผังการระบายน้ำทุกระดับ การบริหารพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ

๔) ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู สามารถชะลอการไหลบ่าของน้ำ มีการใช้ประโยชน์จากกลุ่มน้ำตามผังที่กำหนด มีการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชันทั้งในพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่เกษตร

๕) การฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ชุมชนขนาดใหญ่มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่สิ่งแวดล้อม มีการจัดการโดยการป้องกันและลดน้ำเสียที่ต้นทาง ป้องกันน้ำเค็มและการกัดเซาะปากแม่น้ำในพื้นที่เฉพาะ

๖) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีธรรมาภิบาล ทันสมัย มีกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ มีโครงสร้างองค์กรเหมาะสมในการบริหารจัดการน้ำทุกระดับ สามารถบริหารจัดการตามแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนปฏิบัติการ ระบบ และกลไกการจัดสรรน้ำ รวมทั้ง มีระบบฐานข้อมูลทรัพยากรมนุษย์ และงานวิจัยเพียงพอในการตัดสินใจและบริหารจัดการ

เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ข้างต้น ได้มีการกำหนดแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ไว้ ๕ ด้าน เนื่องการบริหารจัดการน้ำมีความเชื่อมโยงตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ จำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างเป็นระบบทั้งในพื้นที่ป่าต้นน้ำ การชะล้างพังทลายของดิน แก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำจากแหล่งกำเนิดทั้งจากชุมชน พื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่เกษตร จึงได้มีการรวบรวมด้านที่ ๔ (เดิม) การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และ ด้านที่ ๕ (เดิม) การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน เป็นด้านที่ ๔ (ใหม่) การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เห็นภาพรวมการบริหารจัดการทั้งลุ่มน้ำ คือ

- ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค
- ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต
- ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย
- ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ
- ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

หลักการ

น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่ผ่านมารัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณจำนวนมาก เพื่อจัดหาอุปโภคบริโภค ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง ทั้งพื้นที่เมืองและชนบท เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติกำหนดในเป้าหมายที่ ๖ “การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี”

ภาพรวมความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การมีมาตรฐานการดำรงชีพที่สูงขึ้น การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ โดยคาดการณ์ว่าในปี ๒๕๘๐ จะมีความต้องการ ๗,๘๑๙ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗ จากปัจจุบัน การดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) จนถึงในปี ๒๕๖๔ สามารถพัฒนาประปาหมู่บ้านจำนวน ๒๕๖ หมู่บ้าน การเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้านเดิม จำนวน ๔,๖๗๕ หมู่บ้าน ถึงแม้ทุกหมู่บ้านจะเข้าถึงระบบประปา แต่ระบบประปาที่สามารถผลิตน้ำที่ได้มาตรฐานน้ำประปายังมีเพียงประมาณร้อยละ ๒๐ และยังมีครัวเรือนที่อยู่ห่างไกลแนวท่อประปา หรือใช้น้ำจากแหล่งอื่น ซึ่งจะคงเป้าหมายจัดหาประปาให้เข้าถึงได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของครัวเรือนทั้งหมด และให้มีระบบที่ผลิตน้ำที่ได้มาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ สำหรับที่ยังไม่มีระบบประปาจัดหาน้ำด้วยวิธีอื่น ๆ หรือสามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ให้เพียงพอการวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า มีครัวเรือนที่เข้าถึงระบบประปา รวม ๒๖.๖๗ ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖ ของครัวเรือนทั้งหมด มีครัวเรือนที่ไม่มีระบบประปา ๑.๐๓ ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔ ของครัวเรือนทั้งหมด มีหมู่บ้านที่ประกาศเป็นพื้นที่ภัยแล้งต้องช่วยเหลือเป็นประจำทุกปี และหลายพื้นที่มีค่าใช้จ่ายสูง ในการจัดหาน้ำดื่มที่ได้มาตรฐานราคาที่เหมาะสม สำหรับในเขตเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจจะขยายเขตการจ่ายน้ำเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง การท่องเที่ยว และเขตเศรษฐกิจพิเศษ นอกจากนั้นปรับปรุงระบบประปาให้ได้มาตรฐาน การลดการสูญเสียในระบบจำหน่าย ส่งเสริมการประหยัดน้ำในภาคครัวเรือน ภาคบริการ และภาคราชการ

เป้าประสงค์	จัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชน ครอบคลุมหมู่บ้าน ชุมชนเมือง แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านที่มีอายุการใช้งานยาวนาน ลดความซ้ำซ้อนเขตบริการประปา รวมทั้งการจัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนแหล่งน้ำต้นทุน พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐานในราคาที่เหมาะสม ลดน้ำสูญเสียในระบบจำหน่าย และการประหยัดน้ำโดยลดการใช้น้ำภาคครัวเรือน ภาคบริการ และภาคราชการ
กลยุทธ์	๑) พัฒนา ขยายเขต และเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน โดยพัฒนาระบบประปาและขยายเขต เพิ่มประสิทธิภาพระบบผลิตและระบบส่งน้ำเดิม และจัดหาน้ำสะอาดให้ครัวเรือนที่ไม่มีประปา ๒) พัฒนาระบบประปาเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ โดยจัดหาน้ำต้นทุน/ก่อสร้างระบบผลิต ขยายเขต/เพิ่มเขตจ่ายน้ำ ปรับปรุงระบบประปาเมืองให้ได้มาตรฐาน จัดทำแผนประปาเมืองหลัก/พื้นที่เศรษฐกิจ/พื้นที่ท่องเที่ยว และลดการสูญเสียในระบบท่อส่งจ่ายน้ำประปา ๓) พัฒนาน้ำอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐานและราคาที่เหมาะสม โดยพัฒนาปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มให้ได้มาตรฐาน และมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำประปา ๔) การประหยัดน้ำทุกภาคส่วน โดยส่งเสริมการลดการใช้น้ำในภาคครัวเรือน ภาคบริการ และภาคราชการ

ตารางที่ ๓-๑ เป้าหมายตามแผนแม่บทด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค							
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	สนับสนุน
๑. การพัฒนา ขยาย เขตระบบประปาและ เพิ่มประสิทธิภาพ ประปาหมู่บ้าน	๑.๑ พัฒนาระบบ ประปาทดแทน เพิ่ม กำลังผลิตและขยาย เขตระบบประปาเดิม	- จำนวนประปาหมู่บ้าน ที่ทดแทนของเดิม - จำนวนประปาหมู่บ้าน ขยายเขตประปา/ ปรับปรุงแหล่งน้ำ ต้นทุน/เพิ่มกำลังผลิต ประปา - จำนวนครัวเรือน	- ก่อสร้างประปาใหม่ทดแทนประปาเดิม (อายุ มากกว่า ๓๐ ปี) จำนวน ๓,๗๗๘ แห่ง ขยายเขตประปา/ปรับปรุงแหล่งน้ำต้นทุน/เพิ่มกำลัง ผลิตประปา (ให้เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๗๕ เท่า ของค่าเฉลี่ย ความต้องการน้ำ) จำนวน ๑๐,๑๕๗ แห่ง	๑,๕๗๘ แห่ง ๐.๓๒ ล้านครัวเรือน ๕,๐๖๑ แห่ง ๑.๐๑ ล้านครัวเรือน	๒,๒๐๐ แห่ง ๐.๔๔ ล้านครัวเรือน ๕,๐๙๖ แห่ง ๑.๐๓ ล้านครัวเรือน	๗๕-๘๐	สส./ ก.ก.ธ./ หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
	๑.๒ พัฒนาระบบ ประปาใหม่	- จำนวนครัวเรือนใหม่	- ก่อสร้างประปาใหม่ ที่ไม่มีระบบประปา ๐.๒๙๓ ล้านครัวเรือน - ทบ. พัฒนาประปาบาดาลในพื้นที่หน้ายก ๐.๑ ล้านครัวเรือน	๐.๓๙ ล้าน ครัวเรือน			สส./ ก.ก.ธ./ หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
	๑.๓ เพิ่ม ประสิทธิภาพประปา ปรับปรุงระบบผลิต ให้ได้มาตรฐาน	- จำนวนประปาหมู่บ้าน ที่ได้รับการปรับปรุง - จำนวนครัวเรือน	- ปรับปรุงประปาให้เป็นประปาน้ำสะอาด จำนวน ๑๘,๗๖๖ แห่ง	๑๐,๐๐๐ แห่ง ๒.๐๐ ล้าน ครัวเรือน	๘,๗๖๖ แห่ง ๑.๗๕ ล้านครัวเรือน		สส./ ก.ก.ธ./ หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
	๑.๔ จัดหาน้ำสะอาด ให้ครัวเรือนไม่มี ประปา	- จำนวนครัวเรือน	- จัดหาน้ำสะอาด สำหรับครัวเรือนที่ไม่มีประปา ๐.๒๖ ล้านครัวเรือน	๐.๒๖ ล้านครัวเรือน			สส./ ก.ก.ธ./ หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค						
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐
๒. พัฒนาประปาเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ (พื้นที่ กปน. กปภ. เทศบาลนคร เทศบาลเมือง ๓๓ แห่ง)	๒.๑ เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน	- ปริมาณน้ำต้นทุน (ล้าน ลบ.ม./วินาที)	- กปน. จัดหาปริมาณน้ำต้นทุนจากกลุ่มแม่กลอง เพิ่มเป็น ๖๐ ลบ.ม./วินาที ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ (ปัจจุบัน ๔๕ ลบ.ม./วินาที)	- ให้มีการศึกษาเพิ่มเติม หากจำเป็นเพื่อนำเข้าแผนในระยะต่อไป ๑๖๗ ล้าน ลบ.ม.		ได้รับการจัดสรรน้ำจากกลุ่มแม่กลองเพิ่มเป็น ๖๐ ลบ.ม./วินาที
			- กปภ. จัดหาปริมาณน้ำต้นทุน - อปท. ๓๓ แห่ง จัดหาน้ำต้นทุน		กปน./อปท.	ขป./ทน./ทป./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๒.๒ จัดหาน้ำสำรอง	- ปริมาณน้ำสำรอง (ล้าน ลบ.ม.)	- กปน. เพิ่มปริมาณน้ำสำรองเป็น ๒.๕๐ ล้าน ลบ.ม. - กปภ. เพิ่มปริมาณน้ำสำรอง ๔ ล้าน ลบ.ม. - อปท. ๓๓ แห่ง มีปริมาณน้ำสำรอง	๑.๐ ล้าน ลบ.ม. ๔ ล้าน ลบ.ม. กำหนดปริมาณน้ำสำรองหากจำเป็นเพื่อนำเข้าแผนในระยะต่อไป	๑.๕ ล้าน ลบ.ม.	ขป./ทน./ทป./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๒.๓ เพิ่มกำลังผลิต	- กำลังผลิต (ล้าน ลบ.ม./วัน)	- กปน. เพิ่มกำลังผลิตประปา ๑.๖ ล้าน ลบ.ม./วัน - กปภ. เพิ่มกำลังผลิตประปา ๑.๒๘ ล้าน ลบ.ม./วัน	๐.๘ ล้าน ลบ.ม./วัน ๐.๕ ล้าน ลบ.ม./วัน	๐.๘ ล้าน ลบ.ม./วัน ๐.๕ ล้าน ลบ.ม./วัน	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๒.๔ การขยายเขต/เพิ่มเขตจ่ายน้ำ		- ร้อยละพื้นที่ให้บริการ - จำนวนผู้ใช้น้ำเพิ่มขึ้น (ราย)	- กปน. ขยายเขตจ่ายน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่ ทั้งเทศบาล/ชุมชนที่ต่อเนื่อง (กำหนดพื้นที่เป้าหมายภายในปี ๒๕๖๖) - จำนวนผู้ใช้น้ำเพิ่มขึ้น (ราย)	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๙๐	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๒.๕ การปรับปรุงระบบประปาเมืองให้ได้มาตรฐาน	- จำนวนประปาเทศบาลที่ได้มาตรฐาน - จำนวนครัวเรือน	- อปท. (ประปาเทศบาลเมือง เทศบาลนคร จำนวน ๓๓ แห่ง ไม่อยู่ในพื้นที่บริการประปาภูมิภาค) พัฒนาให้ได้มาตรฐานน้ำสะอาดและเพียงพอ ให้หน่วยงานและ สทช. ติดตามและประเมิน (รายละเอียดด้าน ๕)	๑,๑๗๕,๐๐๐ ราย	๑,๒๕๐,๐๐๐ ราย	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค							
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก
๓. พัฒนาระบบน้ำอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐานและราคาที่เหมาะสม	๒.๖ ลดการสูญเสียในระบบท่อส่งจ่ายน้ำประปา	- ร้อยละปริมาณน้ำสูญเสีย - จำนวนสาขาที่ผ่านมาตรฐาน	- แผนหลักการลดน้ำสูญเสียในระบบท่อจ่ายน้ำประปา (กปน.) - กปน.ลดการสูญเสียในระบบท่อส่งจ่ายน้ำในพื้นที่บริการ กปน. ค่าเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ ๒๓ - กปน.ลดการสูญเสียในระบบท่อส่งจ่ายน้ำในพื้นที่บริการ กปน. ค่าเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ ๒๕ (ปัจจุบันร้อยละ ๓๒)	- ไม่เกินร้อยละ ๒๓ - ไม่เกินร้อยละ ๒๕ กปน. ๖๐ สาขา	- ไม่เกินร้อยละ ๒๓ - ไม่เกินร้อยละ ๒๕ กปน. ๖๐ สาขา	- ไม่เกินร้อยละ ๒๓ - ไม่เกินร้อยละ ๒๕ กปน. ๑๑๔ สาขา	กปน./กปภ.
	๓.๑ การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มให้ได้มาตรฐาน	- ร้อยละจำนวน อบท. ที่ออกข้อบัญญัติ - ร้อยละจำนวน อบท. ที่มีน้ำดื่มบริการเพียงพอและได้มาตรฐาน	- อบท. ออกข้อบัญญัติควบคุมคุณภาพ น้ำดื่ม - ติดตั้งตู้น้ำดื่ม/เครื่องกรองน้ำดื่ม ผลิตภัณฑ์มาตรฐาน	- ร้อยละ ๕๐ - ร้อยละ ๕๐	- ร้อยละ ๑๐๐ - ร้อยละ ๑๐๐	- ร้อยละ ๑๐๐ - ร้อยละ ๑๐๐	อปท./สธ./อน.
๔. การประหยัสน้ำในทุกภาคส่วน (ประปา เมือง/ราชการ)	๓.๒ การตรวจสอบคุณภาพน้ำประปา	- ร้อยละจำนวนประปาหมู่บ้านที่ได้มาตรฐาน - จำนวนการตรวจสอบคุณภาพน้ำ	- ประปาผ่านมาตรฐาน - อบท. ส่งคุณภาพน้ำตรวจสอบประจำปี - กรมอนามัยสุ่มตรวจสอบประจำปีให้เพียงพอต่อการประเมินมาตรฐานจำนวนไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ตัวอย่าง	- ร้อยละ ๓๐ - ร้อยละ ๕๐	- ร้อยละ ๕๐ - ร้อยละ ๕๐	- ร้อยละ ๗๐ - ร้อยละ ๘๐	สธ./อปท./อน./กปน./ทบ./คพ./ทน.
	๔.๑ การลดการใช้น้ำประปาเมือง	- อัตราการใช้น้ำ (ลิตร/คน/วัน) - จำนวนครั้งที่จัดกิจกรรมและสื่อประชาสัมพันธ์	- จัดทำคำมาตรฐานอัตราการใช้ภายใน ๒ ปี - อัตราการใช้น้ำเท่ากับหรือน้อยกว่าค่าเป้าหมายร้อยละ ๑๐ - การจัดกิจกรรมระดับชาติ การเผยแพร่เอกสารจัดสื่อประชาสัมพันธ์	- สามารถกำหนดค่ามาตรฐาน	- พื้นที่ร้อยละ ๕๐ อยู่ในค่ามาตรฐาน	- ร้อยละ ๑๐๐	สทช. กปน./กปภ./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค						
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐
	๔.๒ การลดการใช้น้ำ ภาคราชการ	- อัตราการใช้น้ำ - จำนวนครั้งที่จัดกิจกรรมและสื่อประชาสัมพันธ์	- การจัดทำค่ามาตรฐานอัตราการใช้ภายใน ๒ ปี - อัตราการใช้น้ำน้อยกว่าค่าเป้าหมายร้อยละ ๑๐ - การจัดกิจกรรมระดับชาติ การเผยแพร่เอกสารจัดสื่อประชาสัมพันธ์	มีข้อมูลและค่ามาตรฐาน	อัตราการลดลงร้อยละ ๕	อัตราการลดลงร้อยละ ๑๐
					สหช.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

หมายเหตุ : ค่าเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ รายละเอียดตามภาพผนวก ก

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

หลักการ

สภาพการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ทำให้ปริมาณน้ำฝนและช่วงเวลาที่ฝนตก มีความไม่แน่นอน รวมถึงการขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นในพื้นที่เหนือน้ำทำให้แนวโน้ม ปริมาณน้ำเก็บกักในอ่างขนาดใหญ่และขนาดกลางช่วงปลายฤดูฝนลดลง สัดส่วนการเก็บกักน้ำ ต่อการทำเฉลี่ยในระดับสูงเฉพาะบางลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำน่านในภาคเหนือ ลุ่มน้ำแม่กลอง และลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ในภาคตะวันตก หากปีใดมีฝนตกน้อยจะทำให้เกิดปัญหา ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งทวีความรุนแรงมากขึ้น จากความไม่สมดุลของปริมาณน้ำต้นทุน และความต้องการน้ำ การบริหารจัดการน้ำและการจัดสรรน้ำให้เพียงพอในแต่ละปี มีความยุ่งยากเพิ่มมากขึ้น ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ติดตามสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง และสร้างความเข้าใจกับผู้ใช้้ในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อลดการใช้น้ำ

ภาคการเกษตรมีสัดส่วนการใช้น้ำในแต่ละปีมากที่สุด เป็นภาคการผลิตที่มีการจ้างงาน รวมถึงร้อยละ ๓๑ ของประเทศ และเป็นภาคที่รองรับแรงงานในช่วงที่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ของประเทศที่ผ่านมาโดยตลอด ปริมาณการใช้น้ำมีการผันแปรในแต่ละปีโดยเฉพาะในฤดูแล้ง ขึ้นกับน้ำต้นทุนที่มี เกษตรกรส่วนใหญ่ยังได้รับผลตอบแทนไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ รายได้ ส่วนใหญ่มาจากผลผลิตพืชที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์ม น้ำมัน และมันสำปะหลัง เป็นต้น เกษตรกรที่เพาะปลูกในพื้นที่เกษตรน้ำฝนมีความเสี่ยง ต่อความไม่แน่นอนจากปริมาณฝน และน้ำต้นทุนที่จะนำมาใช้ซึ่งครอบคลุมพื้นที่เกษตร ร้อยละ ๘๐ ของประเทศ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการใช้ที่ดินเพาะปลูกพืช ๑๒๗.๒๓ ล้านไร่ พื้นที่เพาะปลูกในเขต ชลประทาน ๓๐.๐๓ ล้านไร่ ในพื้นที่เกษตรน้ำฝนมีพื้นที่ใช้เพาะปลูก ๙๗.๒๐ ล้านไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชแบบให้น้ำ ๕๓.๗๘ ล้านไร่ ส่วนที่เหลือเป็นพืชทนแล้งและไม่ขึ้นต้นที่ไม่มีการให้น้ำ ๔๓.๔๒ ล้านไร่ ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ฉบับปรับปรุง ได้กำหนดจะเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนใหม่ ๒,๔๘๑ ล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มพื้นที่ระบบส่งน้ำ (ชลประทาน) ๒.๙๙ ล้านไร่ โครงการผันน้ำอีกประมาณ ๒,๐๒๔ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน ๑.๖๗ ล้านไร่ ทั้งนี้เป็นไปตามขีดความสามารถในการดำเนินการ และงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งต่างจากเป้าหมายเดิมค่อนข้างมาก ที่พิจารณาจากศักยภาพ สูงสุดที่สามารถทำได้ นอกจากนี้ มีการปรับปรุงประสิทธิภาพโครงการเดิม ๓ ล้านไร่ สำหรับพื้นที่เกษตรน้ำฝนมีเป้าหมายให้สามารถเพาะปลูกพืชได้อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยโคกหนองนาโมเดล แหล่งน้ำชุมชน เกษตรทฤษฎีใหม่ การจัดระบบอนุรักษ์ดินและ น้ำ แหล่งน้ำขนาดเล็ก และพัฒนาบ่อบาดาล นอกจากนี้ ในด้านความต้องการน้ำมีการบริหาร จัดการน้ำในฤดูแล้งตามปริมาณน้ำต้นทุนที่มี การลดการใช้น้ำโดยปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย มีการตลาดน้ำ การจัดรูปที่ดิน และลดการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม และมีโครงการนำร่อง เพิ่มผลผลิตการใช้น้ำภาคเกษตรโดยการนำเทคโนโลยี (internet of thing) มาใช้ควบคุม กำกับ ติดตาม และบริหารจัดการทั้งระบบในรูปแบบโครงการชลประทานอัจฉริยะ เพื่อพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบองค์รวม

พื้นที่เกษตรน้ำฝนดังกล่าว มีสภาพภูมิประเทศแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคของประเทศ การจัดหาเพื่อสร้างความมั่นคงทางการผลิตให้กับเกษตรกรในพื้นที่จึงต้องมีออกแบบ

และนำไปสู่การปฏิบัติที่มีความเหมาะสมซึ่งเป็นหลักการเดียวกับการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริในแต่ละภูมิภาค อาทิเช่น

- พื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความลาดชันสูง ฝนที่ตกลงมาและปริมาณน้ำที่หลาก ผ่านพื้นที่อย่างรวดเร็วทำให้เกิดการกัดเซาะ ต้องมีการชะลอความเร็วของน้ำและดักตะกอนไว้ มีการปลูกพืชคลุมดินและยึดดินไว้ (สนับสนุนแผนแม่บทน้ำ ด้านที่ ๔) มีอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก/ สระน้ำ เก็บกักน้ำปลายฤดูฝนเป็นน้ำต้นทุน

- พื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางนอกเขตชลประทาน ปรับปรุงพื้นที่แก้มลิง และแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยมีอาคารรับน้ำเพื่อช่วยดักตะกอนน้ำท่วมด้านท้ายน้ำ (สนับสนุน แผนแม่บทน้ำ ด้านที่ ๓) มีการสร้างระบบกระจายน้ำในพื้นที่ใกล้เคียงตามศักยภาพ พื้นที่ เกษตรกรมีการขุดสระเพื่อเชื่อมโยงกับระบบกระจายน้ำ

- พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในบริเวณทุ่งกุลาร้องไห้เป็นที่ราบขนาดใหญ่พื้นที่ ประมาณ ๒ ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม สุรินทร์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ และยโสธร มีพื้นที่อยู่ในลุ่มน้ำชีและลุ่มน้ำมูล ลำน้ำสาขาไหลผ่านหลายสาย เช่น ห้วยทับทัน ลำเสียว ลำพลับพลา และยังมีลำน้ำย่อยแยกออกไปอีกมากมาย การพัฒนาควรมี การเก็บกักน้ำฝนในพื้นที่ให้มากที่สุดโดยใช้ประโยชน์จากลำน้ำสาขา มีการทำระบบกระจายน้ำ จากลำน้ำย่อยสู่แปลงเพาะปลูก ในพื้นที่เกษตรกรมีการขุดสระเพื่อเก็บน้ำเชื่อมกับระบบ กระจายน้ำจากลำน้ำย่อย เมื่อมีแหล่งน้ำจะช่วยควบคุมความเค็มในพื้นที่ดินด้านล่างไม่ให้ ขึ้นมาทางอ้อม และมีการพัฒนาการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดปี ในช่วงปลายฤดูฝนสามารถสูบน้ำจากลำน้ำสาขามาเติมในลำน้ำย่อย แต่ไม่ควรสูบน้ำในฤดูแล้ง เนื่องจากกระทบต่อระบบนิเวศ และการจัดการน้ำในลุ่มน้ำสาขา มีศักยภาพในการติดตั้ง สถานีสูบน้ำด้วยพลังแสงอาทิตย์เพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานโดยมีการตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ให้สามารถบำรุงรักษาระบบส่งน้ำและระบบสูบน้ำด้วยตนเองได้

- พื้นที่ภาคใต้ถึงแม้จะมีฝนปริมาณมาก แต่มีแหล่งน้ำไว้ในฤดูแล้งไม่เพียงพอ จึงควรมีการเก็บกักน้ำในแหล่งน้ำขนาดเล็กกระจายกันไป และรักษาพื้นที่พรุให้มีน้ำ ตลอดเวลาเพื่อให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำตามธรรมชาติ แหล่งอาหาร และสร้างรายได้ ให้กับชุมชนในท้องถิ่น

ในทุกพื้นที่ข้างต้น ควรมีการตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน มีการขยายเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการน้ำ

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการตามแผนแม่บทด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต จะสามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนได้ ๗,๒๔๔ ล้าน ลบ.ม. เมื่อนำไปรวมกับแหล่งน้ำต้นทุนเดิม ๖๓,๘๘๒ ล้าน ลบ.ม. จะทำให้ประเทศมีแหล่งน้ำทุน ๗๑,๑๒๖ ล้าน ลบ.ม. ซึ่งหากสามารถ จัดการความต้องใช้น้ำรายปีในแต่ละกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนการจัดสรรน้ำ โดยบริหาร จัดการน้ำไม่เกินร้อยละ ๘๐ ของปริมาณน้ำต้นทุนในแต่ละปี จะสามารถรับประกันได้ว่า จะไม่เกิดการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากการใช้น้ำเกินปริมาณน้ำต้นทุน

เป้าประสงค์

พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำใหม่ให้เต็มศักยภาพ เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเดิมในเขตชลประทาน โดยมีการจัดรูปที่ดิน ส่งเสริมการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยในพื้นที่เกษตรน้ำฝนมีการจัดหาน้ำให้ปลูกพืชได้อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี พัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำลดความเสี่ยง/ความเสียหายลง ร้อยละ ๕๐ สร้างความมั่นคงแหล่งน้ำให้กับเขตพื้นที่อุตสาหกรรม ปรับโครงสร้างการใช้น้ำและเพิ่มผลผลิตการใช้น้ำ โดยมีเป้าหมายสุดท้ายที่จะสามารถสร้างความมั่นคงให้การผลิต และรักษาความสมดุลของศักยภาพน้ำต้นทุนและการใช้

กลยุทธ์

- ๑) การจัดการด้านความต้องการ โดยการบริหารจัดการน้ำฤดูแล้งตามปริมาณน้ำต้นทุนที่มีลดการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ และระบบส่งน้ำเดิม โดยปรับปรุงโครงการชลประทานขนาดใหญ่/กลาง ปรับปรุงโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในโครงการแหล่งน้ำเดิม
- ๓) การจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน โดยพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำพื้นที่เกษตรน้ำฝน พัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ส.ป.ก. และพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร
- ๔) พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่ พัฒนาระบบผันน้ำ/เชื่อมโยงแหล่งน้ำเพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรน้ำจากพื้นที่ที่มีเหลือไปยังพื้นที่ที่มีความต้องการ
- ๕) การเพิ่มผลผลิตมูลค่าภาคเกษตร โดยมีโครงการนำร่องและประเมินผล จากนั้นจึงขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ
- ๖) เพิ่มต้นทุนน้ำในอ่างเก็บน้ำและพื้นที่เกษตร โดยปฏิบัติการฝนหลวง

ตารางที่ ๓- ๒ เป้าหมายตามแผนแม่บทด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต								
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๑. การจัดการด้านความต้องการ	๑.๑ การบริหารจัดการน้ำภาคการผลิตตามปริมาณน้ำต้นทุนที่มี	- ปริมาณน้ำส่งจริงดูแล้ว/ปริมาณน้ำต้นทุนดูแล้ว - จำนวนโครงการที่สามารถจัดสรรน้ำได้ตามปริมาณน้ำต้นทุน	- บริหารจัดการน้ำดูแล้วไม่เกินร้อยละ ๘๐ ของปริมาณน้ำต้นทุนดูแล้ว - โครงการขนาดใหญ่ ๓๕ โครงการ - โครงการขนาดกลาง ๔๑๒ โครงการ	ไม่เกินร้อยละ ๘๐ ๑๐ โครงการ ๑๐๐ โครงการ	ไม่เกินร้อยละ ๘๐ ๑๕ โครงการ ๒๐๐ โครงการ	ไม่เกินร้อยละ ๘๐ ๑๐ โครงการ ๑๐๒ โครงการ	ชล./กฟผ.	กษ. / หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๑.๒ ลดการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม	- ปริมาณน้ำที่ลดได้ (ล้าน ลบ.ม./ปี)	ประหยัดน้ำได้ ๒๗ ล้าน ลบ.ม./ปี	๔.๕ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี	๑๐ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี	๑๒.๕ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี	กรอ./กนอ.	สภาอุตสาหกรรม (ให้สอดคล้องกับผลการศึกษา เพิ่มมูลค่าของ อว. และขยายผล) / หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๒. เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเดิม	๒.๑ ปรับปรุงโครงการขนาดใหญ่-กลาง	- ประสิทธิภาพโครงการ - จำนวนโครงการ - พื้นที่ (ไร่)	- แผนหลักการเพิ่มประสิทธิภาพชลประทาน - ปรับปรุงประสิทธิภาพโครงการขนาดใหญ่-กลาง รวมทั้งจัดระบบน้ำเพื่อการเกษตร/การจัดรูปที่ดิน และการส่งน้ำแบบมีส่วนร่วม จำนวน ๔๔ โครงการ ๓,๐๐๐,๐๐๐ ไร่	๑,๐๐๐,๐๐๐ ไร่	๑,๐๐๐,๐๐๐ ไร่	๑,๐๐๐,๐๐๐ ไร่	ชล.	กษ./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๓. การจัดหา น้ำใน พื้นที่เกษตรน้ำฝน	๒.๒ ปรับปรุงโครงการ พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก (ที่ถ้ำฮ้อยไปแล้ว และอยู่ในข่ายการถ่ายโอน)	- จำนวน (แห่ง.) - พื้นที่ (ไร่)	- ปรับปรุงโครงการที่ถ่ายโอนไปแล้วโดย อบท. - ปรับปรุงโครงการที่ค้างการถ่ายโอน	ร้อยละ ๒๕ ของ รายชื่อโครงการที่ต้องปรับปรุง	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๑๐๐	อปท./ขป./พต./ทน./ทบ.	มูลนิธิจิตทอง หลั่งพระฯ/ สทพช. เชื่อมโยงกับ ด้านที่ ๕/ หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตาม กฎหมาย
	๒.๓ เพิ่มปริมาณน้ำ ดันทุนโมโครงการ แหล่งน้ำเดิม	- จำนวนแห่ง - ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	เสริมระดับเก็บกักของอ่างเก็บน้ำเดิม จำนวน ๒๐ แห่ง ปริมาณน้ำ ๕๗ ล้าน ลบ.ม.	๙	๑๑		ขป.	หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตาม กฎหมาย
	๓.๑ พัฒนาแหล่งน้ำ และระบบกระจายน้ำ ในพื้นที่เกษตรน้ำฝน	- ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.) - พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	- เพิ่มแหล่งเก็บกักน้ำฤดูแล้ง ๑,๐๕๐ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๑,๕๐ ล้านไร่	๓๕๐ ล้าน ลบ.ม. ๕๐๐,๐๐๐ ไร่	๓๕๐ ล้าน ลบ.ม. ๕๐๐,๐๐๐ ไร่	๓๕๐ ล้าน ลบ.ม. ๕๐๐,๐๐๐ ไร่	อปท./ทน.	พต./สปก./ มูลนิธิจิตทอง หลั่งพระฯ/ กองทัพบก/ ขป./ก.ก.ธ./ หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตาม กฎหมาย
	๓.๒ พัฒนาแหล่งน้ำใน พื้นที่เกษตรน้ำฝน	- ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.) - พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	- พท. โคกหนองนาโมเดล ปริมาณน้ำ ๔๓๔๒ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๐.๐๕๑ ล้านไร่ (๕๑,๐๗๙ ไร่) - พต. แหล่งน้ำชุมชน เกษตรทฤษฎีใหม่ ปริมาณน้ำ ๑๔๗ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๐.๒๑ ล้านไร่	๑๓๕๖ ล้าน ลบ.ม. ๑๕,๕๕๕ ไร่ ๔๙.๐ ล้าน ลบ.ม. ๗๐,๐๐๐ ไร่	๑๕๙๒ ล้าน ลบ.ม. ๑๗,๕๖๐ ไร่ ๔๙.๐ ล้าน ลบ.ม. ๗๐,๐๐๐ ไร่	๑๕๙๒ ล้าน ลบ.ม. ๑๗,๕๖๐ ไร่ ๔๙.๐ ล้าน ลบ.ม. ๗๐,๐๐๐ ไร่	พต./พช. ทน./หน่วยงาน ที่มีภารกิจ หน้าที่และ อำนาจตาม กฎหมาย	มูลนิธิจิตทอง หลั่งพระฯ/ กองทัพบก/ ทน./หน่วยงาน ที่มีภารกิจ หน้าที่และ อำนาจตาม กฎหมาย

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต								
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๔. พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่	พัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ สปก.	- ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.) - พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	- พต. สระน้ำในไร่นา ปีละ ๔๐,๐๐๐ แห่ง ปริมาณน้ำ ๖๙๓ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๑.๑ ล้านไร่ - พต. อนุรักษ์ดินและบริหารจัดการน้ำ	๒๓๑ ล้าน ลบ.ม. ๓๐๐,๐๐๐ ไร่	๒๓๑ ล้าน ลบ.ม. ๔๐๐,๐๐๐ ไร่	๒๓๑ ล้าน ลบ.ม. ๔๐๐,๐๐๐ ไร่		พด./ทท./ทป./ ก.ก.ถ./ หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตาม กฎหมาย
				๑๐๐ ล้าน ลบ.ม. ๒๐๐,๐๐๐ ไร่	๒๐๐ ล้าน ลบ.ม. ๔๐๐,๐๐๐ ไร่	๒๐๐ ล้าน ลบ.ม. ๔๐๐,๐๐๐ ไร่		
	๓.๓ พัฒนาระบบส่งน้ำในพื้นที่ สปก.	- ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.) - พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	- พัฒนาระบบส่งน้ำขนาดเล็ก พื้นที่รับประโยชน์ ปริมาณน้ำเก็บกัก ๓๐๐ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๐.๖๐ ล้านไร่	๑๐๐ ล้าน ลบ.ม. ๒๐๐,๐๐๐ ไร่	๑๐๐ ล้าน ลบ.ม. ๒๐๐,๐๐๐ ไร่	๑๐๐ ล้าน ลบ.ม. ๒๐๐,๐๐๐ ไร่	อปท./สปก.	พด./ทท./ทป./ ก.ก.ถ./ หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตาม กฎหมาย
	๓.๔ พัฒนาระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร	- ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.) - พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	- แผนหลักการใช้และการอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่ที่มีศักยภาพ (ทป.) - เพิ่มปริมาณน้ำฤดูแล้ง ๕๐๕.๖ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๑.๒๖ ล้านไร่ - ปรับปรุงและก่อสร้างสถานีสูบน้ำใต้ดินพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ปริมาณน้ำฤดูแล้ง ๔๐ ล้าน/ปี ลบ.ม. พื้นที่ ๔๐๐ ไร่ ต่อ ๑ ไร่	๑๘๕.๔ ล้าน ลบ.ม. ๔๖๓,๓๐๐ ไร่	๑๖๐.๑ ล้าน ลบ.ม. ๔๐๐,๐๐๐ ไร่	๑๖๐.๑ ล้าน ลบ.ม. ๔๐๐,๐๐๐ ไร่	ทป./ซป./อปท.	
๔. พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่	๔.๑ พัฒนาระบบส่งน้ำใหม่/ระบบผันน้ำ	- ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.) - จำนวนพื้นที่ที่มีระบบส่งน้ำ (ไร่)	พัฒนาศูนย์โครงการแหล่งเก็บกักน้ำ ปริมาณน้ำ ๒,๔๘๑ ล้าน ลบ.ม. จำนวนพื้นที่ที่มีระบบส่งน้ำ ๒,๙๙๔ ล้านไร่	๘๐๙ ล้าน ลบ.ม. ๐.๙๗ ล้านไร่	๘๐๙ ล้าน ลบ.ม. ๐.๙๗ ล้านไร่	๘๖๓ ล้าน ลบ.ม. ๑.๐๕ ล้านไร่	ซป.	หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตาม กฎหมาย
				ผันน้ำจำนวน ๓ โครงการ ปริมาณน้ำ ๒,๐๒๔ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ ๑.๖๗ ล้านไร่	๕๐ ล้าน ลบ.ม./ปี	๘๐ ล้าน ลบ.ม./ปี	๑,๘๘๔ ล้าน ลบ.ม./ปี	

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของภูมิภาคการผลิต							
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก
๕. การเพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคการผลิต	๕.๑ การเพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคเกษตร	พื้นที่ (ไร่) - ผลิตภาพการใช้พื้นที่เพิ่ม (บาท/ลบ.ม.)	เพิ่มผลิตภาพการใช้น้ำจากเดิม ๓ เท่า และมีการขยายผลในพื้นที่ที่เพิ่มประสิทธิภาพโครงการและจัดรูปที่ดิน	๑๐,๐๐๐ ไร่	๒๐,๐๐๐ ไร่	๑๕,๐๐๐ ไร่	ชล./กสท./สทท./กช.
๖. เพิ่มต้นทุนน้ำในอ่างเก็บน้ำและพื้นที่เกษตร โดยปฏิบัติการฝนหลวง	๖.๑ เพิ่มต้นทุนน้ำในอ่างเก็บน้ำและพื้นที่เกษตร โดยปฏิบัติการฝนหลวง	ความสำเร็จในการปฏิบัติการฝนหลวง (ร้อยละ)	- ความสำเร็จในการเพิ่มต้นทุนในพื้นที่การเกษตรเพื่อน และอ่างเก็บน้ำ ที่ประสบปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำต้นทุน	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ชล./กช./มท./กช./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

หมายเหตุ : ค่าเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ รายละเอียดตามภาคผนวก ก

ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

หลักการ

คนไทยในอดีตจะตั้งชุมชนอยู่ในบริเวณริมแม่น้ำลำคลอง โดยสร้างบ้านเรือนแบบยกพื้นสูง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาโดยเลือกปลูกข้าวพันธุ์ที่มีลำต้นยาวตามความสูงของน้ำ ใช้เรือในการคมนาคมในฤดูน้ำหลาก สามารถปรับตัวเข้ากับปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นเป็นประจำได้ โดยเฉพาะในเขตที่ราบลุ่มภาคกลาง ต่อมาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไป ใช้การคมนาคมทางรถยนต์เป็นหลัก มีการสร้างถนนเพิ่มขึ้นมากมาย สร้างถนนและกำแพงกันริมฝั่งแม่น้ำ เพื่อไม่ให้น้ำท่วมในชุมชน ทำให้ไม่มีที่ลุ่มในการเก็บกักน้ำตามธรรมชาติ ประกอบกับการสร้างถนนบางแห่งมีทางระบายน้ำไม่เพียงพอ ทำให้เกิดขวงทางน้ำและเกิดปัญหาน้ำท่วมมากขึ้น ส่วนในพื้นที่ต้นน้ำในอดีตมีป่าไม้ช่วยดูดซับน้ำฝนตามธรรมชาติ ลดการไหลบ่าของน้ำ แต่ปัจจุบันสภาพป่าต้นน้ำถูกทำลาย น้ำฝนจะไหลบ่าลงสู่ด้านล่างอย่างรวดเร็ว เกิดปัญหาน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และปัญหาดินโคลนถล่ม ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีผลกระทบทำให้ปัญหาดังกล่าวเกิดถี่ขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ

จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันมีพื้นที่วิกฤติปัญหาน้ำท่วม ทั้งประเทศ จำนวน ๒๘ แห่ง พื้นที่ ๘.๕๒ ล้านไร่ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคกลางและภาคเหนือ ปัญหาน้ำท่วมทำให้เกิดผลกระทบหลายด้าน เช่น ความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน อาคารบ้านเรือน พื้นที่เกษตร ปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ความเสียหายทางเศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย รวมทั้ง ความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น มหาอุทกภัยในประเทศไทยเมื่อ ปี ๒๕๕๔ ในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยามีมูลค่าความเสียหายทั้งหมดรวม ๑.๔๔ ล้านล้านบาท ลักษณะการเกิดและแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัย ในแต่พื้นที่สรุปได้ดังนี้

๑) พื้นที่ลาดชันสูงต่อเนื่องกับเชิงเขา เสี่ยงต่อน้ำหลากและดินโคลนถล่มระดับสูงมาก - ปานกลางครอบคลุม ๒,๘๔๕ ตำบล ๕๑๗ อำเภอ ใน ๕๔ จังหวัดทั่วประเทศ เป็นผลมาจากการตัดไม้ทำลายป่าไม่มีต้นไม้มากคลุมดินเพื่อดูดซับน้ำ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันเมื่อมีฝนตกมากจะเกิดน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม สร้างความเสียหายต่อพื้นที่ด้านล่างอย่างมาก และใช้เวลานานในการฟื้นฟูสู่สภาพเดิม แนวทางป้องกันแก้ไข คือ การสร้างระบบเตือนภัยที่แม่นยำ การย้ายถิ่นฐานออกจากพื้นที่เสี่ยงภัย และการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ

๒) น้ำล้นตลิ่งของลำน้ำสายหลัก เกิดจากปริมาณน้ำหลากจากต้นน้ำเกินความสามารถของลำน้ำจะรับได้ ลำน้ำมีหน้าตัดเล็ก ตื้นเขิน มีสิ่งกีดขวางในลำน้ำ แนวทางป้องกันแก้ไขต้องใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำ การตรวจสอบแก้ไขสิ่งกีดขวางในลำน้ำ และการสร้างระบบควบคุมที่เหมาะสม เช่น การใช้พื้นที่รับน้ำนองร่วมกับการพัฒนา และบริหารจัดการแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ

๓) น้ำท่วมขังในที่ราบลุ่ม พื้นที่ชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญเกิดจากความไม่สมดุลของน้ำฝนกับความสามารถในการระบายน้ำ ลักษณะการท่วมขังจะไม่รุนแรงค่อยเป็นค่อยไป และใช้เวลานานในการระบายออก สาเหตุเกิดจากการสร้างถนน การวางผังเมืองไม่เหมาะสมขวางทางระบายน้ำ และสร้างช่องระบายน้ำไม่เพียงพอ แนวทางป้องกันแก้ไข คือ การปรับปรุงสภาพลำน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ การผันน้ำเลี่ยงพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ การแก้ไขสิ่งกีดขวางทางน้ำ การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน และมาตรการผังเมืองเพื่อลดผลกระทบ และมีการบริหารพื้นที่น้ำท่วมที่เกิดขึ้นเป็นประจำ

๔) น้ำท่วมขังจากฝนตกหนักในพื้นที่ เนื่องจากเมืองหลัก เมืองเศรษฐกิจ และพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญ มีการขยายตัว และมีการใช้ที่ดินที่หนาแน่น รวมทั้งสถานการณ์ฝนเปลี่ยนแปลง เกิดฝนตกหนักเฉพาะจุดบ่อยครั้ง ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังในเขตเมือง

๕) สิ่งก่อสร้างกีดขวางทางน้ำ จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะมีทั้งเกิดจากสภาพน้ำท่าเปลี่ยนแปลงและการกำหนดขนาดไม่เหมาะสม โดยจะต้องสำรวจและแก้ไขเป็นจุด ๆ

๖) ปริมาณฝนที่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลง สภาพอากาศสุดขั้วมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น มีความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมที่บ่อยครั้งและรุนแรงขึ้น มาตรการทางโครงสร้างเพื่อรองรับ และมาตรการไม่ใช่โครงสร้างโดยมีการปรับตัว แผนฉุกเฉิน การเตรียมความพร้อม และการฟื้นฟู หลังเหตุการณ์มีความจำเป็นในการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม

เป้าประสงค์

เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ การจัดระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง การจัดการพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ รวมทั้งการบรรเทาอุทกภัยในเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบในระดับลุ่มน้ำ และพื้นที่วิกฤติ (Area Based) แก้ปัญหาด้วยระบบธรรมชาติ (Nature Based Solution) เพิ่มขีดความสามารถ อปท. ในการปรับตัวและเผชิญเหตุ ปรับปรุงเขื่อน/อ่างเก็บน้ำรองรับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีแผนจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

กลยุทธ์

๑) เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ โดยปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำ การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมถนนสายหลัก และปรับปรุงลำน้ำเพื่อรักษาสภาพลำน้ำ กำจัดวัชพืชและขยะมูลฝอยในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสาขา และแหล่งน้ำปิด

๒) ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง โดยการจัดระบบป้องกันชุมชนเมือง และการสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง

๓) การจัดการพื้นที่น้ำท่วม/พื้นที่ชะลอน้ำ โดยการพัฒนาแก้มลิง พื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง การพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพอาคารบังคับน้ำ และสถานีสูบน้ำ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่เฉพาะจุด

๔) การสนับสนุนการปรับตัวและเผชิญเหตุมีการจัดการอุทกภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน

๕) ปรับปรุงเขื่อนเพื่อเพิ่มการระบายน้ำรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ตารางที่ ๓- ๓ เป้าหมายตามแผนแม่บทด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย							
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๒๖-๕๐	๒๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก
๑. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ	๑.๑ ปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำ	- จำนวน (แห่ง)	รพท. มีสิ่งกีดขวางการระบายน้ำ ๑๑ แห่ง	๑๑			ชล./จท./ทล./ทช./รพท./สอ./ทท./กทผ./อปท.
	๑.๒ การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมถนนสายหลัก	- จำนวน (แห่ง)	ทางสายหลักสามารถผ่านได้ ๙๑๗ แห่ง เฉพาะถนนสายหลักและที่ต้องบูรณาการหลายหน่วยงานร่วมกัน	๑๙๘ แห่ง	๗๑๙ แห่ง		ทล./ทช.
	๑.๓ ปรับปรุงลำน้ำเพื่อรักษาสภาพลำน้ำ	- ระยะทาง (กม.)	- จท. ลำน้ำสายหลัก ๓๓๒ แห่ง ระยะทาง ๑,๙๗๘.๑๔ กม. (มีแผนหลักแล้วเฉพาะเหนือและอีสาน) - ทน. จัดทำแผนหลัก และดำเนินการตามแผน - อปท. อบจ. ทำแผนหลักและดำเนินการตามแผน ทน. สนับสนุน	๓๐๐ กม. จัดทำแผนหลัก	๕๐๐ กม. ดำเนินการตามแผนหลัก	๑,๑๗๙ กม.	จท./อปท./ทน.
	๑.๔ การกำจัดวัชพืชและขยะมูลฝอยในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสาขา และแหล่งน้ำปิด	- ต้นตอปี	ไม่น้อยกว่า ๖.๕ ล้านตัน/ปี	๖.๕ ล้านตัน/ปี	๖.๕ ล้านตัน/ปี	๖.๕ ล้านตัน/ปี	กองทัพบก / ปภ./ปค./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๒. ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง	๒.๑ ป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำชุมชนเมือง	- จำนวน (แห่ง) - พื้นที่ได้รับการป้องกัน (ไร่)	- เมืองสำคัญ ๓๗๐ แห่ง พื้นที่ได้รับการป้องกัน ๗๗๙,๙๘๕ ไร่ - เมืองเศรษฐกิจสำคัญ เช่น กทม. เมืองพัทยา	๑๐๐ แห่ง ๒๒๓,๗๓๕ ไร่	๑๓๕ แห่ง ๒๘๒,๖๖๓ ไร่	๑๓๕ แห่ง ๒๗๓,๓๘๘ ไร่	ยผ.
				ดำเนินการตามแผนหลัก			กทผ./เมืองพัทยา/อปท.

ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย							
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก
๓. การจัดการพื้นที่น้ำท่วม/พื้นที่ชะลอน้ำ	๒.๒ เชื่อมป้องกันตลิ่ง ปรับปรุงพื้นที่ชะลอน้ำ	ระยะทางที่ดำเนินการ (กม.) - จำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ พื้นที่ป้องกันสำคัญ	- ก่อสร้างเชื่อมป้องกันตลิ่ง ๑๕๐๐ กม. - ก่อสร้างเชื่อมป้องกันตลิ่งชายแดน ๔๐๐ กม. (ยผ. รายงานผลเชื่อมป้องกันตลิ่งชายแดน ภายใต้มติงบประมาณด้านความมั่นคง)	๕๐๐ กม. ๑๕๐ กม.	๕๐๐ กม. ๑๕๐ กม.	๕๐๐ กม. ๑๐๐ กม.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๓. การจัดการพื้นที่น้ำท่วม/พื้นที่ชะลอน้ำ	๓.๑ การพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชะลอน้ำ	- จำนวนแห่ง - ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	- พื้นที่ชะลอน้ำ ๑๑ แห่ง - ปริมาณน้ำ ๑,๗๐๔ ล้าน ลบ.ม. - พัฒนาเพิ่ม ๒ แห่ง (ทุ่งลบบางหลวง จ.ฉะเชิงเทรา, ลุ่มน้ำยัง จ.ร้อยเอ็ด)	ปรับปรุง ๑๑ โครงการเดิม	๑ แห่ง	๑ แห่ง	ทล./ทช./ปภ./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๓.๒ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพอาคารบังคับน้ำและสถานีสูบน้ำเพื่อบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่เฉพาะจุด		- จำนวนแห่ง - พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	- บรรเทาอุทกภัยในพื้นที่เฉพาะจุด - บรรเทาอุทกภัยพื้นที่รับประโยชน์ ๓ ล้านไร่ - บรรเทาอุทกภัยเชิงพื้นที่ ลุ่มเจ้าพระยา ลำซอบาย เขตกุ่มน้ำลำตะคอง คาบสมุทรสติงพระ พื้นที่จังหวัดจันทบุรี ปราจีนบุรี อุบลราชธานี เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร ระนอง พังงา พัทลุง ยะลา ตรัง	๐.๕ ล้านไร่	๐.๗๕ ล้านไร่	๑.๗๕ ล้านไร่	ทล./ทช./ปภ./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๔. การสนับสนุนการปรับตัวและเผชิญเหตุ	๔.๑ การสนับสนุนการปรับตัวและเผชิญเหตุ	จำนวนกลุ่มน้ำสาขาที่หมู่บ้านในพื้นที่เสี่ยงภัยที่ได้รับการจัดการด้วยการปรับตัวและเผชิญเหตุ	- โครงการการจัดการจัดการอุทกภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community - Based Flood Management : CBFM) สนับสนุนข้อมูลและประชาชน ๓๗ กลุ่มน้ำสาขา	๑๐	๑๔	๑๓	ทช./ทช./ปภ./สสน./สทอ./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๕. ปรับปรุงเตือนเพื่อเพิ่มการระบายน้ำรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	๕.๑ ปรับปรุงเตือนเพื่อเพิ่มการระบายน้ำรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	ร้อยละโครงการที่ดำเนินการแล้ว	- การปรับปรุงเตือนและอ่างเก็บน้ำ - จัดทำแผนฉุกเฉินกรณีเตือนแตก/ระบายน้ำฉุกเฉิน - จัดทำแผนหลัก และดำเนินการตามแผน	จัดทำแผนหลักและเตรียมความพร้อม	ดำเนินการตามแผนหลัก		สทช./ปภ./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

หมายเหตุ : ค่าเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ รายละเอียดตามภาคผนวก ก

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ

หลักการ

พื้นที่ป่าต้นน้ำเป็นพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญในการดูดซับน้ำฝน เก็บรักษาความชุ่มชื้น และชะลอการไหลของน้ำ การบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพป่าไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและชุมชน ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของป่าต้นน้ำลดลงจนถึงมีสภาพเสื่อมโทรมทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และปัญหาดินโคลนถล่มในพื้นที่ต้นน้ำ ส่วนพื้นที่กลางน้ำและพื้นที่ท้ายน้ำเกิดปัญหาอุทกภัย การขาดแคลนน้ำ การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่เกษตรและพื้นที่ลาดชัน ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง โครงสร้างของดินถูกทำลาย ความสามารถในการอุ้มน้ำของดินลดลง และตะกอนน้ำทำให้สภาพลำน้ำ อ่างเก็บน้ำ ตื้นเขิน

จากข้อมูลกรมป่าไม้ในปี ๒๕๖๒ ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้รวมทั้งสิ้น ๑๐๒.๔๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓๑.๖๘ ของพื้นที่ทั้งประเทศค่อนข้างคงที่จาก ปี ๒๕๖๑ ที่มีพื้นที่ป่าไม้ ๑๐๒.๔๙ ล้านไร่ โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ ๐.๐๐๔ เมื่อพิจารณาในช่วง ๗ ปีที่ผ่านมาพบว่า มีพื้นที่ป่าไม้ในปี ๒๕๕๖ มีพื้นที่ ๑๐๒.๑๒ ล้านไร่ และในปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ ๑๐๒.๔๘ ล้านไร่ ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดินปี ๒๕๖๓ ในบริเวณพื้นที่ราบความลาดชันน้อยกว่าร้อยละ ๓๕ มีการชะล้างพังทลายของดิน ๒๑๗.๘๘ ล้านไร่ และพื้นที่สูงความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ มีการชะล้างพังทลายของดิน ๑๐๒.๘๑ ล้านไร่

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้กำหนดเป้าหมายในการฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม เพื่อให้ได้พื้นที่ป่า ร้อยละ ๔๐ ของประเทศ หรือประมาณ ๑๒๘ ล้านไร่ โดยการปลูกป่าในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม การสร้างฝายชะลอน้ำ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน การปลูกหญ้าแฝก รวมทั้งการเข้มงวดในการปราบปรามและป้องกันการบุกรุกทำลายป่า

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้สอดคล้องกัน ได้แก่ การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมโดยการปลูกป่าและการทำฝายชะลอน้ำ การป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่เกษตรนอกเขตอนุรักษ์

ปัจจุบันคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั้งแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเล โดยเฉพาะบริเวณที่มีความหนาแน่นของชุมชน และกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ กำลังประสบปัญหาความเสื่อมโทรม เนื่องจากการปนเปื้อนของสารพิษต่าง ๆ จากกิจกรรมของมนุษย์ ทั้งจากชุมชน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการท่องเที่ยว มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและความสมดุลของระบบนิเวศ ในแหล่งน้ำภาพรวมของแหล่งน้ำในแต่ละภาค พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลงกว่าปี ๒๕๖๓ ส่วนภาคกลาง และภาคตะวันออก แหล่งน้ำโดยรวมมีคุณภาพน้ำดีขึ้นกว่าปี ๒๕๖๓ ภาคกลาง มีจำนวนแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๙ เมื่อพิจารณารายแม่น้ำ พบว่าแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมที่สุด คือ แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง (ตั้งแต่ปากน้ำอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ถึง สะพานพระรามหก อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี) สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหามาจากการปล่อยทิ้งน้ำเสียจากชุมชน กิจกรรมทางการเกษตร และอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ แหล่งน้ำผิวดินจากการเทียบกับมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ ๓ (แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจาก

กิจกรรมบางประเภทและสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ ๑) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน ๒) การเกษตรพบว่าแหล่งน้ำผิวดินได้ตามมาตรฐานแหล่งน้ำประเภทที่ ๓ มีจำนวน ๒๓ แหล่งน้ำ จากทั้งหมด ๖๕ แหล่งน้ำ คิดเป็นร้อยละ ๓๕

ปัญหาการรุกรานของน้ำเค็มในแม่น้ำและพื้นที่เกษตรก็มีความสำคัญ และมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากความต้องการน้ำที่มีมากขึ้นในแหล่งน้ำสายหลัก จึงไม่สามารถจัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศได้เพียงพอ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งของทุกปี ทำให้เกิดปัญหาคูณภาพน้ำ ส่งผลกระทบต่อการอุปโภคบริโภคและการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ในพื้นที่ภาคใต้มีปัญหาเฉพาะเกิดการกัดเซาะบริเวณปากแม่น้ำที่ไหลลงทะเลและส่งผลต่อแนวชายฝั่ง

เป้าประสงค์

อนุรักษ์ พื้นฟู พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม การป้องกัน และลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่เกษตรนอกเขตอนุรักษ์ที่ต่อเนื่อง พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนเมือง ผลักดันให้เก็บค่าบำบัดน้ำเสียชุมชน การนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ ป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียต้นทาง พื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง พื้นที่ชุ่มน้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติ จัดทำตัวชี้วัด River Health Index ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทั่วประเทศ ลดการรุกรานของน้ำเค็มและการกัดเซาะบริเวณปากแม่น้ำ

กลยุทธ์

- ๑) การอนุรักษ์พื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม มีการจัดทำแผนพื้นฟูรายลุ่มน้ำตามลำดับความรุนแรงของปัญหา
- ๒) การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ โดยการจัดทำฝายเพิ่มความชุ่มชื้น ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เกษตรลาดชัน จัดทำแนวปากกันชน การปลูกป่าเลียนแบบธรรมชาติทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว และการปลูกหญ้าแฝก
- ๓) การเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดและควบคุมการระบายน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพระบบรวบรวม ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน และการนำน้ำที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่ในภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและที่อยู่อาศัย และเพื่อให้ระบบบำบัดน้ำเสียสามารถดำเนินการได้ควรมีการเก็บค่าบำบัดน้ำเสีย การจัดทำแผนหลักการจัดการน้ำเสียในพื้นที่เฉพาะ
- ๔) การจัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ โดยมีการดำเนินการในลุ่มน้ำหลักที่มีน้ำต้นทุน การจัดทำแผนหลักป้องกันน้ำเค็ม/การกัดเซาะปากแม่น้ำในพื้นที่เฉพาะ
- ๕) อนุรักษ์และพื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ โดยจัดทำตัวชี้วัด River Health Index จัดทำฐานข้อมูลลำน้ำ และแหล่งน้ำทั่วประเทศ พร้อมสถานการณ์ปัจจุบัน กำหนดเป้าหมายลำน้ำ/แหล่งน้ำเพื่ออนุรักษ์พื้นฟู มีการจัดลำดับความสำคัญและดำเนินการเป็นรูปธรรม

ตารางที่ ๓-๔ เป้าหมายตามแผนแม่บทด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ							
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก
๑. การอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม	๑.๑ ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ (พื้นที่ป่าต้นน้ำในเขตป่าอนุรักษ์/ป่าสงวนฯ)	- จำนวนพื้นที่ป่าที่ได้รับการปลูกฟื้นฟู (ไร่)	- ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม ๕๖๕,๐๐๐ ไร่ (ดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวน และเขตอนุรักษ์)	๑๓๕,๐๐๐ ไร่	๑๓๕,๐๐๐ ไร่	๑๓๕,๐๐๐ ไร่	อส./ปม.
			- เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตบริการเพื่อการอนุรักษ์ ๘๕๐,๐๐๐ ไร่ (ปลูกป่ารอบเขตอนุรักษ์)	๒๕๐,๐๐๐ ไร่	๒๕๐,๐๐๐ ไร่	๓๕๐,๐๐๐ ไร่	อส.
๒. การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ	๒.๑ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน (พื้นที่ป่าต้นน้ำในเขตป่าอนุรักษ์/ป่าสงวนฯ) ๑. การสร้างฝายต้นน้ำ	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน (ไร่)	- ลดการชะล้างพังทลายของดิน ๑,๖๓๕,๐๐๐ ไร่	๕๕๕,๐๐๐ ไร่	๕๕๕,๐๐๐ ไร่	๕๕๕,๐๐๐ ไร่	ปม./อส.
							ปม./อส.
๒. ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ	๒.๑ ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ		ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ๑๕,๐๐๐ ไร่	๕,๐๐๐ ไร่	๕,๐๐๐ ไร่	๕,๐๐๐ ไร่	อส.
							ปม.

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ

กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๒๕-๕๐	๒๖-๓๐	๓๑-๓๕	๓๕-๔๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
	๒.๒ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน (พื้นที่เกษตรนอกพื้นที่อนุรักษ์)	- จำนวนพื้นที่ (ไร่) - ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ ๑ ล้านไร่	๑๐,๐๐๐ ไร่ ๕๐ ล้าน ลบ.ม.	๕๕๐,๐๐๐ ไร่ ๒๒๕ ล้าน ลบ.ม.	๕๕๐,๐๐๐ ไร่ ๒๒๕ ล้าน ลบ.ม.	พต.	อปท./ทพ./ภาคเอกชน/หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๓. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดและควบคุมการระบายน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม	๓.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียและระบบรวบรวมน้ำเสียเดิม	- จำนวนแห่ง - กำลังบำบัดน้ำเสีย (ลบ.ม./วัน) - ปริมาณน้ำเสีย (ล้าน ลบ.ม./ปี)	- ปรับปรุงบ่อบำบัดน้ำเสียและระบบรวบรวมน้ำเสียเดิม ๑๑๒ แห่ง ปริมาณน้ำเสียได้รับการบำบัด ๕๒๕ ล้าน ลบ.ม./ปี	๓๐ แห่ง	๘๒ แห่ง		อปท./อจน.	สผ./คพ./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๓.๒ การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและระบบรวบรวมน้ำเสียใหม่	- จำนวนแห่ง - กำลังบำบัดน้ำเสีย (ลบ.ม./วัน) - ปริมาณน้ำเสีย (ล้าน ลบ.ม./ปี)	- ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและระบบรวบรวมน้ำเสียใหม่รวม ๖๔๗ แห่ง จำแนกเป็นพื้นที่เทศบาลนคร ๘ เทศบาล พื้นที่เทศบาลเมือง ๑๔๒ เทศบาล พื้นที่เทศบาลตำบล ๔๐๗ เทศบาล พื้นที่ อบต. ๙๐ อบต. - ปริมาณน้ำเสียได้รับการบำบัด ๗๓๐ ล้าน ลบ.ม./ปี	๘ แห่ง	๑๔๒ แห่ง	๔๙๗ แห่ง	อปท./อจน./กทผ.	สผ./คพ./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๓.๓ นำน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่	- ปริมาณน้ำที่ผ่านการบำบัดที่ถูกนำไปใช้ (ล้าน ลบ.ม.)	- การนำน้ำที่ผ่านการบำบัดนำไปใช้ใหม่ - เป้าหมาย ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ จัดทำแนวทางการนำเสียกลับมาใช้ใหม่ ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ โครงการนำร่อง ๑ พื้นที่	๑๐ ล้าน ลบ.ม./ปี วิจัยและนำร่อง	๕๐ ล้าน ลบ.ม./ปี ขยายผล	๑๕๐ ล้าน ลบ.ม./ปี ดำเนินการตามแผนหลัก	กรอ./กนอ. อจน./คพ./ปศ./กทผ.	อปท./ หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๓.๔ เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุม กำกับและบังคับการกับแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ที่ได้รับการจัดการ	จำนวนแห่ง ร้อยละของแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำที่ตรวจสอบได้รับการจัดการ	มีการตรวจสอบแหล่งมลพิษในพื้นที่เป้าหมายและควบคุม ปัจจุบัน คพ. และ สคพ. (๕๓๐+๔๐๐) มีการตรวจวัด ๙๓๐ แห่ง/ปี	๕,๐๐๐ แห่งต่อปี ร้อยละ ๗๕	๕,๐๐๐ แห่งต่อปี ร้อยละ ๘๐	๕,๐๐๐ แห่งต่อปี ร้อยละ ๘๐	คพ./กรอ./อปท./ปศ./สคพ.	ก.ก.ก./ หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ								
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๒๖-๕๐	๒๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๔. การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ	๓.๕ แผนหลักการจัดการน้ำเสียในพื้นที่พิเศษเฉพาะ (งานวิจัย ศึกษาแผนหลัก งานศึกษา ยังไม่ใส่กรอบวงเงิน)	ลุ่มน้ำ	- แผนหลักการจัดการน้ำเสียในพื้นที่เฉพาะ ๔ พื้นที่แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง บางปะกง จัาพระยา	๒ ลุ่มน้ำ	๒ ลุ่มน้ำ	๒ ลุ่มน้ำ	คพ.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๔.๑ การจัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ	- ร้อยละจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำชลประทานที่ได้มาตรฐาน	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ชล./กฟผ.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๔.๒ การป้องกันน้ำเค็ม/การกัดเซาะปากแม่น้ำในพื้นที่เฉพาะ	จำนวนพื้นที่เฉพาะที่มีการป้องกันน้ำเค็ม	จัดทำแผนหลัก	จัดทำแผนหลัก	ดำเนินการตามแผน	ดำเนินการตามแผน	ชล./อปท./กทผ.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๕. อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ	๕.๑ อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง	- จำนวนลำน้ำที่ได้รับ การอนุรักษ์และฟื้นฟู - จำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟู	๑. แผนหลักการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ ๒. จัดทำตัวชี้วัด River Health Index ภายใน ๒ ปี ๓. จัดทำฐานข้อมูลลำน้ำ และแหล่งน้ำทั่วประเทศ พร้อมสถานการณ์ปัจจุบัน ภายใน ๒ ปี ๔. กำหนดเป้าหมายลำน้ำ/แหล่งน้ำเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูภายใน ๒ ปี ๕. อนุรักษ์และฟื้นฟูลำน้ำ ๓๕๓ ลำน้ำสาขา ๖. ติดตามประเมินผล	ดำเนินการตามแผน	ดำเนินการตามแผน	ดำเนินการตามแผน	ทท./จท./กทผ./อปท./ชล.	คพ./ หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๕.๒ อนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ	- จำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำ/แหล่งน้ำที่ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู	๓๐ แห่ง	๓๐ แห่ง	๕๔ แห่ง	๓๐ แห่ง	๕๔ แห่ง	ทท./กรมประมง	คพ./ชล./ หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และ

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ									
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๑-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน	สนับสนุน
	พื้นที่ลุ่มน้ำมากกว่า ๑,๐๐๐ ไร่							อำนาจตาม กฎหมาย	
	๕.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติพื้นที่ลุ่มน้ำน้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่	- จำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำ/ แหล่งน้ำที่ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู	- พื้นที่ในเขตอนุรักษ์ ๘๘๑๖ แห่ง พื้นที่ ๑๓๑,๓๕๔ ไร่ - พื้นที่นอกเขตอนุรักษ์ ๓๘,๔๔๕ แห่ง พื้นที่ ๙๒๐,๗๕๓ ไร่ (พื้นที่ในเขตอนุรักษ์ หรือ พท. อส. กรมประมง)	๑๕,๐๐๐ แห่ง	๑๕,๐๐๐ แห่ง	๑๗,๑๔๑ แห่ง	อปท./พท./ จังหวัด	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตาม กฎหมาย	

หมายเหตุ : ค่าเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ รายละเอียดตามภาคผนวก ก

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ

หลักการ

ปัญหาทรัพยากรน้ำที่ผ่านมาทั้งปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการผลิต ทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาคุณภาพน้ำ ทั้งน้ำเสียและน้ำเค็ม ปัญหาน้ำป่าไหลหลาก และการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ จะเกิดบ่อยครั้งขึ้น และทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการที่ไม่มีเอกภาพทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ขาดข้อมูลในการวางแผน การตัดสินใจสั่งการ ขาดการบังคับใช้กฎหมาย แผนแม่บท และองค์กรที่กำกับดูแลในภาพรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการทั้งก่อนการเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังการเกิดภัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้มีประสิทธิภาพ สมดุล เป็นธรรม และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งระบบ จำเป็นต้องมีการปรับปรุง ทบทวน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านทรัพยากรน้ำ การพัฒนาองค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกระดับ การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การติดตามและประเมินผล การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและมีมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีการกิจจากการถ่ายโอนสามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกภาคส่วน การมีงานวิจัยและนวัตกรรมที่นำไปใช้ได้จริง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานระหว่างลุ่มน้ำ และยกระดับมาตรฐานสู่สากล

เป้าประสงค์

ขับเคลื่อนองค์กรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ ฯลฯ) ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ เชื่อมโยงประเด็นการพัฒนาและการหาแหล่งเงินทุน พัฒนาระบบฐานข้อมูลประกอบ การตัดสินใจที่มีมาตรฐานเดียวกัน สนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาครัฐและเอกชน การบริหารจัดการน้ำโดยใช้เทคโนโลยี เตรียมความพร้อมการดำเนินงานรูปแบบใหม่ในอนาคต ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำ พัฒนางานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยี สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่ม ในภาคการบริการและการผลิต รวมถึงพัฒนารูปแบบเพื่อยกระดับการจัดการน้ำในพื้นที่ และลุ่มน้ำ (เชื่อมโยงการตลาด พลังงาน การผลิต และของเสีย) ยกระดับการทำงานและมาตรฐานสู่ระดับสากล

กลยุทธ์

- ๑) สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย โดยการจัดทำ ปรับปรุง ทบทวน ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านทรัพยากรน้ำ มีการติดตาม และปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง
- ๒) ส่งเสริมองค์กรและการมีส่วนร่วม โดยส่งเสริม พัฒนาองค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรน้ำ เสริมสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์นโยบาย/แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ บูรณาการการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ บูรณาการการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สร้างกลไกขยายผลความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำในระดับชุมชน/ระดับท้องถิ่น

- ๓) จัดทำเครื่องมือในการบริหารจัดการ โดยจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ติดตามผลสภาพการใช้น้ำ พัฒนาระบบตรวจวัดและฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพิ่มประสิทธิภาพบริการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ จัดทำฐานข้อมูลประปาหมู่บ้านและน้ำดื่มสะอาด จัดทำฝังน้ำและฝังการระบายน้ำ ส่งเสริมงานวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำทางเลือก และจัดทำแผนหลักเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน
- ๔) การจัดทำงบประมาณประจำปี โดยมีการใช้งบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่วางไว้

ตารางที่ ๓- ๕ แผนแบ่งงานที่ ๕ การบริหารจัดการ

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ						
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๐-๗๕	๗๕-๘๐
๑. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย	๑.๑ การจัดทำ ปรับปรุง ทบทวน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับด้าน ทรัพยากรน้ำ	- อนุมัติทรัพยากร น้ำ - กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มาตราการที่ เกี่ยวข้อง - ร้อยละเฉลี่ยถ่วง น้ำหนัก ของ ความสำเร็จ ในการ ดำเนินการส่งเสริม ความรู้เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้แก่องค์กร บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ	- จัดทำ ปรับปรุงอนุมัติให้ครในรายละเอียด (ทน.) - ปรับปรุงการบังคับใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม - การติดตามการบังคับใช้และปรับปรุง พ.ร.บ. น้ำ และอนุมัติ และอนุมัติ	เสริมสร้างความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ และกฎหมาย ลำดับรองแก่ คณะกรรมการลุ่มน้ำ และองค์กรผู้ใช้น้ำ	ติดตาม และปรับปรุงการบังคับใช้ กฎหมายให้เกิดผลรูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	หน่วยงานหลัก สทช./มท./ทส./ กษ./อปท./ขป./ทบ. สถาบัน ทุกหน่วยงาน/ ภาคประชาชน

๓๕

 ๓๖

 ๓๗

 ๓๘

 ๓๙

 ๔๐

 ๔๑

 ๔๒

 ๔๓

 ๔๔

 ๔๕

 ๔๖

 ๔๗

 ๔๘

 ๔๙

 ๕๐

 ๕๑

 ๕๒

 ๕๓

 ๕๔

 ๕๕

 ๕๖

 ๕๗

 ๕๘

 ๕๙

 ๖๐

 ๖๑

 ๖๒

 ๖๓

 ๖๔

 ๖๕

 ๖๖

 ๖๗

 ๖๘

 ๖๙

 ๗๐

 ๗๑

 ๗๒

 ๗๓

 ๗๔

 ๗๕

 ๗๖

 ๗๗

 ๗๘

 ๗๙

 ๘๐

 ๘๑

 ๘๒

 ๘๓

 ๘๔

 ๘๕

 ๘๖

 ๘๗

 ๘๘

 ๘๙

 ๙๐

 ๙๑

 ๙๒

 ๙๓

 ๙๔

 ๙๕

 ๙๖

 ๙๗

 ๙๘

 ๙๙

 ๑๐๐

๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐						
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๐-๗๕	๗๕-๘๐
๒. ส่งเสริมองค์กร และภาคีมีส่วนร่วม	๒.๑ ส่งเสริม พัฒนาการขององค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒.๑.๑ การแต่งตั้ง คณะกรรมการลุ่มน้ำ ๒.๑.๒ สนับสนุน และขับเคลื่อนการ บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ ระดับประเทศและ ระดับลุ่มน้ำ ๒.๑.๓ การเพิ่ม ศักยภาพการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำ ระดับประเทศและ ระดับลุ่มน้ำ/อปท. ๒.๑.๔ ก่อตั้งองค์กร ผู้ใช้น้ำและส่งเสริม การจัดการน้ำชุมชน	- จำนวนเรื่อง/กิจกรรม - จำนวนองค์กรผู้ใช้น้ำ ภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และ พาณิชยกรรม ครบทุก ลุ่มน้ำ - จำนวนลุ่มน้ำที่องค์กร ผู้ใช้น้ำทำหน้าที่บรรลุ ตามเป้าหมายภารกิจ ตาม พ.ร.บ. น้ำ - ระดับความสำเร็จของ การดำเนินการลด ทะเบียนก่อดังองค์กร ผู้ใช้น้ำ	๑. ก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำเพิ่มเติมให้ครอบคลุมผู้ใช้น้ำ ทุกประเภทและพื้นที่ ๒. พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรทุกระดับให้ สามารถดำเนินการได้ตามภารกิจ	ร้อยละ ๕๐ ของ ตำบล ทั่วประเทศ (ทุก ตำบล มีองค์กรผู้ใช้น้ำอย่างน้อย หนึ่งองค์กรผู้ใช้น้ำ)	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	สทนช./ อปท.
	๒.๒ พัฒนากลไก ความร่วมมือระหว่าง ประเทศด้าน ทรัพยากรน้ำ (SDG ๖.๕.๒)	ระดับความสำเร็จของ การจัดทำความร่วมมือ/ แผนปฏิบัติการระหว่าง ประเทศและองค์กร ระหว่างประเทศในการ บริหารจัดการทรัพยากร น้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	มีการพัฒนาการความร่วมมือต่างประเทศและ แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศ	๑. กรอบความร่วมมือ คณะกรรมการจัดการ แม่น้ำ โขง (MRC) ๒ กรอบความร่วมมือ แม่โขง-ล้านช้าง (MLC) ๓ กรอบความร่วมมือ สถานำแห่งเอเชีย (AWC) ๔ ความร่วมมือทวิภาคี/ พหุภาคี และ องค์กร นานาชาติ (ประชุม/ สัมมนาวิชาการ)	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	สทนช.

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ						
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๐-๗๕	๗๕-๘๐
๒๓ เสริมสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์นโยบาย/แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	๒.๔ กลไก ขยายผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำเชิงพื้นที่ในระดับชุมชนท้องถิ่น และจังหวัด (ประเด็นการปฏิรูปประเทศ)	- จำนวนช่องทางของการประชาสัมพันธ์ - ร้อยละของหน่วยงานด้านนี้ที่มีการประชาสัมพันธ์แผนแม่บทฯ - ร้อยละของการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	๑. ทุกหน่วยงานประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ภารกิจและการดำเนินงานของหน่วยงานด้านน้ำ ๒. รวบรวม รายงานสถิติการประชาสัมพันธ์ ๓. การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้ง	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	สทนช./กรมประชาสัมพันธ์/อปท.	สทนช./กรมประชาสัมพันธ์/อปท.
		- จำนวนพื้นที่ (หมู่บ้าน/จังหวัด) ที่สามารถใช้อิทธิพล เทคโนโลยีและสารสนเทศ ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ด้วยตนเอง และสามารถขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่อื่น - ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับประเทศและการสนับสนุนน้ำทั้ง ๒๒ กลุ่มน้ำ	ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และเกิดเครือข่ายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีเกิดความยั่งยืนในทุกมิติ (๖,๐๐๐ หมู่บ้าน)	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	สทนช./มท./อปท./สสน./ทธ.	ทุกหน่วยงาน
			ชุมชนเครือข่ายขยายผลการจัดการน้ำชุมชนนอกเขตชลประทาน ๑๕๐ ชุมชน ต้นแบบชุมชนมั่นคงน้ำ และมั่นคงอาหาร ๕๔ ชุมชน ต้นแบบชุมชนเกษตรอัจฉริยะ (smart farming) ๖๐ ชุมชน จังหวัดได้งานศูนย์นวัตระดับจังหวัดบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่	๕๐ ชุมชน ๑๘ ชุมชน ๓๐ จังหวัด	๕๐ ชุมชน ๓๙ ชุมชน ๔๒ ชุมชน ๔๖ จังหวัด	๕๐ ชุมชน ๑๕ ชุมชน เสริมทักษะต่อเนื่อง

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ							
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๐-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก
๓. จัดทำเครื่องมือในการบริหารจัดการ	๓.๑ การจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๓.๑.๑ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระดับชาติ/ระดับลุ่มน้ำ ๓.๑.๒ แผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ ๓.๑.๓ แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและน้ำท่วม ๓.๑.๔ แผนการจัดสรรน้ำ	- มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกระดับ เป็นมาตรฐานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศ - ระดับความสำเร็จของการปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี	จัดทำแผนทุกระดับแล้วเสร็จและจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวางแผนการจัดทำแผนการของงบประมาณการบริหารจัดการโครงการให้ยั่งยืน	ทบทวนและปรับปรุงแผนทุก ๕ ปี รวมถึงการขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง	๗๐-๗๕	๗๕-๘๐	สทนช./อปท.
	๓.๒ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	- ระดับความสำเร็จของการติดตามประเมินผลและการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย - ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนเป้าหมาย/ตัวชี้วัดแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี	๑. ติดตามประเมินผลโครงการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ๒. ติดตามประเมินผลภายใต้กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ ๒)	มีการประเมินผลได้ในระดับผลลัพธ์ และสัมฤทธิ์	๗๐-๗๕	๗๕-๘๐	สทนช./ส.ป.ก.อปท.

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ						
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๐-๗๕	๗๕-๘๐
	๓.๖ฐานข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามภารกิจการถ่ายโอน	- ฐานข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	- โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ได้รับการถ่ายโอนทั้งหมด - ข้อมูลล่าสุด เพื่อใช้ปรับปรุงโครงการให้ใช้การได้หรือเพิ่มศักยภาพโครงการ - การปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันหลังจากมีการปรับปรุงโครงการแล้ว - การติดตามประเมินผลโครงการ	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง		
	๓.๗ จัดทำผังน้ำในฝั่งเมือง/ฝั่งการระบายน้ำในระดับลุ่มน้ำ จังหวัด			ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง		
	๓.๗.๑ ผังน้ำ	- จำนวนผังน้ำ	ผังน้ำดำเนินการแล้ว ๑๕ ลุ่มน้ำ เหลือ ๗ ลุ่มน้ำ	๗ ลุ่มน้ำ		
	๓.๗.๒ ผังการระบายน้ำ	- จำนวนผังการระบายน้ำที่ดำเนินการในฝั่งเมือง	- ผังนโยบายจังหวัด ๗๖ ผังผังระบายน้ำที่ดำเนินการในฝั่งเมืองรวม เมื่อ/ชุมชน ๔๒๐ ผัง รอทำตามขั้นตอนกระบวนการตามพรบ. การผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ก่อนประกาศ	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง		

ด้านที่ ๔ การบริหารจัดการ									
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๗๐-๗๕	๗๕-๘๐	หน่วยงานหลัก สนับสนุน		
	๓.๘ งาน ศึกษา วิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	- การนำงานศึกษา วิจัย เทคโนโลยี และ นวัตกรรมไปใช้งานจริง - เวทีประชุมวิชาการนานาชาติด้านทรัพยากรน้ำในประเทศไทย - การพัฒนาแหล่งน้ำทางเลือก	- งานศึกษา วิจัยที่ครอบคลุมทั้ง ๕ ด้าน รวมถึง พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ได้นำมาประยุกต์ใช้ขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำของประเทศ เช่น ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับการพัฒนา/ปรับปรุง - เวทีประชุมวิชาการนานาชาติร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารจัดการน้ำ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการลุ่มน้ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ทุก ๒ ปี - มีการศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำทางเลือกเพื่อรองรับความต้องการน้ำในอนาคต มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง			สหชน./อว./มหาวิทยาลัย/อปท.	ทุกหน่วยงาน	
๔. จัดทำงบประมาณและการเงิน	๔.๑ การจัดทำงบประมาณประจำปี	- ระดับความสำเร็จของการได้รับงบประมาณตามการจัดลำดับความสำคัญที่กำหนดไว้ในแผนแม่บท การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแต่ละปี - มีความก้าวหน้าการดำเนินการใน TWA มากกว่าร้อยละ ๕๐	มีงบประมาณดำเนินการตามแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำตามที่วางแผนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐	เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำ แผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง			สหชน.	ทุกหน่วยงาน

หมายเหตุ : ค่าเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ รายละเอียดตามภาคผนวก ก

ส่วนที่ ๔ การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผล

การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสู่การปฏิบัติ

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

๑. กำหนดเกณฑ์การเก็บข้อมูลและประเมินประปาหมู่บ้าน คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานประปาหมู่บ้านระดับจังหวัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการสำรวจและประเมินสภาพประปาหมู่บ้านตามเกณฑ์ฯ

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอแผนงานและงบประมาณเพื่อปรับปรุงและก่อสร้างระบบประปาให้ได้มาตรฐาน โดยมีเป้าหมายให้มีระบบที่ได้มาตรฐานไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕๐ ครั้วเรือนเข้าถึงน้ำสะอาดมากกว่าร้อยละ ๙๐ และน้ำดื่มมาตรฐานราคาที่เหมาะสม

๓. การเตรียมความพร้อมดำเนินการ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง หรือว่าจ้างที่ปรึกษาสำรวจออกแบบ

๔. คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานประปาหมู่บ้านระดับจังหวัดคัดกรองโครงการ และส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรจุแผนที่ผ่านการคัดกรองและเตรียมความพร้อมแล้วในระบบ Thai Water Plan

๕. นำโครงการที่ผ่านการคัดกรองและเตรียมความพร้อมแล้วเสนออนุกรรมการน้ำจังหวัด ต่อไปยังคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๖. มีการตรวจวัดคุณภาพน้ำประปาตามมาตรฐานกรมอนามัย โดยกรมอนามัย และสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ๕,๐๐๐ ตัวอย่าง/ปี เป้าหมายมาตรฐานกรมอนามัย ร้อยละ ๕๐ ส่วนที่เหลือเป็นมาตรฐานน้ำใช้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๗. สนับสนุนการติดตั้งระบบกรองน้ำดื่มในระบบผลิตที่ได้มาตรฐาน สำหรับส่วนอื่นเสนอให้จัดทำระบบการกระจายน้ำดื่มโดยวิสาหกิจชุมชน

๘. กลยุทธ์พัฒนาประปาเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ มอบสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยประสานและขับเคลื่อนแผนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อกำหนดแผนงานโครงการรองรับในอนาคต

๙. แผนงานจัดหาเงินทุน/ก่อสร้างระบบผลิต การประปานครหลวงและการประปาส่วนภูมิภาคเป็นหน่วยปฏิบัติหลักในการสร้างความมั่นคงด้านการผลิตน้ำประปาในพื้นที่จังหวัดรองรับการขยายตัวและความต้องการของชุมชนเมือง

๑๐. แผนงานลดการสูญเสียในระบบท่อส่งจ่ายน้ำประปา การประปานครหลวงและการประปาส่วนภูมิภาคเป็นหน่วยปฏิบัติหลัก ดำเนินการลดการสูญเสียตามเป้าหมาย

๑๑. การประหยัดน้ำภาคครัวเรือนและบริการ ในระยะแรกจะดำเนินการในเขตรับผิดชอบของการประปาฯนครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค โดยในช่วง ๒ ปีแรกมีการหาอัตราการใช้น้ำภาคครัวเรือน/บริการ ภาคราชการ เปรียบเทียบกับข้อมูลระดับสากล มีเป้าหมายให้อัตราการใช้น้ำต่อคนลดลงหรือเหมาะสมกับกิจกรรมของพื้นที่นั้น ๆ

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

๑. การจัดทำแผนในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๑ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าภาพในบูรณาการการวางแผน โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจะสนับสนุนด้านเทคนิค องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำเรื่องประสานการประชุม/การสัมมนา ที่จำเป็นโดยดำเนินการรายจังหวัด

๑.๒ แนวทางการจัดสรรงบประมาณ ปัจจุบันประมาณ ๔,๐๐๐ ล้านบาท ควรจะเพิ่มเป็น ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยการจัดสรรกระจายเป็นรายจังหวัด ตามสภาพปัญหา

๑.๓ ควรมีการจัดงบประมาณเพื่อการบำรุงรักษา ทำเกณฑ์งบประมาณไปพร้อมกับคู่มือบำรุงรักษา

๒. ขั้นตอนการดำเนินงานจัดแผน

๒.๑ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติวิเคราะห์โครงการจัดหมวดหมู่ จาก Thai Water Plan แผนหลัก แผน SEA หรืออื่น ๆ นำโครงการทั้งหมดไปคัดกรองโครงการเบื้องต้น เพื่อทำรายชื่อส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยืนยัน/ยกเลิก โดยกำหนดกรอบรายละเอียดหรือคู่มือดำเนินการที่ชัดเจน

๒.๒ สำหรับโครงการที่มีปัญหา ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่วมกับสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จัดประชุม/สัมมนาในการเตรียมความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีการคัดกรองโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่พร้อมหรือเกินศักยภาพ หรือว่าจ้างที่ปรึกษาสำรวจออกแบบ

๒.๓ สรุปแผนตามกรอบวงเงินรายจังหวัด เพื่อใช้เป็นแผนพัฒนาโครงการ ๕ ปี

๒.๔ นำโครงการที่ผ่านการคัดกรองและเตรียมความพร้อมแล้วเข้า Thai Water Plan (เฉพาะแผน que ดำเนินการได้ แผนที่ไม่ผ่านให้ตัดออก) เข้าอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด ไปคณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อของบประมาณ

๓. งานถ่ายโอน

๓.๑ งานที่อยู่ระหว่างถ่ายโอน

- กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จัดทำฐานข้อมูลโครงการที่จะต้องถ่ายโอนและที่ต้องซ่อมแซมก่อนถ่ายโอน เสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยให้หน่วยงานดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ โดยแยกโครงการเป็น ๒ กรณี

กรณีที่ ๑ ซ่อมเล็กน้อยให้มูลนิธิปิดทองหลังพระสนับสนุนดำเนินการ

กรณีที่ ๒ ต้องซ่อมใหญ่ ให้หน่วยงานดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๗๐

๓.๒ งานที่ถ่ายโอนไปแล้ว

- สำรวจรายชื่อและจัดทำข้อมูลโครงการที่ถ่ายโอนไปแล้ว (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการแล้วแต่รายละเอียดข้อมูลยังไม่ครบถ้วน)

- ทำการประเมินสภาพโครงการ จัดทำหลักเกณฑ์แนวทางการปรับปรุง และจำหน่ายโครงการที่หมดสภาพการใช้งาน ประเมินงบประมาณที่ใช้ โดยคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงาน

๔. กรมชลประทานเสนอโครงการนำร่อง มีการประเมินประสิทธิภาพโครงการ และการใช้น้ำต่อไร่ และทำงานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร/สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร/กรมการข้าว ประเมินผลผลิตต่อไร่ รายได้ต่อครัวเรือน ก่อนมีโครงการ

๕. กรมชลประทานปรับปรุงระบบชลประทาน และจัดระบบน้ำเพื่อการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร/สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร/กรมการข้าว ส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนพืชและส่งเสริมด้านการตลาด

๖. กรมชลประทานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร/สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร/กรมการข้าว ประเมินประสิทธิภาพโครงการ การใช้น้ำต่อไร่ ผลผลิตต่อไร่ และรายได้ต่อครัวเรือนหลังมีโครงการ

๗. กรมชลประทานประเมินรายได้ทั้งหมดของโครงการต่อปริมาณการใช้น้ำ ก่อนและหลังมีโครงการให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ เพื่อศึกษาแนวโน้มที่ส่งผลให้ผลผลิตการใช้น้ำเพิ่มขึ้น

๘. การจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนมีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยดำเนินการร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมการตลาดในพื้นที่ที่มีผลิตผลต่อเนื่องตรงกับความต้องการของตลาด มีการรับรองตามมาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับชุมชนขนาดเล็กส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่เป็นลำดับแรก หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่

- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมรับผิดชอบพื้นที่ ส.ป.ก. และพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ยึดคืน โดยกำหนดพื้นที่ที่จะดำเนินการเอง และพื้นที่ที่ให้หน่วยงานอื่นเข้าร่วมดำเนินการ

- กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ไม่มีศักยภาพการพัฒนาแหล่งน้ำ และพื้นที่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมายที่มีความลาดชันส่งผลต่อการชะล้างพังทลายของดิน พื้นที่ที่ได้รับความยินยอมจากเกษตรกร อปท. ให้ดำเนินการ การอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ขนาดใหญ่ และสนับสนุนเป็นรายในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่

- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล พื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาล ปลุกพืชที่มีมูลค่าสูง มีความเข้มแข็งมีการรวมกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร

- กรมพัฒนาชุมชน พื้นที่ที่เกษตรกรยินยอมเข้าร่วมโครงการโคก หนอง นา ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

๙. การปรับปรุงโครงสร้างการเกษตรมีการดำเนินการในเขตชลประทาน เนื่องจากมีความมั่นคงของน้ำด้านการผลิต เปลี่ยนเป็นพืชมูลค่าสูงสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ร่วมกับการจัดรูปที่ดิน สำหรับโครงการชลประทานเดิมมีการปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ช่วยลดการใช้น้ำภาคเกษตร

๑๐. การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำใหม่ให้พิจารณาในลุ่มน้ำที่มีการเก็บกักน้อย และพิจารณาความต้องการใช้น้ำเสริมภาคการผลิต เช่น พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำสูง พื้นที่ขยายตัวทางเศรษฐกิจ

๑๑. การประหยัdnน้ำภาคอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรมมีการดำเนินการสนับสนุนเทคนิคให้โรงงานที่เข้าร่วมโครงการ และเก็บข้อมูลการประหยัdnน้ำอย่างต่อเนื่อง จัดทำฐานข้อมูลอัตราการใช้น้ำจริงแยกตามประเภทโรงงานที่เข้าร่วม ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อกำหนดแนวทาง เทคโนโลยี และการปฏิบัติในการประหยัdnน้ำ การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่

๑๒. การจัดหาน้ำเพื่อสนับสนุนพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่เศรษฐกิจที่มีความสำคัญ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานประสานและขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานตามภารกิจเตรียมความพร้อมและเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป นอกจากนี้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมแผนรองรับความต้องการน้ำในอนาคตพื้นที่เศรษฐกิจแห่งใหม่แต่ละภูมิภาคในอนาคต

๑๓. เร่งรัดการเตรียมความพร้อมโครงการผันน้ำโขงระยะที่ ๑ มายังพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสนับสนุนการเกษตรที่ผลิตและรายได้ต่ำเนื่องจากขาดแคลนน้ำ และรองรับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

๑. การปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ลำน้ำสาขาและสายหลัก สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติดำเนินการประสานและขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยปฏิบัติ (จท./ทน./อปท.) เร่งรัดดำเนินการในพื้นที่วิกฤติ และต้องวางแผนและดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งระบบ

- การปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำในเขตของการรถไฟแห่งประเทศไทย
 - ถนนที่ขวางทางน้ำมีการระบุพื้นที่โดยจังหวัดและประสานหน่วยงานผู้รับผิดชอบปรับปรุงแก้ไข
 - ถนนสายหลักที่มีปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำส่งผลกระทบต่อการใช้สัญจร ต้องมีการบูรณาการหลายหน่วยงานร่วมกันตั้งแต่พื้นที่ที่มีปัญหาน้ำท่วมจนระบายสู่ทางน้ำ
 - มีการกำจัดวัชพืชและขยะมูลฝอยในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสาขา และแหล่งน้ำปิด
๒. การป้องกันน้ำท่วมเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ ให้กระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการและผังเมือง) เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนทั้งน้ำท่วมจากน้ำหลากและการระบายน้ำฝน การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง เน้นดำเนินการในพื้นที่ชุมชน และมีการออกแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๓. การพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชะลอน้ำ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในระดับลุ่มน้ำ ช่วยลดปริมาณน้ำที่ไหลสู่พื้นที่ตอนล่างในช่วงวิกฤติ ดำเนินการปรับปรุงเส้นทางให้ประชาชนในพื้นที่สามารถสัญจรได้ เร่งระบายน้ำ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ได้หลังเหตุการณ์อุทกภัย ปรับปรุงการจ่ายค่าชดเชยที่เหมาะสม โดยกรมชลประทาน
๔. ดำเนินการโครงการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่วิกฤติระดับลุ่มน้ำขนาดใหญ่ที่จัดทำแผนหลักแล้วเสร็จ เช่น ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ท่าจีนตอนล่าง ยม-น่านตอนล่าง บางปะกง ทะเลสาบสงขลา และชีมูลตอนล่าง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติดำเนินการประสานหน่วยงานปฏิบัติเร่งรัดการเตรียมความพร้อมให้สามารถเร่งดำเนินการโครงการสำคัญได้โดยเร็ว มีการนำรูปแบบการแก้ไขปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน (nature-based solution) มาประยุกต์ใช้
๕. การปรับตัวและเผชิญเหตุ โดยกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการปรับตัวและเผชิญเหตุด้านน้ำโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานในพื้นที่เป้าหมาย ๑๑ ลุ่มน้ำย่อย ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ยกระดับจากระดับ ๒ ให้ถึงระดับ ๔)
๖. การปรับปรุงเขื่อนในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เพื่อเพิ่มการระบายน้ำรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการปรับปรุงทางระบายน้ำท้ายเขื่อน ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมแผนรองรับเมื่อมีการระบายน้ำปริมาณมาก และซ้อมแผนเผชิญเหตุฉุกเฉินร่วมกับป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ

๑. กรมพัฒนาที่ดินกำหนดพื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายของดินสูงและมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว
๒. กรมพัฒนาที่ดินร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่กำหนดแนวทางการพัฒนา เพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน
๓. กรมพัฒนาที่ดินวางแผนออกแบบและประมาณราคา เสนอโครงการผ่าน Thai Water Plan
๔. ดำเนินการก่อสร้างและติดตามประเมินผลการลดการชะล้างพังทลายของดิน
๕. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติประสานกระทรวงมหาดไทยออกนโยบายการเก็บค่าบำบัดน้ำเสียชุมชน
๖. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำรวจระบบบำบัดน้ำเสียปัจจุบัน เสนอแผนปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสีย และทอรวรรมน้ำเสีย
๗. เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ที่มีชุมชนหนาแน่นและเป็นแหล่งกำเนิดน้ำเสีย ร่วมกับองค์การ จัดการน้ำเสียสำรวจและวางแผนก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในรูปแบบรวมศูนย์/คลัสเตอร์/ระบบบำบัด ณ แหล่งกำเนิด ตามความเหมาะสม

๘. การเตรียมความพร้อมโดยองค์การจัดการน้ำเสียให้คำปรึกษา หรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าจ้างที่ปรึกษาออกแบบ

๙. นำโครงการที่เตรียมความพร้อมแล้วเข้า Thai Water Plan เชื้ออนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด ไปคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อของบประมาณ

๑๐. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติและดำเนินการเก็บค่าบำบัดน้ำเสียชุมชน

๑๑. กรมทรัพยากรน้ำจัดทำแผนหลักการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

๑๒. จัดทำตัวชี้วัด River Health Index ภายใน ๒ ปี

๑๓. จัดทำฐานข้อมูลลำน้ำ และแหล่งน้ำทั่วประเทศ พร้อมสถานการณ์ปัจจุบัน ภายใน ๒ ปี

๑๔. กำหนดเป้าหมายลำน้ำ/แหล่งน้ำเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูภายใน ๒ ปี

๑๕. การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำมอบให้กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานประสานและขับเคลื่อนโดยดำเนินการควบคู่กันไป เริ่มจากกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ เป็นเขตอนุรักษ์ เขตป่าไม้กันชน และการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ และ ๒ ที่ได้รับการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยการจัดทำแผนฟื้นฟูลุ่มน้ำตามลำดับความรุนแรงของปัญหา

๑๖. การลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำมอบให้กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำฝายเพิ่มความชุ่มชื้นในเขตอนุรักษ์ เขตป่าไม้ที่มีความลาดชัน

๑๗. การจัดทำแผนหลักการจัดการน้ำเสียในพื้นที่เฉพาะ เช่น แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำบางปะกง มีเป้าหมายการจัดทำโครงการนำร่องการนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๘. การจัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ มอบให้กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลัก สำหรับลำน้ำที่มีแหล่งน้ำต้นทุนทางด้านเหนือระบายน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศช่วงหน้าแล้ง และควบคุมความเค็มด้านท้ายน้ำ การจัดทำแผนหลักการป้องกันน้ำเค็ม/การกักเซาะปากแม่น้ำในพื้นที่เฉพาะ
หมายเหตุ: พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ การควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การควบคุมการใช้น้ำ/ลดการนำน้ำทิ้งจากการใช้น้ำจากแหล่งกำเนิดทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคครัวเรือน มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฝึกอบรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีแนวทางเป็นการร่วมกับการจัดทำแผนการจัดการน้ำชุมชนในพื้นที่ตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

๑. การพิจารณาว่าโครงการที่เหมาะสม โดยใช้พื้นที่ชุมชนในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแนวทาง

๒. การวางแผนบูรณาการ/การกำหนดประเด็น แนวทาง เป้าหมาย ตัวชี้วัด

๓. การจ้างเพื่อสำรวจ/ออกแบบ ก่อสร้าง คำนวณ

๔. การบำรุงรักษา การประเมินผล

๕. การบริหารจัดการโครงการ

โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ดำเนินการใน ๕ จังหวัดนำร่อง ได้แก่ สงขลา เพชรบุรี เชียงใหม่ มหาสารคาม และสกลนคร

๖. การจัดทำอนุบัญญัติ ปรับปรุง ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการและประสานงานในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับประเทศและลุ่มน้ำ รวมทั้งพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรน้ำ

๗. แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติดำเนินการจัดทำและถ่ายทอดเป้าหมายลงสู่การดำเนินงานระดับลุ่มน้ำและแผนปฏิบัติการ รวมถึงติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของแผนงานตามนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำเสนอต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติโดยมีกลุ่มผู้ใช้น้ำทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการลุ่มน้ำ

๘. การเสริมสร้างศักยภาพคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม ถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารจัดการน้ำเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ของแผนงานต่าง ๆ

๙. การศึกษา วิจัย และพัฒนายกระดับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เป็น จัดทำมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ได้นำมาประยุกต์ใช้ขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำของประเทศถ่ายทอดสู่ระดับลุ่มน้ำ เผยแพร่และยกระดับงานวิจัยสู่ระดับสากลผ่านเวทีประชุมวิชาการนานาชาติ

๑๐. การจัดทำผังน้ำในผังชุมชน ผังเมือง และผังระดับลุ่มน้ำ เพื่อจัดการน้ำทั้งระบบและครบวงจร โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติดำเนินการจัดทำผังระดับลุ่มน้ำ กระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการและผังเมือง) ดำเนินการให้มีผังน้ำในเมืองหลักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและความหนาแน่นสูง เช่น เชียงใหม่ พิษณุโลก อุตรธานี ขอนแก่น และหาดใหญ่ เป็นต้น ผลักดันให้มีการประกาศใช้และนำไปสู่การปฏิบัติ

๑๑. เตรียมความพร้อมสำหรับแผนงานใหม่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาแหล่งน้ำทางเลือก จัดทำแผนหลักเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานและนำไปสู่การปฏิบัติ

๑๒. การประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสาร และถ่ายทอดข้อมูล องค์ความรู้ สถานการณ์น้ำที่เข้าใจง่ายสู่สาธารณะ มีการเปิดเผยข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำเพื่อต่อยอดการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การถ่ายทอดแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับชาติลงสู่แผนแม่บท/แผนปฏิบัติการระดับลุ่มน้ำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ฉบับปรับปรุง ivo ทั้งหมด ๕ ด้าน ซึ่งด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คือ ด้านที่ ๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ๖ ด้าน มีด้านที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

๑) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

๑.๑ อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองให้ครอบคลุมแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ

๒) พัฒนาความมั่นคงทางน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง คือ

๒.๑ มีการพัฒนา จัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

๒.๒ เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้กำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติไว้ทั้งหมดจำนวน ๒๓ ประเด็น แผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คือ ด้านที่ ๑๙ ประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ ๓ แผนย่อย คือ

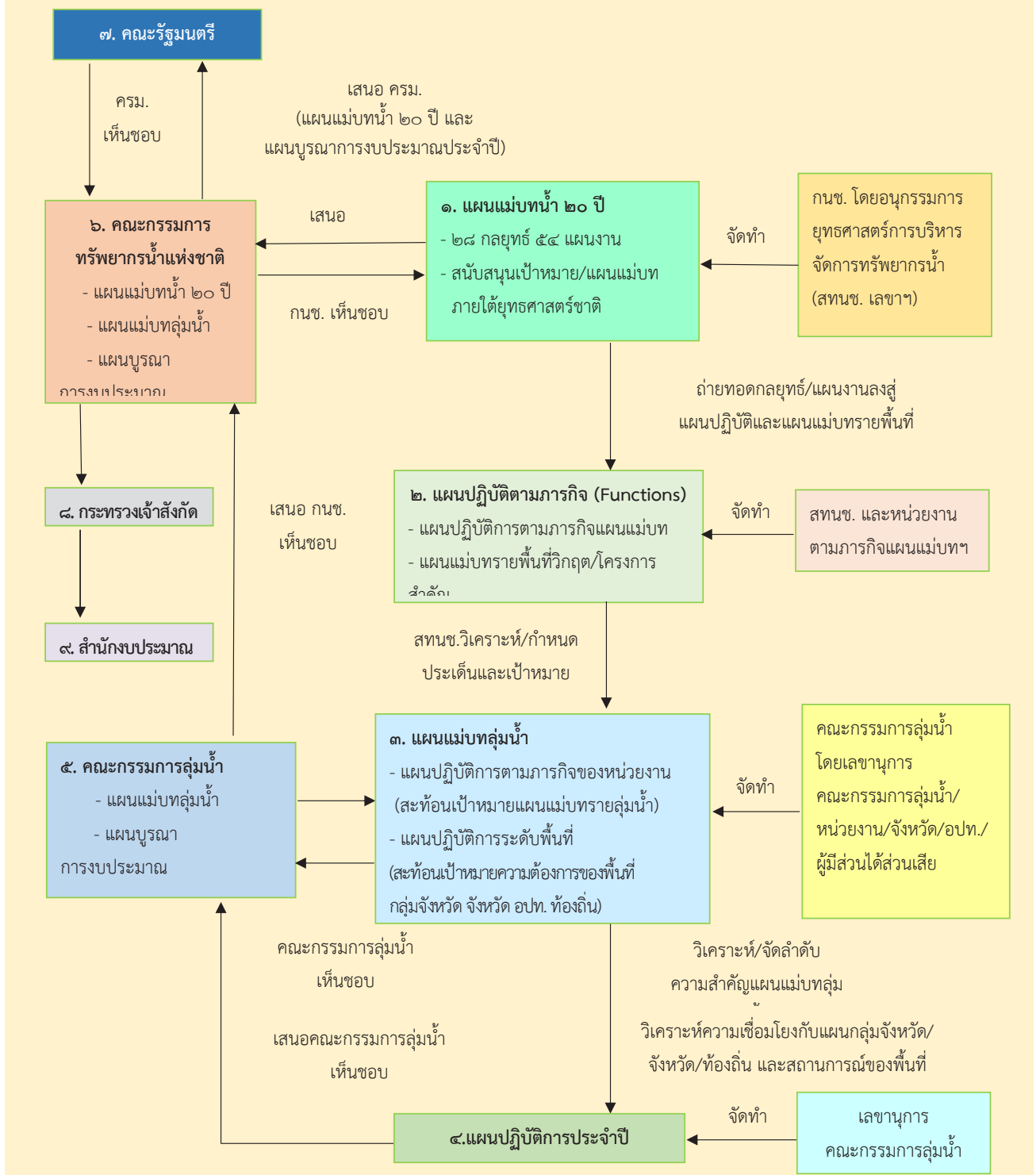
๑) แผนย่อย พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

๒) แผนย่อย เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

๓) แผนย่อย อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี สู่การปฏิบัติ (ตามรูปที่ ๔-๑) สรุปได้ดังนี้

รูปที่ ๕-๑ ผังแสดงการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี

รูปที่ ๕- ๑ ผังแสดงการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี

๑. คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (มาตราที่ ๑๗ ข้อ (๑) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑) ให้ความสำคัญสอดคล้องและสนับสนุนเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ โดยแผนแม่บทดังกล่าว ประกอบด้วย ๒๔ กลยุทธ์ ๖๓ แผนงาน

๒. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) และหน่วยงานถ่ายทอดเป้าหมายและกลยุทธ์แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ไปสู่การจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำ โดยพิจารณาแผนระดับพื้นที่ตามภารกิจของหน่วยงานภายใต้แผนแม่บทฯ ๒๐ ปี และแผนแม่บทรายพื้นที่วิกฤติ (Area based) โครงการสำคัญ (Project based) จำแนกรายลุ่มน้ำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับคณะกรรมการลุ่มน้ำใช้พิจารณาในการจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำ

๓. คณะกรรมการลุ่มน้ำ (โดยเลขานุการลุ่มน้ำ/หน่วยงาน/จังหวัด/ผู้มีส่วนได้เสีย) ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลแผนระดับพื้นที่ตามภารกิจ (แผนระดับพื้นที่ตามภารกิจของหน่วยงานภายใต้แผนแม่บทฯ ๒๐ ปี และแผนแม่บทรายพื้นที่วิกฤติ (Area based) /โครงการสำคัญ (Project based)) เชื่อมโยงกับความต้องการในการพัฒนาของพื้นที่จากแผนระดับพื้นที่ (แผนระดับพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด จังหวัด อปท. ท้องถิ่น) สถานการณ์ของพื้นที่ลุ่มน้ำ แผนหลักการพัฒนาโครงการในลุ่มน้ำ และวิเคราะห์ทางเลือกการบริหารจัดการน้ำของลุ่มน้ำโดยใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ : (Strategic Environmental Assessment (SEA)) เพื่อวิเคราะห์และจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำ แผนแม่บทน้ำฉบับปรับปรุงได้กำหนดกรอบวงเงินในแต่ละลุ่มน้ำเบื้องต้น ชี้เป้าปัญหาในพื้นที่ และเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญสำหรับโครงการก่อสร้างเพื่อให้อนุกรรมการน้ำจังหวัด/คณะกรรมการลุ่มน้ำ คัดเลือกโครงการที่มีความสำคัญลำดับต้น ๆ เพื่อเสนอของบประมาณประจำปี

๔. เลขานุการคณะกรรมการลุ่มน้ำทำหน้าที่ในการวิเคราะห์และจัดทำแผนระดับพื้นที่ประจำปีตามกรอบแผนงาน/โครงการที่จะระบุไว้ในแผนแม่บทลุ่มน้ำ โดยเมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแผนแม่บทลุ่มน้ำและแผนบูรณาการงบประมาณประจำปีเรียบร้อยแล้ว จะได้เสนอให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติให้ความเห็นชอบต่อแผนแม่บทลุ่มน้ำและแผนบูรณาการงบประมาณประจำปีต่อไป โดยในส่วนแผนบูรณาการงบประมาณประจำปีนั้น คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติจะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ (มาตราที่ ๑๗ ข้อ (๒) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑) และเมื่อแผนดังกล่าวผ่านความเห็นชอบแล้ว (แผนแม่บทลุ่มน้ำ โดยคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนบูรณาการงบประมาณประจำปี โดยคณะรัฐมนตรี) การดำเนินการตามแผนแม่บทลุ่มน้ำสู่การปฏิบัติ กระทรวงเจ้าสังกัดจะได้ขอจัดสรรงบประมาณต่อสำนักงบประมาณในการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการตามแผนแม่บทลุ่มน้ำและแผนระดับพื้นที่ประจำปีต่อไป

ทั้งนี้ จะมีการปรับปรุงการจัดทำงบประมาณรายปี และปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุก ๕ ปี พร้อมทั้งจะต้องพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลในทุกระดับ ตั้งแต่การประเมินผลในระดับโครงการ ระดับลุ่มน้ำ ระดับแผนแม่บทและระดับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทุก ๕ ปี ให้ความสำคัญสอดคล้องกับบริบทและแนวทางการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลง

แนวทางการจัดลำดับความสำคัญ

การจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องสภาพปัญหา เหมาะสมกับงบประมาณ พร้อมทั้งตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการดำเนินการให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการน้ำในชุมชน ชนบท และการบริหารจัดการน้ำเชิงพื้นที่ (Area based) รวมถึงความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาด้านน้ำเฉพาะหน้า (น้ำท่วม/น้ำแล้ง) และการพัฒนาเมือง/เขตเศรษฐกิจ สรุปแนวทางการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ ดังนี้

๑) ความเชื่อมโยงและความสอดคล้องกับแผนในระดับต่าง ๆ

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี จะถูกถ่ายทอดไปสู่การจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำ ซึ่งตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตราที่ ๓๕ ได้กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำเกี่ยวกับการ (๑) จัดทำแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ รวมถึง (๒) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เกี่ยวกับแผนงานและโครงการในการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ โดยในการจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำ จะพิจารณานโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑.๑) นโยบายระดับประเทศ

- (๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)
- (๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (๑๙) ประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ
- (๓) แผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
- (๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
- (๕) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
- (๖) แผนพัฒนาภาคและแผนพัฒนาเฉพาะเรื่อง
- (๗) นโยบายรัฐบาล

(๑.๒) การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตามภารกิจ

- (๑) แผนการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ (Area Based)
- (๒) แผนปฏิบัติการของหน่วยงาน (Function)

(๑.๓) ความต้องการของพื้นที่

- (๑) แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (Area)
- (๒) แผนปฏิบัติการของท้องถิ่น/อปท. (Area)

๒) การจัดลำดับความสำคัญเพื่อให้แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

(๒.๑) ด้านที่ ๑ น้ำประปา/น้ำดื่มเป็นไปตามเป้าหมาย SDGs

(๒.๒) ด้านที่ ๒ การจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน สนับสนุนแรงงานคืนถิ่นทั้งแบบรายบุคคล รายกลุ่ม มีการเชื่อมโยงกับการตลาดเพื่อเพิ่มผลผลิตการใช้น้ำ การจัดหาน้ำต้นทุนสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

(๒.๓) ด้านที่ ๓ ลดผลกระทบจากน้ำท่วมต่อสังคม เศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพ การรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับโครงสร้างการพัฒนาให้ลดผลกระทบ นำการแก้ไขในรูปแบบธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ การปรับตัวและเผชิญเหตุ การบูรณาการในลุ่มน้ำ/พื้นที่เฉพาะ

(๒.๔) ด้านที่ ๔ เร่งการขับเคลื่อนการจัดการน้ำเสียชุมชน การอนุรักษ์ฟื้นฟูแม่น้ำคูคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน

(๒.๕) ด้านที่ ๕ การดำเนินการตามที่ระบุใน พ.ร.บ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ (แผนแม่บท แผนน้ำแล้งน้ำท่วม การติดตามประเมินผล น้ำชุมชน ข้อมูล/ข่าวสาร)

๓) ให้ความสำคัญกับแผนงาน/โครงการ ในระดับผลสัมฤทธิ์ถึงระดับผลกระทบ

(๓.๑) ตอบสนองต่อเป้าหมายหรือนโยบายในระดับประเทศ เช่น

- การมี/ใช้ทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรในการผลักดันเพื่อให้บรรลุผลและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย เช่น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เมืองหลักและเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือ

- การกระจายความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำ เช่น การจัดหาสูบน้ำอุปโภคบริโภคชนบท

- ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การกำหนดปริมาณน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

(๓.๒) ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ ตามภารกิจของหน่วยงาน เช่น

- แผนงาน/โครงการที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่จะต้องสามารถวัดผลการดำเนินงานได้อย่างน้อยในระดับผลสัมฤทธิ์ไปจนถึงผลกระทบ

- แผนงาน/โครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาระดับพื้นที่ ที่เป็นความต้องการผลผลิตที่เกิดขึ้นจะต้องตอบสนองในเชิงความพึงพอใจหรือสามารถตอบผลสัมฤทธิ์ทางอ้อม

(๓.๓) ตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ เช่น

- การพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำที่กระทบกับความจำเป็นพื้นฐาน การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ

- อารวมไปถึงความเป็นระเบียบของระบบนิเวศ การพัฒนาเมือง ชนบท และสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดการเป็นเมืองหรือชุมชนน่าอยู่

การเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อน

๑) การเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ (Area Based)

คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ในการจัดทำแผนที่เชิงพื้นที่เพื่อป้องกันอุทกภัยและภัยแล้งให้มีประสิทธิภาพ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานบูรณาการในการดำเนินงาน ซึ่งการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ได้ศึกษาแผนหลักรายพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤติเพื่อกำหนดขนาดแผนงาน และโครงการที่เหมาะสมที่จะดำเนินการในแต่ละพื้นที่ รวมถึงกำหนดโครงการสำคัญ/ขนาดใหญ่ (Flagships) ในระยะ ๕ ปี ดำเนินการให้มีผลเป็นรูปธรรม โดยการขับเคลื่อนโครงการภายใต้แผนหลักรายพื้นที่วิกฤติ (Area Based) มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑.๑) โครงการบูรณาการการดำเนินงานหลายหน่วยงาน เช่น การบรรเทาอุทกภัย เตรียมความพร้อมในระดับแผนหลัก (Master Plans) ในพื้นที่วิกฤติ (Area based) หรือการบูรณาการแผนงาน/โครงการของหน่วยงานเพื่อกำหนดรายละเอียดการดำเนินการโครงการกรอบระยะเวลาและการติดตามประเมินผล ภายใต้บริบทบูรณาการทั้งเชิงพื้นที่และหน่วยงาน โดยภายหลังจากการจัดทำแผนหลักหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมต่อไป

๑.๒) สำหรับโครงการที่มีหน่วยงานรับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียวนั้น หน่วยงานสามารถเตรียมความพร้อมโครงการโดยการจัดทำรายละเอียดของแผนงาน การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ การประเมินความเหมาะสม และดำเนินการโครงการตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี

๒) การเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รายแผนงาน (Project based)

เพื่อให้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี สามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม การดำเนินการตามแผนงานขับเคลื่อนโดยมีหน่วยงานหลักทำหน้าที่ในการประสานงานบูรณาการการทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ ๔-๑

ตารางที่ ๔- ๑ ประเด็นการขับเคลื่อน หน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน

แผนแม่บท	หน่วยงานอำนวยการขับเคลื่อน	หน่วยงานปฏิบัติ	
		หลัก	สนับสนุน
ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค	สทช./มท.	สธ./ทบ./กปน./กปภ./อน./คพ./อปท.	ทน./นทพ./ขป./ทุกหน่วยงาน/ภาคเอกชน
ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงน้ำภาคการผลิต	สทช./กษ	สทช./ขป./กฟผ./พด./ทบ./ทน./กรอ./กนอ./สปก./กสก./สศก./กช./פל./พช./อปท.	ทน./พด./มท./กษ./กองทัพบก/ปิดทองฯ สธ./กปร./ปภ./สภาอุตสาหกรรม/ทุกหน่วยงาน
ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย	สทช./มท.	สทช./ยผ./กทม./จท/ขป./ทน./สธ./ปภ./ทล./ทช./รพท./สธ./กฟผ./อปท./เมืองพัทยา	กองทัพบก/ปภ./ปค./ทล./ทช./ทร./ทน./ยผ./สสน./สทอภ.
ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ	สทช./มท./ทส.	สทช./ทส./อส./ปม./พด./สธ./อจน./กทม./กรอ./กนอ./ปศ./กฟผ./คพ./มท./ทด./ขป./พม./จท./คพ./ทน./กปม./อปท.	สผ./มท./สทอภ./จท./ทน./ยผ./ปม./ธร./ปศ./กทม./คพ./ภาคเอกชน
ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ	สทช.	สทช./มท./ทส./กษ./อว./สสน./สธ./ทบ./ทน./คพ./สทอภ./ยผ./กทม./กรมประชาสัมพันธ์/อปท.	ทส./กษ./สสน./ทน./ทบ./พด./สทอภ./อน./อปท./สธ./ขป./สปก./ทุกหน่วยงาน/ภาคประชาชน

หมายเหตุ

มท. กระทรวงมหาดไทย/ ทส. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม/กษ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์/ อว. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

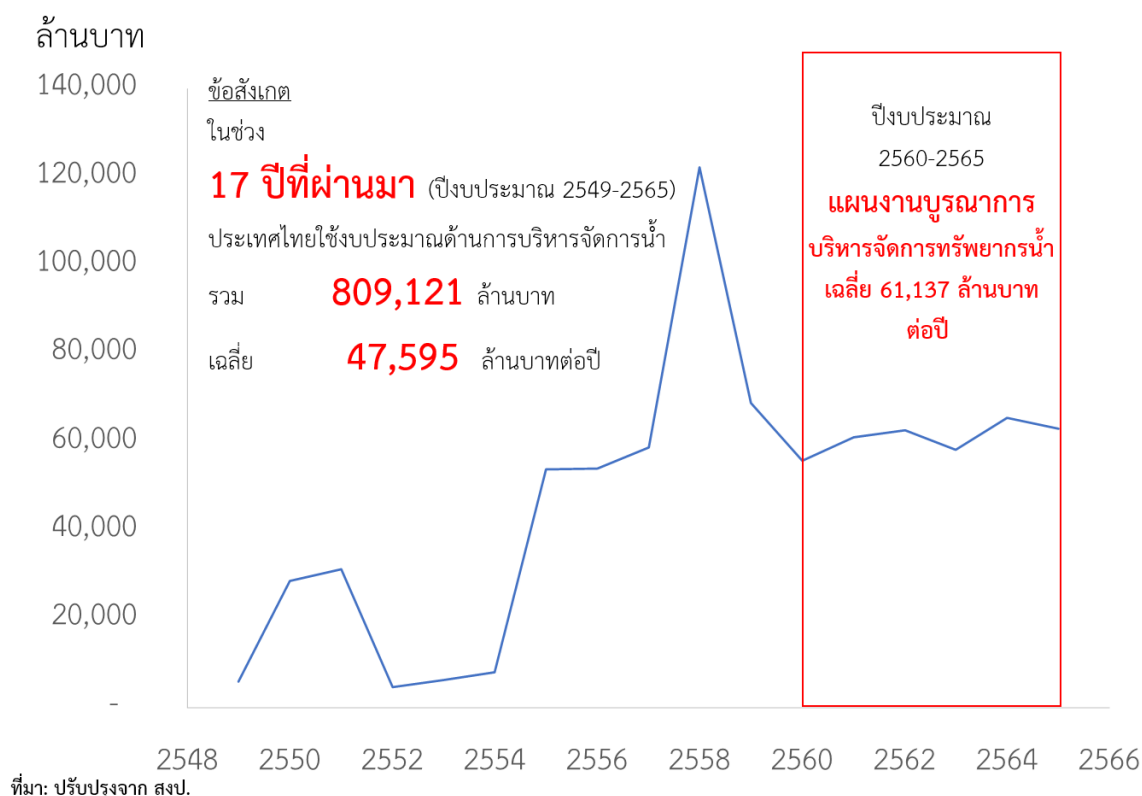

๓) การศึกษาวิจัยเพื่อขับเคลื่อนแผนแม่บท

สถาบันการศึกษา รวมกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการศึกษา และวิจัย เพื่อพัฒนา นวัตกรรมการบริหารทรัพยากรน้ำ โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนแผนแม่บท สามารถบรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ เช่น ฐานข้อมูลเพื่อการคาดการณ์และตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำ พื้นที่ใช้น้ำมาก ในภาคตะวันออก เป็นต้น

การจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ

ในช่วง ๑๗ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๖๕) ประเทศไทยใช้งบประมาณด้านการบริหารจัดการน้ำ ๘๐๙,๑๒๑ ล้านบาท เฉลี่ย ๔๗,๕๙๕ ล้านบาท ก่อนมีการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๙ งบประมาณด้านการบริหารจัดการน้ำมีการผันแปรค่อนข้างสูง ในช่วง ๖ ปีที่ผ่านมา งบประมาณด้านการบริหารจัดการน้ำมีการผันแปรไม่แตกต่างกันมากในแต่ละปี โดยมีการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการการบริหารจัดการน้ำเฉลี่ย ๖๑,๑๓๗ ล้านบาทต่อปี ดังรูปที่ ๔-๑

รูปที่ ๔- ๒ งบประมาณด้านการบริหารจัดการน้ำ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๖๕

งบประมาณด้านการบริหารจัดการน้ำที่เพิ่มขึ้นสูงสุดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เนื่องจาก เป็นช่วงรอยต่อของการบริหารจัดการน้ำยังไม่มีแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และในปีดังกล่าวมีเงินกู้ประมาณ ๓๗,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วยแผนงาน/โครงการเพื่อ ๑) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร โดยทั้งหมดเป็นโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ฝาย แก้มลิง สถานีสูบน้ำ และระบบส่งน้ำ ๒) ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย พัฒนาและสำรวจแหล่งน้ำบาดาล ๓) จัดหาและพัฒนาระบบสารสนเทศ ๔) ศึกษา สำรวจ ออกแบบโครงการขนาดใหญ่ซึ่งเริ่มดำเนินการก่อสร้างในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ หน่วยงานที่ได้รับเงินกู้มีจำนวน ๑๓ หน่วยงาน (๑๐ กรม ๑ หน่วยงานในกำกับ และ ๒ องค์การมหาชน)

แนวทางการจัดสรรงบประมาณ ควรกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณเป็นรายลุ่มน้ำ ตามสภาพปัญหา และประเด็นการพัฒนาของลุ่มน้ำที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดสรรกรอบวงเงิน รายจังหวัด ให้คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดรวบรวมและกลั่นกรองโครงการที่จำเป็นเร่งด่วน มีความพร้อม ตามกรอบแผนงานตามกรอบวงเงินที่ได้รับการจัดสรร เสนอให้คณะกรรมการลุ่มน้ำให้ความเห็น

การจัดงบประมาณตามสภาพปัญหามืองค์ประกอบสำคัญ ๓ ส่วน คือ ๑) งบประมาณที่หน่วยงาน เสนอใน Thai Water Plan ๒) การประเมินมูลค่าก่อสร้างต่อหน่วยพื้นที่ของแผนงานด้านที่ ๑ ๒ และ ๔ กับเป้าหมายที่ต้องดำเนินการในพื้นที่ สำหรับด้านที่ ๓ จากการศึกษาแผนหลัก/การศึกษาความเหมาะสม ของหน่วยงาน และ ๓) ด้านที่ ๕ งบประมาณงบประมาณสัดส่วนร้อยละ ๓ ของด้านที่ ๑ - ๔

ในเบื้องต้นแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฉบับปรับปรุง มีการจัดทำกรอบวงเงิน งบประมาณรายลุ่มน้ำหลักตามจำนวนประชากร ผลรวมรายปีมีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยงบประมาณด้านบริหาร จัดการน้ำที่ได้รับในปัจจุบัน และเปรียบเทียบกับกรอบวงเงินตามปัญหาในลุ่มน้ำ พบว่ามีค่าแตกต่างกัน ค่อนข้างมาก ซึ่งในงบประมาณปกติไม่สามารถจัดสรรได้ จึงได้ปรับกรอบวงเงินเพื่อให้สอดคล้องกับความ เป็นไปได้ในการจัดสรรงบประมาณโดยมีค่ารวม ๖๘,๗๗๐ ล้านบาทต่อปี หากมีงบประมาณเพียงพอในอนาคต สามารถปรับใช้กรอบวงเงินจากปัญหา ๘๖,๖๕๐ ล้านบาทต่อปี ดังแสดงในตารางที่ ๔-๒ คณะกรรมการลุ่มน้ำ สามารถใช้ค่ากรอบวงเงินรายลุ่มน้ำพิจารณาประมาณในแต่ละปี โดยจัดสรรให้กับโครงการที่มีลำดับ ความสำคัญสูง มีความพร้อม สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ ทั้งนี้ กรอบวงเงินงบประมาณที่เสนอรองรับสถานการณ์ในปัจจุบัน จะมีการปรับปรุงแก้ไขเมื่อสถานการณ์ด้าน ทรัพยากรน้ำเปลี่ยนแปลงไป

ตารางที่ ๔- ๒ กรอบวงเงินงบประมาณที่สอดคล้องกับวงเงินงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำแต่ละปี

รหัส ลุ่มน้ำ	ลุ่มน้ำ	กรอบวงเงินจาก ประชากร (ล้านบาท/ปี)	กรอบวงเงินจาก ปัญหา (ล้านบาท/ปี)	กรอบวงเงินปรับปรุง (ล้านบาท/ปี)
๐๑	สาละวิน	๕๗๑	๑,๓๐๐	๙๙๐
๐๒	โขงเหนือ	๑,๗๓๐	๓,๒๓๐	๒,๔๗๐
๐๓	โขงตะวันออกเฉียงเหนือ	๔,๔๐๘	๕,๗๖๐	๔,๔๒๐
๐๔	ชี	๕,๖๔๕	๑๕,๙๐๐	๑๒,๑๘๐
๐๕	มูล	๘,๓๘๕	๖,๐๓๐	๔,๖๒๐
๐๖	ปิง	๒,๕๕๐	๓,๔๗๐	๒,๖๖๐
๐๗	วัง	๖๕๔	๖๔๐	๔๙๐
๐๘	ยม	๑,๖๙๖	๒,๙๕๐	๒,๒๖๐
๐๙	น่าน	๒,๑๗๗	๓,๓๘๐	๒,๕๙๐
๑๐	เจ้าพระยา	๑๕,๖๖๐	๑๒,๒๒๐	๑๑,๘๓๐
๑๑	สะแกกรัง	๓๒๖	๕๙๐	๔๕๐
๑๒	ป่าสัก	๑,๕๕๔	๓,๐๐๐	๒,๒๘๐
๑๓	ท่าจีน	๓,๒๓๘	๓,๕๐๐	๒,๖๙๐
๑๔	แม่กลอง	๑,๙๑๑	๑,๙๔๐	๑,๔๙๐
๑๕	บางปะกง	๔,๓๓๒	๖,๓๖๐	๔,๘๕๐

รหัส ลุ่มน้ำ	ลุ่มน้ำ	กรอบวงเงินจาก ประชากร (ล้านบาท/ปี)	กรอบวงเงินจาก ปัญหา (ล้านบาท/ปี)	กรอบวงเงินปรับปรุง (ล้านบาท/ปี)
๑๖	โตนเลสาบ	๓๖๗	๑,๑๒๐	๘๕๐
๑๗	ชายฝั่งทะเลตะวันออก	๒,๙๗๖	๕,๕๗๐	๔,๒๕๐
๑๘	เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	๑,๐๗๒	๑,๕๐๐	๑,๑๓๐
๑๙	ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนบน	๓,๐๔๐	๒,๙๔๐	๒,๒๕๐
๒๐	ทะเลสาบสงขลา	๒,๑๓๙	๑,๘๓๐	๑,๔๐๐
๒๑	ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนล่าง	๑,๘๐๙	๑,๒๒๐	๙๓๐
๒๒	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	๒,๕๐๓	๒,๒๐๐	๑,๖๙๐
รวมทั้งหมด		๖๘,๗๔๓	๘๖,๖๕๐	๖๘,๗๗๐

หมายเหตุ: ๑) งบประมาณวิเคราะห์จากปัญหา ยังมีบางงานไม่ได้ประมาณเงินไว้

๒) กรอบวงเงินจากสภาพปัญหาเป็นเพียงแนวทางเบื้องต้น ในทุกปีต้องมีการปรับสัดส่วนลดลงหรือเพิ่มขึ้นตามงบประมาณที่ได้รับ

๓) ลุ่มน้ำมูล ยังมีความต้องการแก้ปัญหาอีกมากแต่เนื่องจากศักยภาพในการพัฒนาไม่สามารถทำได้ จึงทำให้งบประมาณที่วิเคราะห์จากปัญหาน้อยกว่ากรอบวงเงิน เมื่อพัฒนาโขง-เลย-ชี-มูล ถึงระยะที่ต้องพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำมูล ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้นเพื่อให้การพัฒนาเกิดขึ้นได้รวดเร็ว

๔) ลุ่มน้ำชี งบประมาณที่วิเคราะห์จากปัญหามากกว่ากรอบวงเงิน เนื่องจากโครงการ โขง เลย ชี มูล ซึ่งเป็นโครงการเริ่มต้นเพื่อจัดหาน้ำไปพัฒนาลุ่มน้ำมูล ต่อไป

งบประมาณที่พิจารณา ประกอบด้วย ๓ กลุ่ม ได้แก่ แผนงานตามภารกิจพื้นฐาน (Function) แผนงานตามภารกิจยุทธศาสตร์ (Agenda) และแผนงานตามภารกิจพื้นที่ (Area) ในระยะที่ผ่านมา แผนงานตามภารกิจพื้นที่โดยเฉพาะในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วนที่ได้รับค่อนข้างน้อย ซึ่งในส่วนนี้จะต้องมีการเตรียมความพร้อมผ่านแผนด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ และมีการหาแนวทางร่วมกับคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) และสำนักงบประมาณ ในการจัดสรรงบประมาณตามกรอบวงเงินจัดสรรของ ก.ก.ถ. ในแต่ละปี

เพื่อให้เกิดการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด จำเป็นต้องมีการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการตามกรอบนโยบาย ดังนี้

๑) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) จัดทำกรอบวงเงินงบประมาณ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการรายลุ่มน้ำ และจังหวัด ส่งให้อนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดใช้พิจารณาเป็นแนวทาง

๒) สทนช. ประสานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงบประมาณ เพื่อขอทราบวงเงินงบประมาณกระจายอำนาจที่สามารถจัดสรรได้ในแต่ละปี

๓) อนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดพิจารณางบประมาณแผนงาน/โครงการที่หน่วยงาน และ อปท. เสนอเข้ามาจากสภาพปัญหา ความต้องการในพื้นที่ และเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญ แผนงาน/โครงการ

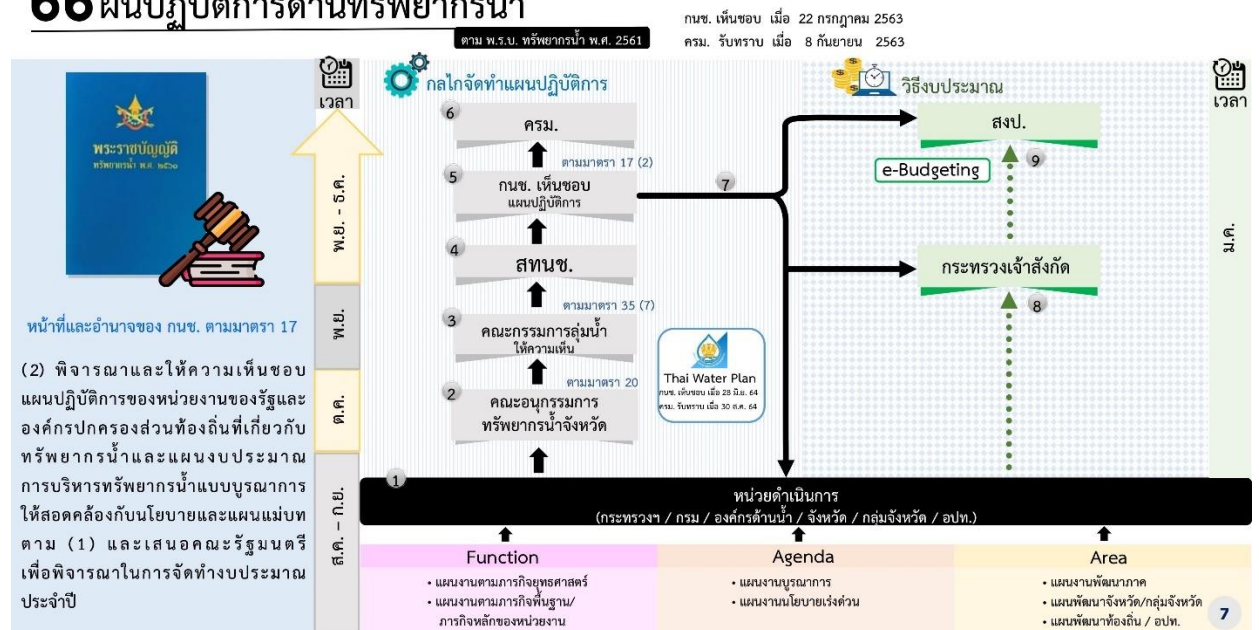
ที่ผ่านการจัดลำดับความสำคัญแล้ว และอยู่ในช่วงกรอบวงเงินงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับการจัดสรร ส่งให้คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณา ผ่านสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคในฐานะฝ่ายเลขานุการ

๔) คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาแผนงาน/โครงการที่มีการจัดลำดับความสำคัญแล้ว จังหวัดใดที่เสนอของบประมาณบูรณาการภายในกรอบวงเงินที่กำหนด ควรได้รับการพิจารณาทั้งหมด แผนงาน/โครงการใดที่ครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัด พิจารณาตามระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละช่วงเวลา

๕) สทช. รวบรวมแผนงาน/โครงการจากคณะกรรมการลุ่มน้ำ ๒๒ ลุ่มน้ำ เสนอต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๖) สำนักงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทาง สนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัด กลุ่มจังหวัดและท้องถิ่น ตามแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณรายกระทรวงและมิติพื้นที่ โดยมีขั้นตอนในการเสนอแผนงานตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังรูปที่ ๔-๒

๖๖ แนวทางการจัดทำ แผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ

รูปที่ ๔- ๓ ขั้นตอนการเสนอแผนงานตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อเสนอในการจัดสรรงบประมาณรายแผนงาน

๑) การจัดสรรงบประมาณเดิมยังไม่สามารถดำเนินการแบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการวางแผนและกำหนดเป้าหมายร่วมกันทั้งในเชิงประเด็นและพื้นที่

๒) ผลการประเมินความมั่นคงด้านน้ำ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ในประเด็นที่คะแนนการประเมินต่ำ ที่จะต้องเร่งรัดการดำเนินการในประเด็นนั้น เช่น การดำเนินการด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม หรือประเด็นใหม่ ที่ยังไม่ได้ดำเนินการ เพื่อแสดงขีดความสามารถในภาพรวมด้านน้ำของประเทศ

๓) ประเด็นที่มีเป็นต่อความจำเป็นพื้นฐาน ความเท่าเทียม เช่น การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ที่ได้มาตรฐาน น้ำดื่มสะอาดและราคาที่เหมาะสม สนับสนุนการประกอบอาชีพพื้นฐาน รวมทั้งที่เป็นปัญหาในการดำเนินชีวิต เช่น การบรรเทาอุทกภัย

๔) ประเด็นที่เป็นเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

๕) ข้อเสนอคือการเกลี้ยการจัดสรรงบประมาณในแต่ละด้านตามแผนแม่บทน้ำที่โครงการด้านน้ำ ได้รับให้เหมาะสมกับเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละช่วงเวลา

ประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ได้แก่

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: การปรับปรุงประปาให้เป็นประปาน้ำสะอาดได้มาตรฐาน ปรับปรุงโครงการที่ถ่ายโอนไปแล้วโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการที่ค้างการถ่ายโอน
- กรมชลประทาน: น้ำต้นทุนรองรับการพัฒนาและพื้นที่เสี่ยง (ที่มีศักยภาพ) การเพิ่มประสิทธิภาพ/ผลิตภาพ (เน้นในพื้นที่ชลประทานที่ประสิทธิภาพต่ำ/เพิ่มผลิตภาพที่จัดหาน้ำไว้แล้ว)
- กรมโยธาธิการและผังเมือง: ให้ความสำคัญกับการป้องกันชุมชนเมืองที่ให้ผลสัมฤทธิ์ต่อการลดความเสียหายจากน้ำท่วม
- กรมชลประทาน/การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย: การปรับปรุงเขื่อนเพื่อเพิ่มการระบายน้ำรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น/องค์การจัดการน้ำเสีย/กรุงเทพมหานคร: การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและระบบรวบรวมน้ำเสียใหม่
- กรมทรัพยากรน้ำ: การอนุรักษ์แม่น้ำคูคลองแหล่งน้ำธรรมชาติ
- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ/องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: การเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างศักยภาพให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการน้ำชุมชน

เมื่อสรุปความจำเป็นและเปรียบเทียบสัดส่วนในแต่ละด้านของงบประมาณที่ได้รับในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ยปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) และที่เสนอใหม่จะมีความแตกต่างกัน โดยมีความจำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้แสดงในตารางที่ ๔-๓

ตารางที่ ๔- ๓ เปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณในแต่ละด้านที่ได้รับในปัจจุบันและที่เสนอใหม่

งบประมาณปัจจุบัน (ร้อยละ)	งบประมาณที่เสนอ (ร้อยละ)	ความจำเป็นในแต่ละด้าน
๓.๖	๑๑.๐	ด้านที่ ๑ เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน และตามเป้าหมาย SDGs
๕๙.๘	๔๓.๓	ด้านที่ ๒ - เพื่อรองรับเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ

งบประมาณ ปัจจุบัน (ร้อยละ)	งบประมาณที่เสนอ (ร้อยละ)	ความจำเป็นในแต่ละด้าน
		- เพื่อลดความเสียหายและเพิ่มรายได้ในพื้นที่เกษตรน้ำฝน - เพื่อเพิ่มผลผลิตในพื้นที่ที่มีความมั่นคงด้านน้ำโดยใช้การชลประทาน
๓๓.๙	๒๔.๙	ด้านที่ ๓ เพื่อลดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๑.๑	๑๗.๗	ด้านที่ ๔ - เพื่อให้การจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำมีมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ - มีการปรับปรุงโครงสร้างการใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดความสมดุล ลดผลกระทบต่อการใช้และสิ่งแวดล้อม
๐.๓		
๑.๓	๓.๑	ด้านที่ ๕ เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลด้านน้ำ ประกอบด้วย สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ส่งเสริมองค์กรและการมีส่วนร่วม จัดทำเครื่องมือในการบริหารจัดการ และจัดทำงบประมาณและการเงิน

การติดตามและประเมินผลแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้ถูกจัดทำให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (แผนระดับ ๑) ในด้านที่ ๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ ๒) ภายใต้ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ที่ระบุเป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายไว้ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผลผลิต/ผลลัพธ์ ตามกลยุทธ์/แผนงานตามแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (แผนระดับ ๓) จึงได้กำหนดแนวทางและตัวชี้วัดในการติดตามประเมินผลแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ดังนี้

๑. การติดตามประเมินผลผลสัมฤทธิ์ (ผลผลิต/ผลลัพธ์) **โครงการ**ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยเป็นการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการใน ๖๓ แผนงาน ภายใต้กรอบแผนงบประมาณตาม (๑) ภารกิจพื้นฐาน (Function) (๒) ภารกิจยุทธศาสตร์ นโยบายเร่งด่วน แนวทางปฏิรูปภาครัฐ งบประมาณบูรณาการ (Agenda) (๓) ภารกิจพื้นที่ ท้องถิ่น ภูมิภาค จังหวัด กลุ่มจังหวัด (Area) (๔) งบกลาง และ (๕) เงินกู้ จึงกำหนดให้มีระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ดังนี้

๑.๑ หน่วยงานดำเนินการติดตามและประเมินโครงการของตนเอง (Self Assessment) ในรูปแบบของการรายงาน ผ่านระบบสารสนเทศ เพื่อทราบผลความก้าวหน้าการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดและการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ของแต่ละโครงการ ในระบบ Thai Water Assessment (TWA)

๑.๒ หน่วยงานประเมินผลโครงการเพื่อสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละปีจากงบประมาณที่ได้รับเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเลือกโครงการตัวแทนเพื่อยืนยันผลผลิต ผลลัพธ์ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

๑.๓ สททช. การประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลโครงการ เพื่อให้ทราบผลกระทบที่เกิดขึ้น ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดในการดำเนินโครงการ และการขับเคลื่อนแผนแม่บทน้ำ รวมทั้ง ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแผนแม่บทน้ำ และกลไกการขับเคลื่อนของหน่วยงาน

๑.๔ หน่วยงานและสททช. ติดตามและประเมินผลระดับโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง ทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินการ เป็นการติดตามประเมินผลโครงการ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

๒. การติดตามประเมินผลผลลัพธ์ ระดับกลยุทธ์/แผนงาน การประเมินผลการดำเนินงานรายด้านตามตัวชี้วัดระดับแผนงาน เพื่อสรุปผลการดำเนินการของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ให้สามารถแสดงผลที่ได้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ SDGs สรุปรายละเอียดตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผลลัพธ์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ในแต่ละด้าน ตามตารางที่ ๔-๔

ตารางที่ ๔- ๔ สรุปตัวชี้วัดผลลัพธ์ภาพรวม ๕ ด้านแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี

แผนแม่บท	ผลลัพธ์ (outcome)	ตัวชี้วัด (Indicators)
ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำ อุปโภคบริโภค	ประชากรเข้าถึงน้ำสะอาด ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ	๑. สัดส่วนการเข้าถึงน้ำประปา จำนวนครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา/จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๒. สัดส่วนการเข้าถึงน้ำประปาที่ได้มาตรฐาน จำนวนครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปาที่ได้มาตรฐาน/จำนวน ครัวเรือนทั้งหมด
ด้านที่ ๒ การสร้างควม มั่นคงของน้ำ ภาคการผลิต	มีความมั่นคงของน้ำ ภาคการผลิต (เกษตร อุตสาหกรรม และบริการ)	๑. ผลผลิตจากการใช้น้ำ - ภาคการเกษตร (พื้นที่นอกเขตชลประทาน และพื้นที่ในเขตชลประทาน) - ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ : GDP/ลูกบาศก์เมตร ๒. มูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจจากภัยแล้งที่ลดลง
ด้านที่ ๓ การจัดการ น้ำท่วมและ อุทกภัย	ลดความเสียหาย จากภัยพิบัติด้านน้ำ	๑. มูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจที่ลดลง ต่อรอบปีการเกิดซ้ำ ๒. สัดส่วนผู้เสียชีวิต/สูญหาย/ได้รับผลกระทบ จากภัยพิบัติทางน้ำต่อประชากรรวมต่อรอบปีการเกิดซ้ำ
ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และ ฟื้นฟูระบบนิเวศ ทรัพยากรน้ำ	ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู ทำให้ ปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น และลดการ พังทลายของดิน แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำ ธรรมชาติมีคุณภาพได้มาตรฐาน	๑. River Flow Management Index ๒. สัดส่วนน้ำเสียที่เข้าระบบรวบรวมและบำบัด ต่อปริมาณน้ำเสียทั้งหมด ๓. ดัชนีความสมบูรณ์ของแม่น้ำ River Health Index (Composite indicator แหล่งน้ำนิ่งและแหล่งน้ำไหล)

แผนแม่บทฯ	ผลลัพธ์ (outcome)	ตัวชี้วัด (Indicators)
	ตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่กำหนด	๔. สัดส่วนการนำน้ำที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่
ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ	ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	๑. SDG ๖.๕ ระดับการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวมในทุกระดับ รวมถึงผ่านทางความร่วมมือระหว่างเขตแดนตามความเหมาะสม

ส่วนที่ ๕ ภาคผนวก

ภาคผนวก ก คำเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

เป้าหมายแผนปฏิบัติการตามแผนแม่บทฯ ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๑. การพัฒนา ขยาย และเพิ่มประสิทธิภาพ ประปาหมู่บ้าน	๑.๑ พัฒนาระบบ ประปาทดแทน เพิ่ม กำลังผลิตและขยาย เขตระบบประปาเดิม	- จำนวนประปาหมู่บ้าน ที่ทดแทนของเดิม	แห่ง	๑,๕๙๘	๓๑๕	๓๑๕	๓๑๕	๓๑๕	๓๑๘	อปท./ทป.	สธ./ก.ก.ธ. / หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
			ล้านครัวเรือน (น้ำสะอาด)	๐.๓๒	๐.๐๖๓	๐.๐๖๓	๐.๐๖๓	๐.๐๖๔			
	๑.๒ พัฒนาระบบ ประปาหมู่บ้าน	- จำนวนประปาหมู่บ้าน ขยายเขตประปา/ ปรับปรุงแหล่งน้ำต้นทุน/ เพิ่มกำลังผลิตประปา	แห่ง	๕,๐๖๑	๑,๐๑๒	๑,๐๑๒	๑,๐๑๒	๑,๐๑๒	๑,๐๑๓	อปท./ทป.	สธ./ก.ก.ธ. / หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
			ล้านครัวเรือน (น้ำสะอาด)	๑.๐๑	๐.๒๐๒	๐.๒๐๒	๐.๒๐๒	๐.๒๐๓			
๑.๓ เพิ่มประสิทธิภาพ ประปาปรับปรุงระบบ ผลิตให้ได้มาตรฐาน	๑.๒ พัฒนาระบบ ประปาใหม่	- จำนวนครัวเรือนใหม่	ล้านครัวเรือนใหม่	๐.๓๙	๐.๐๗๘	๐.๐๗๘	๐.๐๗๘	๐.๐๗๘	๐.๐๗๘	อปท./ทป.	สธ./ก.ก.ธ. / หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
	๑.๓ เพิ่มประสิทธิภาพ ประปาปรับปรุงระบบ ผลิตให้ได้มาตรฐาน	- จำนวนประปาหมู่บ้าน ที่รับการปรับปรุง - จำนวนครัวเรือน	แห่ง	๑๐,๐๐๐	๕๑๙	๒,๓๗๐	๒,๓๗๐	๒,๓๗๐	๒,๓๗๑	อปท./ทป.	สธ./ก.ก.ธ. / หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
			ล้านครัวเรือน (น้ำสะอาด)	๒.๐๐	๐.๑๐	๐.๔๐	๐.๕๐	๐.๕๐			
๑.๔ จัดหาน้ำสะอาด ให้ครัวเรือนไม่มี ประปา	๑.๔ จัดหาน้ำสะอาด ให้ครัวเรือนไม่มี ประปา	- จำนวนครัวเรือน	ล้านครัวเรือนใหม่	๐.๒๖	๐.๐๕๒	๐.๐๕๒	๐.๐๕๒	๐.๐๕๒	๐.๐๕๒	อปท.	สธ./ก.ก.ธ. / หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๒. พัฒนาประปาเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ (พื้นที่ กปน. กปภ. เทศบาลนคร เทศบาลเมือง ๓๓ แห่ง)	๒.๑ เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน	- เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน (กปน.)	ล้าน ลบ.ม.	กปน. ศึกษาเพิ่มเติมหากจำเป็นเพื่อนำเข้าแผนในระยะต่อไป	เตรียมความพร้อม	ศึกษาแผนหลัก	สำรวจ ออกแบบ	สำรวจ ออกแบบ	สำรวจ ออกแบบ	กปน.	ขป./ทน./ทป./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
		- เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน (กปภ.)	ล้าน ลบ.ม.	กปภ. จัดหาน้ำสำรอง ๑๖๗ ล้าน ลบ.ม.	เตรียมความพร้อม	๖๓.๓๘	๑๗.๔๔	๒๙.๒๓	๕๗.๕๘	กปภ.	ขป./ทน./ทป./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
		- เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน (อปท.)	ล้าน ลบ.ม.	เทศบาลนคร เทศบาลเมือง ๓๓ แห่ง ศึกษาเพิ่มเติมหากจำเป็นเพื่อนำเข้าแผนในระยะต่อไป	เตรียมความพร้อม	เตรียมความพร้อม	ศึกษาแผนหลัก	สำรวจ ออกแบบ	สำรวจ ออกแบบ	อปท.	ขป./ทน./ทป./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
	๒.๒ จัดหาน้ำสำรอง	- ปริมาณน้ำสำรอง (กปน.)	ล้าน ลบ.ม.	กปน. จัดหาน้ำสำรอง ๑.๐ ล้าน ลบ.ม.	เตรียมความพร้อม	เตรียมความพร้อม	จัดหาน้ำสำรอง ๑.๐ ล้าน ลบ.ม.	ติดตามประเมินผล	ติดตามประเมินผล	กปน.	ขป./ทน./ทป./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย
		- ปริมาณน้ำสำรอง (กปภ.)	ล้าน ลบ.ม.	๔ ล้าน ลบ.ม.	เตรียมความพร้อม	๑	๑	๑	๑	๑	กปภ.

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
		- ปริมาณน้ำสำรอง (อปท.)	ล้าน ลบ.ม.	เทศบาลนคร เทศบาลเมือง ๓๓ แห่ง กำหนดปริมาณน้ำสำรองหากจำเป็นเพื่อนำเข้าแผนในระยะต่อไป	เตรียมความพร้อม	เตรียมความพร้อม	ศึกษาแผนหลัก	สำรวจออกแบบ	สำรวจออกแบบ	อปท.	ชล./ทน./ทป./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ตามกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	๒.๓ เพิ่มกำลังผลิต	- เพิ่มกำลังผลิต	ล้าน ลบ.ม./วัน	๐.๘ ล้าน ลบ.ม./วัน (กปน.)	เตรียมความพร้อม	๐.๑	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	

๑๐๑
 ๑๐๑

ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๓. พัฒนาระบบอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐานและราคาที่เหมาะสม	๓.๑ การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มให้ได้มาตรฐาน	- ร้อยละจำนวน อบท. ที่ออกข้อบัญญัติ - ร้อยละจำนวน อบท. ที่มีผู้นำทีมบริการเพียงพอและได้มาตรฐาน	ร้อยละ (สะสม) ร้อยละ (สะสม)	๕๐ ๕๐	จัดทำฐานข้อมูล 	๒๕ ๒๕	๓๐ ๓๐	๔๐ ๔๐	๕๐ ๕๐	อปท./สถ./อน. (การบริหารจัดการน้ำ)/หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย	เชื่อมโยงกับด้านที่ ๕ (การบริหารจัดการน้ำ)/หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย
	๓.๒ การตรวจสอบคุณภาพน้ำประปา	- ร้อยละจำนวนประปาหมู่บ้านที่ได้มาตรฐาน - จำนวนการตรวจสอบคุณภาพน้ำ	ร้อยละ (สะสม) ตัวอย่าง	ร้อยละ ๓๐ ๕,๐๐๐ ตัวอย่าง/ปี	จัดทำฐานข้อมูล	๒๐ ๕,๐๐๐	๒๐ ๕,๐๐๐	๒๕ ๕,๐๐๐	๓๐ ๕,๐๐๐	สถ./อปท./อน./กปภ./คพ./ทป./ทน.	สวทช. / หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย
๔. การประหยัดน้ำในทุกภาคส่วน (ประปาเมือง/ราชการ)	๔.๑ การลดการใช้น้ำประปาเมือง	- อัตราการใช้น้ำ - จำนวนครั้งที่ติดตั้งและสื่อประชาสัมพันธ์	ลิตร/คน/วัน จำนวนครั้ง	สามารถกำหนดค่ามาตรฐาน	เตรียมความพร้อม	จัดทำฐานข้อมูล	จัดทำเกณฑ์	ประเมินและกำหนดมาตรการ	ประเมินและกำหนดมาตรการ	สทช.	กปภ./กปภ./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย
	๔.๒ การลดการใช้น้ำภาคราชการ	- อัตราการใช้น้ำ - จำนวนครั้งที่ติดตั้งกิจกรรมและสื่อประชาสัมพันธ์	หน่วยการใช้น้ำ จำนวนครั้ง	มีข้อมูลและค่ามาตรฐาน	เตรียมความพร้อม	จัดทำฐานข้อมูล	จัดทำเกณฑ์	ประเมินและกำหนดมาตรการ	ประเมินและกำหนดมาตรการ	สทช.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย

เป้าหมายแผนปฏิบัติการตามแผนแม่บทน้ำ ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๑. การจัดการด้านความต้องการ	๑.๑ การบริหารจัดการน้ำดูแลตามปริมาณน้ำต้นทุนที่มี	- ปริมาณน้ำส่งจริงฤดูแล้ง/ปริมาณน้ำต้นทุนฤดูแล้ง - จำนวนโครงการที่สามารถจัดสรรน้ำได้ตามปริมาณน้ำต้นทุน	ร้อยละ จำนวนโครงการขนาดใหญ่ จำนวนโครงการขนาดกลาง	ไม่เกินร้อยละ ๘๐ ๑๐ โครงการ ๑๐๐ โครงการ	๘๐ ๒ ๒๐	๘๐ ๒ ๒๐	๘๐ ๒ ๒๐	๘๐ ๒ ๒๐	๘๐ ๒ ๒๐	ชป./กฟผ.	กษ./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๑.๒ ลดการใช้ภาคอุตสาหกรรม	- ปริมาณน้ำที่ลดได้	ล้าน ลบ.ม./ปี (สะสม)	๔.๕ ล้าน ลบ.ม.ต่อปี	๐.๕	๑.๐	๒.๐	๓.๐	๔.๕	กรอ./กนอ.	สภาอุตสาหกรรม (ให้สอดคล้องกับผลการศึกษาเพิ่มเติมของ อว. และขยายผล) / หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๒. เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเดิม	๒.๑ ปรับปรุงโครงการขนาดใหญ่-กลาง	- ประสิทธิภาพโครงการ - จำนวน - พื้นที่	ร้อยละโครงการ ไร่	๗๐ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ไร่	จัดทำฐานข้อมูลประสิทธิภาพโครงการ	จัดทำแผนและแนวทางการปรับปรุง	๗๐ปรับปรุงโครงการ ๓๐๐,๐๐๐	๗๐ปรับปรุงโครงการ ๓๐๐,๐๐๐	๗๐ปรับปรุงโครงการ/ติดตามประเมินผล ๔๐๐,๐๐๐	ชป.	กษ./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของภาคการผลิต								
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๑	๖๓	๖๔	๖๕
	๒.๒ ปรับปรุงโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก (ถ่ายโอนไปแล้วและอยู่ในข่ายการถายโอน)	- ร้อยละของการที่ต้องปรับปรุง - พื้นที่	ร้อยละ (สะสม) ไร่	ร้อยละ ๒๕ ของรายชื่อโครงการที่ต้องปรับปรุง	จัดทำฐานข้อมูล (สำรวจยอดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก)	สำรวจสภาพและแผนการปรับปรุง	๕ ปรับปรุงโครงสร้าง	๑๕ ปรับปรุงโครงสร้าง
	๒.๓ เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในโครงการแหล่งน้ำเดิม	- จำนวนแห่ง - ปริมาณน้ำ	แห่ง ล้าน ลบ.ม.	๙ ติดตามประเมินผลการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุ่น	๑ ติดตามประเมินผล	๒ ติดตามประเมินผล	๒ ติดตามประเมินผล	๒ ติดตามประเมินผล
	๓.๑ พัฒนาแหล่งน้ำ และระบบกระจายน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน (รวมถึงนํ้าบาดาล)	- ปริมาณน้ำ - พื้นที่รับประโยชน์	ล้าน ลบ.ม. ไร่	๓๕๐ ล้าน ลบ.ม. ๕๐๐,๐๐๐ ไร่	๗๐ ๑๐๐,๐๐๐	๗๐ ๑๐๐,๐๐๐	๗๐ ๑๐๐,๐๐๐	๗๐ ๑๐๐,๐๐๐
	๓.๒ พัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือ GACP - มูลค่าการค้าปลีกมูลค่าเพิ่มต่อครัวเรือน	จำนวนแปลง ล้านบาท	๘๐๐ แห่ง ๑๐ ล้านบาท	๑๐๐ ๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐ ๑๐๐,๐๐๐
	๓.๓ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อย	- จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน - รายได้เฉลี่ยต่อหัวสมาชิกในกลุ่ม	จำนวนกลุ่ม บาท	๑๐ กลุ่ม ๑๐๐ บาท	๑๐ ๑๐๐,๐๐๐	๑๐ ๑๐๐,๐๐๐	๑๐ ๑๐๐,๐๐๐	๑๐ ๑๐๐,๐๐๐
	๓.๔ ส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย	- จำนวนร้านค้าหรือศูนย์จำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัย - ยอดขายรวมของกลุ่มเกษตรกร	จำนวนร้าน ล้านบาท	๑๐ ร้าน ๑๐๐ ล้านบาท	๑๐ ๑๐๐,๐๐๐	๑๐ ๑๐๐,๐๐๐	๑๐ ๑๐๐,๐๐๐	๑๐ ๑๐๐,๐๐๐

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๔. พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่	๔.๑ พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่/ระบบผันน้ำ	- ปริมาณน้ำ	ล้าน ลบ.ม.	๘๐๙ ล้าน ลบ.ม. (พัฒนาแหล่งน้ำ)	๑๖๑.๘	๑๖๑.๘	๑๖๑.๘	๑๖๑.๘	๑๖๑.๘	ชล.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
		- จำนวนพื้นที่ที่มีระบบส่งน้ำ	ไร่	๐.๙๗ ล้านไร่	๐.๑๙๔	๐.๑๙๔	๐.๑๙๔	๐.๑๙๔	๐.๑๙๔		
๕. การเพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคการผลิต	๕.๑ การเพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคเกษตร	- ปริมาณน้ำ	ล้าน ลบ.ม./ปี	๕๐ ล้าน ลบ.ม./ปี (ผันน้ำ)	เตรียมความพร้อม	จัดทำแบบประเมิน	สำรวจออกแบบรายละเอียด	๕๐	๕๐	ชล./กสท./กษ.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
		- พื้นที่พัฒนาใหม่	ไร่	๑๐,๐๐๐ ไร่	ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล	ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล	ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล	สรุปผลและแนวทาง	พัฒนาและขยายผล		
๖. เพิ่มต้นทุนน้ำในอ่างเก็บน้ำและพื้นที่เกษตร โดยปฏิบัติการฝนหลวง	๖.๑ เพิ่มต้นทุนน้ำในอ่างเก็บน้ำและพื้นที่เกษตร โดยปฏิบัติการฝนหลวง	ความสำเร็จในการปฏิบัติการฝนหลวง	ร้อยละ	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ผล.	มท./กษ./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

เป้าหมายแผนปฏิบัติการตามแผนแม่บทน้ำ ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๑. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ	๑.๑ ปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำ	- จำนวน	แห่ง	๑๑	จัดทำแผนหลัก	๒	๒	๓	๔	ชล./จท./ทล./ทช./รพท./สอ./ทน./กทผ./อปท.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๑.๒ การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมถนนสายหลักพร้อมระบบระบายน้ำ	- จำนวน	แห่ง	๑๙๘ แห่ง	จัดทำแผนหลัก	๔๘	๕๐	๕๐	๕๐	ทล./ทช.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๑.๓ ปรับปรุงลำน้ำเพื่อรักษาสภาพลำน้ำ	- ระยะทาง	กม.	๓๐๐ กม.	จัดทำแผนหลัก	๕๐	๕๐	๑๐๐	๑๐๐	จท./อปท./ทน.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๒. ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง	๑.๔ การกำจัดวัชพืชและขยะมูลฝอยในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสาขา และแหล่งน้ำปิด	- ต้นต่อปี	ล้านต้น/ปี	๖.๕ ล้านต้น/ปี	๖.๕	๖.๕	๖.๕	๖.๕	๖.๕	ยผ./อปท./ชล./ประมง/กทผ./จท.	กองทัพบก/ปท./ปค./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๒.๑ ป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำชุมชนเมือง	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการป้องกัน - จำนวน	แห่ง	๑๐๐ แห่ง ๒๒๓,๗๓๕ ไร่	๒๐ ๔๔,๐๐๐	๒๐ ๔๔,๐๐๐	๒๐ ๔๔,๐๐๐	๒๐ ๔๔,๐๐๐	๒๐ ๔๗,๗๓๕	ยผ.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
			แห่ง	เมืองเศรษฐกิจสำคัญ เช่น กทผ. เมืองพัทยา	จัดทำแผนหลัก	สำรวจออกแบบ	ดำเนินการตามแผน	ดำเนินการตามแผน	ดำเนินการตามแผน	กทผ./เมืองพัทยา/อปท.	

ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๓. การจัดการพื้นที่ น้ำท่วม/พื้นที่ชะลอ น้ำ	๒.๒ เชื่อมป้องกัน ตลิ่ง	- ระยะทางที่ดำเนินการ ก่อสร้างเขื่อนป้องกัน ตลิ่ง - ระยะทางที่ดำเนินการ ก่อสร้างเขื่อนป้องกัน ตลิ่งชายแดน - จำนวนครัวเรือนที่ ได้รับประโยชน์ในพื้นที่ ป้องกันสำคัญ	กม. กม. ครัวเรือน	๕๐๐ กม. ๑๕๐ กม. ติดตาม ประเมินผลการ ดำเนินการ	๑๐๐ ๓๐ ติดตาม ประเมินผล	๑๐๐ ๓๐ ติดตาม ประเมินผล	๑๐๐ ๓๐ ติดตาม ประเมินผล	๑๐๐ ๓๐ ติดตาม ประเมินผล	๑๐๐ ๓๐ ติดตาม ประเมินผล	ยผ. จท.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจ ตามกฎหมาย
	๓.๑ การพัฒนาและ ปรับปรุงพื้นที่ชะลอ น้ำ	- จำนวนแห่ง - ปริมาณน้ำ	แห่ง ล้าน ลบ.ม.	ปรับปรุง ๑๑ โครงการเดิม	เตรียมความ พร้อม	ศึกษา ผลกระทบ	จัดทำ แผนงาน โครงการ	ดำเนินงาน ตามแผน	ดำเนินงาน ตามแผน	ชล.	ทล./ทช./ปภ./ หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจ ตามกฎหมาย
	๓.๒ การพัฒนา และ เพิ่มประสิทธิภาพ อาคารบังคับน้ำและ สถานีสูบน้ำเพื่อ บรรเทาอุทกภัยใน พื้นที่เฉพาะจุด	- พื้นที่รับประโยชน์	ล้านไร่	๐.๕ ล้านไร่	๐.๑	๐.๑	๐.๑	๐.๑	๐.๑	ชล./อปท.	ทล./ทช./ปภ./ หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจ ตามกฎหมาย
๔. การสนับสนุน การปรับตัวและ เผชิญเหตุ	๔.๑ การสนับสนุน การปรับตัวและเผชิญ เหตุ	กลุ่มน้ำสาขาที่หมู่บ้าน ในพื้นที่เสี่ยงที่ได้รับ การจัดการด้วยการ ปรับตัวและเผชิญเหตุ	กลุ่มน้ำ สาขา	๑๐	๒	๒	๒	๒	๒	ปภ./สผ./อปท.	ทช./ทช./ยผ./สสน./ สทอภ./หน่วยงานที่มี ภารกิจ หน้าที่และ อำนาจตามกฎหมาย
๕. ปรับปรุงเขื่อน เพื่อเพิ่มการระบาย น้ำ รองรับการใช้ เปลี่ยนแปลง ภูมิอากาศ	๕.๑ ปรับปรุงเขื่อน เพื่อเพิ่มการระบาย น้ำ รองรับการใช้ เปลี่ยนแปลง ภูมิอากาศ	ร้อยละโครงการที่ ดำเนินการแล้ว	ร้อยละ	จัดทำแผนหลัก	เตรียมความ พร้อม	จัดทำ แผนหลัก	จัดทำ แผนหลัก	ดำเนินงาน ตามแผน	ดำเนินงาน ตามแผน	กฟผ./ชล.	สทช./ปภ./ หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และอำนาจ ตามกฎหมาย

เป้าหมายตามแผนแม่บทน้ำ ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๑. การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่เสื่อมโทรม	๑.๑ ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ (พื้นที่ป่าต้นน้ำในเขตป่าอนุรักษ์/ป่าสงวนฯ)	- จำนวนพื้นที่ป่าที่ได้รับการปลูกฟื้นฟู	ไร่	๑๗๕,๐๐๐ ไร่ (ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม)	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	อส./ปม.	สผ./มท./สทอภ./ภาคเอกชน/หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
			ไร่	๒๕๐,๐๐๐ ไร่ (เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์)	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	อส.	สผ./มท./สทอภ./ภาคเอกชน/หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๒. การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ	๒.๑ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลาย ของดิน (พื้นที่ป่าต้นน้ำ ในเขตป่าอนุรักษ์/ป่าสงวนฯ)	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการป้องกัน และลดการชะล้างพังทลายของดิน	ไร่	๕๔๕,๐๐๐ ไร่ (ลดการชะล้างพังทลายของดิน)	๑๐๙,๐๐๐	๑๐๙,๐๐๐	๑๐๙,๐๐๐	๑๐๙,๐๐๐	๑๐๙,๐๐๐	ปม./อส. ทธ./ภาคเอกชน/หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย	

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๓. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดและควบคุมการระบายน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม	๑. การสร้างฝายต้นน้ำ ๒. ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ		ไร่	๕,๐๐๐ ไร่ (ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	ปม./อส.	อปท./ทน./ทธ./ภาคเอกชน/หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๒.๒ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน (พื้นที่เกษตรนอกพื้นที่อนุรักษ์)	- จำนวนพื้นที่ - ปริมาณน้ำ	ไร่ ล้าน ลบ.ม.	๑๐๐,๐๐๐ ไร่ ๕๐ ล้าน ลบ.ม.	๒๐,๐๐๐ ๑๐	๒๐,๐๐๐ ๑๐	๒๐,๐๐๐ ๑๐	๒๐,๐๐๐ ๑๐	๒๐,๐๐๐ ๑๐	พด.	อปท./ทน./ภาคเอกชน/หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๓.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียและระบบรวบรวมน้ำเสียเดิม	- จำนวนแห่ง - กำลังบำบัดน้ำเสีย - ปริมาณน้ำเสีย	แห่ง ลบ.ม./วัน ล้าน ลบ.ม./ปี	๓๐ แห่ง ติดตามประเมินผล การดำเนินการ	๒ ติดตามประเมินผล	๔ ติดตามประเมินผล	๖ ติดตามประเมินผล	๘ ติดตามประเมินผล	๑๐ ติดตามประเมินผล	อปท./อจน.	สผ./คพ./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๓.๒ การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและระบบรวบรวมน้ำเสียใหม่	- จำนวนแห่ง - กำลังบำบัดน้ำเสีย - ปริมาณน้ำเสีย	แห่ง ลบ.ม./วัน ล้าน ลบ.ม./ปี	๘ แห่ง ติดตามประเมินผล การดำเนินการ	๑ ติดตามประเมินผล	๑ ติดตามประเมินผล	๒ ติดตามประเมินผล	๒ ติดตามประเมินผล	๒ ติดตามประเมินผล	อปท./อจน./กทผ.	สผ./คพ./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
	๓.๓ นำน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่	- ปริมาณน้ำที่ผ่านการบำบัดที่ได้นำไปใช้	ล้าน ลบ.ม.	๑๐ ล้าน ลบ.ม./ปี	เตรียมความพร้อม	สำรวจออกแบบ	๒	๓	๑๐	กรอ./กนอ. อจน./คพ./ปศ./กพม.	อปท./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย
	๓.๔ เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุม กำกับและบังคับการกับ แหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำใน พื้นที่เป้าหมาย	จำนวนแห่ง ร้อยละของแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำที่ตรวจสอบ ได้รับการจัดการ	แห่ง ร้อยละ	๕,๐๐๐ แห่งต่อปี ร้อยละ ๗๕	๕,๐๐๐ แห่งต่อปี ร้อยละ ๗๕	๕,๐๐๐ แห่งต่อปี ร้อยละ ๗๕	๕,๐๐๐ แห่งต่อปี ร้อยละ ๗๕	๕,๐๐๐ แห่งต่อปี ร้อยละ ๗๕	๕,๐๐๐ แห่งต่อปี ร้อยละ ๗๕	คพ./สคพ./กรอ./อปท./ปศ.	ก.ก.อ./หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย
	๓.๕ แผนหลักการจัดการน้ำเสียในพื้นที่เฉพาะ (งานวิจัย ศึกษา แผนหลัก งานศึกษา)	กลุ่มน้ำ	กลุ่มน้ำ	มีแผนหลัก และมี การ ดำเนินงาน	เตรียมความพร้อม	ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล	สรุปผลและแนวทาง	พัฒนาและขยายผล	พัฒนาและขยายผล	คพ.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย
๔. การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ	๔.๑ การจัดการน้ำเพื่อรักษา ระบบนิเวศ	- ร้อยละจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำชลประทานที่ได้มาตรฐาน	ร้อยละ	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ชลป./กพผ.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย

ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	หน่วย	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๕. อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลัดคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ	๕.๒ การป้องกันน้ำเค็ม/การกัดเซาะปากแม่น้ำในพื้นที่เฉพาะ	จำนวนพื้นที่เฉพาะที่มีการป้องกันน้ำเค็ม	แห่ง	จัดทำแผนหลัก	เตรียมความพร้อม	จัดทำแผนหลัก	สำรวจออกแบบ	ดำเนินการตามแผน	ดำเนินการตามแผน	ชล./อปท./กทผ.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๕.๑ อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับบริการอนุรักษ์และฟื้นฟู - จำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟู	แห่ง	จัดทำแผนหลัก	เตรียมความพร้อม	จัดทำแผนหลัก	สำรวจออกแบบ	ดำเนินการตามแผน	ดำเนินการตามแผน	ทช./ชล./อปท./กทผ./อปท./ชล.	คพ./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๕.๒ อนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติพื้นที่ลุ่มน้ำมากกว่า ๑,๐๐๐ ไร่	- จำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำ/แหล่งน้ำได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู	แห่ง	๓๐ แห่ง	รวบรวมข้อมูล	จัดทำแผนหลักตัวชี้วัด	สำรวจออกแบบ/เก็บข้อมูล	ดำเนินการตามแผน/เก็บข้อมูล	ดำเนินการตามแผน/เก็บข้อมูล	ทช./ชล./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ที่และอำนาจตามกฎหมาย	คพ./ชล./หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ที่และอำนาจตามกฎหมาย
	๕.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติพื้นที่ลุ่มน้ำน้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่	- จำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำ/แหล่งน้ำได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู	แห่ง	๑๕,๐๐๐ แห่ง	เตรียมความพร้อม	รวบรวมข้อมูลตัวชี้วัด	จัดทำแผนหลักตัวชี้วัด	สำรวจออกแบบ/เก็บข้อมูล	ดำเนินการตามแผน/เก็บข้อมูล	อปท./ทช.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ที่และอำนาจตามกฎหมาย

เป้าหมายแผนปฏิบัติการตามแผนแม่บทฯ ด้านที่ ๔ การบริหารจัดการ

ด้านที่ ๔ การบริหารจัดการ									
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๒๖-๔๐	๒๖-๓๐	๒๖	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐
๑. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย	๑.๑ การจัดทำปรับปรุงทบทวนกฎหมายระเบียบข้อบังคับด้านทรัพยากรน้ำ	อนุญาตให้มีทรัพยากรน้ำ - กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรการที่เกี่ยวข้อง - ร้อยละของการดำเนินการที่ ความสำเร็จในการ ส่งเสริม ความรู้ เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้แก่องค์กร บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ	- จัดทำ ปรับปรุงอนุบัญญัติให้ ครบในรายละเอียด (ทน.) - ปรับปรุงการบังคับใช้ให้ เกิดผลเป็นรูปธรรม - การติดตามการบังคับใช้และ ปรับปรุง พ.ร.บ. น้ำ และ อนุบัญญัติ	เสริมสร้างความ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ และกฎหมาย ลำดับรองแก่ คณะกรรมการ ลุ่มน้ำและองค์กร ผู้ใช้น้ำ	เร่งดำเนินการ กฎหมาย ลำดับรอง	เร่งดำเนินการ กฎหมาย ลำดับรอง	เร่งดำเนินการ กฎหมาย ลำดับรอง	เร่งดำเนินการ กฎหมาย ลำดับรอง	บังคับใช้/ ติดตาม ปรับปรุง
๒. ส่งเสริมองค์กรและการทำงานร่วมกัน	๒.๑ ส่งเสริมพัฒนาองค์กร การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ ๒.๑.๑ การ แต่งตั้ง คณะกรรมการ ลุ่มน้ำ ๒.๑.๒ สนับสนุนและ ขับเคลื่อนการ บริหารจัดการ	- จำนวนเรื่อง/ กิจกรรม - จำนวนองค์กรผู้ใช้ นํ้าภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และ พาณิชย์กรรม ครอบคลุม ทุกกลุ่มน้ำ - จำนวนลุ่มน้ำที่ องค์กรผู้ใช้น้ำทำ หน้าที่บรรลุตาม	๑. ก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำเพิ่มเติม ให้ครอบคลุมผู้ใช้น้ำทุก ประเภทและพื้นที่ ๒. พัฒนาขีดความสามารถของ องค์กรทุกระดับให้สามารถ ดำเนินการได้ตามภารกิจ	ร้อยละ ๕๐ ของ ตำบลทั่วประเทศ (ทุก ตำบล มี องค์กรผู้ใช้น้ำ อย่างน้อยหนึ่ง องค์กรผู้ใช้น้ำ)	เร่งดำเนินการ การจัดตั้ง องค์กรผู้ใช้น้ำ	เร่งดำเนินการ การจัดตั้งและ พัฒนาองค์กร ผู้ใช้น้ำ/ติดตาม ปรับปรุง	เร่งดำเนินการ การจัดตั้งและ พัฒนาองค์กร ผู้ใช้น้ำ/ติดตาม ปรับปรุง	เร่งดำเนินการ การจัดตั้งและ พัฒนาองค์กร ผู้ใช้น้ำ/ติดตาม ปรับปรุง	เร่งดำเนินการ การจัดตั้งและ พัฒนาองค์กร ผู้ใช้น้ำ/ติดตาม ปรับปรุง

ด้านที่ ๔ การบริหารจัดการ											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
	ทรัพยากรน้ำ ระดับประเทศ และระดับลุ่มน้ำ ๒.๑.๓ การเพิ่ม ศักยภาพการ บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ ระดับประเทศ และระดับลุ่ม น้ำ/อปท. ๒.๑.๔ ก่อตั้ง องค์กรผู้ใช้น้ำ และส่งเสริมการ จัดการน้ำชุมชน	เป้าหมายภารกิจ ตาม พ.ร.บ. น้ำ - ระดับความสำเร็จ ของการดำเนินการ จดทะเบียนก่อตั้ง องค์กร ผู้ใช้น้ำ									
	๒.๒ พัฒนา กลไกความ ร่วมมือระหว่าง ประเทศด้าน ทรัพยากรน้ำ (SDG ๖.๕.๒)	ระดับความสำเร็จ ของการจัดทำ ความร่วมมือ/ แผนปฏิบัติการ ระหว่างประเทศ และองค์กร ระหว่างประเทศ ในการบริหาร จัดการทรัพยากร น้ำ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐	มีการพัฒนากรอบความร่วมมือ ต่างประเทศและแผนปฏิบัติการ การระหว่างประเทศ	๑. กรอบความ ร่วมมือ คณะกรรมาธิการ แม่น้ำโขง (MRC) ๒ กรอบความ ร่วมมือแม่โขง- ล้านช้าง (MLC) ๓. กรอบความ ร่วมมือสภาน้ำ แห่งเอเชีย (AWC) ๔. ความร่วมมือ ทริภาคี/พหุภาคี และ องค์กร นานาชาติ (ประชุม/สัมมนา วิชาการ)	เร่งดำเนินการ กรอบความ ร่วมมือและ แผนปฏิบัติการ การระหว่าง ประเทศ	เร่งดำเนินการ กรอบความ ร่วมมือและ แผนปฏิบัติการ การระหว่าง ประเทศ ขับเคลื่อน ประเด็นการ บริหารจัดการ น้ำระหว่าง ประเทศ	ขับเคลื่อน ประเด็นการ บริหารจัดการ น้ำระหว่าง ประเทศ/ ติดตาม ปรับปรุง	ขับเคลื่อน ประเด็นการ บริหารจัดการ น้ำระหว่าง ประเทศ/ ติดตาม ปรับปรุง	ขับเคลื่อน ประเด็นการ บริหารจัดการ น้ำระหว่าง ประเทศ/ ติดตาม ปรับปรุง	สหช.	หน่วยงานที่ มีภารกิจ หน้าที่และ อำนาจตาม กฎหมาย

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ											
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๒.๓ เสริมสร้าง การรับรู้และ ประชาสัมพันธ์ นโยบาย/แผน แม่บทการ บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ	- จำนวนช่องทาง ของการ ประชาสัมพันธ์ - ร้อยละของ หน่วยงาน ด่านน้ำที่มีการ ประชาสัมพันธ์แผน แม่บทฯ - ร้อยละของการ รับรู้ของ ประชาชนที่มีต่อ แผนแม่บทการ บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ	๑. ทุกหน่วยงาน ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ภารกิจและการดำเนินงานของ หน่วยงานด้านน้ำ ๒. รวบรวม รายงานสถิติการ ประชาสัมพันธ์ ๓. การแก้ไขปัญหาคือข้อขัดแย้ง	ดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์/ ปรับปรุง	สทนช./กรม ประชาสัมพันธ์/ อบท.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และ อำนาจตามกฎหมาย
			ดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	สทนช./มท./ อบท./สสน./ อบท.
๒.๔ กลไก ขยายผลสำเร็จ ด้านการบริหาร จัดการน้ำเชิง พื้นที่ในระดับ ชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัด (ประเด็นการ ปฏิรูป ประเทศ)	- จำนวนพื้นที่ (หมู่บ้าน/จังหวัด) ที่สามารถใช้ ข้อมูล เทคโนโลยี และสารสนเทศ ในการบริหาร จัดการทรัพยากร น้ำได้ด้วยตนเอง และสามารถขยาย ผลความสำเร็จไป ยังพื้นที่อื่น	ชุมชนสามารถบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำในพื้นที่ได้ด้วย ตนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และเกิด เครือข่ายการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนว พระราชดำริ ชุมชนมีความ เป็นอยู่ที่ดีเกิดความยั่งยืนใน ทุกมิติ (๖,๐๐๐ หมู่บ้าน)	ดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	เร่งดำเนินการ เสริมสร้างการ รับรู้และ ประชาสัมพันธ์	สทนช./มท./ อบท./สสน./ อบท.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และ อำนาจตามกฎหมาย
		ชุมชนเครือข่ายขยายผลการ จัดการน้ำชุมชนนอกเขต ชลประทาน ๑๕๐ ชุมชน	๕๐ ชุมชน	ดำเนินการตาม แผน ๑๐ ชุมชน	ดำเนินการตาม แผน ๑๐ ชุมชน	ดำเนินการตาม แผน ๑๐ ชุมชน	ดำเนินการตาม แผน ๑๐ ชุมชน	ดำเนินการตาม แผน ๑๐ ชุมชน	ดำเนินการตาม แผน ๑๐ ชุมชน	สสน./ อบท.	หน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่และ อำนาจตามกฎหมาย

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ

กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
๓. จัดทำเครื่องมือในการบริหารจัดการ	๓.๑ การจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๓.๑.๑ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระดับชาติ/ระดับลุ่มน้ำ ๓.๑.๒ แผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ ๓.๑.๓ แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและน้ำท่วม ๓.๑.๔ แผนการจัดสรรน้ำ	- มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกระดับเป็นมาตรฐาน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศ - ระดับความสำเร็จของการปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี	ต้นแบบชุมชนมั่นคงน้ำ และมั่นคงอาหาร ๕๔ ชุมชน (เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ เป็นต้นไป)	-	-	-	-	-	-	สสน./อปท.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
			ต้นแบบชุมชนเกษตรอัจฉริยะ (smart farming) ๖๐ ชุมชน	๑๘ ชุมชน	๒ ชุมชน	๔ ชุมชน	๔ ชุมชน	๔ ชุมชน	๔ ชุมชน	สสน./อปท.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
			จังหวัดใช้งานศูนย์น้ำระดับจังหวัดบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่	๓๐ จังหวัด	๒ จังหวัด	๗ จังหวัด	๗ จังหวัด	๗ จังหวัด	๗ จังหวัด	สสน./สทช./อปท.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
			การจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวางแผนการจัดทำแผนการของบประมาณ การบริหารจัดการโครงการให้ยั่งยืน (มุ่งเน้นกรมการลุ่มน้ำ ภายใต้ พ.ร.บ. น้ำ)	ทบทวนและปรับปรุงแผนทุก ๕ ปี รวมถึงการขับเคลื่อนให้เกิดสรุปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง มีเกณฑ์การจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนแม่บท และปรับปรุงให้สะท้อนทิศทางพัฒนาในแต่ละระยะ	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้เกิดผลสรุปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง/ทบทวนและปรับปรุงแผน ๕ ปี (ระยะที่ ๒)	สทช./อปท.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย	

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ									
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐
๓.๔ การเพิ่มประสิทธิภาพบริการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ	๓.๔ การเพิ่มประสิทธิภาพบริการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ	- มาตรฐานข้อมูลด้านน้ำ (Thai Water Standard) - ความถูกต้องของข้อมูล - ความพึงพอใจผู้ใช้บริการ	- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพ - มาตรฐานข้อมูล ๘ ชุด ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ - ระบบให้บริการข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านน้ำของประเทศ (Thai Water Platform/Open data) - แพลตฟอร์ม มีการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพต่อเนื่อง - มีศูนย์ข้อมูลกลาง เป็ดยอด - ครอบคลุมทุกจังหวัดเชื่อมต่อ กับศูนย์น้ำจังหวัด	- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ การปรับปรุงประสิทธิภาพ - มาตรฐานข้อมูล ๘ ชุด - ระบบ ๑ ระบบ	- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ การปรับปรุงประสิทธิภาพ - มาตรฐานข้อมูล ๘ ชุด - ระบบ ๑ ระบบ	- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ การปรับปรุงประสิทธิภาพ - มาตรฐานข้อมูล ๘ ชุด - ระบบ ๑ ระบบ	- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ การปรับปรุงประสิทธิภาพ - มาตรฐานข้อมูล ๘ ชุด - ระบบ ๑ ระบบ	- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ การปรับปรุงประสิทธิภาพ - มาตรฐานข้อมูล ๘ ชุด - ระบบ ๑ ระบบ	- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ การปรับปรุงประสิทธิภาพ - มาตรฐานข้อมูล ๘ ชุด - ระบบ ๑ ระบบ
		- ฐานข้อมูลระบบประปาหมู่บ้าน - ฐานข้อมูลตู้น้ำดื่ม/เครื่องกรองน้ำมาตรฐาน - จำนวน อปท. ที่ผ่านการฝึกอบรม	- คณะทำงานจัดการระบบประปาหมู่บ้านจังหวัดกำหนดกรอบแนวทาง เพื่อประเมิน ประปา ๕ ด้าน ๑) ด้านแหล่งน้ำดิบ ๒) ระบบประปา ๓) การควบคุมการผลิตและบำรุงรักษาประปา ๔) ปริมาณน้ำแรงดันน้ำและคุณภาพน้ำประปา ๕) การบริหารจัดการระบบประปา - สำรวจข้อมูลระบบประปา ปัจจุบัน อายุ กำลังผลิต แหล่งน้ำดิบ ครุภัณฑ์ใช้น้ำ - คู่มือพัฒนามาตรฐานกรมอนามัย การบริหารจัดการระบบ สภาพประปาชำรุดที่ไม่ได้มาตรฐาน ระยะเวลา ๒ ปี	- จัดเก็บข้อมูล - ชี้นำเปลี่ยนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง	- พัฒนาฐานข้อมูล	- พัฒนาระบบการรายงาน	- ติดตามและประเมินผล	- ปรับปรุงระบบ	- สทช./สอ./อปท.
									- สทช./สอ./อปท.
									- สทช./สอ./อปท.

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ									
กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๒๖-๔๐	๒๖-๓๐	๒๖	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐
	๓.๖ ฐานข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามภารกิจการถ่ายโอน	ฐานข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	- โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ได้รับบริการถ่ายโอนทั้งหมด - ข้อมูลล่าสุด เพื่อใช้ปรับปรุงโครงการให้ใช้การได้หรือเพิ่มศักยภาพโครงการ - การปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันหลังจากมีการปรับปรุงโครงการแล้ว - การติดตามประเมินผลโครงการ	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง	จัดเก็บข้อมูล	พัฒนาฐานข้อมูล	พัฒนาระบบการรายงาน	ติดตามและประเมินผล	ปรับปรุงระบบ
				ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล
	๓.๗ จัดทำผังน้ำในผังเมือง/ผังระบายน้ำในระดับลุ่มน้ำจังหวัด	จำนวนผังน้ำ	- ผังน้ำดำเนินการแล้ว ๑๔ ลุ่มน้ำ เหลือ ๗ ลุ่มน้ำ	ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล
				ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล
๓.๗.๑ ผังน้ำ	ผังน้ำ	จำนวนผังน้ำ	- ผังน้ำดำเนินการแล้ว ๑๔ ลุ่มน้ำ เหลือ ๗ ลุ่มน้ำ	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล
				ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล
๓.๗.๒ ผังน้ำ	ผังน้ำ	จำนวนผังน้ำ	- ผังน้ำดำเนินการแล้ว ๑๔ ลุ่มน้ำ เหลือ ๗ ลุ่มน้ำ	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล
				ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล	ขับเคลื่อนให้เกิดผล

ด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ

กลยุทธ์	แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ๖๖-๘๐	๖๖-๗๐	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	หน่วยงานหลัก	สนับสนุน
	๓.๘ งานศึกษาวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	- การดำเนินงาน ศึกษา วิจัย เทคโนโลยี และ นวัตกรรมไปใช้ งานจริง - เวทีประชุมวิชาการนานาชาติ ด้านทรัพยากรน้ำ ในประเทศไทย - การพัฒนา แหล่งน้ำทางเลือก	- งานศึกษา วิจัยที่ครอบคลุม ทั้ง ๖ ด้าน รวมถึงพัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ได้ นำมาประยุกต์ใช้ขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำของประเทศ เช่น ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับการพัฒนา/ปรับปรุง ประสิทธิภาพ ๖๐ ระบบ (สสน.) - เวทีประชุมวิชาการนานาชาติ ร่วมกับองค์การระหว่าง ประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การบริหาร จัดการน้ำ เทคโนโลยี และ นวัตกรรม โดยกรมมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ทุก ๒ ปี - มีการศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่ง น้ำทางเลือกเพื่อรองรับความ ต้องการน้ำในอนาคต มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ และลด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	เพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดทำ แผนปฏิบัติการ ด้านทรัพยากรน้ำ	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	สทช.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
๔. จัดทำงบประมาณ และการเงิน	๔.๑ การจัดทำงบประมาณ ประจำปี	- งบประมาณสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ - มีความก้าวหน้าการดำเนินการใน TWA มากกว่าร้อยละ ๕๐	มีงบประมาณดำเนินการตามแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำตามที่วางแผนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐	เพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดทำ แผนปฏิบัติการ ด้านทรัพยากรน้ำ	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	ขับเคลื่อนให้ เกิดผล รูปธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	สทช.	หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

ภาคผนวก ข ความเชื่อมโยงของตัวชี้วัดระดับผลสัมฤทธิ์ ผลกระทบ และดัชนีตัวชี้วัดในแผน
ระดับต่างๆ

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพเป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำและสุขภาพอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน (SDG๖) เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาตาม ยุทธศาสตร์ชาติ บูรณาการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ๑๙ การบริหาร จัดการน้ำทั้งระบบ และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นเจ้าภาพหลักขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (แผนระดับที่ ๒) โดยมีเป้าหมาย คือ ความมั่นคงด้านน้ำของ ประเทศเพิ่ม ผลผลิตของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ แม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี การพัฒนาระบบติดตาม ประเมินผลด้านทรัพยากรน้ำ

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้พัฒนาหลักความเชื่อมโยงของตัวชี้วัดระดับผลสัมฤทธิ์ ผลกระทบ และดัชนีตัวชี้วัดในแผนระดับชาติและตัวชี้วัดระดับนานาชาติ จากแผนระดับ ๑ ถึง แผนระดับ ๓ และผลการ ดำเนินงานของหน่วยรับงบประมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

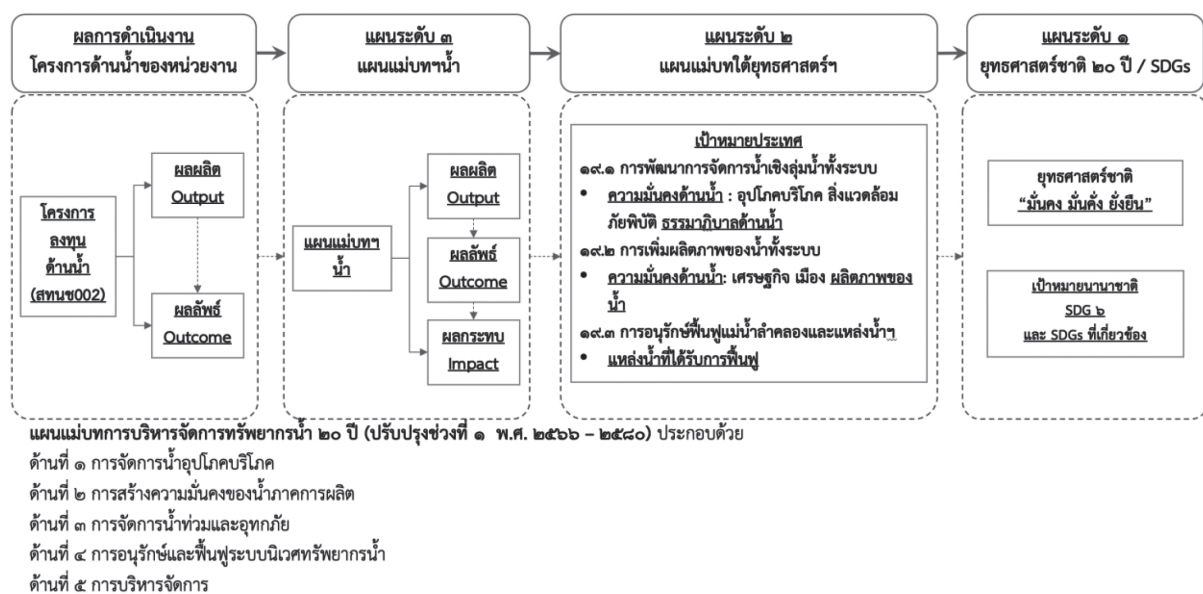
แผนระดับ ๑: ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และ SDGs

แผนระดับ ๒: แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี, แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลจากสถานการณ์ โควิด-๑๙, แผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ รวมถึงตัวชี้วัดของนานาชาติ

แผนระดับ ๓: แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ผลการดำเนินงานของหน่วยรับงบประมาณ

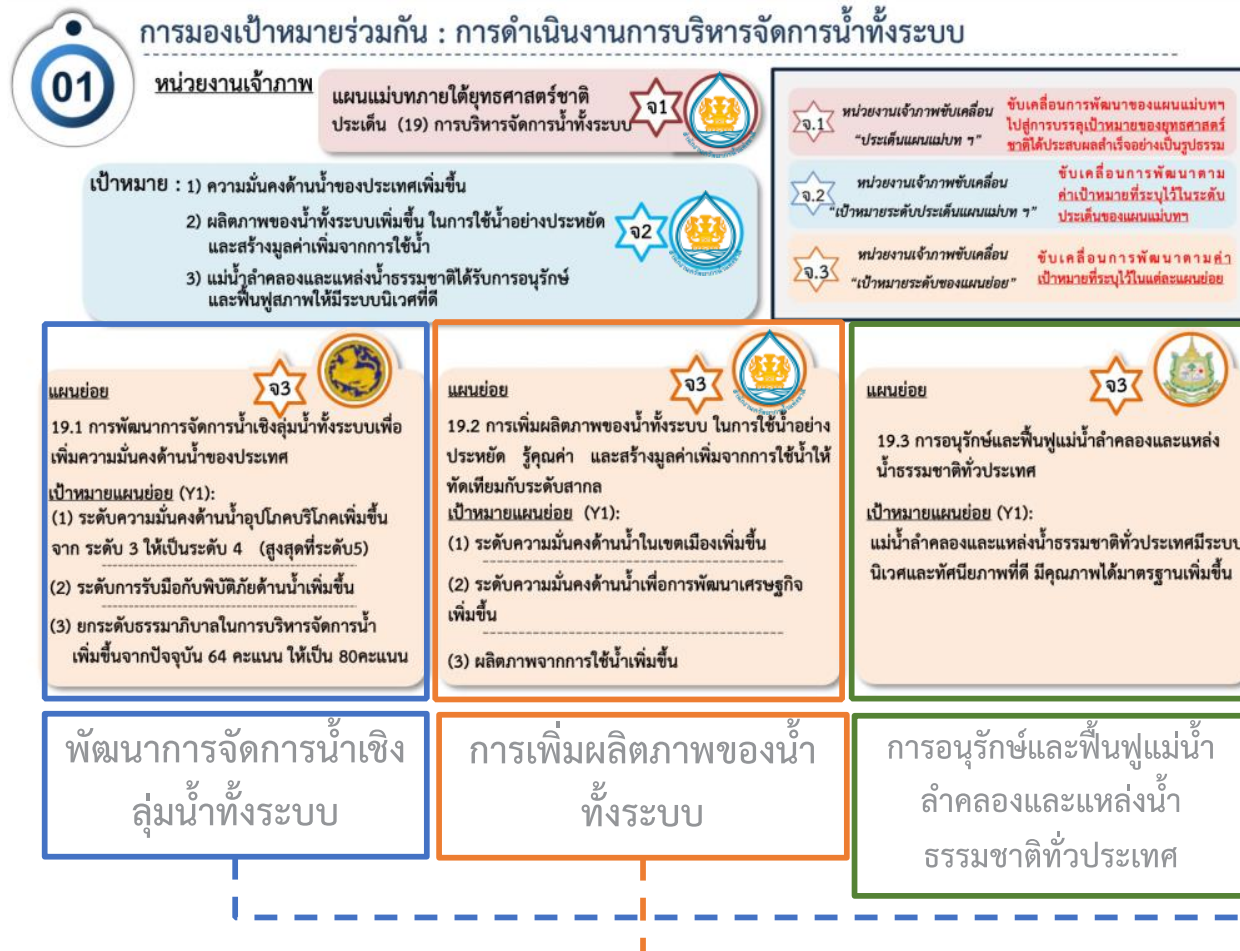
แนวความคิดความเชื่อมโยงนี้สามารถสรุปผังการเชื่อมโยงตัวชี้วัดระดับผลสัมฤทธิ์ ผลกระทบ และดัชนีตัวชี้วัด ในแผนระดับชาติและตัวชี้วัดระดับนานาชาติ ดังรูป

แนวทางการเชื่อมโยงและคำนวณตัวชี้วัดระดับผลสัมฤทธิ์ (ผลผลิต ผลลัพธ์) และผลกระทบในแผนระดับต่างๆ

แผนระดับ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นที่ 19 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

แผนระดับ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

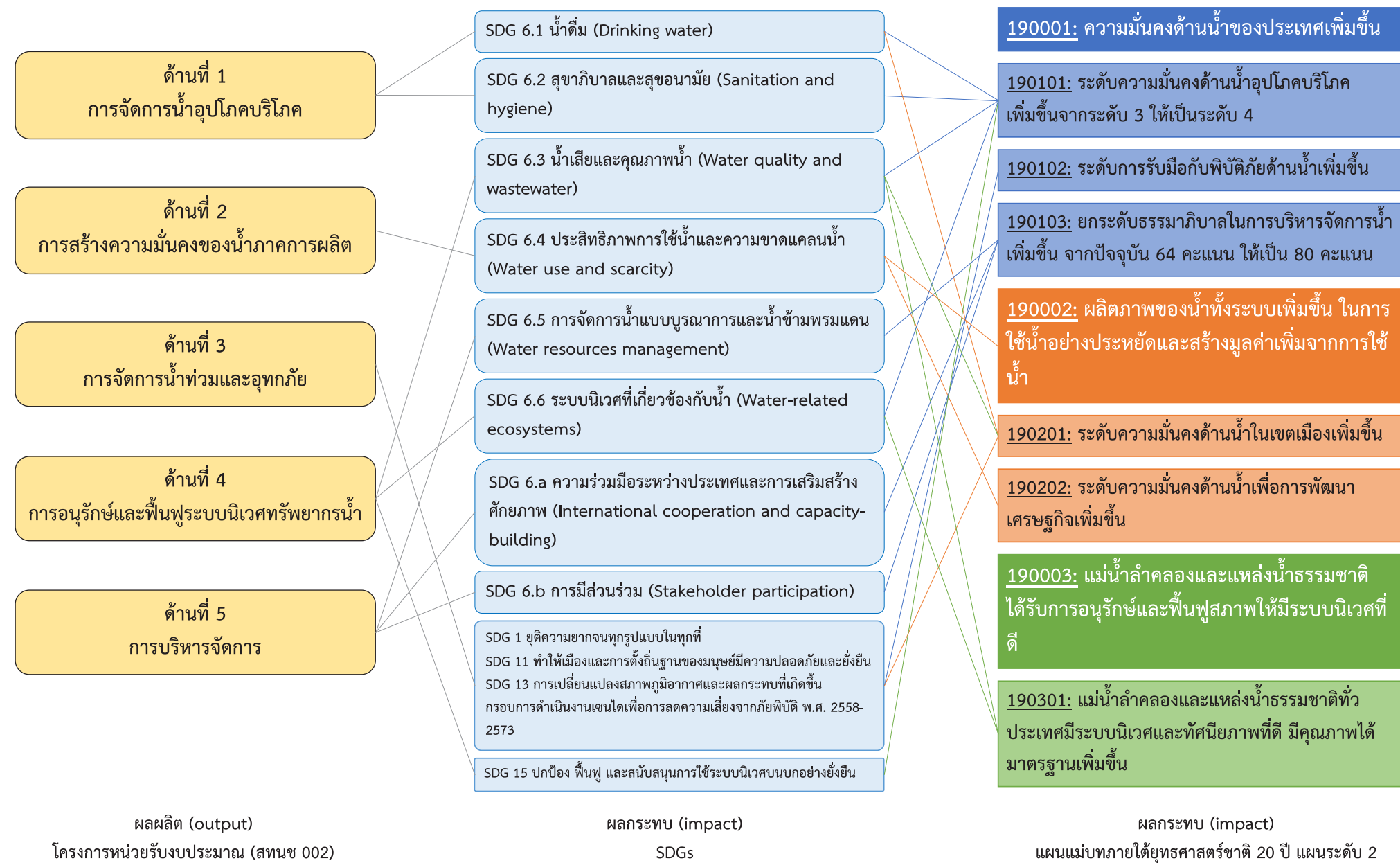

ความเชื่อมโยง แผนระดับ 2 และ 1 ในประเด็นด้านน้ำ

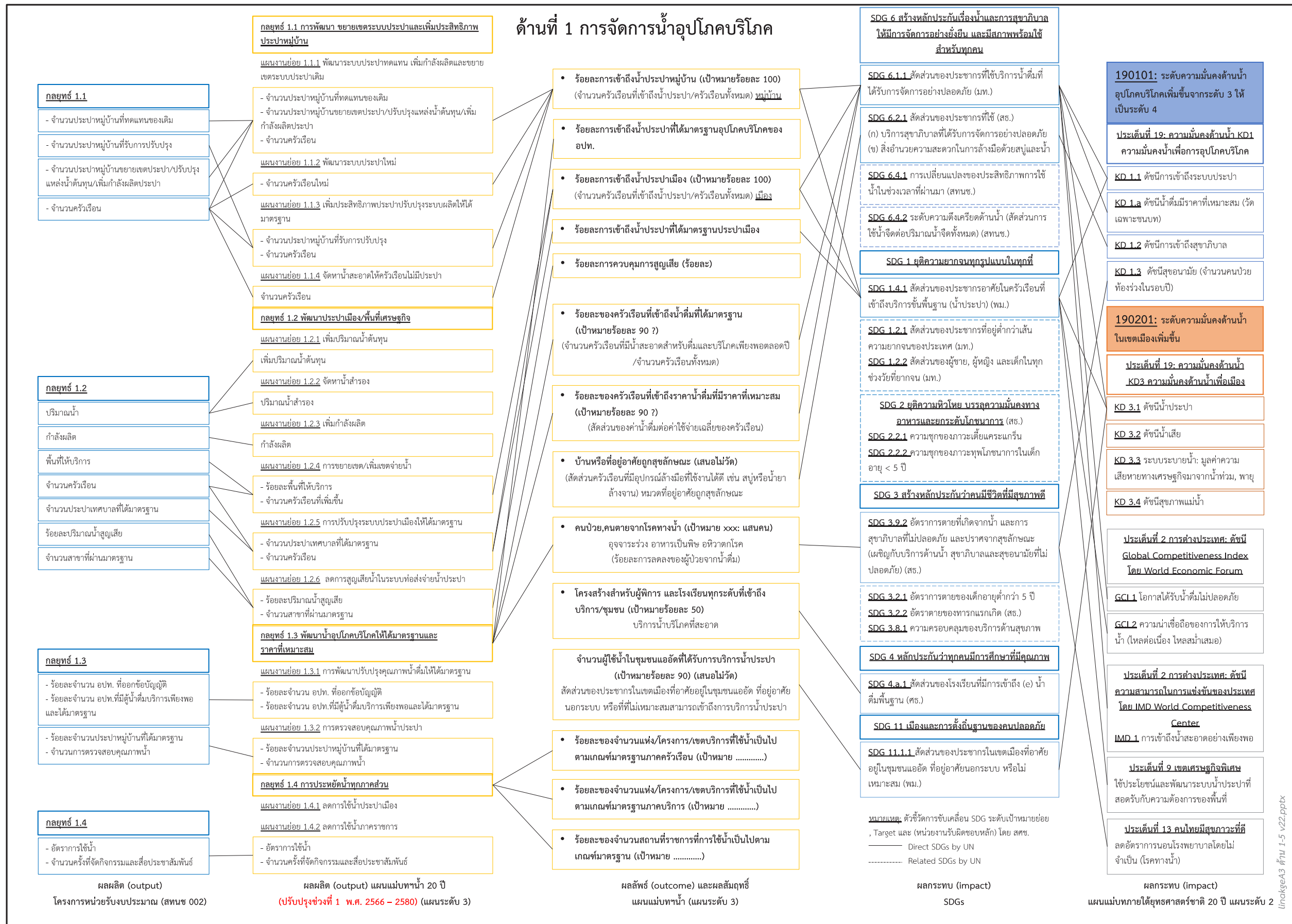
ความเชื่อมโยง แผนระดับ 2 และ 1 ในประเด็นด้านน้ำ

การเชื่อมโยงและคำนวณตัวชี้วัดระดับผลสัมฤทธิ์ (ผลผลิต ผลลัพธ์) แผนระดับ ๑ และ ๒

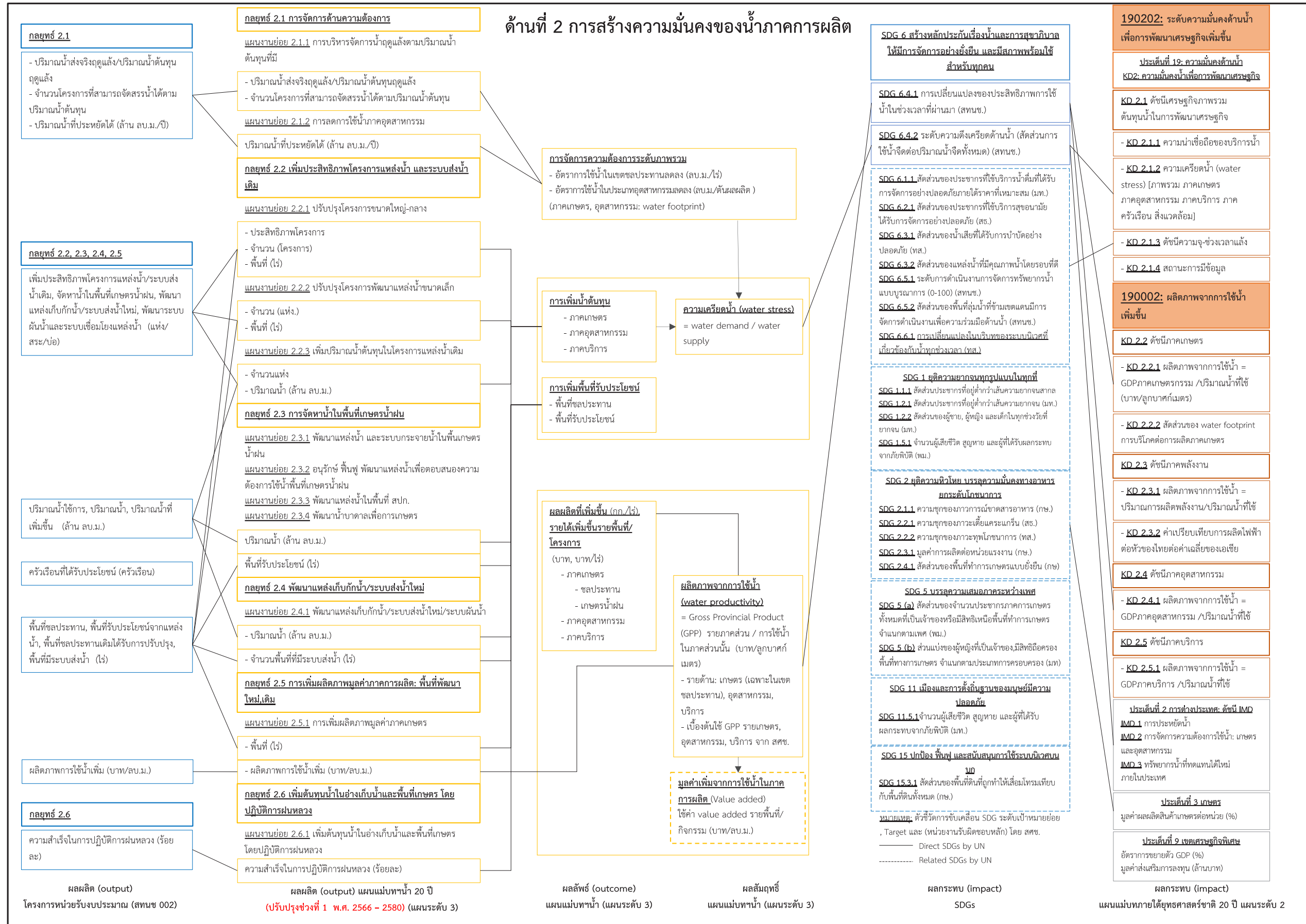
ความเชื่อมโยง แผนแม่บทน้ำ SDG และแผนระดับ 2 ในประเด็นด้านน้ำ

การเชื่อมโยงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ SDGs และแผนระดับ ๒

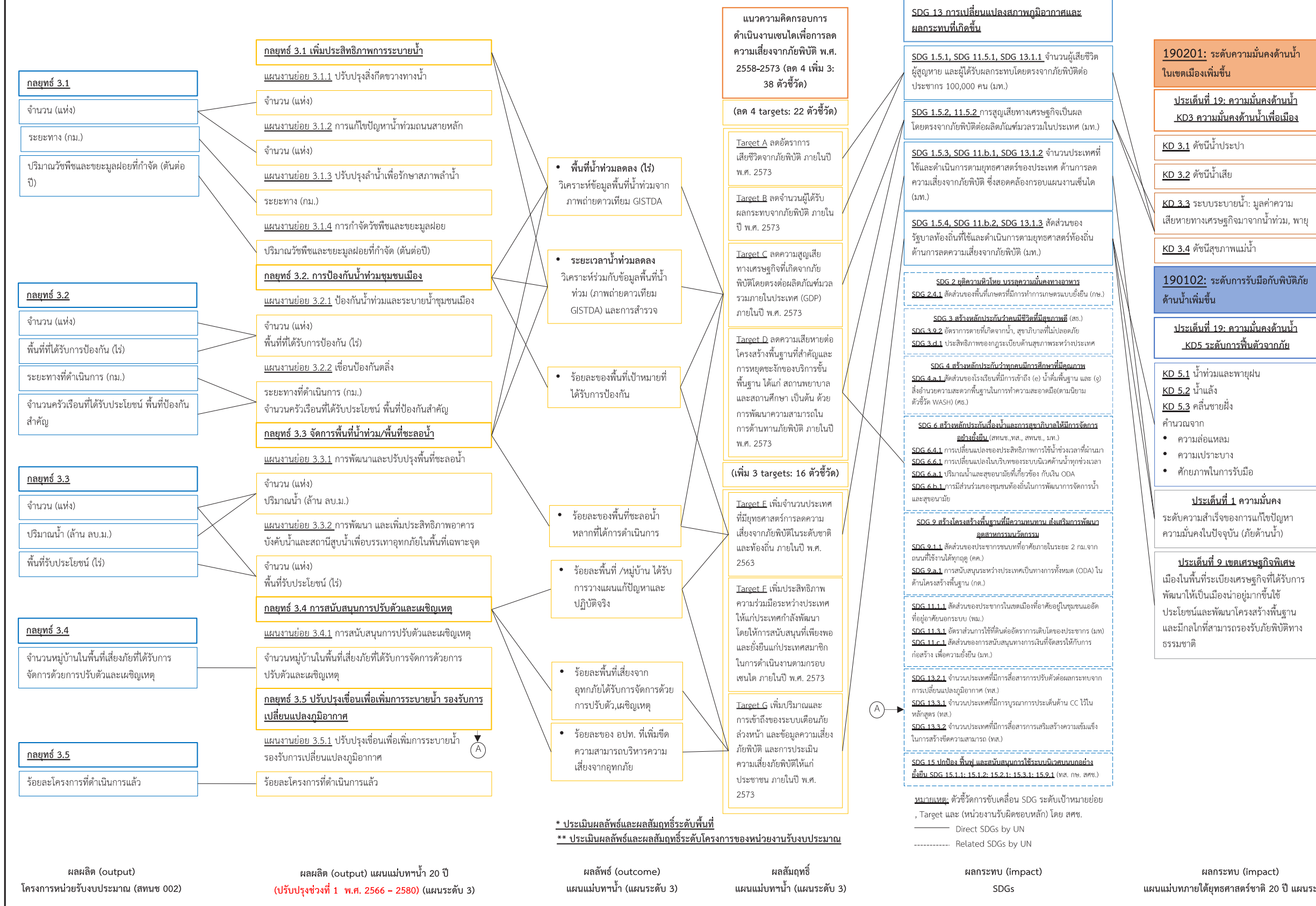

การเชื่อมโยงแผนแม่บทด้านที่ ๑ SDGs และแผนระดับ ๒

การเชื่อมโยงแผนแม่บทด้านที่ ๒ SDGs และแผนระดับ ๒

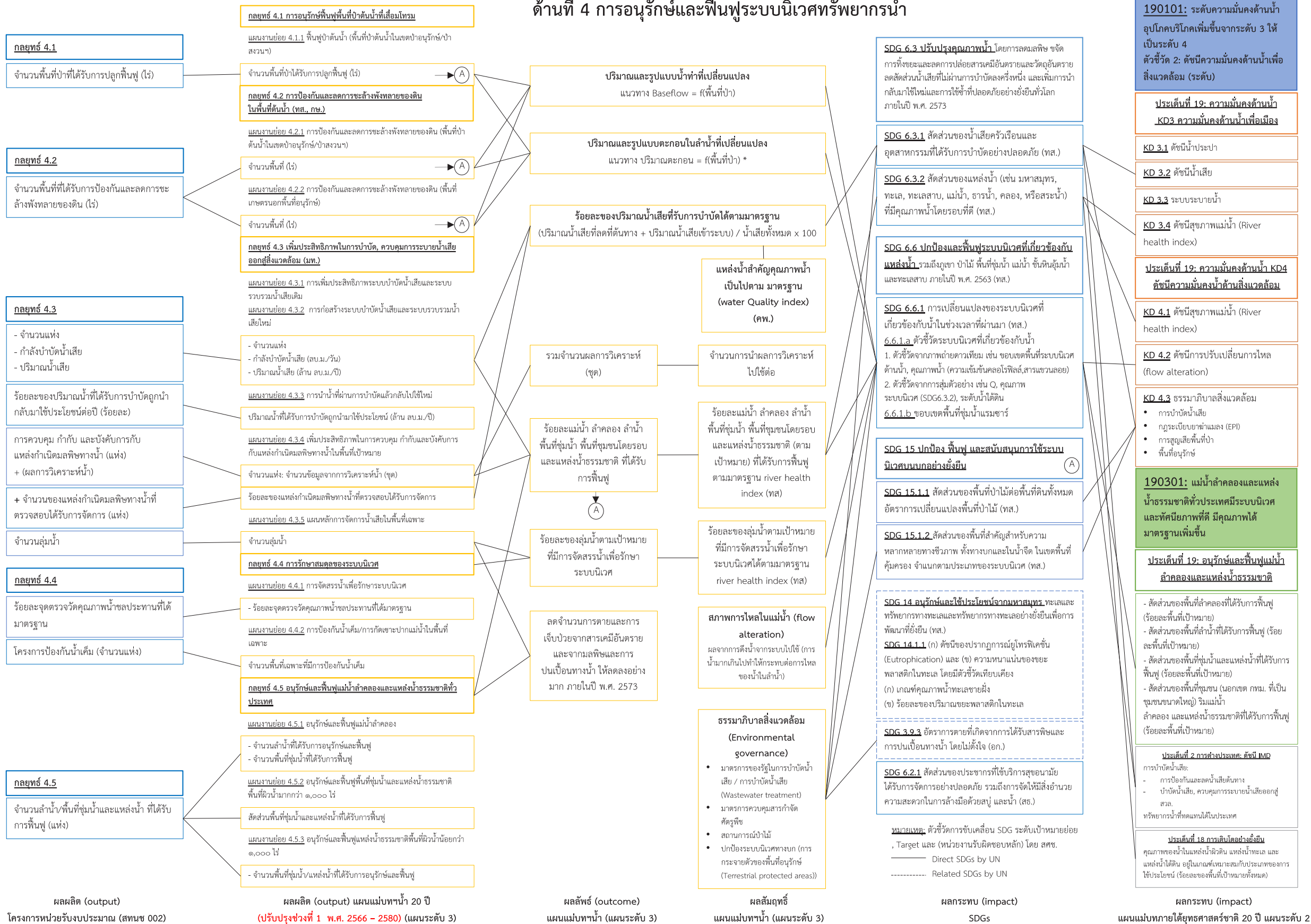
ด้านที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

การเชื่อมโยงแผนแม่บทด้านที่ ๓ SDGs และแผนระดับ ๒

ด้านที่ 4 การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ

การเชื่อมโยงแผนแม่บทด้านที่ ๔ SDGs และแผนระดับ ๒

ภาคผนวก ค สรุปผลการประชุมรับฟังความคิดเห็น

การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นโครงการศึกษาปรับปรุงกรอบแนวทางและค่าเป้าหมายแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ดำเนินการระหว่างวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ครอบคลุมทั้ง ๒๒ กลุ่มน้ำ โดยแบ่งเวทีการจัดประชุมออกเป็น ๗ เวที/ จังหวัดกำหนดรูปแบบการจัดประชุมในพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดชลบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดเชียงใหม่ โดยในแต่ละเวที/จังหวัด จะประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมายจากกลุ่มน้ำต่างๆ จัดเป็นกลุ่มกลุ่มน้ำ เพื่อเข้าประชุมในแต่ละเวทีที่กำหนด ทั้ง ๗ เวที ๒๒ กลุ่มน้ำ

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อนำเสนอร่างการปรับปรุง กรอบแนวทาง และค่าเป้าหมายแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี แนวทางพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำ ค่าฐานตั้งต้นการประเมิน (Base Line) ค่าเป้าหมาย (Target) ตัวชี้วัด (Indicator) ในแต่ละกลยุทธ์ (Tactics) และแผนงาน (Plan) หลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญ แผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ และแนวทางการขับเคลื่อนในแต่ละกลยุทธ์ แผนงาน ที่ได้รับการปรับปรุงตามวัตถุประสงค์หลักของการศึกษา

๒) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อวิตกกังวล ข้อเสนอแนะ จากผลการศึกษา ในที่ประชุมไปพิจารณาประกอบการปรับปรุงแก้ไขจัดทำรายละเอียดกรอบแนวทางการศึกษาต่อไป

เจตจำนงของการดำเนินโครงการศึกษาปรับปรุงกรอบแนวทางและค่าเป้าหมายแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี

เจตจำนงของการดำเนินโครงการศึกษาปรับปรุงกรอบแนวทางและค่าเป้าหมายแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ครั้งนี้ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีเจตจำนงให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ซึ่งแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ได้มีการดำเนินการมาเป็นระยะหนึ่งแต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ภาคประชาสังคมคาดหวังไว้ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือเป็นไปตามความต้องการของภาคประชาชนได้อย่างแท้จริง เพราะสิ่งที่เรามาส่วนใหญ่เป็นรัฐคิดรัฐสร้าง ทำให้แก้ไขปัญหาได้ไม่ตรงจุดหรือเป็นไปตามที่ประชาชนต้องการ เจตจำนงของการดำเนินโครงการศึกษาปรับปรุงกรอบแนวทางและค่าเป้าหมายแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ครั้งนี้ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จึงมีความต้องการให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ช่วยกันคิดช่วยกันทำ หรือที่เรียกว่าภาคประชาชนเป็นแนวคิดภาครัฐเป็นทำเพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนหรือท้องถิ่นให้มากที่สุด

กระบวนการขั้นตอน /รูปแบบ /วิธีการ

การจัดประชุมระดับพื้นที่ทั้ง ๗ เวที มีรูปแบบการจัดประชุมแบบผสมผสาน คือใช้การจัดประชุมในสถานที่ (Onsite) ผสมผสานกับการจัดประชุมระบบออนไลน์ (VDO conference) สำหรับเวทีที่ใช้การจัดประชุมแบบ onsite จะเป็นเวทีที่เพื่อดำเนินกิจกรรมหลัก ได้แก่ พิธีการต่างๆ ในการประชุม เช่น การกล่าวเปิด-กล่าวปิดการประชุม/การนำเสนอข้อมูลโครงการ ด้วย PowerPoint หรือวีดิทัศน์/การรับฟังและรวบรวมประเด็นข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมประชุม/การชี้แจงหรือการตอบคำถามของ ผู้เข้าร่วมประชุม ฯลฯ และแบ่งกลุ่มย่อยเป็นกลุ่มกลุ่มน้ำ เพื่อให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นความต้องการความคิดเห็นปัญหาสาเหตุแนวทางการแก้ไข ทั้ง ๖ ด้าน ลำดับความสำคัญของกลยุทธ์ ครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในภาพรวม ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๗ เวที รวมทั้งสิ้น ๖,๗๖๔ ท่าน แบ่งเป็น ผู้เข้าร่วมประชุมในเวที Onsite ๗ เวที รวมทั้งสิ้น ๑,๔๓๔ ท่าน และมีผู้เข้าร่วมประชุมออนไลน์ ๗ เวที รวมทั้งสิ้น ๑,๕๘๕ ท่าน และเฟสบุ๊คไลฟ์ ๓,๗๔๕ ท่าน ตารางสรุปผู้เข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็น และรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นทั้งหมด ๗ เวที

กลุ่มพื้นที่จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นหน่วยงาน/กลุ่มองค์กรต่างๆ ส่วนภูมิภาค ๗ กลุ่ม

กลุ่ม	กลุ่มลุ่มน้ำ	ชื่อจังหวัดหลัก
กลุ่มภาคอีสาน ๑ จังหวัดขอนแก่น วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำโขงตะวันออกเฉียงเหนือ ลุ่มน้ำชี	เลย หนองคาย อุดรธานี หนองบัวลำภู บึงกาฬ สกลนคร นครพนม มุกดาหาร ชัยภูมิ ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ยโสธร
กลุ่มภาคอีสาน ๒ จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำมูล	นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี
กลุ่มเวทีภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำโตนเลสาบ ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก	นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด
กลุ่มเวทีภาคกลาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	นครสวรรค์ ชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ (กรุงเทพมหานคร) อุทัยธานี
	ลุ่มน้ำสะแกกรัง	อุทัยธานี
	ลุ่มน้ำป่าสัก	เพชรบูรณ์ สระบุรี
กลุ่มภาคใต้ ๑ จังหวัดสุราษฎร์ธานี วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล
	ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	พัทลุง สงขลา
	ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	ปัตตานี ยะลา นราธิวาส
กลุ่มเวทีภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๕	ลุ่มแม่น้ำสาละวิน ลุ่มน้ำโขงเหนือ ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำน่าน	แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา เชียงใหม่ ลำพูน ตาก กำแพงเพชร ลำปาง แพร่ สุโขทัย น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร

ตารางสรุปจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็น

จังหวัด วัน/เดือน/ปี	จำนวนพื้นที่ ลุ่มน้ำ	กลุ่มเป้าหมาย	ห้องประชุม	ระบบ ออนไลน์	เฟซบุ๊ก ไลฟ์ (คน)	รวมทั้งสิ้น (คน)
			(คน)			
๑.จังหวัดขอนแก่น วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำโขงตะวันออกเฉียงเหนือ	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๔๗			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๑			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๓๔			
	ลุ่มน้ำชี	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๔๕			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๖			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๕๙			
	หน่วยงานส่วนกลาง/สถาบันการศึกษา	คณะกรรมการกำกับวิชาการ	๓			
		สถาบันที่ปรึกษา	๔			
รวม	๒		๑๙๙	๒๔๙	๕๙๑	๑,๐๓๙
๒.จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำมูล	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๘๕			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๓			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๒๐๐			
	หน่วยงานส่วนกลาง/สถาบันการศึกษา	คณะกรรมการกำกับวิชาการ	๒			
		สถาบันที่ปรึกษา	๕			
รวม	๑		๒๙๕	๒๓๒	๖๕๙	๑,๑๘๖
๓.จังหวัดชลบุรี วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำบางพระกง	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๑๘			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๒			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๓๐			
	ลุ่มน้ำโดนเลสาบ	หน่วยงานภาครัฐ	๘			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ				
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๓			
	ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๔๐			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๑			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๗๕			
	หน่วยงานส่วนกลาง/สถาบันการศึกษา	คณะกรรมการกำกับวิชาการ	๒๑			
		สถาบันที่ปรึกษา	๕			
รวม	๓		๒๐๓	๑๗๙	๔๗๒	๘๕๔
๔.จังหวัด พระนครศรีอยุธยา วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๔๑			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๕			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๔๖			
	ลุ่มน้ำสะแกกรัง	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๔			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๒			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๑๙			
	ลุ่มน้ำป่าสัก	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๒๒			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๓			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๒๑			
	ลุ่มน้ำท่าจีน	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๑๐			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๓			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๑๙			
	ลุ่มน้ำแม่กลอง	หน่วยงานภาครัฐ	๑๓			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๒			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๑๔			
	ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๖			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๑			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๑๖			
	หน่วยงานส่วนกลาง/สถาบันการศึกษา	คณะกรรมการกำกับวิชาการ	๓			
		หน่วยงานภายใน (สนทพ.)	๒๔			

จังหวัด วัน/เดือน/ปี	จำนวนพื้นที่ ลุ่มน้ำ	กลุ่มเป้าหมาย	ห้องประชุม	ระบบ ออนไลน์	เฟซบุ๊ก ไลฟ์	รวมทั้งสิ้น (คน)
			(คน)	(คน)	(คน)	
		สถาบันที่ปรึกษา	๕			
รวม	๖		๒๗๙	๒๕๓	๖๗๔	๑,๒๐๖
๕.จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดย ตำแหน่ง	๒๔			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๑๑			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๕๔			
	ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนล่าง	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดย ตำแหน่ง	๑๖			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๓			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๔๘			
	หน่วยงานส่วนกลาง/สถาน บันการศึกษา	คณะกรรมการกำกับวิชาการ	๒			
		สถาบันที่ปรึกษา	๕			
รวม	๒		๑๖๓	๒๓๒	๓๘๑	๗๗๖
๖.จังหวัดสุราษฎร์ธานี วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕	ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนบน	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดย ตำแหน่ง	๒๓			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๒			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๓๑			
	ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดย ตำแหน่ง	๑๘			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๒			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๒๓			
	หน่วยงานส่วนกลาง/สถาน บันการศึกษา	คณะกรรมการกำกับวิชาการ	๖			
		หน่วยงานภายใน (สนทช.)	๖			
		สถาบันที่ปรึกษา	๔			
รวม	๒		๑๑๕	๑๙๑	๔๗๔	๗๘๐
๗. จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๕	ลุ่มแม่น้ำ สาละวิน	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๕			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๓			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๒			
	ลุ่มน้ำโขงเหนือ	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๙			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๔			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๑๒			
	ลุ่มน้ำปิง	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๒๑			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๖			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๒๔			
	ลุ่มน้ำวัง	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๘			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๕			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๔			
	ลุ่มน้ำยม	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดย ตำแหน่ง	๖			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๒			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๑๘			
	ลุ่มน้ำน่าน	หน่วยงานภาครัฐ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง	๑๑			
		ผู้ทรงคุณวุฒิ/คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๓			
		ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน	๑๓			
	หน่วยงานส่วนกลาง/ สถานบันการศึกษา	คณะกรรมการกำกับวิชาการ	๖			
		หน่วยงานภายใน (สนทช.)	๑๔			
		สถาบันที่ปรึกษา	๔			
รวม	๖		๑๘๐	๒๔๙	๔๙๔	๙๒๓
รวมทั้งสิ้น	ห้องประชุม ออนไลน์ และเฟซบุ๊กไลฟ์		๖,๗๖๔			

สรุปผลการประชุม

สรุปผลการประชุมจากการแสดงความคิดเห็นในเวที

ในการประชุมรับฟังความคิดเห็น ๗ เวที ๒๒ กลุ่มน้ำ หลังจากที่มีผู้เข้าร่วมการประชุมได้เข้ากลุ่มตามกลุ่มน้ำ ทั้ง ๒๒ กลุ่มน้ำในแต่ละเวที กระบวนการในแต่ละกลุ่มได้พูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจและบรรยากาศการประชุมในกลุ่มให้มีความรู้สึกความเป็นกันเอง เกิดการผ่อนคลาย และเริ่มปูแนวทางให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ให้กับทุกคนในกลุ่ม ถึงความสำคัญและความจำเป็นของการปรับปรุงแผนแม่บท ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำ อุบโศกบริโศก ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย ด้านที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำและการอนุรักษ์น้ำด้านที่ ๕ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน ด้านที่ ๖ การบริหารจัดการน้ำเพื่อให้ทุกคนในกลุ่มกลุ่มน้ำ ได้แสดงพลังความคิด และประมวลความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไข และลำดับความสำคัญของกลยุทธ์ของแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี ทั้ง ๖ ด้าน และได้ขอความร่วมมือให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นผ่านทางแบบสอบถามความคิดเห็นในที่ประชุมสามารถสรุปผลการประชุมในแต่ละกลุ่มน้ำได้ดังนี้

ปัญหา สาเหตุ กลยุทธ์/แนวทางแก้ไขกลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย พื้นที่ลุ่มน้ำโขง ตะวันออกเฉียงเหนือลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูลตอนบน

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำ อุบโศกบริโศก	- ระบบประปาหมู่บ้านถูกยกเลิกการใช้ - ประปาในหมู่บ้านขาดการบำรุงรักษา ขึ้นสนิม น้ำไม่สะอาด - ขาดงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซม บำรุงรักษาระบบประปา - ไม่มีแหล่งน้ำดิบผลิตประปา - ระบบประปายังไม่ครบทุกหมู่บ้าน ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค - ต้นทุนในการบริหารจัดการระบบประปา แพง (ค่าไฟ)	- ปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปา - ส่งเสริมและสนับสนุนการทำน้ำประปา ดื่มได้ - พิจารณานำน้ำใต้ดินมาเป็นแหล่งน้ำดิบ ผลิตประปา
ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคง ของน้ำภาคการผลิต	- ปริมาณกักเก็บน้ำได้น้อย ขาดนวัตกรรม ในการกักเก็บน้ำที่หลากหลาย - การพัฒนาแหล่งน้ำที่มุ่งตอบโจทย์ ภาคอุตสาหกรรม ทำให้ส่งผลกระทบต่อ ภาคการเกษตร - ไม่สามารถพัฒนาแหล่งน้ำในเขต สปก./ ป่าสงวนได้ เนื่องจากติดข้อกฎหมาย - ขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดี เกิดการแย่ง น้ำกัน - แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการ - ขาดแหล่งน้ำใต้ดิน	- เพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำด้วยรูปแบบที่ หลากหลาย เช่น ธนาคารน้ำใต้ดิน แก้มลิง - ปรับปรุงข้อกฎหมายเกี่ยวกับการ พัฒนาแหล่งน้ำในเขต สปก.
ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วม และอุทกภัย	- ขาดแหล่งกักเก็บน้ำในฤดูฝน เช่น อ่าง เก็บน้ำ ธนาคารน้ำใต้ดิน - ระบบการระบายน้ำไม่เหมาะสม - ผลกระทบจากโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การยกกระต๊อบฝาย	- ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินให้ มากขึ้นเช่น ธนาคารน้ำใต้ดิน - การออกแบบการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานต่างๆ ควรสอดคล้องกับระบบ นิเวศของท้องถิ่น

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
	- การออกแบบถมดิน กีดขวางทางไหลของน้ำ - การเปลี่ยนเส้นทางการไหลของน้ำ ไม่สอดคล้องกับระบบนิเวศ - ไม่ใช้ภูมิปัญญาในการจัดการน้ำมาแต่โบราณมาผสมผสาน - ฝนตกหนักเกิดน้ำป่าไหลหลากส่วนมากเกิดขึ้นในพื้นที่ป่าเขา พื้นที่ลาดชัน	จัดทำแผนผังการไหลของน้ำ เส้นทางน้ำ เส้นทางพื้นที่เสี่ยง เพื่อให้สามารถนำมาพิจารณาได้ว่าจะเกิดปัญหาอย่างไร
ด้านที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ	- น้ำเสียจากการเลี้ยงปลาในกระชัง - ชุมชนขาดองค์ความรู้ในการจัดการคุณภาพน้ำ - น้ำเค็ม น้ำกร่อยน้ำเสีย กระทบต่อการประกอบอาชีพ - สารเคมีจากการเกษตร ธุรกิจ โรงงาน ไหลลงสู่แหล่งน้ำ - น้ำเสียจากครัวเรือน	- ควรส่งเสริมและสนับสนุนการบำบัดน้ำเสียในระดับครัวเรือน - บังคับใช้กฎหมาย
ด้านที่ ๕ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน	- การบุกรุกพื้นที่ป่า/แหล่งน้ำสาธารณะ - โครงการปลูกป่าไม่มีการดูแลรักษา - ชาวบ้านขาดจิตสำนึก บุกรุกแล้วถางป่า ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง - แนวเขตแหล่งน้ำสาธารณะไม่ชัดเจน - การขุดลอกลำห้วย ทำให้เกิดการพังทลายของดิน ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน - พื้นที่ต้นน้ำ ยังคงมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก - ความเสื่อมโทรมของป่าต้นน้ำ - ดินพังทลาย ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน	- บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กรณีบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำ ป่าสาธารณะ แหล่งน้ำสาธารณะ - มีการสำรวจแนวเขตให้ชัดเจนและประกาศใช้กฎหมายอย่างจริงจัง - การขุดลอกให้สอดคล้องกับระบบนิเวศ เช่น ไม่รื้อถอนพืชพรรณท้องถิ่นริมน้ำ - กลไกชุมชนป้องกันไฟป่า
ด้านที่ ๖ การบริหารจัดการ	- ขาดธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน โครงการโง่ เลย ชี มูล และผลกระทบที่เกิดขึ้น - Mindset ของเจ้าหน้าที่รัฐในการทำงานกับประชาชน - ชาวบ้านขาดการเข้าถึงข้อมูลการบริหารจัดการโครงการ เช่น จำนวนงบประมาณ - ความซ้ำซ้อนของระเบียบข้อกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - อนุกรรมการไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพียงพอ - ขาดการบูรณาการแผนงานของหน่วยงานกับท้องถิ่น	- ควรมีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่รัฐในการทำงานกับประชาชน - ควรเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลโครงการกับภาคประชาชน - ควรมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย - ควรมีการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ใช้น้ำ - ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีบทบาทในการพิจารณาการจัดสรรน้ำ การระบายน้ำ - ขับเคลื่อนองค์กรลุ่มน้ำตาม พรบ. ทรัพยากรน้ำ ให้เป็นรูปธรรม บูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีกลุ่มเครือข่ายอยู่แล้ว หน่วยงานในระดับจังหวัดและท้องถิ่น

ปัญหา สาเหตุ กลยุทธ์/แนวทางแก้ไขกลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือประกอบด้วย ๖ กลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ สาละวิน โขงเหนือ ปิง วัง ยม น่าน

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำ อุปโภคบริโภค	- ขาดแหล่งน้ำดิบผลิตประปา - น้ำอุปโภคบริโภค ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ - ระบบประปากระจายไม่ทั่วถึง - องค์กรที่รับผิดชอบต่างๆในพื้นที่ยังไม่สามารถประสานงานและร่วมมือการบริหารน้ำ และแหล่งต้นทุนน้ำอย่างมีส่วนร่วม - น้ำประปาไม่สะอาดไม่ได้มาตรฐาน - ขาดแหล่งน้ำดิบที่สะอาดในการผลิตน้ำประปาสะอาดปลอดภัย - มีการปนเปื้อนของสารเคมีจากการทำการเกษตร - ขาดจิตสำนึกในการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า - ต้นทุนในการผลิตน้ำประปามีคุณภาพต่ำ มีการปนเปื้อนสูง ส่งผลทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง	- บูรณาการระบบการจัดการน้ำ - การสำรวจและจัดหาแหล่งน้ำดิบจากแหล่งน้ำธรรมชาติทั้งน้ำบนดินและน้ำใต้ดิน (บาดาล) - การรักษาสภาพแหล่งน้ำต้นทาง - การติดตามข้อมูลคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง - เพิ่มจุดกระจายน้ำ - ขึ้นทะเบียนประปาหมู่บ้านให้อยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ตั้งองค์กรหรือกองทุนในระดับพื้นที่ - ให้ความรู้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง การใช้และการบริหารน้ำ - ปรับปรุงปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทันต่อพื้นที่ ต่อสถานการณ์ - ตรวจวัดคุณภาพน้ำดิบอย่างต่อเนื่อง และติดตามข่าวสารของชุมชน/พื้นที่ - พัฒนาเครื่องมือ/เทคโนโลยี/กำลังคน ให้พร้อมต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา - การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหา
ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคง ของน้ำภาคการผลิต	- แหล่งกักเก็บน้ำไม่เพียงพอ - แหล่งต้นทุนน้ำในภาคการผลิตลดลง - ไม่มีระเบียบการจัดการน้ำที่ครอบคลุม/เพียงพอต่อพื้นที่ - ขาดการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนการใช้น้ำ - ข้อจำกัดของงบประมาณ/ทรัพยากรในการจัดการ - ขาดการพัฒนาและบริหารจัดการระบบการส่งน้ำและเก็บกักน้ำเพื่อการผลิตยังไม่ได้จัดการให้เหมาะสม - ขาดการวางแผนการใช้น้ำภาคเกษตรร่วมกับชุมชน - การขาดองค์ความรู้ในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ - การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินทำให้น้ำไม่เพียงพอ	- เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำให้ทั่วถึง - พัฒนาระบบส่งน้ำและแหล่งกักเก็บน้ำ โดยต้องเป็นเครือข่ายที่ส่งถึงกันอย่างเป็นระบบ - การจัดการ โชนนึ่ง การใช้ประโยชน์จากที่ดินให้อยู่ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้การจัดสร้างระบบสนับสนุนทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพ - การให้แนวความรู้เพื่อจัดขบวนการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ - จัดให้มีการวิเคราะห์วิจัย สภาพปัญหา อย่างมีประสิทธิภาพ - สร้างการตื่นตัวตระหนักถึงวิกฤตต้นน้ำ ในอนาคตของประชาชน - มีแผนการจัดการน้ำชุมชน - การชดเชยผลกระทบที่ตามภูมิประเทศ และภูมิสังคม

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
	• ขาดการประสานงาน/ความชัดเจนในการใช้น้ำร่วมกันระหว่างประเทศ เนื่องจากต้นน้ำไม่อยู่ในประเทศไทย • ความต้องการขยายพื้นที่การผลิต/อุตสาหกรรม มากขึ้นเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินทำให้น้ำไม่เพียงพอ	• คณะกรรมการลุ่มน้ำควรมีบทบาทในการประสานงานและมีอำนาจในการเสนอแก้ไขข้อกฎหมาย • ให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำระดับชุมชนเพื่อ
ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย	• การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ • การจัดการงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ • เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน • การรุกรานที่สาธารณะ ทำให้ไม่มีพื้นที่กักเก็บน้ำ • การตัดไม้ทำลายป่ามีเพิ่มขึ้น • การก่อสร้างและพัฒนาชุมชนกีดขวางทางเส้นทางน้ำตามธรรมชาติ • การบริหารจัดการ หน่วยงานภาครัฐ (อปท.) ขาดประสิทธิภาพ • ระบบการระบายน้ำขาดการดูแลอย่างต่อเนื่องไม่มีการขุดลอก • ขาดการประสานงานที่ดี • ขาดการวางแผนการจัดการผังเมือง • ขาดการบริหารจัดการข้อมูลลุ่มน้ำสาขา ระหว่างประเทศทำให้ไม่สามารถประเมินปริมาณฝน/ปริมาณน้ำ • การบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจัง • ประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐขาดความร่วมมือกัน	• วิเคราะห์วางแผน การใช้พื้นที่อย่างเหมาะสมในการจัดระบบการแบ่งพื้นที่รับน้ำและที่อยู่อาศัย • จัดทำนโยบาย เกี่ยวกับระบบผันน้ำภายในชุมชนเมืองและศึกษาทางน้ำผ่านทางธรรมชาติ • ระบบการสื่อสารแจ้งเตือนภัยที่รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ • จัดทำระบบการสนับสนุนการเผชิญเหตุ • เรียนรู้ ปรับใช้ วิธีการจัดการใหม่ๆ • เน้นการจัดการที่ทำได้ในระดับชุมชนเป็นเบื้องต้นก่อน • ต้องพัฒนาองค์ความรู้ ด้านสภาพอากาศให้กับประชาชน • มีเครือข่ายในการแจ้งเตือนและช่วยเหลือ • ควรมีการบริหารจัดการน้ำสาขาให้มากขึ้น • พัฒนาฐานข้อมูลสนับสนุนการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำระดับตำบลและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
ด้านที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ	• การใช้สารเคมีและปล่อยของน้ำเสียจากครัวเรือน • การบริหารจัดการ ด้านการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลจากหน่วยงานในพื้นที่ และจากภาคประชาชน ยังขาดประสิทธิภาพ • ขาดการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง • ประชาชนขาดความตระหนักรู้ ถึงสถานการณ์ และการติดตามคุณภาพน้ำ • บทลงโทษทางกฎหมายยังไม่เข้มข้น • ขาดการบริหารจัดการร่วมของชุมชน/กติกาสังคม • ผลกระทบจากการใช้สารเคมีในการเกษตรกรรม เช่น สารเคมี ของเสีย ต่อดินน้ำ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์	• ตรวจสอบคุณภาพน้ำให้อยู่ในมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง • เพิ่มบทลงโทษทางกฎหมาย • มีการอบรม สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน เรื่องการอนุรักษ์ผืนป่าและน้ำ • ศึกษาบริบทพื้นที่และพัฒนาฐานข้อมูลสนับสนุนการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำ • การพัฒนาองค์ความรู้ในระบบนิเวศน์แบบบูรณาการทั้งภาครัฐ/อปท./ชุมชน • บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง • ส่งเสริม วัฒนธรรม ประเพณีชุมชน ที่ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
	• ขอบเสียจากภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ การค้า ลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่ได้รับการบำบัด อย่างมีประสิทธิภาพ • ขาดการตรวจสอบคุณภาพน้ำโดยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์/ประชาชนเข้าถึงยาก เทคโนโลยียาก/ต้นทุนสูง • ขาดการวางแผนการด้านการบริหารจัดการดูแลแหล่งน้ำแบบมีส่วนร่วม เช่น กติกาชุมชน	• ควบคุมการใช้สารเคมีในพื้นที่ต้นน้ำ • ควรส่งเสริมและสนับสนุนการบำบัดน้ำเสียในระดับครัวเรือน • การสร้างความรู้ สร้างจิตสำนึก และการใช้ระเบียบ กฎหมายอย่างจริงจัง และสอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรม นิเวศพื้นที่
ด้านที่ ๕ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน	• การเข้ามาของนายทุนเกิดการบุกรุกพื้นที่ต้นน้ำและรอบพื้นที่ต้นน้ำ • ผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ที่ควบคุมไม่ได้ • การปลูกพืชเชิงเดี่ยว (ข้าวโพด) ในพื้นที่ป่าต้นน้ำทำให้ผิวดินเสื่อมโทรม • หน่วยงานรัฐมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ที่ต่างสนับสนุนการใช้พื้นที่ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน • การใช้งบประมาณในการฟื้นฟูไม่ได้ (ติดข้อกฎหมาย) • เกิดน้ำหลาก/น้ำไหลเร็ว มีเศษตะกอนมาก และทับถม แหล่งน้ำตื้นเขิน กระทบระบบนิเวศสัตว์น้ำชุมชนและ	• มีการบังคับใช้กฎหมายจริงจัง • จัดตั้งนโยบายการ “ลด-ละ-เลิก” ปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่สูงและพื้นที่ต้นน้ำ • การสร้างความรู้ สร้างจิตสำนึก • การใช้ระเบียบ กฎหมาย ข้อตกลงให้สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรม นิเวศพื้นที่ • จัดระบบสวัสดิการ ให้กับชุมชนต้นน้ำเพื่อรักษาสภาพพื้นที่ • กำหนดโครงสร้าง ระบบการจัดการดูแล ติดตาม ประเมินผล ให้ชัดเจน โดยมีส่วนร่วมกับทุกฝ่าย และมีงบประมาณที่เพียงพอ • ผลักดัน แนวทางต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น Carbon Credit • สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาปลูกเกษตรผสมผสาน • หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความรู้ในการจัดการ บริหารจัดการน้ำบนฐานองค์ความรู้ ภูมิปัญญาพื้นที่

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
ด้านที่ ๖ การบริหารจัดการ	● การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำของประชาชนน้อยมาก ● การเชื่อมโยงระหว่างรัฐและประชาชน ยังไม่ดีเท่าที่ควร ● ระบบฐานข้อมูลในการบริหารจัดการยังไม่เชื่อมโยงกัน ● ไม่มีการบริหารจัดการที่ชัดเจน ขาดการเชื่อมโยง ● การรับฟังและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำของภาคประชาชน ● ประสิทธิภาพในการทำงานจากหน่วยงานท้องถิ่นและการบริหารงานจากภาครัฐ ● ขาดการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ● งบประมาณในระดับท้องถิ่นไม่เพียงพอต่อการจัดการ ● ขาดการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ● มีการศึกษาวิจัยแต่ไม่มีการนำมาใช้ ● กฎหมายระเบียบการจัดการบังคับใช้หลายหน่วยงาน ทำให้ซับซ้อน ติดขัด ● ระบบฐานข้อมูลไม่เชื่อมโยงกัน การจัดการข้อมูลแยกส่วนตามหน่วยงาน ● ชุมชนขาดการเข้าถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ● การทำผังเมืองและการบังคับใช้ไม่สัมพันธ์กัน กฎหมายที่บังคับมากเกินไปทำให้การทำงานแก้ไขไม่สามารถทำได้	● มีการบังคับใช้กฎหมายจริงจัง ● การใช้เครื่องมือในการชี้วัดและติดตามที่เหมาะสมรวมทั้งมี ข้อมูลวิชาการและความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ● การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน /ชุมชนบน ● อบรมสร้างความรู้ สร้างจิตสำนึก และการใช้ระเบียบ กฎหมายอย่างจริงจัง และ ● การนำข้อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ตรวจสอบสอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมนิเวศพื้นที่ ● มีแผนการจัดการน้ำชุมชน ● แก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคข้อจำกัดของทุกหน่วยงานให้สามารถแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำได้ ● มีเวทีร่วมกันวิเคราะห์ และวางแผนการทำงาน รวมถึงมีการรวบรวมข้อมูล ● เพิ่มการจัดสรรงบประมาณการจัดการทรัพยากรน้ำ ● จัดตั้งกองทุนเพื่อการจัดการน้ำ อนุรักษ์และฟื้นฟูต้นน้ำ/แหล่งน้ำ

ปัญหา สาเหตุ กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไขกลุ่มลุ่มน้ำภาคกลางและภาคตะวันตก ประกอบด้วย

๖ ลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ ลุ่มเจ้าพระยา สะแกกรัง ท่าจีน ป่าสัก แม่กลอง และเพชรบุรี- ประจวบคีรีขันธ์

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
ด้านที่ ๑ ด้านน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค	● ประปาระดับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ไม่มาตรฐาน ● คนดูแลประปาหมู่บ้านขาดทักษะ ไม่มีอุปกรณ์ ● คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมจนกระทบประปา ● ระบบการผลิตน้ำประปาหมู่บ้านไม่มีมาตรฐานไม่ครบทุกหมู่บ้าน ● ระบบท่อน้ำชำรุด ขาดการซ่อมบำรุง ● ไม่มีงบประมาณ ● ไม่มีแหล่งเก็บน้ำต้นทุนผลิตน้ำประปาที่เพียงพอ ● ราคาน้ำประปาไม่เป็นธรรม	● การใช้น้ำอย่างประหยัด ● การฝึกอบรมชาวบ้านที่ดูแลระบบประปาหมู่บ้าน ● โครงการเครื่องกรองน้ำประจำบ้าน ทำให้น้ำดื่มดีขึ้น เข้าโครงการคนละครึ่งก็ได้ ● ต้องการแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ หรือแก้มลิงขนาดใหญ่ ● ปรับปรุงระบบผลิตให้มีมาตรฐาน ● ปรับปรุงซ่อมบำรุงท่อน้ำที่ชำรุดเพื่อรักษาคุณภาพน้ำ ● จัดหาต้นทุนผลิตประปาให้เพียงพอ ● บำบัดน้ำเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่
ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต	● ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างเกษตรกรกับภาครัฐ ● ชาวบ้านยังไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ● ระบบชลประทานไม่ทั่วถึง ● ปลุกพืชชนิดที่ต้องการน้ำมาก ● ระบบส่งน้ำสิ้นเงิน ● ปัญหาน้ำทำการเกษตรไม่พอ ● ยังขาดการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ● ขาดแหล่งกักเก็บน้ำ	● การใช้น้ำอย่างมีระบบ และเกิดประโยชน์สูงสุด ● การทำเขื่อนกักเก็บน้ำ/แก้มลิง/ธนาคารน้ำใต้ดิน/ฝนหลวง /ฝาย/และทำระบบกระจายน้ำ/ ● การระบายน้ำตามความเหมาะสมให้เกษตรกรเพาะปลูก ● ปฏิรูปพื้นที่เกษตรกรรมทั้งลุ่มน้ำ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ● ส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนมีภาชนะเก็บน้ำฝนอย่างเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค ● ปรับปรุงระบบชลประทานให้ดีขึ้น
ด้านที่ ๓ ด้านการจัดการน้ำท่วม	● ท่อระบายน้ำอุดตัน ● วัชพืชจำนวนมากในแหล่งน้ำสาธารณะ ● การรื้อลำนน้ำจนส่งผลการระบายน้ำ ● ขาดพื้นที่หนองน้ำ/แก้มลิง ● การประสานงาน การปล่อยน้ำ ระหว่างหน่วยงานที่ภาครัฐ กับ ภาคประชาชน ● เพิ่มปริมาณการเก็บน้ำในเขื่อนป่าสักเพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ ● การประชาสัมพันธ์เตือนประชาชนให้ทั่วถึงครอบคลุม ถ้าต้องระบายน้ำ ● การก่อสร้างอาคารบ้านเรือน โรงงาน สถานประกอบการ ศูนย์การค้า ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาน้ำท่วม	● ขุดลอกแหล่งน้ำ/คลอง/หนอง/บึงให้ลึกและกว้าง ● สร้างฝายและเขื่อนยกระดับน้ำ /แก้มลิง ● การจัดการสิ่งกีดขวางทางน้ำ ● การยกฝายให้สูงขึ้น เพื่อให้น้ำไหลเข้าคลองสาขา ● กระจายน้ำเข้าคลองสาขาทำประตูปิดเปิดเพื่อกักเก็บน้ำ ● ทำเขื่อนริมตลิ่งให้แข็งแรง ซ่อมแซมที่ชำรุด ● การกำจัดผักตบชวา ● หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการน้ำต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการได้ดี ● ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำ

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
		- ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ให้มีการแจ้งเตือนล่วงหน้าถึงช่วงเวลาการระบายน้ำพร่องน้ำออกจากเขื่อน - ทบทวนผังเมืองที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบน้ำท่วม - แผนเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภัยพิบัติครอบคลุมทุกกลุ่มน้ำ
ด้านที่ ๔ ด้านการจัดการคุณภาพน้ำ	- ชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย - การใช้สารเคมีทางการเกษตร - การปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม - น้ำจืดมีปริมาณไม่เหมาะสมทำให้น้ำเค็มรุกเข้ามาจนเกินไป - การทิ้งขยะลงในลำคลอง - ฟาร์มเลี้ยงสุกรปล่อยน้ำเสียลงลำน้ำแม่กลองโดยไม่ผ่านระบบบำบัด - มีน้ำทิ้งจากครัวเรือน อาคารพาณิชย์ ตลาด ศูนย์การค้า โรงงาน สถานประกอบการ ไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติโดยไม่ผ่านการบำบัด - การปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ใช้สารเคมีจำนวนมาก ทั้งยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืช ทำให้น้ำแม่กลองปนเปื้อนสารเคมี	- ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชน - รณรงค์ให้ทิ้งขยะลงแม่น้ำ - ลอกท่อระบายน้ำทุกที่ - โรงงานไม่ทิ้งน้ำเสียลงแม่น้ำ - การสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย - ทำระบบบำบัดน้ำเสียในระดับหมู่บ้าน/ครัวเรือน - กรมเจ้าท่าควรมาดูแลแก้ไขปัญหาที่อยู่ในอาศัยริมแม่น้ำในเขต จ.สิงห์บุรี - จิตอาสา (รับผิดชอบต่อขยะ) - การหาแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มเพื่อมาไล่น้ำเค็ม - กำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร - การใช้ EM ball ทิ้งลงแม่น้ำ - ปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกให้กับกลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไป สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำส่งเสริมและสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ - หน่วยงานภาครัฐต้องใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้ลักลอบปล่อยน้ำเสีย
ด้านที่ ๕ ด้านการอนุรักษ์พื้นที่ ป้องกัน (ชะล้างพังทลาย)	- การตัดไม้ริมน้ำทำให้ไม่มีสิ่งยึดความแข็งแรงของตลิ่ง - การชะล้างพังทลายของดินจากพื้นที่ต้นน้ำ - ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ป่า	- การดูแลทรายลดการตื้นเขิน - การทำเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง - การปลูกต้นไม้เพื่อดูดซับความชื้นและป้องกันตลิ่งพัง - ไม่ตัดไม้ทำลายป่า - สร้างความรู้ ความเข้าใจประชาชนในพื้นที่ - บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดในกรณีบุกรุกป่า ชั้น ๑ ชั้น ๒

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
ด้านที่ ๖ ด้านการบริหารจัดการ	● กฎหมายยังไม่ทันสมัย อยากให้มีกฎหมายลูก กฎหมายไม่แข็งแรง ไม่ครอบคลุม ● การขาดการบูรณาการร่วมกัน ทำให้การบริหารจัดการน้ำไม่สำเร็จ ● ทุกภาคส่วนขาดจิตสำนึก ● ไม่มีการวิเคราะห์และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ● การจัดการขาดประสิทธิภาพ ● ไม่มีกลุ่มใช้น้ำในพื้นที่ ● ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลด้านน้ำแก่ภาคประชาชนทั่วถึง	● ใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ ● จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ● การประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการน้ำของกรมประทาน ● การจัดระบบติดตามประเมินผลที่รวดเร็วและทันสมัย ● หน่วยงานควรให้ความรู้กับประชาชน สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน ● ภาครัฐควรมาบริหารจัดการน้ำอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมที่ทุ้งบางกุ่ม ● ควรบูรณาการกันระหว่าง ผังเมือง โยธา และทางหลวง ● การสื่อสารที่เป็นระบบและรวดเร็ว ● การออกกฎหมายบัญญัติด้านคุณภาพน้ำให้ชัดเจน ● จัดตั้งกรรมการบริหารจัดการน้ำในแต่ละพื้นที่ ● สร้างระเบียบวินัยในการรักษาน้ำ ● สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ปัญหา สาเหตุ กลยุทธ์/แนวทางแก้ไข กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย ๖ ลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ ลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำโตนเลสาบ และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางแก้ไข
ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำ อุบิโกคบริโกค	• พื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน • โตนเลสาบเป็นลุ่มน้ำจากพรมแดนเข้ามา เป็นพื้นที่ความมั่นคงทางการทหาร ใช้ประโยชน์ด้านอื่นไม่ได้ • ไม่มีแหล่งเก็บน้ำต้นทุนผลิตน้ำประปาที่เพียงพอ • ไม่มีระบบการสูบน้ำที่ชัดเจน • คุณภาพน้ำไม่ได้มาตรฐาน • น้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน • การพัฒนาแหล่งน้ำมีข้อจำกัดด้านพื้นที่ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับ ทั้งป่าไม้ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่สปก.	• สร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา • สร้างแหล่งกักเก็บน้ำช่วงฤดูฝน • ควรประกาศเป็นนโยบายรัฐหรือออกกฎหมายอนุญาตให้สามารถใช้พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม พื้นที่สปก. พื้นที่ราชพัสดุ พื้นที่สาธารณะอื่นๆ ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาร่องน้ำท่วมน้ำแล้งได้ • สำรองน้ำใช้ยามฉุกเฉิน • เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำเช่น ธนาคารน้ำใต้ดิน แก้มลิง • ส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนมีภาชนะเก็บน้ำฝนอย่างเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค
ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคง ของน้ำภาคการผลิต	• น้ำต้นทุนมีไม่เพียงพอ • ไม่มีความมั่นคงด้านน้ำภาคการผลิต • น้ำตื้นดินอยู่ลึกต้องเจาะลึกมากกว่า ๑๕๐ เมตร และได้น้ำในปริมาณที่ไม่คุ้มค่าการลงทุน • แหล่งน้ำบาดาลมีน้อย	• สร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อเก็บน้ำในไร่นาพื้นที่การเกษตร • วิจัยพัฒนาการปลูกพืชเศรษฐกิจที่ใช้น้ำน้อย • สร้างแหล่งกักเก็บน้ำช่วงฤดูฝนไว้ใช้ฤดูแล้ง • การประปาส่วนภูมิภาคควรสร้างแหล่งน้ำสำรองของตนเอง
ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วม และอุทกภัย	• ปัญหาน้ำเอ่อท่วมบริเวณพื้นที่เศรษฐกิจ/ชุมชน เขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา • มีการสร้างประตูปิดเปิดกันน้ำลุ่มน้ำโตนเลสาบส่วนที่อยู่ในพื้นที่ประเทศกัมพูชา • ไม่มีการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างทันท่วงทีในช่วงที่เกิดปัญหาน้ำเอ่อท่วม • ฝนตก น้ำหลากท่วมเขตชุมชนเมือง • ทางระบายน้ำอุดตัน • การสร้างอาคารบ้านเรือนรุกล้ำลำน้ำ • ถนนที่ดินปิดทางน้ำไหล/คลอง • บุกรุกพื้นที่สาธารณะ • พื้นที่ป่าลดลง • น้ำทะเลหนุน • กรมชลประทานสร้างแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ แต่ไม่มีการจัดการระบบระบายน้ำ	• ประสานความร่วมมือแก้ไขปัญหาน้ำ • ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างทันท่วงที ผ่านกลไกที่มีในพื้นที่ • กำจัดผักตบชวา รวมถึงวัชพืชที่กีดขวางทางเดินน้ำ • เก็บขยะในแหล่งน้ำและป้องกันการทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ • สร้างประตูปิดเปิดระบบระบายน้ำเพื่อกักเก็บน้ำ • สร้างฝายน้ำล้นแบบขั้นบันได ในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และท้ายน้ำ • บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบุกรุกแม่น้ำลำคลองพื้นที่สาธารณะโดยให้มีการลงโทษอย่างจริงจัง • นำข้อมูลฝั่งน้ำไปออกเทศบัญญัติประกาศห้ามก่อสร้างพัฒนาโครงการที่ปิดกั้นกีดขวางทางน้ำไหล • ส่งเสริมการปลูกป่าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในพื้นที่ต้นน้ำ เพื่อดูดซับชะลอน้ำไม่ให้ไหลหลากรวดเร็วรุนแรง

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางแก้ไข
ด้านที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำและการอนุรักษ์น้ำ	• มีสารเคมีปนเปื้อนในแหล่งน้ำตามธรรมชาติ • ขาดการบำบัดน้ำเสียจากชุมชนเมือง พื้นที่เกษตรกรรม ปศุสัตว์ • การปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ใช้สารเคมีจำนวนมาก • ทิ้งจากครัวเรือน อาคาร โรงงาน สถานประกอบการ ไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ	• กำหนดให้มีแผนงานตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ครอบคลุมลุ่มน้ำทั้ง ๒๒ ลุ่มน้ำทั่วประเทศ • จัดทำฐานข้อมูลคุณภาพน้ำเพื่อบันทึกสถานะคุณภาพน้ำของลุ่มน้ำต่างๆ • กำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร • ส่งเสริมการปลูกพืชผัก ผลไม้ ที่สามารถพัฒนาให้มีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นได้ • ออกเทศบัญญัติบังคับให้บ้าน อาคาร พาณิชยกรรม ตลาด ศูนย์การค้า โรงงาน สถานประกอบการทุกประเภท ต้องมีระบบบำบัดน้ำเสีย
ด้านที่ ๕ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน	• พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม การตัดต้นไม้ บุกรุกพื้นที่ป่า • การชะล้างพังทลายของดิน • ไม่มีพืชคลุมหน้าดิน	• จัดทำฐานข้อมูลบันทึกสถานะป่าที่สามารถตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงได้ ว่ามีป่าลดลงหรือเพิ่มขึ้น รวมทั้งคุณภาพความสมบูรณ์หลากหลายทางชีวภาพ ทั้งสิ่งมีชีวิตและพันธุ์ไม้ที่สำรวจขึ้นทะเบียนไว้ • ส่งเสริมการปลูกป่าอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าให้มากขึ้น • กำหนดมาตรการจูงใจให้ภาคธุรกิจเอกชนปลูกป่าเพื่อแลกกับการไม่ต้องจ่ายเงินค่าภาษี • ส่งเสริมการปลูกพืชคลุมหน้าดิน เช่น หญ้าแฝก เป็นต้น
ด้านที่ ๖ การบริหารจัดการ	• ยังไม่มีการกระจายอำนาจด้านการบริหารจัดการงบประมาณสู่ท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบ • ไม่มีวิศวกรที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ วิศวกรประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • การจัดสรรน้ำเพื่อภาคส่วนต่างๆ ที่ต้องการใช้น้ำมีความไม่เท่าเทียม ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ • คณะกรรมการลุ่มน้ำไม่ยึดโยงกับประชาชน • ขาดกลไกการรับฟังและแก้ไขปัญหา	• กระจายอำนาจด้านการบริหารจัดการงบประมาณสู่ท้องถิ่นอย่างอิสระเต็มรูปแบบ • ฝึกอบรมจัดทำหลักสูตรให้นายช่างฝ่ายโยธาหรือเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีความรู้ ทักษะเพียงพอ • จัดทำฐานข้อมูลสถานะน้ำที่มีและมีความต้องการใช้น้ำที่เป็นปัจจุบันเพื่อตัดสินใจจัดหาน้ำมาอย่างเพียงพอ • จัดทำข้อมูลอย่างบูรณาการในพื้นที่ที่มีปัญหาเชื่อมโยงประสานงานและบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา • เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนให้มากขึ้น

ปัญหา สาเหตุ กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข กลุ่มลุ่มน้ำภาคกลางใต้ ประกอบด้วย ๔ ลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค	- น้ำประปาไม่สะอาด (น้ำแดง สนิม น้ำเสีย) - ไม่มีหน่วยงานจัดบริการน้ำดื่มเพื่อชาวบ้าน - น้ำประปาขาดช่วงกุมภาพันธ์-พฤษภาคม - ไม่มีระบบการกรองน้ำ - แหล่งเก็บน้ำไม่เพียงพอผลิตน้ำประปา - ขาดเจ้าหน้าที่ดูแล - ขาดองค์ความรู้ในการจัดการน้ำ - น้ำประปาภูเขาไม่มีหน่วยงานหลักรับผิดชอบและประชาชนต้องดูแล	- ออกแบบระบบกรองน้ำ - วางแผนการจัดการน้ำ - ตรวจสอบระบบประปาทุกจุด - ตั้งกรมน้ำดื่มโดย อบต.จัดตั้ง - เสนอให้จังหวัดจัดระบบการใช้น้ำอุปโภคบริโภคโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน - สำรวจการใช้น้ำเพื่อทำแผนแม่บทการใช้น้ำอุปโภคบริโภคระยะ ๕ ปี และ ๑๐ ปี - ให้มีระบบการจัดการน้ำ - เสนอให้จังหวัดจัดระบบการใช้น้ำอุปโภคบริโภค โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต	- แหล่งกักเก็บน้ำไม่เพียงพอเพื่อการเกษตร - โคลนตะกอนจากป่าต้นน้ำไหลมาทับถม - ขาดโครงข่ายเชื่อมโยงน้ำ - ไม่มีระบบส่งน้ำในแปลงเกษตรกร - ขยะมูลฝอยปริมาณมากทั้งในพื้นที่ดินและชั้นดินที่ไม่มีการจัดการดูแลแก้ไขปัญหา - การวางแผนและการจัดการในการพัฒนาพื้นที่ยังขาดประสิทธิภาพ	- การจัดการแบบบูรณาการที่มีส่วนร่วมจากผู้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว เพื่อลดความขัดแย้งทั้ง ๓ กลุ่ม - สร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้เพียงพอตลอดทั้งปี - สร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนตระหนักและรับผิดชอบต่อสังคม - การร่วมมือกันของหน่วยงานรัฐและภาคประชาชนในการรณรงค์ดูแลทรัพยากรสิ่งแวดล้อม - ต้องมีการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน - ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการร่วมกัน
ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย	- น้ำไหลไม่ทันเนื่องจากไม่ได้ขุดลอกคลองส่งน้ำ - ก่อสร้างถนนและอาคารกีดขวางทางน้ำ - น้ำระบายไม่ทันท่วมขัง - ไม่มีทางระบายน้ำฝน - ถนน/ชลประทาน รถไฟ สร้างทางทับน้ำเค็ม - ตลิ่งคลองมีวัชพืชปกคลุม - ระบบการจัดการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมยังขาดการบูรณาการร่วมกัน และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผน	- วางระบบผังเมือง - สร้างเครือข่ายชุมชนป้องกันภัยแบบมีส่วนร่วม - มีพื้นที่แก้มลิงรับน้ำ - สร้างพื้นที่ชะลอน้ำ - ทำทางด่วนแก้ปัญหา น้ำท่วมซ้ำซาก - ฝายชะลอน้ำ - สร้างท่อระบายน้ำ - กำจัดวัชพืช/ขุดลอกคลอง

ปัญหา	สาเหตุ	กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข
	● การสร้างเขื่อนที่กระทบต่อระบบนิเวศน์อย่างหนัก ธรรมชาติเสียสมดุล การปล่อยน้ำจากเขื่อนและชลประทาน ทำให้เกิดน้ำท่วม ● คลองแคบ ระบายน้ำไม่ทัน	● การแจ้งเตือนล่วงหน้าก่อนการปล่อยน้ำการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ● จัดตั้งเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน และการบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ
ด้านที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ	● เจ้าของกิจการไม่สนใจในการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ● เลี้ยงปลากระชังปล่อยน้ำเสียลงแหล่งน้ำธรรมชาติ ● สารเคมีการเกษตรปนเปื้อนลงลำน้ำ ● ทิ้งขยะลงแหล่งน้ำ ● แหล่งน้ำธรรมชาติมีปัญหา เช่น น้ำเค็มและน้ำกร่อยตลอดทั้งปี ● น้ำเสียจากฟาร์มปศุสัตว์ โรงงานอุตสาหกรรม	● รณรงค์และสร้างจิตสำนึกในอนุรักษ์ป่าต้นน้ำและระบบนิเวศน์ ● การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้ปล่อยน้ำเสีย ● ให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ● สร้างและใช้กฎกติกาชุมชน
ด้านที่ ๕ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน	● พื้นที่ป่ารอบลุ่มน้ำทะเลสาบพุทธรักษา ● บ่อดินลูกรัง/ขายหน้าดิน ● ภาคก่อสร้างใช้ทรายจำนวนมาก ดุดทรายมากตลิ่งพัง ● บริษัทสัมปทาน การระเบิดหิน ● ต้นน้ำถูกทำลายการบุกรุกป่าที่ทำกินและไม่มีการปลูกป่าทดแทน	● ยกเลิกสัมปทานเฉพาะพื้นที่ ● ใช้ภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน ● ออกแบบภูมิสังคมสายน้ำ ● สร้างเครือข่ายชุมชน ● กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในการจัดการน้ำ/ชุมชน ● การรณรงค์ให้มีการปลูกป่า
ด้านที่ ๖ การบริหารจัดการ	● ขาดการทำแผนแต่ละสายน้ำ ● พื้นที่ขาดประสิทธิภาพในการใช้กฎหมายบังคับจริง ● สัดส่วนการแบ่งปันน้ำที่ไม่เป็นธรรม ● ความล่าช้าในการจัดการภัยพิบัติ ● ขาดคนรุ่นใหม่และสถาบันการศึกษาเข้ามาดูแล ● การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ● ภาคประชาชนรับผลกระทบด้านการจัดการ ● การทำงานของหน่วยงานรัฐที่ขาดการบูรณาการร่วมกัน ● การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไม่มีประสิทธิภาพ เช่น แผนงานไม่ต่อเนื่อง	● จัดให้มีอนุกรรมการสายน้ำย่อยในสัดส่วนที่เหมาะสม ● ปรับปรุง พรบ.ภัยพิบัติ ● ให้อำนาจ อปท. และชุมชนประกาศภัย ● จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูหลังเกิดภัย ● จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในการป้องกันรับมือภัยพิบัติ ● ให้มีธรรมนูญแต่ละลุ่มน้ำย่อย ● สนับสนุนการจัดตั้งกลไกระดับหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด อปท. ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ● เพิ่มหลักสูตรการศึกษาจัดการทรัพยากรน้ำในสถาบันการศึกษา

ภาคผนวก ง มติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้อง

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/๑๒๓๕๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๔๐๔/๘๕๑๒ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

๒. หนังสือคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๔๑๒ (กนช.)/๕๔๔๗

ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑. ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐)

๒. มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นการรอบในการจัดทำแผนงาน รวมถึงแผนปฏิบัติการ รวมทั้งจัดทำรายละเอียดเป้าหมายรายลุ่มน้ำให้สอดคล้องกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐)

ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงกลาโหม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบทั้ง ๒ ข้อ ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการจัดหาน้ำให้เพียงพอสำหรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะมีการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงต่อไปในอนาคตและจะมีความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นในปริมาณมาก รวมทั้งให้พิจารณาบริหารจัดการน้ำในภาพรวมทั้งระบบให้เกิดความสมดุล ครอบคลุมถึงภาคการเกษตร การอุปโภคบริโภค การรักษาระบบนิเวศ และด้านอื่น ๆ ด้วย

๒. ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับ ความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และข้อเสนอแนะของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

/๓. ให้กระทรวงมหาดไทย ...

-๒-

๓. ให้กระทรวงมหาดไทย (การประปาส่วนภูมิภาค) ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในการดำเนินโครงการผันน้ำ จากจังหวัดสระแก้วไปยังจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC ให้เพียงพอและมีความยั่งยืน โดยให้มีการพิจารณาเปรียบเทียบระบบการผันน้ำ โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การก่อสร้างท่อส่งน้ำ การก่อสร้างคลองส่งน้ำ เพื่อให้การดำเนินโครงการมีความเหมาะสม คำนึงถึง และเกิดประโยชน์สูงสุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชาชัย จันทน์ไพศาลสิน)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๖๓๒ (สุทธิสิทธิ์), ๑๕๒๒ (วิไลภา)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๕๔๖ www.soc.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@soc.go.th

บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐)

๑. สำเนาหนังสือกระทรวงกลาโหม ด่วนมาก ที่ กท ๐๒๐๗/๑๘๕๗ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ด่วนที่สุด ที่ อว (ปคร) ๐๒๑๓/๒๓๔๗๒ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๖
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ ๐๓๐๓/๑๙๐ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงคมนาคม ด่วนที่สุด ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๘/๓๑๐ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๕. สำเนาหนังสือกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ด่วนที่สุด ที่ ดศ ๐๑๐๐.๔/๒๕๐๙๓
ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๖. สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๒๒๐.๒/๓๑๔๖
ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๗. สำเนาหนังสือกระทรวงพลังงาน ด่วนที่สุด ที่ พน ๐๕๐๖/๑๕๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๘. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๑.๕/๒๕๑๗๗ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖
๙. สำเนาหนังสือกระทรวงอุตสาหกรรม ด่วนที่สุด ที่ อก ๐๓๑๓/๖๙๙ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
๑๐. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๐.๑/๕๐๙๕
ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๖
๑๑. สำเนาหนังสือสำนักงานงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๗/๙๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๑๒. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๘/๒๘๖ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๑๓. สำเนาหนังสือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๐๗/๖๗๗๖
ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๑๔. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่ กร ๐๐๐๖/๒๙๙๑ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๑๕. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
ด่วนที่สุด ที่ สกพอ ๐๓๐๑/๐๐๑๙ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี
(ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ให้ทราบ ดังนี้

๑. รองนายกรัฐมนตรี (นายภูมิธรรม เวชยชัย)
ประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๖. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๗. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน
๙. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๐. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๑. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
๑๓. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑๔. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๕. เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๑๖. เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ด่วนมาก

ที่ กท ๐๒๐๗/ ๖๔๕๗

กระทรวงกลาโหม

ถนนสนามไชย กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงกลาโหมเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงกลาโหมพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ได้มีการปรับปรุงเพื่อเป็นการลดช่องว่าง ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดได้ รวมทั้งได้มีการปรับกลยุทธ์หรือแผนงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ บทบาท และภารกิจของหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินการร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ โดยกระทรวงกลาโหมพร้อมปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับการประสาน ทั้งนี้ จะได้เตรียมความพร้อมกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ ในการสนับสนุนการปฏิบัติตาม (ร่าง) แผนแม่บทฉบับปรับปรุงดังกล่าวอย่างเต็มขีดความสามารถตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทิน คลังแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

สำเนาถูกต้อง

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

โทร./โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๓๖๐๖

(นางสาววัลภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๐ มี.พ. ๒๗

ด่วนที่สุด

ที่ อว (ปคร) ๐๒๑๓/๒๓๔๗๒

กระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ ราชเทวี กทม. ๑๐๔๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙
ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอแนะการปรับปรุงเอกสารในภาคผนวก ก ค่าเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ด้านที่ ๕
การบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี
(ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง
(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ความละเอียด
แจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พิจารณาแล้วเห็นควรให้ความเห็นชอบ
(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) โดยพร้อม
ขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงรายละเอียดเป้าหมาย
การดำเนินงาน และหน่วยงานรับผิดชอบ ในภาคผนวก ก ค่าเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ในด้านที่ ๕
การบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศุภมาส อิศรภักดี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

โทร ๐ ๒๓๓๓ ๓๙๖๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cplo@mhesi.go.th

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงเอกสารในภาคผนวก ก คำเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ในด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ
ให้สอดคล้องกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

หน้าที่	แผนงาน/ตัวชี้วัด/เป้าหมาย/หน่วยงานหลัก	ข้อเสนอเพื่อปรับปรุง	เหตุผล
๑๑๘	แผนงาน ๒.๔ : กลไกขยายผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำเชิงพื้นที่ในระดับชุมชน ท้องถิ่นและจังหวัด (ประเด็นการปฏิรูป ประเทศ) ตัวชี้วัด : จำนวนพื้นที่ (หมู่บ้าน/จังหวัด) ที่สามารถใช้ข้อมูล เทคโนโลยีและสารสนเทศในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ด้วยตนเองและสามารถขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่อื่น เป้าหมาย ๖๖-๗๐ : ต้นแบบชุมชนเกษตรอัจฉริยะ (smart farming) ชุมชน ๖๖-๗๐ : ๒๐ ชุมชน ๖๖ : ๒ ชุมชน ๖๗ : ๔ ชุมชน ๖๘ : ๔ ชุมชน ๖๙ : ๔ ชุมชน ๗๐ : ๔ ชุมชน หน่วยงานหลัก : สสน. /อปท.	แผนงาน ๒.๔ : กลไกขยายผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำเชิงพื้นที่ในระดับชุมชน ท้องถิ่นและจังหวัด (ประเด็นการปฏิรูป ประเทศ) ตัวชี้วัด : จำนวนพื้นที่ (หมู่บ้าน/จังหวัด) ที่สามารถใช้ข้อมูล เทคโนโลยีและสารสนเทศในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ด้วยตนเองและสามารถขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่อื่น เป้าหมาย ๖๖-๘๐ : ต้นแบบชุมชนเกษตรอัจฉริยะ (smart farming) ๖๐ ชุมชน ๖๖-๗๐ : ๑๘ ชุมชน ๖๖ : ๒ ชุมชน ๖๗ : ๔ ชุมชน ๖๘ : ๔ ชุมชน ๖๙ : ๔ ชุมชน ๗๐ : ๔ ชุมชน หน่วยงานหลัก : สสน. /อปท.	เพื่อให้เป้าหมายในภาพรวม และรายปีสอดคล้องกับที่ระบุไว้ใน (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) หน้าที่ ๗๗

หน้าที่	แผนงาน/ตัวชี้วัด/เป้าหมาย/หน่วยงานหลัก	ข้อเสนอเพื่อปรับปรุง	เหตุผล
๑๒๐	แผนงาน ๓.๔ : การเพิ่มประสิทธิภาพบริการข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ ตัวชี้วัด : - มาตรฐานข้อมูลด้านน้ำ (Thai Water Standard) - ความถูกต้องของข้อมูล - ความพึงพอใจผู้ใช้บริการ เป้าหมาย ๖๖-๗๐ : - ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพ - จัดทำชุดข้อมูล ๘ ชุด ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ - ระบบให้บริการข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านน้ำของประเทศ (Thai Water Platform/Open data) ๑ แพลตฟอร์ม มีการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพต่อเนื่อง - มีศูนย์ข้อมูลกลาง เปิดเผยครอบคลุมทุกจังหวัดเชื่อมต่อกับศูนย์น้ำจังหวัด ๖๖-๗๐ : - ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพ ๒๐ ระบบ - จัดทำชุดข้อมูล ๘ ชุด - ระบบให้บริการข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านน้ำของประเทศ ๑ ระบบ ๖๖ : จัดทำมาตรฐานและจัดทำชุดข้อมูล ปี ๒๕๖๖	แผนงาน ๓.๔ : การเพิ่มประสิทธิภาพบริการข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ ตัวชี้วัด : - มาตรฐานข้อมูลด้านน้ำ (Thai Water Standard) - ความถูกต้องของข้อมูล - ความพึงพอใจผู้ใช้บริการ เป้าหมาย ๖๖-๘๐ : - ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพ - จัดทำชุดข้อมูล ๘ ชุด ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ - ระบบให้บริการข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านน้ำของประเทศ (Thai Water Platform/Open data) ๑ แพลตฟอร์ม มีการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพต่อเนื่อง - มีศูนย์ข้อมูลกลาง เปิดเผยครอบคลุมทุกจังหวัดเชื่อมต่อกับศูนย์น้ำจังหวัด ๖๖-๗๐ : - ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพ ๒๐ ระบบ - มาตรฐานข้อมูล ๘ ชุด - ระบบให้บริการข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านน้ำของประเทศ ๑ ระบบ ๖๖ : - ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพ ๔ ระบบ - มาตรฐานข้อมูล ๕ ชุด	เพื่อให้เป้าหมายรายปีสอดคล้องกับเป้าหมายในภาพรวม เกิดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

หน้าที่	แผนงาน/ตัวชี้วัด/เป้าหมาย/หน่วยงานหลัก	ข้อเสนอเพื่อปรับปรุง	เหตุผล
	๖๗ : จัดทำชุดข้อมูล ปี ๒๕๖๗ ๖๘ : จัดทำชุดข้อมูล ปี ๒๕๖๘ ๖๙ : จัดทำชุดข้อมูล ปี ๒๕๖๙ ๗๐ : จัดทำชุดข้อมูล ปี ๒๕๗๐ หน่วยงานหลัก : สททช./ สสน. /อปท.	๖๗ :- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ การพัฒนา/ ปรับปรุงประสิทธิภาพ ๔ ระบบ - มาตรฐานข้อมูล ๓ ชุด ๖๘ :- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ การพัฒนา/ ปรับปรุงประสิทธิภาพ ๔ ระบบ ๖๙ :- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ พัฒนา/ ปรับปรุงประสิทธิภาพ ๔ ระบบ ๗๐ :- ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ได้รับ การพัฒนา/ ปรับปรุงประสิทธิภาพ ๔ ระบบ - ระบบให้บริการข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านน้ำของ ประเทศ ๑ ระบบ	
๑๒๑	แผนงาน ๓.๖ : ฐานข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามภารกิจกายโยน ตัวชี้วัด : ฐานข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เป้าหมายปี ๖๖-๗๐ : - โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ได้รับการถ่ายโอนทั้งหมด - ข้อมูลล่าสุด เพื่อใช้ปรับปรุงโครงการให้ใช้การได้หรือเพิ่มศักยภาพโครงการ - การปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันหลังจากมีการปรับปรุงโครงการแล้ว - การติดตามประเมินผลโครงการ	แผนงาน ๓.๖ : ฐานข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามภารกิจกายโยน ตัวชี้วัด : ฐานข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เป้าหมายปี ๖๖-๗๐ : - โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ได้รับการถ่ายโอนทั้งหมด - ข้อมูลล่าสุด เพื่อใช้ปรับปรุงโครงการให้ใช้การได้หรือเพิ่มศักยภาพโครงการ - การปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันหลังจากมีการปรับปรุงโครงการแล้ว - การติดตามประเมินผลโครงการ	ปรับ สสน. ออกจาก หน่วยงานรับผิดชอบ เพื่อให้สอดคล้องกับที่ ระบุไว้ใน (ร่าง) แผน แม่บทการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ -๒๕๘๐) หน้าที่ ๘๐ เนื่องจากไม่มี บทบาทเกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานดังกล่าว

หน้าที่	แผนงาน/ตัวชี้วัด/เป้าหมาย/หน่วยงานหลัก	ข้อเสนอเพื่อปรับปรุง	เหตุผล
	๖๖-๗๐ : ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ๖๖ : จัดเก็บข้อมูล ๖๗ : พัฒนาฐานข้อมูล ๖๘ : พัฒนาระบบการรายงาน ๖๙ : ติดตามและประเมินผล ๗๐ : ปรับปรุงระบบ	๖๖-๗๐ : ขับเคลื่อนให้เกิดผลรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ๖๖ : จัดเก็บข้อมูล ๖๗ : พัฒนาฐานข้อมูล ๖๘ : พัฒนาระบบการรายงาน ๖๙ : ติดตามและประเมินผล ๗๐ : ปรับปรุงระบบ หน่วยงานหลัก : สทช./ สทอภ. / อปท.	

หมายเหตุ : สีแดง หมายถึง ยกเลิกข้อความ
 สีน้ำเงิน หมายถึง เพิ่มข้อความ

ที่ กษ ๐๓๐๓/๖๙๐

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๕ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ประเด็นความเห็นเรื่อง
(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ของสำนักงาน
ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นด้วยในหลักการของ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหาร
จัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ
แต่เนื่องจากมีข้อมูลที่คลาดเคลื่อนใน (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุง ช่วงที่ ๑
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ส่วนที่ ๕ ภาคผนวก ก ค่าเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ หน้าที่ ๑๐๙ เป้าหมาย
แผนปฏิบัติการตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)
ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต เกษตรที่ ๕ การเพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคการผลิต แผนงาน ๕.๑
การเพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคเกษตร จึงขอแก้ไขข้อมูลในตารางช่อง ปี ๖๘ จากเดิม “สรุปผลและแนวทาง” เป็น
“ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล” และในตารางช่อง ปี ๖๙ จากเดิม “พัฒนาและขยายผล” เป็น “สรุปผลและแนวทาง”
รวมทั้งเพื่อให้ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ด้านที่ ๒ ด้านการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ขอให้สำนักงานทรัพยากรน้ำ
แห่งชาติคำนึงถึงรูปแบบการบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาถึงการส่งเสริม
ให้เกษตรกรมีต้นทุนน้ำของตนเองไว้ใช้ โดยชุดสระหรือมีบ่อน้ำสำหรับกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้ในฤดูแล้ง รวมถึง
ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดการน้ำใต้ดิน เพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำ
โดยใช้หลักการธนาคารน้ำใต้ดินมาประยุกต์ใช้

๒. ด้านที่ ๕ ด้านการบริหารจัดการน้ำ ขอให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมุ่งเน้นให้
เหมาะสมกับพื้นที่ (Area-based) โดยผ่านกลไกการบริหารคณะกรรมการ ๒๒ กลุ่มน้ำ และให้ความสำคัญกับการ
ติดตามและทบทวนแผนงานโครงการที่ขับเคลื่อนภายใต้แผนแม่บทให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบชลประทาน เช่น ระบบน้ำหยดที่สามารถควบคุม
ตามสภาพอากาศและความชื้นสัมพัทธ์ สนับสนุนเกษตรกรให้สามารถปรับตัวเป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer)

การทำเกษตร ...

- ๒ -

การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการผลิตและเพิ่มผลผลิต รวมถึงส่งเสริมให้เกษตรกร
ทำการเกษตรแบบทางเลือก เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรชีวภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการน้ำ
ในการผลิตพืชใช้น้ำน้อยแต่ให้ผลตอบแทนสูงและการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยเอก

(ธรรมนัส พรหมเผ่า)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมชลประทาน

โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๐๗๗๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๙๖๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cplo_rid@rid.go.th

๐๒๐๘/๒๑๐

ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๘/๒๑๐

กระทรวงคมนาคม

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๑๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นควรรับทราบ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบแล้วในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ไปพลางก่อน โดย (ร่าง) แผนแม่บทฯ ดังกล่าวครอบคลุมมิติด้านการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา แก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗ ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ทั้งในด้านการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย การอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ และการบริหารจัดการขับเคลื่อนองค์กรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับนโยบายและพื้นที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน (นวคผจฯ)

โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๓ ๓๐๐๘ โทรสาร ๐-๒๒๘๑ ๔๑๙๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ nkongseeree@gmail.com

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววัลภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ มี.พ. ๒๓

ด่วนที่สุด

ที่ พศ ๐๑๐๐.๔/๒๕๐๙๓

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล)๒๓๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเสนอความเห็นเรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพิจารณาแล้ว ไม่มีข้อขัดข้องในหลักการต่อ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ เนื่องจากสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการบริหารจัดการน้ำ ทั้งระบบ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ หมายเหตุที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบ จากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งนี้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยกรมอุตุนิยมวิทยา เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนในด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ซึ่งได้มีการดำเนินโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๘ ซึ่งจะสนับสนุนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมเพื่อเตรียมพร้อมรองรับและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ (ร่าง) แผนแม่บทดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประเสริฐ จันทรวงทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สำเนาถูกต้อง

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑-๖๗๕๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@mdes.go.th

(นางสาววัลภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๐ มี.ค. ๖๗

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๒๒๐.๒/ ๓ ๑ ๕๖

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๓ ๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอความเห็น เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาแล้ว มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ส่วนที่ ๓ วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และประเด็นยุทธศาสตร์ ในแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ ตารางที่ ๓ - ๔ เป้าหมายตามแผนแม่บทด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ กลยุทธ์ที่ ๒ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ แผนงานที่ ๒.๑ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน (พื้นที่ป่าต้นน้ำในเขตป่าอนุรักษ์/ป่าสงวนฯ) ข้อที่ ๒ ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ตัวชี้วัด จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน (ไร่) ขอแก้ไขข้อมูลเป้าหมายเดิมในส่วนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็น เป้าหมาย ๖๖ - ๗๐ จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่ เป้าหมาย ๗๑ - ๗๕ จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่ และเป้าหมาย ๗๕ - ๘๐ จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่

๒. ส่วนที่ ๕ ภาคผนวก ก ค่าเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ มีประเด็นดังนี้

๒.๑ ขอเพิ่มเติมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรธรณี เป็นหน่วยงานสนับสนุนในด้านที่ ๔ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ กลยุทธ์ที่ ๒ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ แผนงานที่ ๒.๑ การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน (พื้นที่เกษตรนอกพื้นที่อนุรักษ์) เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาส่วนที่ ๓ (หน้าที่ ๗๐) ที่มีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรธรณีเป็นหน่วยงานสนับสนุน

๒.๒ ขอเพิ่มเติมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรธรณี เป็นหน่วยงานหลักในด้านที่ ๕ การบริหารจัดการ กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมองค์กรและการมีส่วนร่วม แผนงานที่ ๒.๔ กลไก ขยายผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำเชิงพื้นที่ในระดับชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัด (ประเด็นการปฏิรูปประเทศ) เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาส่วนที่ ๓ (หน้าที่ ๗๗) ที่มีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรธรณีเป็นหน่วยงานหลัก

๓. กรณีพื้นที่ ...

- ๒ -

๓. กรณีพื้นที่ดำเนินการอยู่ในเขตป่าไม้ จะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(พิชราภ วงษ์สุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววัลภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ มี.ค. ๒๕๖๗

สำนักงานปลัดกระทรวง

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๓๐๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cplo.mnre@hotmail.com

ด่วนที่สุด

ที่ พน ๐๕๐๖/๑๕๐

กระทรวงพลังงาน

ศูนย์เอนเนอร์ยี่คอมเพล็กซ์ อาคารบี

ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงพลังงาน เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ตามที่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงพลังงานพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า ไม่มีข้อขัดข้องต่อ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นระบบเพื่อสร้างแนวทางการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรน้ำให้มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบนำไปสู่การขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววิลภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ มิ.ย. ๖๗

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

กองพัฒนาพลังงานทดแทน

โทร. ๐ ๒๒๒๓ ๐๐๒๑-๙ ต่อ ๑๔๔๔

โทรสาร ๐ ๒๒๒๑ ๒๑๒๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ wuttipong_a@dede.go.th

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๒๑๑.๕/๒๕๑๙๙

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงมหาดไทยเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เสนอโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นระบบเพื่อสร้างแนวทางการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรน้ำให้มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ จึงเห็นชอบในหลักการ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนงานรวมถึงแผนปฏิบัติการ รวมทั้งจัดทำรายละเอียดเป้าหมายรายคุ่มน้ำให้สอดคล้องกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววิภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ ธ.ค. ๖๗

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและแผน

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๖๐

ด้วยที่ส.ด.
ที่ อก ๐๓๑๓/๒๕๕

กระทรวงอุตสาหกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๔๔๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ขอให้ กระทรวงอุตสาหกรรม
เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บท
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงอุตสาหกรรม พิจารณาแล้ว เห็นชอบต่อ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ดังกล่าว และจะมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อใช้เป็นกรอบ
ในการจัดทำแผนงานให้สอดคล้องกันต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพิมพ์ภัทรา วิชัยกุล)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววิภา สุขพล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ มี.ค. ๒๕๖๗

กรมโรงงานอุตสาหกรรม
กองส่งเสริมเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมโรงงาน
โทร. ๐ ๒๔๓๐ ๖๓๑๕ ต่อ ๒๔๐๔
โทรสาร ๐ ๒๔๓๐ ๖๓๑๕ ต่อ ๒๔๙๙
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@diw.mail.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๐.๑/๕๐๙๕

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณา (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) แล้ว เห็นว่า ร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ดังกล่าว เป็นการจัดทำขึ้นเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ภายใต้ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ เพื่อพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ เพื่อเพิ่มผลิตผลของน้ำทั้งระบบ เพื่อจัดระบบการจัดการภัยพิบัติจากน้ำ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยได้กำหนดแผนแม่บทใน ๖ ด้าน คือ ด้านการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ด้านการสร้าง ความมั่นคงของน้ำ ภาคการผลิต ด้านการจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย ด้านการจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำ ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน และด้านการ บริหารจัดการ ซึ่งจะช่วยให้ช่วยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านน้ำของประเทศ และเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชนต่อไป สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงเห็นชอบด้วยในหลักการของร่างแผนแม่บท การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวิลาส)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

งานเลขานุการปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๐๐๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@opm.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววิลลา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ มิ.ย. ๖๗

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๗๐๗/๙๕

สำนักงบประมาณ

๑๐๖๓ ถนนพหลโยธิน

แขวงพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙

ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้สำนักงบประมาณเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา ดังนี้

๑. ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

๒. มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนงานรวมถึงแผนปฏิบัติการ รวมทั้งจัดทำรายละเอียดเป้าหมายรายกลุ่มน้ำให้สอดคล้องกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงบประมาณพิจารณาแล้วขอเรียนว่า (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน แก้ไขปัญหา พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำและเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ จัดระบบการจัดการภัยพิบัติจากน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำของประเทศให้บรรลุเป้าประสงค์ อันจะนำไปสู่ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ที่กำหนดไว้ โดยประเด็นแผนแม่บท ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ๒) ด้านการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ๓) ด้านการจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย ๔) ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรน้ำ และ ๕) ด้านการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในเรื่องการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการน้ำในแต่ละพื้นที่ จึงเห็นสมควรที่คณะกรรมการจะพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการ

/(ร่าง) ...

(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนงานรวมถึงแผนปฏิบัติการ รวมทั้งจัดทำรายละเอียดเป้าหมายรายกลุ่มน้ำให้สอดคล้องกับ (ร่าง) แผนแม่บทดังกล่าว ส่งให้คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาเป็นลำดับแรก และเสนอต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการดังกล่าว

อย่างไรก็ดี เห็นควรที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจะพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน โดยคำนึงถึงวงเงินงบประมาณของประเทศที่จะดำเนินการตามแผน ให้ประสบความสำเร็จ ประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินโครงการ และมอบหมายให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) และรายงานต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ตามนัย มาตรา ๑๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๖

(นายเฉลิมพล เพ็ญสูตร)

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

สำเนาถูกต้อง

กองจัดทำงบประมาณด้านเศรษฐกิจ ๒

โทร. ๐๘ ๓๘๐๘ ๖๔๗๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@bb.go.th

(นางสาววัลภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๐ ธ.ค. ๒๕๖๖

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๘/๒๕๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙
ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีโดยด่วนกรณี (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเรียนว่า มาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่และอำนาจจัดทำนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ โดยในการจัดทำแผนแม่บทดังกล่าว มาตรา ๑๘ กำหนดให้ กนช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. กำหนด และในกรณีที่มีการปรับปรุงนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้นำไปรับฟังความคิดเห็นด้วย เมื่อพิจารณา (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เห็นว่าเป็นการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ และได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี แล้ว กรณีจึงเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีสามารถพิจารณาให้ความเห็นชอบได้ตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ฝ่ายกฎหมายทรัพยากร
โทร. ๐๒ ๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๙๐๖๓ (นายวรวิทย์)
โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๖๒๐๑
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววัลภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ มี.ค. ๒๕๖๗

คำสั่ง

ที่ นร ๑๑๐๗/ ๒๕๖๖

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กทม. ๑๐๑๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คำว่าที่ส่งที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๓๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานฯ ได้พิจารณาแล้ว เห็นควรให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ ซึ่งได้มีการปรับปรุงตามความเห็นของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และดำเนินการตามขั้นตอนการเสนอแผนระดับที่ ๓ เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศอย่างมีเอกภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายคณชา พิขณันท์)

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
โทร. ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๑๕๒๑ โทรสาร ๐-๒๒๘๐-๐๘๙๒
E-mail : wannapa@nesdc.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววิภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ มี.ค. ๒๕๖๗

ที่ กร ๐๐๐๖/๒๖๔๙

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ
เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๒๐๑๒ ขอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์
แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่ ๓๓๓๓๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ
เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) พิจารณาเสนอความเห็นในส่วน
ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)
เสนอเรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)
เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ สำนักงาน กปร. พิจารณาแล้ว เห็นด้วยกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงช่วงที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ดังกล่าว ซึ่งมีกรอบแนวคิดการดำเนินงาน
ที่น้อมนำแนวทางการพัฒนาตามพระราชดำริเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำเชิงบูรณาการและการบริหาร
จัดการน้ำชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาท้องที่ ท้องถิ่น ชุมชนให้สามารถจัดทำข้อมูลน้ำ แผนที่น้ำ
การวิเคราะห์แก้ไขปัญห การปฏิบัติ จัดการน้ำชุมชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และมีเป้าหมายตาม
วิสัยทัศน์ที่กำหนดให้ “ประเทศไทยมีการบริหารทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุลและมีพลวัต เพื่อความมั่นคงด้านน้ำในทุกมิติ” เพื่อให้การดำเนินงานสามารถ
บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ดังกล่าวอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุพร ตรีนรินทร์)

เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กองแผนงานและยุทธศาสตร์

โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๐๐ ต่อ ๒๓๔

โทรสาร ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@rdpb.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววิไลภา สุขพล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ มี.ค. ๖๗

ด่วนที่สุด

ที่ สกพอ 0301/๐๐19

สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
72 อาคารโทรคมนาคม บางรัก ชั้น 25
ถนนเจริญกรุง เขตบางรัก
กรุงเทพมหานคร 10500

30 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงช่วงที่ 1 พ.ศ. 2566 - 2580)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว(ล) 23139 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2566

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ขอให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการในประเด็นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ เรื่อง (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงช่วงที่ 1 พ.ศ. 2566 - 2580) ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ สกพอ. พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงช่วงที่ 1 พ.ศ. 2566 - 2580) ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันขับเคลื่อนการกิจการแก้ไขปัญหาด้านน้ำของประเทศในมิติต่าง ๆ ให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้ ประเด็นการสร้างความสมดุลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระหว่างภาคเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม ถือเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบในวงกว้างควรกำหนดมาตรการ แนวทาง และแผนรองรับการดำเนินการให้มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการตามที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจุฬา สุขมานพ)

เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

สำนักแผนภาพรวม

โทร. 0 2033 8019

Email opd@eeco.or.th

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววิภา สุขผล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๑๑ มี.ค. ๒๕๖๗

กองนโยบายและแผนแม่บท
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)
Office of the National Water Resources (ONWR)

๘๙/๑๖๘-๑๗๐ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน

เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐๒-๕๕๔-๑๘๐๐ ต่อ ๑๐๙๗

